

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 580

Poznań, sobota dnia 14 grudnia 1929

Rok XXIV

P. Zaleski o Piłsudskim

Minister spraw zagranicznych w stanie dymisji p. Zaleski udzielił agencji prasowej „Iskra” wywiadu, w którym oświadczył, że w przeciwstawieniu do czasów przedmajowych okres obecny cechuje element stałości, pewności, iż dzień jutrzejszy nie przyniesie niespodzianek. Następnie p. Zaleski powiedział dosłownie:

„Gdyby nie pewność, iż po kryzysie, jak i przed nim, ta sama konsekwentna i wytrwała wola marszałka Piłsudskiego kierować będzie losami Rzeczypospolitej, to kryzys dzisiejszy miałby niewątpliwie ujemny wpływ na nasze stanowisko międzynarodowe. Z dotychczasowego bowiem doświadczenia wszyscy wiedzą, iż, póki losy Polski znajdują się w ręku rządu opartego o osobę marszałka, główne wytyczne naszej polityki, t. j. utrzymanie pokoju i dobre stosunki z poszczególnymi narodami pozostaną niezmiennione; więc świat ze spokojem oczekuje zakończenia obecnego kryzysu.

„Tym sposobem wierzę, iż, aczkolwiek skutki każdego przesilenia są w naszych warunkach zazwyczaj ujemne, to tym razem nie dadzą się one nam we znaki w dziedzinie polityki zagranicznej.”

Motyw rzeczowy powyższego oświadczenia ministra Zaleskiego jest jasny: wywiad stanowi jedno z ogniw łańcucha posunięć obozu rządowego, który ma przygotować rozwiązanie obecnego przesilenia rządowego; przy tej okazji wywiad p. Zaleskiego daje i jemu samemu pewne korzyści, przypomina bowiem p. Zaleskiego pamięci Piłsudskiego; to w obozie rządowym nigdy nie zawadzi, a często pomoże.

Ale przyjrzyjmy się treści oświadczenia.

Według p. Zaleskiego całą nadzieją nie tylko Polski ale w ogóle świata zagranicznego w stosunku do Polski jest — „pewność, iż po kryzysie, jak i przed nim, ta sama konsekwentna i wytrwała wola marszałka Piłsudskiego kierować będzie losami Rzeczypospolitej”. W rzeczywistości nadzieje pod tym względem i uczucia są zarówno w Polsce, jak i za granicą bardzo mieszane. Ale, jeżeli zachodzi „pewność”, że Polską nadal rządzić będzie „konsekwentna i wytrwała wola marszałka Piłsudskiego”, to — pytamy — na co, to przeciąganie się przesilenia rządowego, na co te rozmowy i na co te przemowy? Albo — albo! Albo one mają cel, a w takim razie niema naprzód „pewności”; a, jeżeli „pewność” istnieje naprzód, to rozmowy i przemowy celu nie mają, i każdy zapyta, na co się je prowadzi względnie wygłasza. Na to pytanie powinien dać odpowiedź autor wywiadu p. Zaleski.

Od ministra spraw zagranicznych dowiadujemy się, że „utrzymanie (przez Polskę) pokoju i dobre (jej) stosunki z poszczególnymi narodami pozostaną niezmiennione” — „póki losy Polski znajdują się w ręku rządu, opartego o osobę marszałka”. Czy naprawdę „póki”? Czy naprawdę dopóty tylko? Czy, skoro zbraknie „rządu, opartego o osobę marszałka”, jak gdyby — polskiego anioła pokoju, podstawa pokojowa polskiej polityki zagranicznej się zachwieje i zachwieją się dobre

Ósmy dzień przesilenia rządowego

Sprzeczne pogłoski — Prof. Bartel u Piłsudskiego — Konferencja p. Matuszewskiego z pos. Krzyżanowskim — Obiad w ambasadzie włoskiej

Warszawa, 14. 12. (Tel. wł.) W kołach sanacyjnych mówią, że wczorajsza wizyta p. Prezydenta w Belwederze dała pozytywne wyniki i dlatego koła te przypuszczają, że należałoby się dzisiaj spodziewać jakiegoś wyjaśnienia sytuacji.

„Gazeta Polska” donosi, wbrew informacjom z innych kół, że w dniach najbliższych p. Prezydent zamierza powołać na Zamek szereg wybitniejszych osobistości ze świata politycznego na wspólną konferencję celem wysłuchania wymiany zdań o bieżącej sytuacji politycznej. Co do terminu i osób, które mają otrzymać zaproszenia na taką konferencję, zostanie prawdopodobnie wydany osobny komunikat.

Dzisiaj ambasador włoski p. Martin Franklin wydaje w ambasadzie u-

roczysty obiad na cześć p. Prezydenta (w)

Warszawa, 14. 12. (AW) Wczoraj w godzinach popołudniowych pułk. Beck zaprosił prof. Bartla w imieniu Piłsudskiego na dziś w południe do Belwederu.

Min. Matuszewski przyjął wczoraj p. posła Krzyżanowskiego z bloku B. B., z którym odbył dłuższą konferencję.

Warszawa, 14. 12. (Tel. wł.) Dzisiaj do południa nie było żadnych zmian w sytuacji. W kołach politycznych pojawiły się pogłoski dotąd niesprawdzone, jakoby p. Prezydent nosił się z zamiarem zaproszenia na wtorek na wspólną konferencję tych wszystkich przywódców stronnictw, którzy byli u niego każdy z osobna.

Prof. Bartel w godzinach południowych był przyjęty w Belwederze. (w)

Exposé kanclerza Müllera

Ostra krytyka memorjału Schachta — Zdaniem kanclerza stan finansów Niemiec jest opłakany

Berlin, 13. 12. (AW.) Oczekiwana z wielkimi naprężeniami mowa kanclerza Müllera była wypowiedziana przy pełnej sali i niemal zupełnym komplecie posłów. Łoża dyplomatów oraz trybuna publiczności były szczególnie wypełnione. Kanclerz Müller podał ostrej krytyce memorjał Schachta, wskazując na sprzeczności logiczne w nim zawarte oraz na wiążące umowy haskie i paryskie. Następnie przedstawił program finansowy rządu, obejmujący reformę ustawodawstwa podatkowego. W czarnych barwach odmalował stan finansów państwa, twierdząc, że na wypadek nieprzyjęcia przedłożenia rządu Rzeszy, zostanie pogłębiony olbrzymi deficyt, bowiem na dodatkowe 330 milionów marek nie będzie można znaleźć pokrycia. Celem uniknięcia silnego wstrząsu, Mü-

ler domagał się udzielenia gabinetowi votum zaufania.

Wrażenie, jakie wywarło exposé Müllera, da się określić jako przygnębiające. Nie przypuszczano, że sytuacja finansowa skarbu jest tego rodzaju, że kasy państwowe są pozbawione prawie gotówki. Deficyt z końcem grudnia będzie wynosił 1.700.000 mk. Jeden z posłów narodowo-socjalistycznych, gdy Müller apelował do sumienia posłów, krzyknął uradowany: „bankructwo!”

Berlin, 13. 12. (PAT.) Kanclerz przedstawił Reichstagowi projekt ustawy upoważniającej min. finansów do zaciągnięcia pożyczki w wysokości 465 milionów mk. poza pełnomocnictwami, udzielonymi min. finansów dodatkowo na rok 1929.

Czy sytuacja gospodarcza Niemiec jest naprawdę rozpaczliwa?

Paryż, 14. 12. (Tel. wł.) Pertinax w „Echo de Paris” zapewnia, że sytuacja gospodarcza Niemiec nie przedstawia się bynajmniej tak rozpaczliwie, jak ją malują czynniki oficjalne w Berlinie. Braki w gospodarce niemieckiej należy przypisać przede wszystkim złemu zarządzaniu skarbem przez ministra finansów. Bezrobocie w Niemczech, obejmujące 800 ty-

sięcy ludzi, nie jest bynajmniej tak wielkie, pochodzi ono ze zmecchanizowania wielu gałęzi przemysłowych, lecz nie z rzekomej stagnacji przemysłowej. Wywóz z Niemiec wzrasta stale. Kapitał niemiecki powiększa się tak, że mimo spłaty długów i reparacji, Niemcy niebawem będą się mogły obejść bez kredytów zagranicznych.

stosunki Polskiej z sąsiadami? Czy to odpowiada prawdzie? Czy godzi się tak mówić polskiemu ministrowi spraw zagranicznych? Czy to jest reprezentowanie interesów państwa polskiego jako całości? Czy takim, partyjną pobudką podyktowanym stawianiem kwestji słży się istotnie państwu?

Jedno jest w wywiadzie p. Zaleskiego słuszne i ważne. Powiada on niedwuznacznie, że Piłsudski jest właściwym kierownikiem dzisiejszej polskiej polityki zagranicznej. On też za nią ponosi, chociaż nie formalną, to istotną, moralną, polityczną odpowiedzialność.

Od siebie dodamy, że Piłsudski jest tak samo właściwym sternikiem dzisiejszej rządowej polityki wewnętrznej. Czy wyobraża sobie kto na serio, że po-

lityka wewnętrzna nie byłaby taką, jaką jest, gdyby takiej właśnie nie chciał mieć Piłsudski?

Stawianie sprawy w ten sposób, że rząd — rządem, system — systemem, natomiast Piłsudski, to postać zupełnie odrębna i odmienna, jak gdyby w obłokach, czy w niebie, nie ponosząca odpowiedzialności za dzisiejszą politykę, to tylko — wybieg ludzi zakłopotanych.

Obecny system a Piłsudski i Piłsudski a system dzisiejszy, to jedno i to samo. On jest jego sternikiem moralnym i faktycznym i on za niego ponosi istotną odpowiedzialność. Tak muszą sprawy stawać jako pierwsi — „prawdziwi piłsudzczy”. Tak my ją stawiać musimy z pełnym docenieniem tego faktu. I tak powie potomność.

Spóźnione zabiegi ministrów w stanie dymisji

Zdymisjonowani ministrowie nie pozwalają o sobie zapomnieć. Dziś wieczorem ma wygłosić odczyt w warszawskiej Filharmonji premier w stanie dymisji p. Świtalski, który ma mówić na temat „Dwa dni w Sejmie”. Warszawski „Robotnik” przewiduje, że następny odczyt będzie miał tytuł „Sześć tygodni w Biarritz”.

W „Gazecie Polskiej” ukazało się oświadczenie ministra spraw zagranicznych w stanie dymisji p. Zaleskiego, o którym piszemy na innem miejscu. W „Kurjerze Porannym” mamy znowu wywiad z ministrem sprawiedliwości w stanie dymisji p. Carem, który podejmuje się udowodnić, że — nigdy jeszcze praworządność nie odnosiła takich triumfów, jak . . . w okresie pomajowym. P. Car jest dowcipny, więc dowodzi, że były cokolwiek „wątpliwości” i różnice w interpretowaniu prawa, ale one wynikały z — niejasnego wystylizowania ustaw. Oczywiście w ten sposób wszystko można wytłumaczyć. P. Car mówił następnie obszernie, ile razy rząd postępował zgodnie z konstytucją, ale nie wytłumaczył konkretnych zarzutów w sprawach takich, jak np. dalsze stosowanie dekretu prasowego lub mianowanie generalnego komisarza wyborczego wbrew wyraźnym postanowieniom ustawy.

W innem piśmie „sanacyjnym” złożył swoje uwagi konstytucyjne minister komunikacji w stanie dymisji p. Kühn, a w „Gazecie Polskiej” ukazał się olbrzymi i bardzo mętny artykuł prof. Kochanowskiego, uzasadniający z punktu widzenia filozoficznego projekt konstytucyjny klubu B. B.

Ciekawi jesteśmy, kto to wszystko ma czytać!

Zalecamy ostrożność

Każdy z Czytelników pisma naszego jest w tem położeniu, że co kilka dni otrzymuje z Poznania czy z Warszawy apel od takiej, czy innej organizacji, by dał na jej cele datę lub zapisał się na jej członka. W obecnym okresie przed Gwiazdką i Nowym Rokiem listy te i prośby stają się szczególnie częste.

Wobec tego radzimy Czytelnikom naszym zachować ostrożność i każdorazowo zbadać, czy odnośna organizacja nie służy celom „sanacyjnym”. Organizacje „sanacyjne” mają aż nadto bogate źródła, z których czerpią, choć to czerpanie z nich nie jest nieraz zgodne z praworządnością i racjonalną gospodarką. Niezależnie od tego nie jest naszym zadaniem zasilanie kas i wspomaganie roboty naszych przeciwników, zgoła kosztem organizacji i instytucji, bojkotowanych przez sfery „sanacyjne”.

Dlatego raz jeszcze zalecamy Czytelnikom naszym ostrożność i zbadanie, jaki odnośna organizacja ma charakter. Piękne nazwy niechaj nie wystarczą; trzeba stwierdzić, kto i co się za nazwą mieści.

Sąd uchyla konfiskaty

Toruń, 14. 12. (Tel. wł.) Sąd Okręgowy w Toruniu uchylił konfiskatę nr. 279 „Słowa Pomorskiego” z dnia 3 b. m., zarządzoną za artykuł „Czyżby militaryzacja kolei”.

Sprawozdanie Rauschera

Berlin, 14. 12. (PAT.) Biuro Wolfa donosi, iż wobec zmian w dotychczasowych dyspozycjach polsko-niemieckich w Warszawie pos. Rauscher złożył osobiście sprawozdanie o stanie niemieckich rokowań handlowych i w tym celu przybywa dziś do Berlina.

Najpraktyczniejszy podarek gwiazdkowy

Żądajcie wszędzie tylko marki „PEPEGE“ z podkową.

Pw 7895-P.6.50

W sprawie pracowników państwowych

Już sama zapowiedź odbytego w ubiegłą niedzielę kongresu pracowników państwowych wywołała w kierowniczych sferach obozu rządowego niezadowolone i zdenerwowane. Próbowano najpierw przy pomocy niektórych związków, kierowanych przez B. B. lub B. B. S., udaremnić inicjatywę w kierunku zwołania kongresu a gdy się to nie udało, ogłoszono, że kongres ma na oku cele polityczne.

Tymczasem przebieg kongresu nie wykroczył poza ramy spraw ściśle zawodowych. Wprawdzie w niektórych przemówieniach oraz pod koniec kongresu daly się zauważyć u pewnej grupy delegatów nastroje, sprzyjające P. P. S., ale należy stwierdzić, że kierownictwo kongresu przestrzegało pilnie jego ściśle zawodowego charakteru, a w rezolucjach nie wystąpiono ani razu poza postulaty zawodowe. Stało się to na wyraźne żądanie związków, pozostających pod wpływem czynników narodowych, które to związki od takiego charakteru kongresu uzależniły swój w nim udział.

Wszelkie zarzuty polityczności, wysuwane jeszcze obecnie przez trzy związki urzędników skarbowych są zupełnie gołosłowne. Zarówno termin kongresu — w chwili rozpoczęcia sesji budżetowej Sejmu i Senatu, — jak i sprawy na nim omówione, odpowiadają w zupełności postulatowi chwili szerokiej rzeszy pracowników państwowych.

Kongres się skończył, Sejm jeszcze nie mógł zająć się jego uchwałami, a tymczasem dookoła kongresu toczy się charakterystyczna polemika. Premier in statu dimissionis p. Świtalski zareagował publicznie przeciwko wyrażeniu marszałka Daszyńskiego, zawartemu w jego liście do kongresu, o „kilkuset wybrańcach“. Musimy stwierdzić obiektywnie, że tacy wybrańcy istnieją. Nie o to chodzi, że — jak twierdzi p. Świtalski — pobierają oni swe pensje na mocy przepisów, ale o to, że skutkiem systemu nagród, remuneracji, dodatków, tantjem itp. wyżsi urzędnicy ministerjalni mają dochody, przewyższające bardzo znacznie ich ustawowe uposażenie. To są fakty, których nikt nie zaprzeczy, a które sprawiają, że można mówić o wybrańcach losu wśród urzędników państwowych.

Sprawą tą powinien się bliżej zająć Sejm. Należy dodać, że ci wybrańcy składają się w dziewięćdziesięciokilku procentach z „sanatorów“.

Również obszerną polemikę wywołało twierdzenie p. Daszyńskiego, że przed dwoma laty rząd miał środki na poprawę uposażeń pracowników państwowych. Rzucił się za to na niego

niedawny towarzysz partyjny pos. Pączek z B. B. S., który stara się udowodnić, że wszystkie przekroczenia budżetowe w r. 1927/8 były konieczne.

P. Pączek nie wie widocznie, co mówił w Poznaniu jego dowódca p. minister Moraczewski. Ale my wiemy. P. Moraczewski przedstawił sprawę przekroczeń tak, że nabierało się dużo pieniędzy, które rząd musiał wydać nie dlatego, że tego wymagały niecierpiące zwłoki wydatki, ale dlatego, że nie powinno się pieniędzy trzymać w kasie, lecz trzeba je puścić w ruch. P. Moraczewski mówił wprawdzie o celowości wszystkich dokonanych wydatków, ale nie starał się nawet wykazywać ich konieczności, nie próbował dowodzić, że np. podejmowanie budowy rozmaitych gmachów państwowych było pilniejsze, niż przyjęcie z pomocą pracownikom państwowym.

P. Moraczewski był na tyle ostrożny, ale nie jest nim p. Pączek. Wykazuje on konieczność szerokiej inwestycji celem dania pracy bezrobotnym. W twierdzeniu tem p. Pączek jest zgodny z polityką gospodarczą całego obozu socjalistycznego, zwolenników zarówno p. Moraczewskiego, jak i p. Daszyńskiego. Różnica między nimi jest dzisiaj ta, że — choć jednym i drugim życie wykazało błędność tej teorii, — jedni się do tego cicho przyznają, a drudzy bronią uporczywie swych błędów.

Nadmierny rywalem inwestycyjny stał się jednym z najważniejszych powodów obecnego przesilenia gospodarczego. Wskazał na to wyraźnie p. Dewey, który mówi, że zwalczanie bezrobocia przez kosztowne inwestycje państwowe i samorządowe jest środkiem na krótką metę, że o wiele skuteczniejszym i tańszym sposobem ku temu jest powiększanie warsztatów produkcji, zależne zarówno od konsumpcji, jak od obciążenia podatkowego i płynności kredytowej.

Zresztą poco szukać aż p. Dewey? To samo mówi i próbuje nieco powściązanie wykonywać p. Matuszewski.

A zatem rząd miał przed dwoma laty środki na poprawę uposażeń pracowników państwowych. Jednak nie dokonał jej, bo wolał puścić się w myśl doktryny socjalistycznej na szerokie inwestycje. Dzisiaj tych środków jest o wiele mniej. Mimo tego Klub Narodowy postanowił wykazać, że nawet w obecnej sytuacji można i należy znaleźć środki budżetowe na złagodzenie nędzy wśród pracowników państwowych.

Środki te można zyskać przez oszczędności, które wbrew p. Matuszewskiemu są możliwe w jego budżecie. M. K.

Kraj czeka!

Pod tym tytułem „Gazeta Warszawska“ pisze, co następuje:

„Ciągłe od strony „sanacji“ płyną podszepty, że przesilenie skończy się nowym rządem p. Świtalskiego. Jest to zastanawiające, jak obóz, który rzekomo dba bardzo o prestiż Prezydenta, usiłuje przez nieprzyzwoitą grę wpływać na jego decyzję. Skoro jednak tak się dzieje, trzeba pomówić i o tej ewentualności wyraźnie i bez ogródek.

„Opozycja mogłaby rozegrać z obozem rządowym taki zakład: „Jeśli potraficie nam wskazać choć jedną, najmniejszą zasługę p. Świtalskiego w ciągu jego ośmiomiesięcznego urzędowania, to rezygnujemy z dalszej walki i godzimy się na nowy rząd Świtalskiego“.

„Sanacja“ długo postukałaby się po głowie i musiałaby dać za wygraną Albowiem p. Świtalski, który obecnie

objawia tak znaczną ruchliwość, przez 8 miesięcy nie zrobił nic. Trudno chyba do prac premiera zaliczyć wizytę w klubie sprawozdawców parlamentarnych i przemówienie na wystawie w Poznaniu. Szerokie masy społeczeństwa wiedzą o b. premierze to jedno, że pojechał samochodem na urlop do Biarritz. Może p. Świtalski ma tę zaletę, że jest zaufanym p. Piłsudskiego, może dźwiga na swych wątłych barkach cały autorytet grupy pułkownikowskiej? Może, ale dla kraju są to rzeczy zupełnie obojętne: kraj chce premiera, któryby pracował, a nie — gadał i jeździł samochodami zagranicę.

„Oczywiście pisząc to, nie schodzimy ze swego zasadniczego stanowiska w stosunku do rządów pomajowych, a zwłaszcza do ich praworządności. Chcemy jednak stwierdzić głośno

Pw 7478-62,805

i otwarciu, że objęcie przez p. Świtalskiego ponownie steru rządu byłoby dla kraju — prowokacją.

„Nie cofamy się przed mocnymi określeniami, ponieważ ani nam przez myśl nie przechodzi, aby pogłoski na ten temat były czemś więcej, niż przejawem bezsilnej złości rozbitej „sanacji“.

„Kraj czeka na zakończenie przesilenia w spokoju, ale i w napięciu. Kraj chce wiedzieć, jakimi drogami potoczy się jego najbliższa przyszłość, czy drogą prawa i na prawie opartej organizacji sił narodu ku czekającemu go celom, czy drogą „radosnej twórczości“ u jednych, a próżniaczej radości życia u drugich „sanatorów“.

„Kraj czeka na decyzję p. Prezydenta Rzeczypospolitej nie jak podniecony, zdenerwowany tłum, ale jako ten czynnik, na który — cokolwiek się stanie — w niedługim czasie spadnie ciężki obowiązek rozwiązania sytuacji.

„O rządzie p. Świtalskiego kraj wypowiedział się wyraźnie i stanowczo. W owych dwóch tysiącach wieców, o których mówił p. Składkowski w Sejmie, brały udział wszystkie warstwy społeczne i gospodarcze. Wszędzie zapadały uchwały przeciw p. Świtalskiemu, — nawet na wiecach, zwoływanych przez B. B. w obronie rządu.

„Kraj wypowiedział się i — czeka“.

Przeciw prześladowaniom religijnym Sowietów

London, 14. 12. (PAT). Zawiał się tu chrześcijański komitet protestu przeciwko prześladowaniu religii przez władze sowieckie. Na czele komitetu stanął lord biskup Londynu i

szereg innych biskupów anglikańskich, b. min. Johnson Hicks, dawny delegat w Lidze Narodów lord Cushendun i szereg innych osobistości. Komitet organizuje szereg wieców protestacyjnych w całej Anglii oraz zainicjował publiczną dyskusję w tej sprawie na łamach „Mornigpost“.

Z dobrych najlepsze

BATRA

BATERJE
KIESZONKOWE

Fabryka Elementów i Baterij

„BATRA“

Poznań, ul. Patr. Jackowskiego 5/7

Pw 7277-47,116

Przestroga.

Pogłoski o rzekomem sprzedaniu mego kinoteatru „Słońce“ i łącznie z tem likwidacji pewnej prywatnej pożyczki są zwykłą plotką. Nigdy nie nosilem się z zamiarem sprzedaży mego kinoteatru „Słońce“, nigdy z nikim nie pertraktowałem i nie pertraktuję o sprzedaż „Słońca“, również nigdy nie korzystałem z jakichkolwiek kredytów prywatnych, lecz tylko bankowych. Jak poprzednio tak i obecnie jestem wyłącznym właścicielem kinoteatru „Słońce“, a rozsiewaczy plotki pociągnę do odpowiedzialności sądowej.

Pw 7953-50,333

Stefan Kałamański.

Pożyczka zagraniczna dla Gdyni

Gdynia, 14. 12. (Tel. wł.) Grupa banków szwajcarskich proponuje miastu Gdyni pod gwarancją rządu polskiego pożyczkę na rozbudowę w sumie 20 milionów franków szwajcarskich. Pożyczka jest oparta na bardzo dogodnych warunkach. Stopa procentowa wynosi 8. Po trzech la-

tach pożyczka mogłaby być skonwertowana na pożyczkę długoterminową, spłacaną w okresie lat 20-u.

Warunki drugiej pożyczki, której w sumie 600.000 funtów angielskich chcą udzielić banki londyńskie, nie są znane. Przepuszczalnie Gdynia zaciągnie pożyczkę w Szwajcarii. S. B.

Wybuch granatu

Przedwczesny wybuch granatu zranił 4 wojskowych

Lida, 13. 12. (AW.) Na polach ćwiczebnych, podczas niszczenia granatów, nastąpiła przedwczesna eksplozja, w czasie której zostali ranni por Dzierżbicki, sierżant Zakrzewski, sierżant Tadejewski i kapral Bielan z 77 p. p. Najciężej ranny jest sierżant Zakrzewski, którego odłamki rozrywają-

cego się granatu, poważnie zraniły w głowę, naruszając oko. Wypadek nastąpił w chwili, gdy sierżant Zakrzewski podniósł z ziemi porzucony przez żołnierzy granat, celem unieszkodliwienia go. Granat wybuchł mu prawie w rękach.

Pochowany w letargu

Katowice, 14. 12. (AW.) Z powodu sprzedaży majątku rycerskiego Rybnej Towarzystwu Osadniczemu „Ślązak”, zwłoki zmarłych właścicieli rotmistrza Korzyckiego, jego żony i syna miały być przeniesione do grobowca rodzinnego Korzyckich w pow. raciborskim. Gdy w towarzystwie przedstawicieli władz utworzono grobowiec, okazało się, iż dolne deski trumny rotmistrza Korzyckiego zmarłego przed

9 laty, rzekomo na udar serca, były wylamane, zaś zwłoki leżały z twarzą na dół i wyciągniętymi rękoma. Ponieważ nic nie wskazuje na to, aby zwłoki zostały obrabowane, pozostaje jedynie możliwość, iż rotmistrz Korzycki został pochowany w letargu i obudził się w trumnie. Wypadek ten wywołał w okolicy wstrząsające wrażenie.

Proces trucicielek

Budapeszt, 13. 12. (Radjo.) W procesie przeciw trucicielkom z Tiszakurt przesłuchiowano świadków, pomiędzy innymi — kilku lekarzy. Ci stwierdzili, że objawów zatrucia u chorych nie zauważyli. Jeden z nich jednakże zauważył, że szczone trucicielki podawały przez czas dłuższy swy mofiarom niewielkie dawki trucizny, przywołując następnie lekarza, który objawów zatrucia wobec minimalnych dawek trucizny, zauważyć nie mógł. Dopiero po odejściu lekarza

dano choremu dużą, śmiertelną dawkę trucizny. Wachmistrz żandarmem, który badał oskarżone Hilbę i Sebestyę, stwierdza, że aresztowane kobiety z początku wypierały się zbrodni. Wtedy polecił je zamknąć we wspólnym pokoju, gdzie poprzednio schował się pod łóżko. Aresztantki myśląc, że są same, zaczęły się naradzać, czy się przyznać do zbrodni, czy też dale jprzeżyć. Gdy żandarm wyszedł z pod łóżka — przyznały się.

Inwestycje publiczne w Gdyni

Gdynia, 14. 12. (Tel. wł.) Bawili tutaj przedstawiciele jednego z polskich zakładów ubezpieczeń społecznych, który zamierza ulokować w Gdyni, w domach czynszowych, wolny kapitał w ilości 14 milionów złotych. S. B.

Demonstracje komunistów

Warszawa, 14. 12. (AW) Wczoraj grupa młodocianych komunistów usiłowała demonstrować przed sądem apelacyjnym, gdzie toczy się proces przeciwko 20 komunistom. Demonstrantów nie dopuszczono przed gmach sądu apelacyjnego, ucierpiał natomiast gmach wydziału odwoławczego sądu okręgowego, w którym demonstranci wybili kijami i kamieniami 40 szyb. Policja 3 awanturników zatrzymała.

Aresztowany przeducieczką

Warszawa, 14. 12. (Tel. wł.) Aresztowano inkasenta warszawskiej Kasy Chorych Franciszka Kwiatkowskiego z walizką w ręku tuż przed ucieczką z Warszawy. Kwiatkowski stoi pod zarzutem defraudacji 200.000 zł w warszawskiej Kasie Chorych. (w)

Pierwszy wyrok trybunału papieskiego

Rzym, 14. 12. (Radjo.) „Osservatore Romano” publikuje dzisiaj wyrok papieskiego trybunału pierwszej instancji przeciw Szwedce p. Ramstad, która w bazylice św. Piotra chciała zastrzelić w dniu 24 listopada biskupa Smitha. Zgodnie z wnioskiem prokuratora sędzia trybunału oświadczył, iż przeciw aresztowanej nie wytacza się żadnej skargi, gdyż badania lekarskie wykazały chorobę umysłową w takim stopniu, że za czyn popełniony odpowiadać nie może. Aresztowaną natychmiast zwolniono, zostanie ona jednakże wydalona z Rzymu.

Ustąpienie dr. Plagemanna

Gdańsk, 14. 12. (AW.) Na plenarnym posiedzeniu tutejszej Izby handlowej prezydent dr. Plagemann oficjalnie złożył swój urząd z powodu przeniesienia się do Berlina. Plagemann w przeciwstawieniu do swego poprzednika śp. Klawittera wytyczył wszystkie swe siły ku współpracy z Polską, prowadząc politykę porozumienia co w części mu się udało.

Proces fałszerzy kwitów

Gdańsk, 14. 12. (AW.) „Nowa Gazeta Gdańska” donosi o procesie, który od kilku dni toczy się przed wyjazdową sesją sądu okręgowego ze Starogardu we Wejherowie. Głównymi oskarżonymi są niejaki Delno, jego żona oraz 2 współpracownicy Kupczak. Na rozprawę powołano 36 świadków. Oskarżeni są współpracownikami szeroko reklamowanej swego czasu Firmy „Polsko-amerykańskie Zakłady Budowlane” w Gdyni. Delno jest oskarżony o szereg oszustw i fałszowanie kwitów. Chociaż tytułował się inżynierem, ma tylko wykształcenie szkoły ludowej w Wieluniu. Oskarżony podawał się również fałszywie za porucznika rezerwy III pułku Legjonów.

Ucieczka defraudanta

Gdańsk, 14. 12. (AW.) Wielką sensację wywołało tu nagłe zniknięcie kierownika instytucji „Danziger Verkehrs Gesellschaft” Schappnisa, który pozostawił po sobie długi, przekraczające 100.000 guldenów. Schappnis kierował od r. 1925 tą instytucją. Schappnis nadesłał za pośrednictwem swego adwokata list, w którym prosi o natychmiastowe zwolnienie go ze stanowiska, gdyż nadal nie może pracować.

Postulaty nauczycielstwa

Na ogólnym kongresie pracowników państwowych, odbyłym w dniu 8 bm. w Warszawie, uchwalono w sprawach nauczycielskich następującą rezolucję, która dołączona zostanie do uchwalonego na tymże kongresie memoriału do rządu i izb ustawodawczych Rzeczypospolitej Polskiej:

„1. Niezbędna jest rzeczą możliwie rychłe i całkowite zniesienie t. zw. ustawy sanacyjnej.

Dnia 16 grudnia 1929 r., ukaże się:

F. A. OSSENDOWSKIEGO

LENIN

z 27 ilustr. w heljograwurze.

Wychodzi równocześnie w 10 językach w nakładzie miliona pięciuset tysięcy egz. — Pierwsze wydanie włoskie w nakładzie 30.000 egz. rozeszło się w ciągu niespełna miesiąca.

Cena zł 25.—

POZNAŃ

WYDAWNICTWO POLSKIE R. WEGNERA

dw 3612

2. Koniecznym jest ustanowienie dostatecznej liczby stałych zastępców za chorych nauczycieli.

3. W dążeniu do zrównania warunków pracy i płacy w szkołach powszechnych i średnich w formie przejściowej należy podnieść uposażenie nauczycielstwa szkół powszechnych o jedną grupę wwyż, znosząc jednocześnie kategorię X, to jest aby nauczyciel szkoły powszechnej w początkach swej służby otrzymywał uposażenie nie niższe niż według grupy IX.

4. Artykuły 58 i 60 ustawy z dnia 1-go lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli, znieważonej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r., wymagają zmiany, uwzględniającej stanowisko uzgodnione przez wszystkie organizacje nauczycielskie.

5. Pomoc lekarską należy zorganizować w ten sposób, aby była ona istotną i dostępną dla tych pracowników państwowych, których warunki pracy zmuszają do zamieszkiwania w zapadłych wioskach naszego państwa.

6. Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministerstwem wyznań religijnych i oświecenia publicznego powinno wydać zarządzenie, by art. 1 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o budowie publicznych szkół powszechnych był istotnie wykonywany, t. j. by gminy w granicach dzisiaj obowiązujących przepisów dostarczały nauczycielom publicznych szkół powszechnych odpowiednich mieszkań.

7. Niezbędna jest szybka realizacja nowelizacji art. 108 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu pracowników państwowych i art. 81 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. w tym sensie, by nauczycielstwo szkół prywatnych, przechodzącemu na służbę w szkołach państwowych i publicznych, udostępnione były prawa, które przysługiwałyby mu, gdyby nauczyciele tych szkół przeszli byli na służbę powyższą przed wejściem w życie wyżej wymienionych ustaw, t. j. przed 1 października 1923 r.

8. Ponieważ nauczycielstwo wskutek ustawy sanacyjnej i niewystarczających poborów na utrzymanie, pozostaje nadal w wyjątkowo ciężkiej sytuacji materialnej, należy nie ograniczać nauczycielstwa, zatrudnionego w zakładach państwowych i publicznych w wykonywaniu zajęć ubocznych, nie przynoszących ujemnej godności zawodu nauczycielskiego.

Reszta postulatów nauczycielstwa tak w dziedzinie uposażeń jak i warunków pracy pokrywa się z postulatami ogółu pracowników państwowych i ujęta została w rezolucjach ogólnych.

Czy zapisałeś się na członka wspierającego Komitetu Floty Narodowej. Wkładka 1 zł rocznie. Konto P. K. O. 30. Zapisz się a spełnisz swój obywatelski obowiązek

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie zł 8,89 1/2, w Gdańsku na Warszawę zł 8,89 1/2.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,79 zł, gotówką — 212,37 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 173,43 zł, gotówką — 173,08 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIEŻNA

Poznań, 14 grudnia 1929.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był spokojny.

Na rynku pap. procent. płacono w dalszym ciągu za 5 proc. poz. konwers. 49 proc., również płacono za 4 proc. poz. inwestycyjną 117.—. Z pap. lokacyjnych P. Z. K. zwykływały w dalszym ciągu 8 proc. listy dolarowe, za które płacono 91 proc (przy dew. 8,888), natomiast 4 proc. listy zast. konwert. obniżyły się nieco i notowały 38,50 proc. w oddaniu.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych notowano tylko Bank Polski, którego poszukiwano po 169,— i Bank Związku który oddawano po 78,50. Poza tem oddawano bez notowania R. Maya po 90,— i Herzfeldy po 40,—.

Cedula urzędowa z dnia 14 grudnia 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 49% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 91% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 38,50% O.

(Kurs w złotych)

4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 117,— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 169,— P.
Bank Zw. Spółek Zarob. I em. zł. 78,50 O.
Tendencja: Spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 14 grudnia 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. St. Zjedn. 11. 8,89 1/2 sp. 8,91 1/2 kup. 8,87 1/2

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,71	125,02	124,40
Holandja	359,48	360,38	358,88
London	043,47	043,58	043,36
Nowy Jork	008,88,8	008,90,8	008,86,8
Paryż	035,09	035,18	035,00
Praga	026,43 1/2	026,50	026,37
Szwajcaria	173,11	173,54	172,68
Wiedeń	125,39	125,70	125,08
Wlochy	046,63	046,75	046,51

Tendencja przeważnie słabsza.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest.	000,00	000,00	117,50
5% poz. premj. dol.	068,00	069,50	068,50
5% poz. konw.	000,00	000,00	049,75
10% poz. kol.	000,00	000,00	102,50
5% poz. kol. konw.	000,00	000,00	048,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	172,00—172,50
Bank Zw. Sp. Zarob.	000,00—078,50
Elektrownia w Dąbr.	000,00—060,00
W. T. Wegła	071,50—072,00
Nobel	000,00—010,00
Lilpop	039,00—038,00
Modrzejów	000,00—016,50
Norblin	075,00—073,00
Ostrowieckie zakłady	065,00—065,50
Starachowice	020,75—020,50

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleist. za 1000 kg.

reszta za 100 kg

Bertin. dnia 14 grudnia 1929.

Pszonica march. od st. za 1	
76-77 kg przeciętn. jakości	233,00—234,00
Tendencja	słaba.
Zyto march. od stacji załad.	
72 kg przeciętn. jakości	164,00—166,00
Tendencja	spokojna.
Owies march. od stacji załad.	144,00—153,00
Tendencja	spokojna.
Jęczmień browarny	187,00—203,00
Tendencja	cicha.
Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—177,00
Tendencja	cicha.
Kukurydza Rumuńska zdrowa sucha wprost fr. wag. Bertin	000,00—168,00
Tendencja	spokojna.
Maka szetyna	28,50—34,50
Tendencja	cicha.
Maka z. t. a	23,00—26,50
Tendencja	słabsza.
Osipa pszenna	11,00—11,50
Tendencja	spokojna.
Osipa żytnia	09,75—10,50
Tendencja	spokojna.
Groch Victoria	29,00—38,00
Groch dr. d.	24,00—28,00
Groch pastewny	21,00—22,00
Peluszka	20,00—21,00
Bób polny	18,50—20,00
Wyka	23,00—26,00
Łubin niebieski	13,75—14,75
Łubin żółty	16,50—17,50
Seradela nowa	26,00—32,00
Makuch rzepa trawy	18,40—18,90
Makuch intany	23,80—24,00
Wyłoki suszone	37,90—38,20
Sról Soya	17,50—18,00
Płatki ziemniaczane	14,00—14,70
Ogólna tendencja	słabsza.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 14 grudnia 1929

Wyplaty na Warszawę 46,675—46,975
Noty wielkie. 46,65—47,05

ANTIBI DENTOLAN

PASTA PROSZEK ELIKSIR

Rozdźwięki w partiach francuskich

(Od własnego korespondenta.)

Paryż, w grudniu.

Wypadki polityczne ostatnich lat, a zwłaszcza obecne, zmierzające do t. zw. likwidacji wojny, wycisnęły niezawodnie piętno na życiu wewnętrznym stronnictw francuskich. Pod wpływem ewolucji różnych zagadnień politycznych, tarcia wśród nich zaostrzały się; a różnice opinii wystąpiły jaskrawiej. Ostatnie przesilenie gabinetowe dołało oliwy do ognia. Po kryzysie rządowym, nastąpił kryzys w łonie partji. Ujawnił się zarówno u socjalistów, jak i u radykałów społecznych oraz w prawicowej Unji republikańsko - narodowej. Nie lepiej dzieje się u komunistów. Tych jednak zostawmy na boku, gdyż oczyszczenie ich wewnętrzne jest dyktowane wyłącznie ukazami moskiewskimi.

Nazajutrz po utworzeniu rządu p. Tardieu, nastąpiły obrachunki partyjne. Pesymiści wróżyli, iż socjaliści rozpadną się na dwie frakcje; radykałowie mieli także zostać pokrajani w kawalki; grupę Marina miał spotkać podobny los. Tymczasem po ostrych wymianach zdań w łonie partji, ukazały się komunikaty oświadczające, iż właśnie rodzinne są wyrównane i, że wszystko przedstawia się jak najlepiej na tym najlepszym ze światów.

Jeżeli chodzi o socjalistów i radykałów, to owa zgoda, głoszona urbi et orbi stanowi tylko fasadę, niemogącą nikogo w pole wyprowadzić. Stronnictwo p. Bluma jest głęboko podzielone na zwolenników udziału w rządach i jego przeciwników. Obradująca w Paryżu socjalistyczna rada narodowa wypowiedziała się przeciw udziałowi w rządach, krzyżując tem samym plany utworzenia ministerstwa radykalno - socjalistycznego. Większość socjalistycznego klubu parlamentarnego jest jednak za udziałem we władzy. Jedynie prowincjonalne władze partyjne pozostają wierne przykazaniom II. Międzynarodówki.

Licznym socjalistom, na których czele stoją pp. Boncour i Renaudel, dłuży się czas w opozycji. Doktryna swoją drogą, a portfel swoją. Te dwie tendencje zostaną rozpatrzone na przyszłym kongresie francuskich socjalistów, który zbierze się w połowie stycznia 1930 r. w Paryżu. Celem przygotowania go przywódcą partji, p. Blum postanowił skonfrontować obie tezy, ofiarowując „udziałowcom” miejsce na 14 artykułów wstępnych w „Populaire”. W ten sposób „czyści” i „oportuniści” będą mogli wyłożyć swój punkt widzenia piórem, zanim wypowiedzą się słownie. Najprawdopodobniej jedni i drudzy pozostaną na swoich pozycjach. Prawdziwy mecz nastąpi dopiero na kongresie i wtedy, być może, trzeba będzie ostatecznie zdecydować: wojnę czy pokój.

W obozie p. Daladier wrzenie jest jeszcze większe, chociażby dlatego, iż nie chodzi o radykałom o doktrynę, ale o osoby. Rzecz znamienna, że na pierwszy ogień została wystawiona osoba samego przywódcy partji, przed miesiącem powtórnie obranego w Reims. Przewinienie p. Daladier jest wielkie. Nie tylko nie potrafił sam utworzyć gabinetu, ale, co gorsza, wskutek swego uporu nie pozwolił radykałom wejść do gabinetu Clementela. Tego mu darować nie mogą ci, którzy w czasie zwycięskiego kartelu w 1924 r. głosili brutalnie i triumfalnie, iż im się należą wszystkie miejsca! Mają oni już dosyć sławnej kuracji opozycyjnej. A zdarzała się tak doskonała sposobność.

P. Daladier, atakowany na wszelkie możliwe sposoby, na zebraniu komitetu wykonawczego partji, wyl się jak węgorz, dając szczegółowe wyjaśnienia, ale nikogo nie uspokoił. Z pomocą przyszli mu wspomniałemu p. Herriot, dla ocalenia jedności grupy, w której zaznaczają się wyraźnie aż trzy tendencje: 1) radykałów, niewidzących zbawienia, jak tylko w połączeniu się z socjalistami, 2) radykałów umiarkowanych i chwiejnych, 3) radykałów narodowych.

Uchwala zebrania oświadcza coppers, że partja radykalno - socjalistyczna pozostaje wierna swojej polityce reform społecznych i obrony republiki, oraz przeciwstawia próbom rozkładu swą niezachwianą wolę utrzymania jedności i dyscypliny. Brzmi to bardzo pięknie, ale nikogo nie zmyli. Rozdźwięki w lo-

Dobra książka to najlepszy przyjaciel

Zanim wybierzesz książki na „Gwiazdkę”, przejrzyj bogato ilustrowany, podający treść każdej książki,

KATALOG GWIAZDKOWY GEBETHNERA i WOLFFA

Poznań, ulica Franciszka Ratajczaka 36.
Wysyłamy na żądanie bezpłatnie.

nie radykalizmu pozostają niezmiernie głębokie i nie omieszkają ujawnić się przy pierwszej sposobności. Chodziło więc tu tylko także o utrzymanie pozorów wobec szerokiej publiczności, nieumiejącej czytać pomiędzy wierszami, a której dla zamydlenia oczów głoszają radykałowie, iż „zwyciężyli samych siebie”!

Jeżeli kolei przejdziemy do prawicowej unji republikańsko - narodowej, to również musimy stwierdzić, iż przeszła ona przez kryzys, ale wyszła z niego obronna ręką dlatego, że na 100 posłów, 15 występowało przeciw 85. Większość zatem musiała ostatecznie mieć przewagę. Przesilenie w tej partji było postawione na wyższym poziomie. Rozdźwięki dotyczyły tylko taktyki. Chodziło o to, że od czasu głosowania nad ratyfikacją długów wojennych, p. Marin oraz 14 innych posłów głosowało właściwie inaczej, niż całe stronnictwo, które popierało rząd. Ten podział głosów powtórzył się przy obaleniu ministerstwa p. Brianda. Wobec tego chciało znieść prezesostwo p. Marin i utworzyć komitet kierowniczy. Projektowi temu sprzeciwił się sam p. Marin. Ostatecznie został on utrzymany na czele partji, ale równocześnie postanowiono, dla uniknięcia na przyszłość rozłamu, zwoływać grupy za każdym razem, gdy będzie chodziło o głosowanie w Izbie, odnoszące się do polityki ogólnej, i o powzięcie na tem zebraniu postanowień, obowiązujących wszystkich członków. W ten sposób usunięto ich indywidualne posunięcia.

Zachowanie wspólnego frontu w łonie największej partji narodowej ma naturalnie dla ciągłości polityki p. Tardieu duże znaczenie. Im bowiem jedność będzie większa, tem szanse ataków opozycji będą słabsze. Nie znaczy to, że by zaprzętała ona szturmów przeciwko rządowi, a przedewszystkiem kopania pod nim dołków. Chodzi tylko o to, żeby większość w decydujących chwilach występowała zwracając.

I. Briares.

Konferencja biskupów litewskich

Kowno, 13. 12. (PAT.) W dniu dzisiejszym rozpoczęła się tu konferencja biskupów litewskich z arcybiskupem kowieńskim Skwireckim na czele. W konferencji bierze udział

„Christol“

w tabel ach lub proszku jako kapiel dz ala bardzo dobrze na nerwo i sercowo chorych.

Do nabycia we wszystkich aptekach, drogerjach i składach aptecznych. Tw 206

nuncjusz papieski w Kownie mgr. Bartolini. Konferencja rozpatrywać będzie położenie szkół i organizacji katolickich na Litwie, wobec których, jak wiadomo, rząd stosował w ostatnich czasach represje administracyjne. Na konferencji ustalony zostanie również stosunek duchowieństwa katolickiego na Litwie do rządu.

COGNAC

Monnet

NAJLEPSZY FRANCUSKI

Niemasz lepszego

ZEGARA i BUDZIKA

nad wyrób marki

Hamburg - Amerika
Sprzedaż Hurtowa: D/H. H Szaków,
Warszawa, Leszno 40. Tw 795

Co podaruję na gwiazdkę?

Pytanie to staje przed nami stale krótko przed gwiazdką, co jest zresztą zupełnie zrozumiałe, gdyż każdy dąży do tego, by swym najbliższym kupić na gwiazdkę coś takiego, co by im sprawiło prawdziwą przyjemność. Ale jeśli kupię coś pięknego, coś praktycznego, ile będzie ten podarek kosztował? zawsze te pytania dręczą chcącego coś kupić, przyczem jednak dąży on w pierwszej linii do kupna czegoś celowego, przyczem cena gra drugorzędną rolę. I przetem łatwo zapomina się o rzeczach najstosowniejszych. Pw 7910-50,228

Jeśli nie ma się upatrzonego specjalnego podarku, do którego by obdarzony mógł przywiązywać dużą wagę, wtedy aparat fotograficzny będzie zawsze prezentem najstosowniejszym. Kamera fotograficzna przy dzisiejszej swej doskonałości, przy łatwej manipulacji i możliwościach jakie daje pozwalając tworzyć trwałe i cenne obrazy, jest podarkiem nie do zapomnienia. Aparat ten nie musi być bynajmniej drogi, kilkanaście złotych dla młodego chłopca, lepszy aparat dla poważniejszego człowieka za kilkadziesiąt złotych, ale i tak jest to nie drogo, bo taki prezent nie jest wyłączną własnością jednej osoby, lecz służy całej rodzinie, czy kołu znajomych. Robi Pan zdjęcia własne, zdjęcia krewnych, znajomych, przyjaciół, przywozi Pan wspomnienia z podróży, może Pan sporządzić z tych zdjęć obrazy do projekcji i w ten sposób dać sposobność szerokiemu kołu znajomych do spędzenia miłych chwil przy ich oglądaniu. Jeśli Pan nie jest zdecydowany w wyborze podarunku, to proszę wybrać aparat fotograficzny, a jeśli Pan wie, co może być stosowne na gwiazdkę, to napewno postawi Pan aparat na pierwszym miejscu. Aparaty fotograficzne w niebywałym wyborze poleca K. Zimmerman. Największy magazyn aparatów i przyborów fotograficznych w Polsce, Poznań, ul. 27 Grudnia 20.

Kino Renaissance Kantaka 8/9.

Wojna miłości i śmierci

„GILOTYNA“

W roli głównej M. Albani, Willy Fritsch.
bpw 1140

Stanisław Niedzielski, pianista światowej sławy, który koncertuje także przy dworach królewskich: angielskim, rumuńskim, jugosłowiańskim zaopiniował pianina fabryki B. Sommerfelda w Bydgoszczy jak następuje: nw 6085

Instrument Pański znalazłem doskonałym, równym pianinom wielkich wytwórni europejskich. Ton posiada ciepły i równy zarazem mechanizm niezatwardy, łatwo na nim było grać utwory o trudnej technice.

Zalącam me najlepsze życzenia wielkiego rozwoju fabryki!

(-) St. Niedzielski
Londyn, dnia 14 listopada 1929 r.

Piękna ziemia w HELU

najlepszym upominkiem świątecznym i noworocznym.

Informacje w Towarzystwie „HEL”
Kapiele Morskie Sp. z o. o., Warszawa, Zgoda 7, tel. 9-21. nw 6088

Na gwiazdkę

Gdy swej żonie, narzeczonej, Wielką radość sprawić chcesz, Małą, lekką i praktyczną

Centra Mikro

kup jej też!

Pw 7864-C, 2394

O przyszłość Gdyni

Zadania socjologów

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“.

Gdynia, w grudniu.

Budując Gdynię, port i miasto, myśleć musimy o przyszłości. Dziś Gdynia liczy 33 tysiące mieszkańców, ale za lat kilka może mieć 100 000 i więcej. Wszystko wskazuje na to, że Gdynia będzie największym i najlepszym portem na Bałtyku.

W mieście portowem duży odsetek stanowią robotnicy. Linje polityki socjalnej winny być już teraz starannie wykreślone.

Przykładów rozwiązania problemu proletariackiego w miastach portowych mamy w świecie wiele. Oczywiście rozwiązania są różne. W jednych miastach portowych dzielnice robotnicze są siedliskiem zbrodni i radykalizmu, w innych natomiast robotnicy są spokojnymi obywatelami.

Dzisiejszą Gdynię cechuje stan przejściowy. Poza stosunkowo nielicznymi autochtonami, każdy mieszkaniec Gdyni uważa swój pobyt w tem mieście za chwilowy. Tak pracownicy umysłowi, jak i fizyczni czują się w Gdyni, jak w hotelu.

Proces wytwarzania się „obywatela gdynińskiego“, gdynianina, nie daje się zaobserwować. Są ludzie z Warszawy, Poznania, Torunia, Małopolski, są z wszystkich stron kraju, ale nikt prawie nikogo z Gdyni.

Nikt nie przywiązuje się do tej Gdyni, nikt nie uważa się za jej obywatela.

Dotyczy to przede wszystkim robotników. Spędzani partjami, pracują tutaj zależnie od stopnia zapotrzebowania pracy rąk. Jedni przyjeżdżają, drudzy wyjeżdżają, przyryw i odpływ. Gnieźdzą się w drewnianych barakach, interesują się tylko sprawą zarobku i szybkiego wyjazdu z Gdyni.

Celem częściowego przynajmniej uregulowania spraw robotniczych buduje się teraz w Gdyni, na Grabowie, kolonję dla robotników. Przeszło 150

rodzin znajdzie w roku przyszłym mieszkania dwu- i trzyizbowe.

Budowa tej kolonji robotniczej jest godną pochwały, ale musi być poddana krytyce.

Budynek na Grabowie będzie niczem innym, jak hotelem robotniczym. Pod jednym, wspólnym dachem będzie mieszkało razem 150 rodzin robotniczych. Czy do domu takiego odważy się wejść w pojedynkę policjant? Czy takie skupienie ludzi prostych, nie umiejących być często powściągliwymi, nie będzie powodem wzajemnej demoralizacji i radykalizmu?

Przytoczę tylko jeden, jedyny argument.

W Niemczech są dwa wielkie miasta portowe, Hamburg i Brema. Hamburg ma bardzo wielu komunistów, zaś w Bremie ich niema. W Hamburgu robotnicy mieszkają w czynszowych koszarach, zaś w Bremie miasto i poszczególne przedsiębiorstwa budują dla robotników małe domki z ogródkami.

Socjolodzy wiedzą dobrze, że elementy robotnicze nie poddają się fermentom, jeżeli dba się o zdrowie każdej poszczególnej komórki, rodziny. Przemieszczanie robotników w pojedynczych domkach (moga być domki na dwie i trzy rodziny) okazało się błogosławione w skutkach. Robotnicy są spokojniejsi, mniej piją, dbają więcej o rodzinę i dom. Przywiązują się do ziemi i przestają uważać się za „przelotne ptaki“. Czują się miejscowymi obywatelami, ponieważ mają dom i grunt.

Obywateli takich potrzebuje Gdynia jutrzejsza. Podwójny koszt („hotel robotniczy“ na Grabowie 2,5 mil. zł), dom z ogródkami dla 150 rodzin — 5 mil. nie powinien w tym wypadku być odstrasżającym. F o b.

stroju zebranie manifestacyjne zakończył przewodniczący, intonując „Rotę“. Popłynęły potężnym chórem z piersi b. obrońców Ojczyzny słowa przysięgi: „nie damy ziemi skąd nasz ród“ i „nie będzie Niemiec pluć nam w twarz“.

Hallerczycy zadokumentowali znowu w sposób przekonujący, że czujnie stoją zawsze na straży ojczyzny i że każdej chwili gotowi są dla niej do nowych poświęceń.

Za polityką Stronnictwa Narodowego

Zebrania w pow. obornickim

W obronie ziemi i w sprawie konstytucji odbyły się przy licznych udziałach wszystkich warstw społeczeństwa w niedzielę, dnia 1 grudnia zebrania w Polajewie i Boruszynie. Jako prelegent przybył p. prof. U. P. i poseł na Sejm Adam Żółtowski z Poznania.

Zebraniom przewodniczyła p. Antonina Krzemieniewska z Jakóbowca. W głęboką troską przejętym referacie wskazał prelegent na niebezpieczeństwo, grożące szczególnie zachodnim połaciom kraju z powodu zgubnych postanowień umowy likwidacyjnej.

Również sprawę zmiany konstytucji w myśl projektu Stronnictwa Narodowego przedstawił mówca w nader przekonujący sposób.

Jednogłośnie zebranych z wywodami p. prelegenta zaakcentowano gorącymi oklaskami. Na zakończenie odśpiewano wśród wzniesłego nastroju „Rotę“. Entuzjastycznymi okrzykami „Niech żyje“ żegnano z wdzięcznością p. prelegenta.

Zebranie manifestacyjne w Miejskiej Górze

„W ślad za innymi miastami Polski urządziło w niedzielę, 1 grudnia koło Stronnictwa Narodowego w Miejskiej Górze zebranie manifestacyjne w sprawie umowy likwidacyjnej z Niemcami.

Przewodniczył zebraniu p. Julian Skrzypczak. Referat na temat umowy polsko-niemieckiej oraz obecnych stosunków w Polsce wygłosił p. adw. dr. Erwin Szejb. Wywody jego przyjęto burzliwymi oklaskami. Wszyscy zebrani uchwalili jednogłośnie odpowiednie rezolucje, które m. in. wyrażają pełne uznanie Stronnictwu Narodowemu i domagają się od Sejmu odrzucenia umowy likwidacyjnej.

Zebranie manifestacyjne w Kostrzynie

W dniu 1 grudnia odbyło się w Kostrzynie zgromadzenie protestacyjne w sprawie umowy likwidacyjnej z Niemcami.

Zebranie zagał i przewodniczył p. dyr. Haupa z Kostrzyna, udzielając głosu p. posłowi Miklaszewskiemu, który w prawie godzinnym przemówieniu przedstawił obecną sytuację polityczną, oraz sprawę likwidacji. W dyskusji zabierało głos kilka osób solidaryzując się z mówcą, poczem zebrani, których zgromadziło się około 200, pomiędzy niemi wielu okolicznych gospodarzy, uchwalili jednogłośnie odpowiednie rezolucje.

W końcu odśpiewano „Rotę“ poczem przewodniczący wiec zamknął.

Po zebraniu zawiązało się koło Stronnictwa Narodowego, do którego zapisało się 40 członków. Zarząd ukonstytuował się następująco: p. Kazimierz Haupa — prezes, p. Antoni Wolski — wiceprezes, p. Roman Tomaszewski — sekretarz i p. Leon Jakubowski — skarbnik.

Bakcył influenzy

Nowy Jork, 13. 12. (AW.) Znanym bakterjolog prof. uniwersytetu w Chicago Falk odkrył bakcyła influenzy (grypy) oraz sposób zwalczania go.

Stronnictwo Narodowe

Koło Wilda

Miesięczne zebranie Koła Wildeckiego Stronnictwa Narodowego odbędzie się

we wtorek, dnia 17 grudnia 1929 r. o godz. 7,30 wiecz.

w lokalu p. Zawadkowej przy Górnej Wildzie 75.

Na porządku obrad referat p. Tadeusza Piotrowskiego o położeniu gospodarczym, bardzo ważne sprawy i przyjmowanie nowych członków.

Szanownych Członków i Sympatyków Stronnictwa niniejszem uprzejmie zapraszamy.

Zarząd Koła Wildeckiego.

Sekretarjat Koła Poznań-śródmieście. Sekretarz Koła, p. Ryterski, urządza codziennie (z wyjątkiem świąt i niedziel) w czasie od 10—11 przed po-

łudniem w biurze Stronnictwa przy św. Marcinie 65 (wejście po lewej stronie).

Nowy sukces Polski w Czechosłowacji

W niedzielę, dnia 1 grudnia br. odbyły się w 4 gminach pow. frysztackiego wybory komunalne, które przyniosły sukces listom polskim. Wyniki przedstawiają się następująco:

Łazy: Polacy 790 głosów i 7 mandatów (dotychczas 6 mandatów), komuniści 1422 głosów i 13 mandatów, Czesi 1781 głosów i 16 mandatów.

Nowy Bogumin: Polacy 355 głosów — 2 mandaty (poprzednie wybory 343 głosów), Czesi 1690 głosów i 12 mandatów, Niemcy 2615 głosów i 20 mandatów.

Wierzniowice: Polacy 8 mandatów, Czesi 7 mandatów. W gminie tej, opanowanej przejściowo przez Czechów Polacy ponownie zdobyli większość, powiększając swój stan posiadania o 2 mandaty. Czesi stracili 1 mandat, komuniści również 1.

Markłowice Dolne: Polacy 349 głosów — 10 mandatów, komuniści polscy 44 głosy — 1 mandat, Czesi 241 głosów i 7 mandatów. I w tej gminie Polacy uzyskali 1 nowy mandat.

We wszystkich 4-ech gminach Polacy wzrosli w stosunku do wyborów powiatowych z r. 1928 o 470, zaś w porównaniu z ostatnimi wyborami do sejmku o przeszło 400 głosów, co oznacza wzrost 1/3 dotychczasowego stanu posiadania. Wybór burmistrzów polskich zapewnił jest w Wierzniowicach i Markłowicach, w Łazach Polacy zdecydowali o tem, kto zasiądzie na stolcu burmistrzowskim, ze względu na to, że Czesi nie osiągnęli tu większości. Jest rzeczą charakterystyczną, że Czesi ani w jednej gminie nie zdobyli większości, jakkolwiek posiadali ją już w Wierzniowicach i Markłowicach. Nowy sukces rodaków naszych w Czechosłowacji jest dowodem, że wszelkie zakusy wynaradawiające są zgóry skazane na niepowodzenie.

Ku uwadze dyrekcji Teatru Polskiego

Piszę nam z miasta, co następuje: „Wobec szlachetnej tendencji moralnej „Kurjera Poznańskiego“ pozwalam sobie za jego pośrednictwem zwrócić uwagę dyrekcji Teatru Polskiego, że wielki niesmak wywołuje wciągnięcie w „Królowej Biarritz“ świętych, jednego po drugim, w dowcipy buduarowo-nalewkowe. Chyba farsa nic na tem nie ucierpi, jeżeli się w niej kilka zdań skreśli i świętym da — święty spokój. Czemu innemu należy ubawić publiczność: przedewszystkiem szybkim tempem i lekką werwą, zamiast ociężałego przewłóczenia gry. Ale o tem wspominam tylko ubocznie. Chodzi mi w tej chwili o unikanie w poważnym teatrze momentów niewłaściwych i niesmacznych.“

Ukaranie dziennikarza za obronę religji

(KAP) Przed sądem w Budapeszcie stanął niedawno dziennikarz węgierski Wallesz, oskarżony o obrazę religji. W marcu rb. Wallesz umieścił w dzienniku „Ujsag“ artykuł o generale włoskim Nobile, w którym w obraźliwy sposób odniósł się do Matki Boskiej.

W czasie rozprawy sądowej oskarżony bronił się, twierdząc, że chciał tylko napiętnować zachowanie się Nobilego, który, polecając się Matce Boskiej, zostawił swych towarzyszy na ławicy lodowej.

Sąd skazał Wallesza na osiem dni aresztu i 300 pengów grzywny.

Tak samo sądy karzą i w Niemczech za obrazę uczuć religijnych. U nas zaś, w Polsce, „Wiadomości Literackie“, „Zwiastun Ewangelicki“ pozwalają sobie dość często na bezkarne naigrywanie się z Najsw. Marji Panny.

Japońszczyzna

Powiadają, że nie mogąc się porozumieć, doszliśmy już do japońszczyzny. Oto dyskusja polityczna:

— Jak się przedstawia, panie ministrze, sytuacja polityczna kraju?

— Jak tako.

— Co nas czeka: republika czy monarchja?

— Ito, Ito.

— A co z Sejmem?

— Mamgo tamgo.

Legion Wielkopolski

Z inicjatywy Chorągwi Wielkopolskiej Zw. Hallerczyków odbyło się w dniu 9 bm. w Poznaniu zebranie przedstawieli organizację b. wojskowych, należących do Legionu Rzeczypospolitej Polskiej.

W dyskusji omawiano destrukcyjną robotę tych czynników, które rozbijają związki b. wojskowych i powstańców.

By temu zapobiec i, co więcej, skonsolidować siły swe w naszej dzielnicy, postanowiono powołać do życia „Legion Wielkopolski“, będący wojewódzka częścią „Legionu Rzeczypospolitej Polskiej“ z siedzibą w Warszawie.

Tymczasowy zarząd Legionu Wielkopolskiego stanowią pp.: dr Czesław Meissner — prezes (z ramienia Związku Uczestników Powstania Wielkopolskiego), red. Zygmunt Fejczak — sekretarz (z ramienia Związku Hallerczyków), Ignacy Kasprzowicz — skarbnik (Związek Podoficerów Rezerwy Z. Z.)

Pierwsze zbiorowe zebranie członków organizacji, wchodzących w skład Legionu Wielkopolskiego, odbędzie się w dniu 26 grudnia br. w sali Domu Rzemieślniczego.

Członkiem Legionu Wielkopolskiego może zostać każdy związek b. wojskowych i powstańców, działający na terenie Wielkopolski, zalegalizowany przez władze i należący do Legionu R. P.

Związki i organizacje b. wojskowych, wchodzące w skład t. zw. Federacji, członkami Legionu Wielkopolskiego zostać nie mogą.

Legionu R. P. i jego oddziału Legionu Wielkopolskiego nie należy utożsamiać z Związkiem Legionistów, z którym wymienione wyżej organizacje nie mają nic wspólnego.

Hallerczycy manifestują w obronie ziemi

Do wielkiej fali protestu, która niby potok rwący rozlewa się z ogromną siłą po kraju całym, przyłączyli się w sposób iście żołnierski, twardy i stanowczy Hallerczycy w Poznaniu.

W tym celu placówka Poznań Związku Hallerczyków w Poznaniu zwołała na dzień 5 grudnia r. b. w sali Stronnictwa Narodowego św. Marcin 65 nadzwyczajne zebranie. Przy szczególnie wypełnionej sali zagał zebranie prezes p. S. Kiszka, na którego wezwanie złożono na wstępie hold pamięci Jerzego Clemenceau, wielkiego przyjaciela armji polskiej w Francji. Następnie

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Po wyroku śmierci za morderstwo

Cynizm oskarżonego — Motywy orzeczenia trybunału — Za co skazano drugiego podsądnego

Piątkowy wyrok w sądzie okręgowym mocą którego zasądzony został Adam Matyasik na karę śmierci przez powieszenie a Faferek na 2 i pół roku ciężkiego więzienia — wywołał wśród licznie zgromadzonej publiczności nie małe poruszenie. Faktem tym najmniej się jednak przejął sam Matyasik, który po ogłoszeniu wyroku, zrazu jakby się zastanawiał, potem jednak począł się śmiać i żywo rozprawiać z ojcem oraz z bratem Teofilem, których sąd uwolnił dla braku dowodów. Bezpośrednio po ogłoszeniu wyroku policja otoczyła skazanych. Rodziny skazanych nie dopuszczono do nich.

Przewodniczący w motywach wyroku podkreślił, iż Matyasik z zastanowieniem zabił Mamota i zranił Kühna i zrabował mu pieniądze. Zbrodniarza skazano z par. 211, głoszącego, że „kto umyślnie zabija człowieka, ten jeżeli zabicie wykonał z zastanowieniem, ulega za morderstwo karze śmierci”. Poza tem oparto się na par. 249 i 250, mówiących o rozboju i wymuszeniu. Za to przestępstwo

Matyasik osobno został sasądzony na 10 lat ciężkiego więzienia.

Niski wymiar kary dla Fafereka tłumaczy się tem, że chociaż był poinformowany o planowanym przez Matyasika rabunku, to jednak nie wiedział, że nastąpi tu morderstwo. Dlatego trybunał zastosował okoliczności łagodzące, mając na względzie jego lekkomyślność i skazał go na 2 lata ciężkiego więzienia, za pobranie od mordercy wynagrodzenia w kwocie 300 zł wymierzono mu jeszcze karę więzienia przez rok, łącznie 2 i pół roku.

Zbrodniarze mieli zamiar zabicia Kühna, który od 20 lat już stale chodził po pieniądże na wyplatę dla robotników leśnych. Gdy go zauważyli w towarzystwie młodego Mamota postanowili zamordować również i tego ostatniego, aby usunąć świadka, który mógłby ich zdradzić. Sąd stanął na stanowisku, iż w rabunku i morderstwie brało udział więcej osób, lecz sprawa nie wykazała tego z całą pewnością. Obrońca Matyasika prawdopodobnie założy rewizję. (z)

Składajmy ofiary

na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa

„Musimy raz wreszcie — pisze ks. Wł. Krawczyk w swej broszurze o „Misji wewnętrznej” — zerwać z tem błędem, a głęboko zakorzenionem mniemaniem, że obrona i rozwój katolicyzmu należą tylko do duchowieństwa. Jeżeli będąc katolikami, należymy do organizacji, jaką jest Kościół katolicki, to nie może być dla nas rzeczą obojętną siła i rozwój tej organizacji. Wszyscy mamy obowiązek stanąć do pracy nad jej rozwojem, do obrony jej praw przed zamachami wrogów. Nie tylko ojciec św., biskupi i proboszczowie, bezpośredni nasi duszpasterze, odpowiedzialni są za losy Kościoła, ale my wszyscy katolicy przed Bogiem i potomością odpowiedzialność ponosimy”.

Symbolem wiary naszej i dowodem wdzięczności dla Stwórcy za odzyskaną wolność wskrzeszonej Ojczyzny naszą będzie pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu. Składajmy na pomnik ten ofiary. Składajmy je szczerze i ochotnie. W polowie drogi nie wolno nam pozostawać. Dzieło jeszcze nie skończone i dlatego ciągle jeszcze odwoływać się musimy do ofiarności naszego społeczeństwa. Jeżeli kiedykolwiek, to w chwili obecnej pamiętać nam trzeba, że Polska pozostać musi katolicką.

Wszelkie datki i ofiary przyjmuje: P. K. O. 207 470; administracja naszego pisma; Bank Przemysłowców, Stary Rynek 73/74; Bank Związku, oddział Al. Marcinkowskiego 26; Poznański Bank Ziemi, Al. Marcinkowskiego 13; Bank Miasta Poznania, Nowa 10; Bank Wzajemnej Pomocy, Stary Rynek 79 i skarbnik B. Adamczewski, Al. Marcinkowskiego 13.

Wyjaśnienie dla wystawców

na Międzynarodowej Wystawie Komunikacji i Turystyki

Wobec licznych zapytań, kto może brać udział w charakterze wystawcy dyrekcja wyjaśnia:

Przedmioty wystawowe dzielą się na 3 zasadnicze sekcje: komunikacji ogólnej, trakcji spalinowej i turystyki. W każdej z nich obok przemysłów zasadniczych mogą być wystawcami również przemysły pomocnicze. Np. w sekcji komunikacji ogólnej, w dziale kolejnictwo, przedstawione będą nie tylko parowozy i wagony w stanie gotowym, ale również materiały używane przy ich wyrabianiu, części składowe, akcesoria itp. W charakterze wystawcy mogą tu występować też wytwórcy obić wagonowych, szyb, lino-leum, farb, cerat itp.

W dziale urządzeń dworcowych tej samej sekcji będą wystawione m. in.: wózki do transportu bagażu, bufety dworcowe, umeblowanie poczekalni, biblioteki ruchome, wagi wagonowe i bagażowe, automaty, umywalnie, natryski itp. Podobnie ma się sprawa z sekcją trakcji spalinowej i turystyki.

KALENDARZYK

Sobota, 14 grudnia 1929.

Słońce: wschód 7,56 — zachód 15,38 — długość dnia 7 godzin 42 min

Księżyc: wschód 13,59 — zachód 5,14 — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn. Sobota, godz 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 4 st. Cels. — Pochmurno. Wiatr południowo-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne 759 milimetrów. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 7 st. C., najniższa plus 3 st. C. Ilość opadu 2 milimetry.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodn. plus 0,37 m. Kal. rz.-kat.: Izydor — jutro Euzebjusz. Kal. słow.: Sławibor — jutro Wolimir.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka Sapieżyńska, plac Sapieżyński 1. — Apteka pod Esku, lapem, pl. Wolności 13. — Apteka pod Złotym Lwem, St. Rynek 75. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałka Focha 98.

Wilda: Apteka „Fortuna”, G Wilda 96. W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy. ul. Pozostawa 36 dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 53-55.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Ze Związku Hallerczyków.** W niedzielę, 15 bm Chorągiew Wielkopolska Związku Hallerczyków urządziła konferencję prezosów wszystkich Placówek, należących do Chorągwi. Posiedzenie odbędzie się u p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16 o godz. 11. Na porządku obrad szereg spraw wewnętrznych, oraz sprawa dalszej ekspansji Chorągwi na terenie Wielkopolski i miasta Poznania. — O godz. 16,30 Kolo Pań przy Chorągwi Wlkp. Zw. Hallerczyków urządziła z okazji zjazdu herbatkę towarzyską, która się odbędzie w sali „Pod Strzechą”, przy placu Wolności 7.

— **Zbranie księży poznań. okręgu „Unitas”** odbędzie się w poniedziałek 16 bm. o godzinie 20 w zwykłej salce zebrań. (Al. Marcinkowskiego 22). Referaty wygłoszą Ks. sekr. gen. Ciszak „W sprawie reorganizacji „Unitas”, oraz ks. rektor Cieszyński „Stara i nowa masoneria zagranicą i w Polsce”.

— **Zbranie Okręgowego Koła Związku Inwalidów Wojennych Rz. P.** w Poznaniu odbędzie się w dniu 17 bm o godzinie 18 w sali Królowej Jadwigi. — Wstęp za ważną legitymacją.

— **Platy Walny Zjazd Związku Teatrów Ludowych w Warszawie** odbędzie się w dniu 2 lutego 1930 r. Program Zjazdu obejmuje m. in. sprawozdanie z dziesięciolecia istnienia Związku, pokazy i referaty z dziedziny teatru ludowego w Polsce, oraz cały szereg doniosłych zagadnień z dziedziny kultury teatralnej na wsi i w mieście. Uczestnicy zjazdu korzystać będą z niżki kolejowej. Bliższe informacje oraz szczegółowy program wraz z kartą uczestnictwa wysyła na żądanie Związek Teatrów Ludowych w Warszawie, ul. Tamka 1.

WYKŁADY

— **„Pogląd katolicki na obowiązki obywatelskie”.** Trzeci z kolei wykład z

cyklu wykładów religijnych, urządzanych przez Pozn. Okręg S. M. P., odbędzie się w niedzielę, dnia 15 bm o godzinie 17 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej, ul. Fr. Ratajczaka. Przemawiać będzie p. red. J. Gutsche. Wstęp bezpłatny. Wszystką młodzież zorganizowaną jako też i niezorganizowaną gorąco zaprasza Poznański Okręg Stow. Młodzieży Polskiej.

— **„Rozwój lotnictwa po wojnie światowej i obecne jego zastosowanie”.** Wykład na powyższy temat wygłosi p. kpt. Berezowski z 3 Pułku Lotniczego, w niedzielę, dnia 15 bm o godzinie 17 w małej sali Królowej Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1. Wstęp wolny. Równocześnie odbędzie się zebranie konstytucyjne 136 Kola L. O. P. P. pod nazwą „Kolo Imienia Tadeusza Kościuszki”, które postawiło sobie za zadanie skupienie wszystkich tych, którzy jeszcze dotychczas nie są członkami Ligi.

— **„Odczyt telepaty.** W niedzielę o godzinie 19,30 wygłosi p. Karten w sali p. Jarockiego przy ul. Maształarskiej odczyt o jasnowidzeniu oraz telepaty. Treść odczytu zilustruje prelegent kilkoma eksperymentami. Część dochodu, mianowicie 40 proc. przeznaczą p. Karten na rzecz ociemniałych żołnierzy.

— **Z Tow. Naukowej Organizacji.** Dzisiaj, w sobotę, dnia 14 bm o godzinie 8 wieczorem, odbędzie się w Instytucie Psychologicznym Uniwersytetu (Wjazdowa 3, I p.) posiedzenie Sekcji psychologii i fizjologii pracy, na którym p. Czesław Gutry wygłosi odczyt p. t. „Krytyka czy sopsma naukowego z punktu widzenia organizacji pracy”. Goście chętnie widziani. Wstęp wolny.

WIECZORY, KONCERTY

— **Koncert orkiestr mandolinowych** odbędzie się staraniem Polskiego Zw. Mandolinistów w niedzielę o godzinie 20 w auli uniwersytetu. W koncercie wystąpią kluby mandolinistów „Chopin”, — „Mozart”, — „Lira”, — „Sempre Vivo” z współudziałem słynnego solisty p. Leona Sawickiego. W programie utwory najwybitniejszych kompozytorów. Wspólny występ przeszło 100 osób pod batutą związkowego dyrygenta p. Krolopka. Bilety w cenie od 1 do 3 złotych można nabyć w składzie p. Szrejbrovskiego przy ul. Gwarnej 20, a w dniu koncertu przy kasie od godz. 18.

— **Kalendarzyk karnawałowy Polskiego Czerwonego Krzyża.** Jak się dowiadujemy, Polski Czerwony Krzyż w nadchodzącym karnawale 1930 roku daje 3 następujące bale: 31 grudnia Bal Sylwestrowy na Białej Sali Bazaru, — 22 lutego na tejże sali, oraz 1 marca wielką roczną maskaradę na znacznie powiększonych salach Belwederu.

WYSTAWY

— **Wystawa poglądowo-graficzna.** Polskie Tow. Graficzne w Poznaniu urządziła w połączeniu z uroczystym obchodem 10-lecia swego istnienia w niedzielę, dnia 15 bm. wystawę poglądową druków, rysunków, projektów graficznych, szkiców i t. p., oraz materiału poglądowego dla nauki elementarnej i dokształcającej zawodu drukarskiego. Wystawę zwiedzać będzie można od godz. 12—18 w salach Kola Senjorów, Al. Marcinkowskiego nr 26 (drugi dom ogrodowy, II piętro). Wstęp bezpłatny.

— **W Salonie Wlkp. Związku Art. Plast.** pl. Wolności 14a, odbywa się wystawa kolekcyjna art. mal. Józefa Męciny-Krzesa. Salon otwarty w dni powszednie od godz. 10—16, w niedzielę i święta od godz. 11—15.

WYGNOWANIE, KURSY

— **Korespondencyjny kurs teatralny dla kierowników i reżyserów teatrów ludowych.** Związek Teatrów Ludowych w Warszawie zorganizował 8-miesięczny kurs korespondencyjny dla kierowników i reżyserów teatrów ludowych. Program kursu obejmuje wszelkie przedmioty z zakresu teatrolgii. Wykłady prowadzone przez wybitnych znawców literackich i artystycznych dają bogaty materiał teoretyczny i praktyczny. Opłata za wykłady wynosi miesięcznie 6 zł. Informacje i zapisy przyjmuje Związek Teatrów Ludowych Warszawa, ul. Tamka 1. Tel. 238-58. P. K. O. 3464.

PODZIEKOWANIA

— **Zarząd Główny Ligi Katolickiej** oraz **Sodalicy Marjańskich** składa najserdeczniejsze podziękowanie prelegentowi p. pulk. Bronisławowi Sikorskiemu, pp. Izie Nowakowskiej i prof. J. Pawłakowi i Fr. Olszewskiemu oraz chórowi Stow. Polskiej Młodzieży Katolickiej pod zwaniem św. Kazimierza — za przyczynienie się do uświetnienia „Uroczystego wieczoru” ku czci Niepokalanej w d. 9 bm. Prasie poznańskiej składamy specjalne podziękowanie za tak życzliwe podawanie naszych komunikatów.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Wielkopolskie Muzeum Wojskowe** narodnik ul. Fr. Ratajczaka i Artyleryjskiej, otwarte jest codziennie z wyjątkiem poniedziałku od godz. 10—14.

— **Wycieczka do Włoch.** Stow. urzędników miejskich w Poznaniu organizuje w czasie od 10 do 31 maja 1930 r. — 21-dniową wycieczkę do Włoch. Program niezwykle urozmaicony. Uczestnicy zwiedzają zabytki Wenecji, Florencji, Rzymu

Przy cierpieniach pęcherzyka żółciowego i wątroby, kamieniach żółciowych i żółtaczce, naturalna woda gorzka Franciszka Józefa znakomicie ułatwia trawienie. Doświadczenia kliniczne stwierdzają, że domowa kuracja picia wody Franciszka Józefa działa zwłaszcza skutecznie, jeśli się jej używa rano naczczo z dodaniem gorącej wody. Żądać w aptek. i drog. nw 6061

Neapolu, Pompei, Genui i Medjolanu. poczem udadzą się nad jezioro Como. Powrót nastąpi przez Szwajcarię i Berlin do Poznania. Kierownictwo wycieczki obejmuje Polskie Biuro Podróżi „Francopol” w Nicei. Koszty wycieczki wynoszą 3 kl. zł 925, — II kl. zł 1235, — I kl. zł 1370 — Zgłoszenia należy nadesłać do 30 bm do komitetu Stow. Urzędników Miejskich w Poznaniu Grobla 13.

— **Okręg XIX Związku Tow. Powstańców i Woj. D. O. K. VII** zawiadamia, że Zarząd Związku zatwierdził uchwałę delegatów Tow. Powst. i Wojaków, rozlokowanych w powiecie gostyńskim, w przedmiocie usamodzielnienia powiatu gostyńskiego w osobny Okręg z num. XIX i z siedzibą w Gostyniu. Do czasu wybrania całkowitego Zarządu w myśl obowiązującego statutu powierzył Zarząd Związku kierownictwo Okręgu p. ppk rez. Psarskiemu, dyr Cukrowni w Gostyniu jako prezesowi i Stanisławowi Majerowi w Gostyniu jako sekretarzowi. Do Okręgu przydzielone zostały Towarzystwa: Gostyń, Domachowo, Gostyń Stary, Krobia i Pępowo. — Korespondencje dla Okręgu kierować należy pod adresem sekr Okręgu p. St. Majera w Gostyniu, ul. Nowa 5.

KRONIKA MIEJSKOWA

— **Z targu.** Dnia 13 bm. na pl. Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 6,00—6,20 zł; masła mleczarskiego 7,00—7,20 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 3,70—4,10 zł; litr śmietany 2,80—3,20 zł; litr mleka pełnego 4,00 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 3,40 do 3,60 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł; wieprzowiny 3,20—4,40 zł; wołowiny 3,20—4,40 zł; cielęciny 3,20—4,80 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4,20 zł; za drób: para kurecząt 6,00—7,00 zł; kura 4,00—5,00 zł; perlicza 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; 1 kg tużonej gęsi 4 zł; para gołębi 2—3 zł; para kuropatew 6—7 zł; indyk 10—16 zł; królik 3—4 zł; za r. w. b. v.: 1 kg szczeniaka 4,40—5,00 zł; karnia 4,00—5,00 zł; lina 3,80—4,40 zł; karasia 2,00—4,40 zł; leszcza 1,60—2,40 zł; okonia 2,60—3,80 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,80 do 1,50 zł; za jarzyny: 1 kg ziemniaków 8—10 groszy; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 1,20 zł; jarmużu 40 gr; 1 kg pietruszki 50 groszy; seleru 1,00 zł; 1 kg brukselki 1,40 zł; białej kapusty 25—40 groszy; modrej i włoskiej 40 do 60 groszy; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 kg melonu 30 gr; 1 kg bobu 1,20 zł; 1 kilogram pomidorów 0,80—1,40 zł; 1 kilogram borówek 2,80 złotych; — za owoc: 1 kg jabłek 0,40—1,60 zł; gruszek 1,00—1,60 zł; za grzyby: 1 kg zielonek 1,00 do 1,40 zł; czubałki, szare zielonki, sarny i inne grzyby 1,00 zł za kg; 1 kg chleba 40 gr; 1 kg śledzi zielonych 1,00—1,20 zł; olei jadalny lniany litr 2,40 zł; makowy 2,80 zł. — Targ dość ożywiony, dowozy duże; ceny bez zmian. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Nieszczęśliwy wypadek.** Wczoraj na Starym Ryнку uległa nieszczęśliwemu wypadkowi 17-letnia ekspedientka Irena Zmudzka, która poślizgnawszy się na chodniku, upadła i złamała nogę. Ofiarę wypadku przewieziono do lecznicy miejskiej. (wk)

— **Tragiczny wypadek.** Wczoraj po południu zatrudniony u mistrza rzeźniczego Szuberta robotnik Kucharek zaprzęgał konie. Przy wsłanianiu na wóz Kucharek upadł tak nieszczęśliwie iż odniósł złamanie podstawy czaszki. Stau jego jest bardzo ciężki. (k)

— **Pod koła wozu ciężarowego** firmy Stachowiak dostał się wczoraj na ulicy Marsz. Focha 56-letni Stanisław Stroiny, zamieszkały przy ul. Marsz. Focha 61 — Skutkiem wypadku Stroiny uległ złamaniu lewej nogi. Odstawiono go do lecznicy miejskiej. (wk)

— **Pozoznano zwłoki.** W związku z doniesieniem w sprawie zaginięcia Kulaka Franciszka, zam przy ul. Matejki 52, przeprowadzone dochodzenia wykazały, że wymieniony ponęcił samobójstwo przez wystrzał z krótkiej broni palnej w prawa skroń w lesie w Wirach. Zwłoki

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Kobieta”.
Aurora: „Szakale stepów” z Tomem Mixem.
Bajka: „Pancernik Atlantic”.
Casino: „Ostatni rozkaz”.
Coliseum: „Miłość i sport”.
Corso: „Panika”.
Edison: „Ostatni monarcha”.
Kapitol: „Niewolnica Alacha”.
Tetropolis: „Kobieta na księżycu”.
Odeon: „Alraune”.
Renaissance: „Gilotylna”.
Słońce: „Asfalt”.
Stylowe: „Szkocki ekspres”.
Wilsona: „Awantura arabska”.

znaleziono dnia 11 bm., jak o tem również już donosiliśmy. (z)

KRONIKA POLICYJNA

Oszustwa i sprzeniewierzenia. — Erens Aleksander, ul. Rybaki 15, był przez Związek Legji Inwalidów W. P. angażowany celem sprzedaży losów na stoiskach przy pl. Św. Krzyskim i ul. Pocztowej. — Stwierdzono, że dopuścił się przemyślnego oszustwa przez wydawanie fantów na nieprawidłowe losy swym krewnym i znajomym, wyrządzając Związkowi szkodę na sumę 300 zł. Erens ujęto. — Biegański Bronisław, zamieszkał przy ul. Skarbowej nr. 18, dopuścił się oszustwa przez nieprawne pobranie od Buslera Karola, zam. w Pławnie pow. obornicki 1000 zł jako kaucji. (z)

Aresztowanie. Za kradzież torebek damskich w kościele OO. Franciszkanów ujęto Gerlich Genowefę, zamieszkał w Bydgoszczy przy ul. Hetmańskiej. Wy mieniona skradła torebki pp. Kiełpińskiej Janinie, Dziurkiewicz Marji i Abramczykówny Joannie. (z)

Kradzieże i włamania. Z mieszkania p. Graczykówny Konstancji przy ul. Półwiejskiej 8 skradziono większą ilość garderoby damskiej i 300 zł. — Z mieszkania Lejba Lewego przy ul. Kramarskiej 27 skradziono garderobę i 30 serwetek. — P. Kloebłówny Gertrudzie, ul. Zagórze 10 a, skradziono na Starym Rynku portmonetkę i rozmaite papiery z torebki. Sprawcę kradzieży, Szulerowicza Marjana, ujęto, skradzioną portmonetkę zwrócono poszkodowanej. Szulerowicz jest tu znany jako złodziej; przed kilku tygodniami wyszedł z więzienia. — P. Kolickiemu Stefanowi z Środy skradziono w lokalu przy ul. Grobla 1 z kieszeni 1000 zł. — Za pomocą wybicia dziury w murze włamali się złodzieje do stajni p. Edmunda Piechowiaka, zam. przy ul. Kórnickiej 13 i skradli 30 kur, 5 kaczek, parę lejc skórzaných i uzdeczki. — P. Przybylskiej Katarzynie, Grobla 19, skradziono portmonetkę z 25 zł. Portmonetkę podrzucono pod kosz z jarzyną. — P. Swierkoszowi Stefanowi, nauczycielowi, skradziono z szkoły powszechnej przy ul. Słowackiego 1 aparat fotograficzny wart. 150 zł. Kradzieży tej dokonali uczeń szkolny. — Do pawilonu 8 na terenie P. W. K. włamali się złodzieje i skradli 17 rewolwerów z nabojami. Przy natychmiastowych dochodzeniach ujęto sprawców kradzieży w osobach: 1) Woszkowika Stanisława, ul. Staszica 19, Koniecznego Władysława, ul. Staszica 19, Walkowiaka Tadeusza, ul. Staszica 20 a i Zandackiego Stefana, ul. Patr. Jackowskiego nr. 36. (z)

Bójka między szoferami. Na komisariat policyjny sprowadzono wczoraj szofera Autoruchu Jana Rozmiarkę, który w czasie bójki z szoferem Antonim Wiśniewskim, właścicielem dorożki nr 125 odgrażał się rewolwerem. Rewolwer odebrano i dołączono do protokołu. Jeden z szoferów odniósł lżejsze okaleczenia, zadane ostrem narzędziem. — Przyczyna zajścia były osobiste porachunki. Awantura miała miejsce w Starołęce. (wk)

Z OSTATNIEJ CHWILI

Nie było zamachu samobójczego w Gnieźnie przy ul. Szwajcarskiej 10, jak nam mylnie donoszono. P. Czabajski, rzekoma ofiara takiego zamachu, ulecił zacczadzeniu jedynie wskutek nieszczęśliwego zbiegu okoliczności. Mianowicie wskutek niedopatrzenia nie zamknięto przewodu gazowego w pokoju sypialnym p. Cz.; nad ranem, gdy otworzono przewód główny, gaz w sypialni zaczął się ulatniać i spowodował lekkie zacczadzenie.

Konia znaleziono w Szamotułach w tych dniach. Jest to 6-letni gniady wałach, wzrostu 1,70 m, o białych tylnych pęcinach i białej kropce na szyi. Konia znajduje się na policji w Szamotułach, gdzie zgłosił się młodego właściciela. (k)

Pożar w szkole. W ciągu ubiegłej nocy wybuchł pożar na strychu budynku szkolnego w Szamotułach, w mieszkaniu nauczycielki Haliny Stolbinowej. Spaliły się pierzyny, firanki i bielizna, łącznej wartości około 700 zł. Nasuwa się podejrzenie, iż ogień spowodowany został przez nieostrożne obchodzenie się ze światłem. (k)

Dwa groźne pożary szalały w nocy na 11 bm. na Pomorzu. W Grzmiącej pod Brodnicą spłonął młyn wodny. Szkody wynoszą około 120 000 złotych. — W majątku Dzierżno zaś niedaleko Starogardu spłonęła doszczętnie stajnia wraz z przyległym spichrzem. Pastwą płomieni padło ponadto zboże, maszyny rolnicze i dziesięć koni. Właściciel ocenia straty na około 50 000 złotych. (x)

Ubogim Poznania na gwiazdkę

Stosunki gospodarcze w naszym kraju nie są jeszcze zadawalające. W ostatnim czasie liczba bezrobotnych w naszym mieście znacznie się zwiększyła. Mamy prztem tysiące ubogich, starców, wdów i sierót, żyjących w nędzy i trosce o jutro z powodu braku środków utrzymania, a bardzo wielu ponadto bez dachu nad głową. Miejska Opieka nad Ubogimi odczuwa tę niedolę bodaj najwięcej. Z jej tęg środków czerpią przeważnie stałą po-

Przeszło 20 000

osób zaabonowało już „Wielkopolską Ilustrację“.

Dlaczego? Bo jest stałą i najmiłszą rozrywką dla starych i młodych w każdym polskim domu.

Exemplarz okazowy wysyła na żądanie bezpłatnie: Administracja, Poznań, św. Marcin 70.

moc rzesze biednych i kalek, niezdolnych do pracy, udziela zasiłków wstydającym się wyciągnąć rękę po jałmużnę oraz rodzinom, które straciły cały swój dorobek przez dewaluację i dziś bledzą się w strasznej nędzy i rozpacz.

Środki jednak, jakimi może rozporządzać Miejska Komisja Opieki Społecznej nie są wystarczające wobec potęgającej się ilości potrzebujących wsparcia i pomocy. Bez wydajnej pomocy i ofiarności naszego obywatelstwa miejska opieka nad ubogimi nie jest w stanie podołać wszystkim potrzebom.

Mimo dość trudnego położenia, w jakim obecnie znajduje się nasz handel i przemysł, Magistrat jak corocznie przed świętami Bożego Narodzenia wnosi do obywatelstwa gorącą apel, by w miejsce rozsyłania życzeń świątecznych i noworocznych, składkowało na ubogich miasta, wdowy i sieroty. W imieniu tych wszystkich biednych, uważamy za swój obowiązek prosić o jaknajobfitsze datki tak w pieniądzech jak i w naturaljach.

Gotówkowe ofiary prosimy nadsyłać do Głównej Kasy Miejskiej w Ratuszu na parterze lub do Kasy Miejskiej Komisji Opieki Społecznej, Wolnica 2, I. p. pokój 12, w czasie od godz. 8-mej do godz. 15-ej. Dary zaś w naturaljach jak odzież, materiały, środki żywnościowe, książki i czasopiisma o stosownej treści dla starców i osób zniedołężniałych w naszych przytułkach i dla młodzieży, przyjmuje szatnia miejska przy Biurze Miejskiej Komisji Opieki Społecznej tamże na II. p., pokój 32.

Wszelkich informacji udzieli naczelnik biura pokój 36, telefon 4251.

Szlachetnym ofiarodawcom złożył Magistrat w stosownym czasie publiczne podziękowanie.

Miejska Komisja Opieki Społecznej
(—) Ratajski.

Walne zebranie Stow. Pań Miłosierdzia

Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo odbyło 9 bm. w sali Biblioteki Uniwersyteckiej — walne zebranie, poprzedzone nabożeństwem w kaplicy zakładu św. Józefa. Obrady zagałła prezydentka p. Turno, witając przybyłego ks. bisk. Dymka i licznie zgromadzone panie oraz duchowieństwo. W gorących słowach podniósł ks. biskup wielkie znaczenie dekretu J. Em. ks. Kardynała w sprawie statutu Stow. Pań Miłosierdzia. Dekret ma na celu zapewnienie stowarzyszeniu jednolitej pracy i dobrego rozwoju. Następnie ks. biskup udzielił swego błogosławieństwa, poczem opuścił zebranie.

Po odczytaniu przez p. Bielewską protokołu z ostatniego walnego zebrania p. Szperlingowa w sprawozdaniu Rady Wyższej przedłożyła stan kasy. Dochodu było 2.747,36, rozchodu 1.929 zł. Udzielono pokwitowania Obszernie sprawozdanie ilustrujące roczną działalność R. W. zdała również p. Bielewska. Praca pań nabiera obecnie, po wejściu w życie nowego statutu, obowiązującego na całą Polskę, znacznie większego rozmachu. Istnieje ścisła współpraca z władzami kościelnymi; Rada Wyższa jest kościelną osobą prawną. Wszelkie Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia pracują w łączności z Radą Wyższą, która rozwija swą zbożną akcję w myśl idei miłosierdzia św. Wincentego à Paulo. Panuje ścisła łączność i współpraca także między Caritasem i innymi stowarzyszeniami charytatywnymi. Również stosunek R. W. do władz jest poprawny, urząda się liczne kursy charytatywne a wszelkie ulepszenia w stowarzyszeniach zmierzają do tego, by panie mogły dotrzeć do najb. skrytejk biedy i udzielić pomocy. Czyni się starania o utworzenie specjalnej brygady policji żeńskiej, któraby łatwiej mogła roztoczyć nadzór nad dziewczętami. Istnieje stała współpraca z proboszczami i z zagranicą. Urząda się wizytacje w stowarzyszeniach, i wogóle zabiegi i starania R. W. odnosily w szerokim swym zakresie działania należyty skutek.

Obszerny referat, ilustrujący prace w poszczególnych stowarzyszeniach diecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej a częściowo i chelmińskiej przedłożyła sekretarka generalna p. Prószczyńska. Wynika z niego, że stowarzyszenia, których jest ogółem 144

pracują wzorowo w myśl życzeń R. W. Członków stowarzyszenia liczą 9330 w tem czynnych pań 2015. W diecezji chelmińskiej jest 1972 członków z tego 400 pań czynnych.

W dyskusji zabierali głos ks. prał. Niesiołowski, podnosząc kwestje nowocześniejszej nędzy, jak głód mieszkaniowy i emigracja. Dalej przemawiali ks. dyr. Janiak i inni. Ks. kan. Ruciński, który przewodniczył obradom, omówił znaczenie statutu w myśl dekretu ks. Kardynała. poczem matka-przełożona Magdalenek z Kiekrza wygłosiła referat o przystani dla dziewcząt w Kiekrzu. Załatwiono jeszcze cały szereg spraw wewnętrznych, poczem modlitwą zakończono obrady. Walne zebranie, na którem się dokona wybór władz, odbędzie się według nowego statutu w maju wzgl. czerwcu 1930 r. (z)

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **Zygmunt.** Dotąd niema wyniku. Będzie w swoim czasie ogłoszony. (K)

— **Liczba 33.** Wolno wykonywać rewizje; urzędnik musi mieć polecenie pisemne swej władzy. (K)

— **B. Górecki.** W dziedzinie tej ukazały się liczne wydawnictwa tak w języku polskim jak i obcych. Prosimy zarządcę katalogów w księgarniach G. Gebethner i Wolff, Poznań, ul. Ratajczaka 36; Księgarnia św. Wojciecha, pl. Wolności; M. Arct, pl. Wolności; Księgarnia Uniwersytecka (Jachowski), ul. Gwarna. Niektóre księgarnie wysyłają książki na okaz i do wyboru. (K)

— **Z. N. Mąż** ma obowiązek utrzymywać żonę i dzieci. Radzimy wrócić się do p. radcy Podolki w Magistracie. (K)

— **„Obligacje na raty“.** Nie mamy zaufania do tego rodzaju transakcyj! Uprawiają je małe, przeważnie żydowskie banki w Małopolsce i zagranicą. W Małopolsce obowiązują jeszcze częściowo inne prawa, niż w b. Kongresówce, więc może być, że w Małopolsce transakcje te można uprawiać wbrew wspomnianej likwidacji. Kantory zarabiają grubo, gdyż otrzymują cenę znacznie wyższą niż cena giełdowa obligacji, a poza tem, choćby nawet rzetelnie wywazyły się z obietnic swych na wypadek całkowitej spłaty rat, mają tymczasem możność osiągania korzyści z zastawu sprzedanych obligacji. (K)

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w sobotę „Hrabina Marica“. W niedzielę, 15 bm. o godz. 15 po cenach znizowanych „Skowronek“ z p. Fontanówną. Wieczorem atrakcyjna opera „Casanova“ w doborowej obsadzie z pp. Fedyczkowską i Drabikiem na czele. W poniedziałek, 16 bm. „Księżniczka dolarów“ z p. Grabowską w partji tytułowej oraz z pp. Fontanówną, Karską, Nochowicz, Bratkiewiczem, Gruszczyńskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Eichstaedt. We wtorek „Dama pikowa“ z pp. Bojar - Przemieniecką, dr. Roesslerówną, Szafrąnską, Karpackim, Majem i Perkowiczem, kapelmistrz pan Tyllia.

Kasa zamawiań rozpoczęła sprzedaż biletów na premierę operetki „Kryśka Leśniczanka“, która odbędzie się w czwar-

Przez szybkę

Estetyka miasta

„Piękna jest cicha polska wieś“ — powiedział jakiś wielki poeta, a może to ja sam tak ładnie sobie ułożyłem.

Las, strumyk, ryby, grzyby, bezmierne przestrzenie pól, białe chaty, otulone w zielone chusty sadów itd. itd. Bardzo to jest ładne.

Miasto ma również swój urok: swoje monumentalne gmachy, ruch aut, tramwaj, zgiełk i pośpiech. W tem też jest swoiste piękno.

Różnica między pięknoscią wsi i miasta jest taka, że o pierwsza nie potrzeba wcale dbać, a druga wymaga bezustannej pieczy. Symbolem piękności miasta jest policjant.

Spróbujmy usunąć posterunkowego na rogu ul. Ratajczaka i 27 Grudnia, a za pięć minut zrobi się tu taka kasza, aż przykro będzie patrzeć. Trupy ludzi i koni, szczątki dorożek, aut, tramwaj. Złe mi się robi na samą myśl.

Policjant - symbol sioi na straży miejskiego piękna. Przepisy policyjne regulują porządek na ulicach.

Laikowi na pierwszy rzut oka wyda się, że to nic trudnego stanąć sobie

tek 19 bm. W tytułowej partji wystąpi p. Fontanówna.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś i jutro wieczorem arcykomiczna lekka komedia Hennequina i Coolusa „Królowa Biarritz“, która zdobyła pełne powodzenie. Publiczność bawi się doskonale, a panie podziwiają nadzwyczajnie toalety naszych artystek. Jutro popołudniu po cenach znizowanych wyborna komedia Dunin-Markiewicza i M. Fijałkowskiego „Miłość czy pieść“. W poniedziałek rzadki jubileusz: „Maman do wzięcia“ odegrany będzie po raz 125.

„Kopciuszek“, najlepsza bajka polska, wystawiona będzie ku uciesze naszych „milusińskich“ w ostatnią niedzielę przed świętami z niebywałym nakładem i przepychem.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś, w sobotę i niedzielę znakomita komedia Pagnola p. tyt. „Pan Topaz“ (wielkie A. B. C.) — ostatni „przebój“ europejski. Komedia ta przeszła triumfalnie przez wszystkie sceny, zdobywając rozgłos. — W roli Topaza, nauczyciela etyki, znakomity nasz gość p. K. Justian, którego kreacja wywołuje niemiłkające oklaski przy otwartej kurtynie.

W niedzielę o godz. 3.30 popoł. Św. Mikołaj zaprasza grzeczne dzieci do Teatru Nowego na przepiękną bajeczkę o „Królównie Śnieżce i siedmiu karłach“, podczas której rozdzielać będzie miłusińskim mile upominki. Dyrekcja teatru powtórza przedstawienie w niedzielę 15 bm.

W przygotowaniu głośna sztuka amerykańska, osnuta na tle wojny światowej p. t. „Rywale“, która z wielkiem powodzeniem grana była zeszłego sezonu na wszystkich scenach Europy.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Hrabina Marica“, operetka Kalmana.

Niedziela, 15. 12. o godz. 15 „Skowronek“, operetka Lehara. (Ceny znizone).

Niedziela, 15. 12. wieczorem „Casanova“, opera komiczna Różyckiego.

Poniedziałek, 16. 12. „Księżniczka dolarów“, operetka Falla.

Wtorek, 17. 12. „Dama pikowa“, opera Czajkowskiego.

Środa, 18. 12. „Casanova“, opera Różyckiego.

Czwartek, 19. 12. „Kryśka Leśniczanka“, operetka J. Jarno — Premiera.

Piątek, 20. 12. „Hrabina Marica“, operetka Kalmana.

Sobota, 21. 12. „Kryśka Leśniczanka“, operetka J. Jarno.

Niedziela, 22. 12. „Hrabina Marica“, operetka Kalmana.

Poniedziałek, 23. 12. „Casanova“, opera Różyckiego.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Polski

DZIŚ — „Królowa Biarritz“.

Niedziela, 15. 12. o godz. 15 „Miłość czy pieść“. (Ceny znizone).

Niedziela, 15. 12. wieczorem „Królowa Biarritz“.

Poniedziałek, 16. 12. po raz 125 „Maman do wzięcia“.

Wtorek, 17. 12. „Królowa Biarritz“.

Środa, 18. 12. „Królowa Biarritz“.

Czwartek, 19. 12. „Adwokat i róże“.

Piątek, 20. 12. „Królowa Biarritz“.

Sobota, 21. 12. „Królowa Biarritz“.

Niedziela, 22. 12. „Kopciuszek“. Premiera.

Poniedziałek, 23. 12. „Miłość czy pieść“.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Pan Topaz“ (wielkie A. B. C.)

Występ K. Justiana.

Niedziela, 15. 12. o godz. 3.30 po poł. „Królówna Śnieżka i siedmiu karłów“.

— Św. Mikołaj!

Niedziela, 15. 12. wiecz. „Pan Topaz“.

— Występ K. Justiana.

Roczątek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygardowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

z paleczką na rogu ulicy i machać od czasu do czasu. Spróbuj pan pomachać — zobaczymy, czy będzie porządek i piękno.

Albo takie np. przepisy, choćby z postojami taksówek.

— Głupstwo — powiada laik. — Trzeba napisać: „tu i tu ma stać tyle i tyle taksówek“.

O, nie, mój panie! Policjant-symbol musi się dobrze nagłowić, wypróbować, zanim coś się uda. Weźmy przykład.

Był dawniej postój taksówek na Al. Marcinkowskiego tuż przy pl. Wolności.

— A może inaczej będzie lepiej, — pomyślał Policjant.

Na próbie przesunął postój o kilka kroków na plac przed Muzeum Wielkopolskie. I co z tego wynikło?

Tłoczy się banda aut, coś pół kopy, jedno przy drugim. Zasłaniają widok z placu na Muzeum, a od Bazaru na Bibliotekę Raczyńskich. Nie jest to piękne, a wątpię, żeby stąd wygodniej było rozjeżdżać przechodniów.

Tak, tak! To nie tak łatwo. Nieraz się trzeba nagłowić. Próba się nie udała, trzeba znów kombinować inaczej. Prawda, panie P.?

X. A wery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

POSROD KSIĄŻEK

DWIE NOWE POWIEŚCI LAUREATKI NOBLA

Grazilli Deledy „Tęsknoty” to bardzo dobra powieść realistyczna, przedwojenna, która wraz z drugą, zatytułowaną „Annalena Bilisini” ukazała się w przekładzie L. Staffa jako nowe tomy redagowanej przez Stanisława Wasylewskiego Biblioteki Laureatów Nobla.

Słusznie zauważa w przedmowie Wasylewski, że powieść ta pewnymi zewnętrznymi szczegółami irytuje nieco albo zgola śmieszy czytelnika. Odczuwa się to zwłaszcza w stosunku do spraw toaletowych bohaterki powieści, kiedy mowa o dawno wycofanych z obiegu falbankach i żabotach. Trudniej zgodzić się z Wasylewskim w jego nieco zbyt daleko posuniętym porównaniu między autorką włoską a Marią Rodziewiczówną, bo acz obie autorki, jak słusznie przedmówca zauważa, przepojone są gorącą miłością ojczyzny, czemś nawet w rodzaju fanatyzmu regionalnego, to jednak zapominają się o tej zbieżności, mając przed oczyma tak bardzo zresztą różne fizjognomie pisarskie.

Autorka włoska wprowadza nas w dramat pewnej rodziny włoskiej, który rozegrał się na tle „klasycyzmu” niedobranego (różnica środowiska) małżeństwa. Córka zubożonego szlacheckiego domu wychodzi zamąż za Rzymianina, Modesaniego, urzędnika ze sfery drobniomieszczanek. Współżycie małżonków nie jest szczęśliwe. Regina, wyrwana ze środowiska rodzinnego, nie znajduje w Rzymie rozkoszy, których oczekiwała. Ze wszystkich kątów wypelza potwór nudy, rozczarowania, niezliczonych trosk. Regina nie może wytrzymać, trawi ją tęsknota za domem rodzinnym, wreszcie rozstaje się z mężem i wyjeżdża na wieś, do swoich.

Nowe rozczarowanie. Rzym swoje jednak zrobił. Życie na wsi, w ciasnym kole problemów życia codziennego jakże nudnych, jakże beznadziejnych — jest też niemożliwością. Już raczej wrócić do Rzymu, który teraz wydaje się bohaterce czemś mimo wszystko pożądanym. Kocha przecież Antonia, powraca do niego. Los im się uśmiecha. Antonio dostaje posadę benipotentą starej księżnej Makulin, bogatej Rosjanki. Można pani nakładać jednak na swych administratorów obowiązki dość ciężkie, zważywszy jej wiek i mało pociągającą powierzchowność. Poddaje się temu regimowi i Antonio, widząc w tem karierę i zachęcany, w dobrej wierze, przez żonę do wytrwania na posadzie. Ostatecznie Regina dowiaduje się o wszystkim, przypadkowo, z notatek swej przyjaciółki, która sportretowała plastycznie jej męża, wspominając o drażliwym szczególe. Jedną z klasycznych „sytuacji życiowych”: dzieci, obowiązki, mąż, mający kochankę dla interesu — albo rozstanie. Bohaterka godzi się z losem i wybiera pierwsze.

Jak widzimy ani temat, ani jego rozwiązanie nie są nowe. Wartość powieści tkwi w wysokich walorach psychologicznych, w dyskretnym, a jednak przekonującym akcentowaniu momentu etycznego, dalekiem od wszelkiego doktrynerstwa, a nawet tendencji propagandowej. Ta dobra i z dużym talentem napisana powieść realistyczna zyska niewątpliwie wśród czytelników polskich szeroką i zasłużoną poczytność.

Druga powieść Deledy, p. t. „Annalena Bilisini” opowiada dzieje dorastającej się rodziny rolników, którzy dzięki wytrwałości i pracy zdobyli sobie możność wydzierżawienia znacznie większej posiadłości ziemskiej w Lombardji. Osia opowieści jest postać Annaleny Bilisini, matki czterech synów, których, mimo że wyrosli już z wieku dziecięcego, trzyma w żelaznych rękach, dzięki czemu proces umacniania się na nowej pozycji idzie sprawnie i kończy się ostatecznie zwycięstwem.

Powieść ta jest apoteozą pozytywnych budujących sił rodzinnych, co jednak nie popchnęło autorki na wyszłizgane ścieżki frazesu. Przeciwnie zarówno postać centralna Annaleny, jak i jej synów ujęte są realistycznie, a jeśli nieco wyolbrzymione, to jednak stylizacja ma kontur jędrny i wyrazisty.

J. E. Skiński.

Poznań.

NAUKA W POZNANIU

Z TOW. PRZYJACIÓŁ NAUK

Komisja teologiczna Towarzystwa Przyjaciół Nauk odbyła posiedzenie pod przewodnictwem ks. Mazurkiewicza. Ks. Spikowski wygłosił wykład na temat „Nauka gnostyków o Bogu”, przedstawiając tę kwestję w następujący sposób:

W II. wieku, pod wpływem zwłaszcza filozofii neoplatonickiej, powstało groźne niebezpieczeństwo dla młodego Kościoła ze strony tak zwanych gnostyków, którzy chcieli treść wiary chrześcijańskiej przekształcić na swój sposób w system filozoficzny.

Najbardziej uwydatniły się te zakusy w nauce o Bogu. Zaznacza się w tej dziedzinie mniej lub więcej wyraźny dualizm, wypływający z chęci pogodzenia Boga duchowego z materią, w ich mniemaniu, złą ze swej natury. Trzeba było więc przyjąć dwa pierwiastki, jeden duchowy, a drugi niższej natury, albo wręcz złej natury. I ten drugi stał się przyczyną powstania materji. Podczas gdy dualizm tak zwany teoretyczny i praktyczny, głoszony przez niektórych gnostyków, zgóry przyjmował dwu bogów odwiecznych, dobrego i złego, większość gnostyków, holdujących tylko idealizmowi faktycznemu, starali się teoretycznie zapełnić przepaść między dwoma pierwiastkami. Wymyślili w tym celu pierwowzór, składający się z trzydziestu eonów, a przedstawiającą niejako pełnię bóstwa. Im bardziej jaki eon był oddalony od Praojca, — tem mniej był doskonałym, ale mimo to eonowie posiadali jeszcze wszyscy naturę wyższą pneumatyczną. Aby więc stworzyć jakieś przejście z tej wyżyny do materji, gnostycy wymyślili dziwną historję ostatniego eona, popadającego w cierpienie z powodu niemożliwości poznania majestatu Praojca. Cierpienie w dalszym ciągu wylimnowane od eona, utworzyło nową istotę już niższą. Z cierpienia tej nowej istoty powstały dalsze elementy: psychiczny i materialny. Z psychicznego elementu powstał Demiurg, właściwy twórca nieba i ziemi. Demiurg staje w opozycji najwyższego Praojca i tworzy cały Stary Testament. Natomiast Praojciec, dotąd nic nie działający, daje się przez swego wysłannika poznać w Nowym Testamencie. Zbawienie zależy od odrzucenia Demiurga a uznania Praojca.

Tym spekulacjom filozoficznym gnostyków o Bogu przeciwstawia św. Ireneusz naukę Kościoła. Ale nim zacznie ich zbijać sądzi, że już samo odkrycie przewrotnych systemów gnostyckich równa się pewnemu zwycięstwu. To też pierwsza książka jego wielkiego dzieła „Adversus Haereses”, jest tak dla historii jak i teologa prawdziwą kopalnią poznania nauki owych neoplatonickich filozofów.

Prof. Kleczkowski w Bratysławie. W dalszym ciągu wymiany profesorów między uniwersytetem bratysławskim a poznańskim, spędził w Bratysławie miesiąc prof. dr. Adam Kleczkowski. Znamienity nasz germanista wygłosił cykl trzydziestu wykładów o wyrazach niemieckich w starej czeszczyźnie i starej polszczyźnie. Wykładał prof. Kleczkowski po polsku, przy nader licznych udziałach słuchaczy, którzy z uwagą śledzili tok prelekcji. W ten sposób nawiązała się nowa nitka serdecznych stosunków, jakie Uniwersytet bratysławski łączy z poznańskim. (pn)

PISMA NADESŁANE

„Przegląd Graficzny, Wydawniczy i Papierniczy” Treść numeru 48: „Pocho-dzenie i rozwój drukarstwa” z cyklu: „O angielskim drukarstwie i przemyśle wydawniczym”. — „O rozwoju kąpieli miedzianej dla galwanoplastyki”. — 10-lecie Towarzystwa Graficznego w Poznaniu. — Przed końcem roku jubileuszowego 200-lecia prasy polskiej. — W obronie wolności prasy i wolności słowa. — Listy A. Świętochowskiego i B. Limanowskiego. — „Wolność prasy pod względem prawnym” (referat mec. St. Urbanowicza). — Przemówienia: red. St. Thugutta sen. A. Struga, mec. St. Szurleja, red. J. Rembielińskiego — na wiecu w obronie wolności słowa w Warszawie w dniu 26 listopada rb. — Radiogramy w książce. — Zebranie Związku Fabrykantów Kartonaży i Wyrobów Papierowych. — Powodzenie fabryk papieru w Ameryce. — Kronika graficzna, wydawnicza i papiernicza. Wiadomości z firm. — „Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademji Umiejętności”. Nr. 7. Treść: Nekrologja. — Ostatnie wydawnictwa. — Posiedzenie wydziału filologicznego z dnia 1 lipca. — Posiedzenie wydziału matematyczno-przyrodniczego z dn. 1 lipca.

ZYCIE KULTURALNE

MUZYKA

Warszawa Barcewiczów. Donoszą nam z Warszawy: W sali Konserwatorium odbyła się uroczysta akademja ku czci ś. p. Stanisława Barcewicza. Komitet organizacyjny przeznaczył całkowity dochód na budowę pomnika Barcewicza. Zespół smyczkowy, złożony z 70 osób (przeważnie dawnych uczniów zmarłego mistrza) pod dyrykcją p. Józefa Ozimińskiego, wykonał m. in. serenadę na orkiestrę smyczkową M. Karłowicza. Ponadto w koncercie wzięli udział p. Stanisław Niewiadomski, który w przemówieniu wstępnym nakreślił sylwetkę Barcewicza i Aleksander Michałowski, który odegrał kilka utworów fortepianowych. Szereg pieśni chóralnych pod batutą dyr. Piotra Maszyńskiego wykonała „Lutnia” pieśni solowe z akompaniamentem Ludwika Ursteina odśpiewała p. Matylda Polińska-Lewicka i basista p. Al. Michałowski. Wyrazem przywiązania uczniów do zmarłego mistrza było przemówienie przedstawiciela Bratniej Pomocy Konserwatorium. (w. mj.)

Recital Wilkomirskiego. Z Warszawy donoszą nam: Znany wiolonczelista i dyrygent Kazimierz Wilkomirski, koncertmistrz Filharmonji Warszawskiej, wykonał w sali Filharmonji koncert, na którego program złożyły się utwory klasyczne Bacha i Frescobaldiego i nowsze Ravela, Debussyego, Rachmaninowa, Szymanowskiego, Maklakiewicza i własne koncert-akta. (w. mj.)

Geny w Teatrze Królewskim. Z Rzymu donoszą nam: Teatro Reale ogłosił abonament na sezon bieżący. Dzieli się on na dwie serie po 22 wieczory. Najtańsze miejsce, tj. krzesło 3-go piętra kosztuje 875 lirów za serje, tj. około 22 złotych od wieczoru; najdroższe — łoża parterowe i pierwszego piętra — wypadają po mniej więcej 170 złotych za wieczór. (rm)

LITERATURA

Z literatury myśliwskiej. Do pierwszego wydania „Władców Kniei”, których napisał Jan Szczepkowski, dał przedmowę Zygmunt Bartkiewicz, do drugiego które wydała obecnie księgarnia św. Wojciecha, p. Julian Ejsmond, sam myśliwy, i sam literat. Jest to równie cenne odznaczenie, jak fakt drugiego wydania, świadczący, że te z iscie myśliwskim temperamentem pisane opowieści znalazły sobie szeroką drogę do czytelników. Ze rasowy myśliwy bywa gadatliwym, to wiadomo. Miewa nawet tak bujną fantazję, że się jej naoczni świadkowie zdarzeń wiele nieraz zdziwiają. Autor „Władców kniei” jest przyjemnym narratorem, przegód przeszedł niemal i ciekawych, a zwierzyne i las naprawdę kocha. Zarówno jego opowiadania z czasów dzisiejszych, jak z przed wojny (zabawny i charakterystyczny „Stańczyk”) mają mnóstwo żywotności i barwy. Egzotyka pachnie ostatnią historja, rozgrywająca się na Kaukazie, ale dla mieszcuchów wszystko co dzieje się w lesie, jest egzotyczne, więc powinni być radzi, gdy za przewodem miłego opowiadacza dostaną się w ten nowy dla siebie świat, a tak ciekawy. (kr)

TEATR

Brydziński we Lwowie. Piszą nam ze Lwowa: Nasz dramat nie podniesie się już w tym sezonie, po rozgromieniu go, przeprowadzonym przez zeszlóroczną próbę wydzierżawienia teatrów miejskich. Ratuje się gościnnymi występami. Po Malickiej i Węgierce, którzy zagrali „Świt dzień i noc” oraz „Trio” Lenca, sprowadzono Brydzińskiego, aby grał „Adwokata i rózę”. Gra on w teatrze Małym i cieszy się, jak na nasze stosunki, niemałym powodzeniem. (tl)

VARIA

Książki pod choinkę. F. A. Ossendowski opisał w książce p. t. „Mali zwycięzcy” przygody trojga dzieci: „Irenki, Romka i Henryka Broniewskich w azjatyckiej pustyni Stamo. Podróżowali wraz z ojcem aeroplanem, który gnany przez fajtun zmylił drogę i z braku benzyny lądować musiał w bezludnej pustyni. Ojciec z pilotem wyruszają po pomoc, dostają się do niewoli, a dzieci przez siedem miesięcy same żyją i dają sobie radę w pustyni, jak młodzi Robinsonowie. Powieść ciekawia akcją i podaje dużo wiadomości krajoznawczych i przyrodniczych. Wysła ona w bibliotece „Iskierek” nakładem Książnicy Atlas. W tymże nakładzie ukazały się dwie ciekawe, a jednocześnie pouczające książeczki. Pierwsza to M. Smolarskiego: „Przygody polskich podróżników”. Jest to zbiór opowiadań, ilustrujących sposoby odbywania dalekich podróży od czasów najdawniejszych, do współczesnych; od podróży zakonnego bractwa do wielkiego chana Mongolji w XIII wieku, aż do podróży aeroplanem przed dwudziestu laty. Czyta się te opowiadania z przyjemnością, uzyskując jednocześnie dużo wiadomości z historii kultury. Wreszcie książka „Cuda fizyki” E. Fournier d'Albe jest zbiorem popularnych artykułów, które dla młodych przyrodników będą najprzyjemniejszą lekturą. Zapoznają one z dziejowym rozwojem wynalazków i odkryć: od dźwigni Archimedeśa do maszyny parowej, lampy elektrycznej, telegrafu bez drutu i aeroplanu. (tk)

ZAPISKI REGIONALNE

O GRODZIE KRESOWYM

Do monografji miast i miasteczek polskich przybyło nowe opracowanie dziejów wschodniego grodu kresowego Złoczowa*).

Przeszłość jego budzi zainteresowanie badaj z tego względu, że dłuższy czas należał do rodziny Sobieskich i często gościł w swoich murach króla Jana Sobieskiego. I z innych także względów zasługiwał Złoczów na grubąnową rewizję swych dziejów; leżał bowiem na węzle dróg ze Lwowa ku Wołyniowi i z Litwy do salin ruskich. Wskutek czego był naturalnym ośrodkiem handlowym dość znacznej polaci kraju.

Jako wieś i gród zarazem zjawia się w źródłach w r. 1441; w r. 1494 jest nazywany miasteczkiem i jako takie już dostaje w r. 1523 przywilej rządzenia się prawem niemieckim. Właściciel w ciągu wieków zmienia Złoczów dosyć często. Należy zrazu do Siemieńskich następnie do Górków, znanej senatorskiej rodziny wielkopolskiej, która znaczną rolę odegrała także w dziejach Poznania; potem, z rąk spokobierców Górków, przechodzi w ręce Marka Sobieskiego, dziada króla Jana, aby za rządów trzech pokoleń Sobieskich: Marka, Jakóba i króla Jana przeżyć swój wiek złoty. Z rąk wnuczki króla obejmują miasto Radziwiłłowie, niedługo jednak je dzierżają; po nich właściciele zmieniają się jak w kalejdoskopie równoległe z ciągłym upadkiem miasta, tak przed jak i po r. 1772, w którym dostaje się pod berło austriackie. W nową fazę życia autonomicznego wchodzi Złoczów w r. 1867, do tej właśnie daty dociąga autorka jego dzieje.

Materiał źródłowy im dawniej tem skąpiej. Wiele archiwaliów, o których wiadomo, że istniały, zaginęło. To też fragmentarycznie tylko można było odtworzyć organizację miasta, układ społeczny, stosunki przemysłowo-handlowe, niemniej osiąga autorka ciekawe nieraz wyniki. Charakterystyczne jest n. p. zgodne współżycie w cechach „nacyj” polskiej i ruskiej, tak ostro walczących z sobą w stolicy Rusi Czerwonej, we Lwowie; albo fakt wyzwalania w 18 w. w cechach Żydów, aby opłatami ich zasilili skromne fundusze. Jeśli o nacjach mowa, warto wspomnieć, że w Złoczowie przebywali licznie użytkownicy do robót fortyfikacyjnych jency tatarscy, a od r. 1688 osobną gminę obywateli tworzą Ormianie. Typowa to dla wschodniej Polski mozaika narodowościowa.

Osobną zasługą autorki jest poprawne wydanie w dodatku źródłowym dokumentów z przeszłości Złoczowa, wyłowionych na miejscu, a pozbawionych należytej opieki archiwalnej. (mw)

*) Dr. Lucja Charewiczowa, „Dzieje Miasta Złoczowa”, Złoczów Wydawnictwo Pow. T-wa Turyst. - Krajoznawczego 1929. Odbito w drukarni W. Zukerkandla w Złoczowie.

„Wesele sandomierskie”. Z Wilna piszą nam: Zjechał tutaj na cykl przedstawień teatr dyr. Skarzyńskiego z „Weselem sandomierskim”. Jest to nowy utwór regionalny w repertuarze tej sceny objazdowej, która poczęła się, jak wiadomo z teatru plockiego. Dyr. Skarzyński wystawił był w Plocku, gdzie prowadził teatr stały, „Wesele na Kurpiach” i zdobył nieoczekiwany sukces, a zachęcany nim objechał całą Polskę z tem wysoce artystycznym przedstawieniem, grając je dziesiątki razy w Warszawie, potem w innych miastach, na Powszechnej Wystawie Krajowej itd. W ten sposób trupa dyr. Skarzyńskiego przekształciła się na teatr objazdowy i ostatnio przeszła zupełnie na repertuar regionalny. „Wesele sandomierskie” zostało wystawione nasamprzód w Tarnobrzegu, a teraz przez Wilno ruszy znow na Polskę. Widowisko jest prześlizgane i pełne wdzięku. (tw)

KSIAŻKI NADESŁANE

Selma Lagerloef: „Anna Svard”. Powieść. Przekład autoryzowany Leopolda Staffa, przedmowa Stanisława Wasylewskiego. Poznań 1929. Wydawnictwo Polskie R. Wegnera. Biblioteka laureatów Nobla pod redakcją Stanisława Wasylewskiego, tom 68.

„Koszty oczyszczania surówki spirytusowej”. (Kampanja 1927-28). Warszawa 1929. Nakł. Instytutu Badania konjunktur gospodarczych i cen.

P. J. Hausvater: „Wypisy do nauki o handlu”. — Książnica — „Atlas” 1929. — Warszawa - Lwów.

Instytut Bałtycki w Toruniu

Nowa publikacja zbiorowa pod redakcją Józefa Borowika „Polskie Pomorze” zwraca uwagę ogółu na Instytut Bałtycki w Toruniu, jego rolę społeczno-polityczną i znaczenie dla państwa. Zanim przystąpimy do charakterystyki tej pierwszej naukowej pracy Instytutu pragnęlibym w kilku słowach określić cel założenia niedawno powstałej na terenie pomorskim placówki, wykażąc zakres pracy i rodzaj działalności.

Cel określa najlepiej statut Instytutu. Czytamy w paragrafie 2:

„Instytut Bałtycki” ma za cel badania stosunków gospodarczych, politycznych, narodowościowych itp. wybrzeża bałtyckiego, pod kątem widzenia związanych z nim interesów polskich. Środkami działania Towarzystwa są:

1) Gromadzenie i utrzymanie w ewidencji materiałów naukowych, odnoszących się do wybrzeża bałtyckiego.

2) Wydawanie z tego zakresu dzieł i rozpraw naukowych, oraz książek o użyteczności powszechnej, służących celowi obrony interesów polskich, związanych z Bałtykiem.

Tak pojęty cel i zakres działania otwiera przed Instytutem dalekie horyzonty i wdzięczne pole pracy, jeżeli zwłaszcza uwzględnimy, jakie naogół słabe zainteresowanie w społeczeństwie budzi Bałtyk i sprawa Pomorza.

„Morza dotąd nie kochamy, jak nie kochaliśmy go nigdy” — pisze w swej pracy p. t. „Instytut Bałtycki i jego zadania” — Stanisław Srokowski.

„Nie wyspiewaliśmy jego krasy i grozy, — mówi dalej — „nie uchwyliśmy tężnia jego życia, a nawet, jak ów rosyjski malarz Aiawowski, nie pokusiliśmy się o pochwycenie jego barwy i rysów zewnętrznych. Niedługo przed organizatorami polskiego państwa zasłaniały morze obrzymie pomorskie puszcze leśne, których resztką bory tucholskie; dziś stosunki się zmieniły, puszcze padły pod siekierną, a szyny kolejowe związały brzeg morski silnie z Macierzą. Lecz mimo to w nastrojach polskiego ogółu metamorfoz zasadniczych nie dojrzeć. Sine fale Bałtyku przypominamy sobie przeważnie tylko w lecie, gdy idzie o miły wypoczynek. To samo zupełnie, co za najbardziej kontynentalnego naszego króla Jana III., który też rad przesiadywał na wywczasach nad skrawkiem polskiego morza. Praca nad morzem i na morzu ciągle jeszcze nam obca. Niewielu jest u nas takich, których na równi z tem, co się dzieje w Warszawie lub Krakowie, obchodzi serdecznie i stale to, co odbywa się w Toruniu, Tucholi, Kartuzach, Kościerzynie, Wejherowie, Tczewie, Grudziądzu, Chełmnie, Działdowie, lub Pucku. A dzieje się — nie najlepiej”.... itd.

Naszkicowanemu tu przez Srokowskiego obrazowi naszej obojętności oraz ignorancji w stosunku do Pomorza niepodobna odmówić słuszności. A tymczasem Niemcy nie zaspiają sprawy i wydany codziennie „Pamiętnik” Instytutu Bałtyckiego obudził już czujność prasy niemieckiej. „Pommersche Tagespost” z dnia 23. 8., w nr. 198 poświęca zadaniom Instytutu obszerny artykuł, skreślony przez R. Englera z Gryfji. Engler uderza w dzwon na twórcę, zwracając się ku nacjonalistom niemieckim. „Pamiętnik Instytutu Bałtyckiego — pisze — służyć ma celom propagandy w Polsce i zagranicą. Polacy zdobywają dzieło, któremu Niemcy nie mogą przeciwstawić żadnego o podobnej wartości.”

Nawiązując do prac naszych profesorów uniwersytetów, którzy przyczynili się do powstania Pamiętnika, dodaje: „Mamy więc dowód, że właśnie w Polsce wybitni profesorowie badania swoje skierowują dzielnie ku sprawom narodowym, a nadto współpracują z dziełem propagandowym, które postawiło sobie za cel obronę interesów Polski nad Bałtykiem. Niemiecy badacze powstrzymują się niestety od niesienia pomocy zagrożonej niemieczyźnie. Miejmy jednak nadzieję, że stanie się to niedługo i w sposób wydatniejszy, jak dotychczas.

W każdym razie na daleką metę zakrojona praca Instytutu Bałtyckiego dowodzi, że w Polsce jest zamiar, aby ideę posiadania korytarza umocnić także i zagranicą, zapomocą propagandy naukowej.”

W dalszym ciągu artykułu powołuje się Engler na współczesnego historyka niemieckiego Dietricha Schäfera z Berlina, który jest apostołem idei, wyrażającej się w hasło: *Prusson hat Recht auf die Ostmarken*.

Obszernie udowadnia Schäfer odwieczne jakoby prawa Niemiec do ziem słowiańskich w rozprawie: *„Unser Recht auf die Ostmarken*”. Wywody w pracy tej zawarte, opierające się w dużej mierze na stworzonych ad hoc przez Schäfera fałszach i paradoksalnym ujmowaniu faktów historycznych, które nagina się do potrzeb wywodu, nie przynoszą zaszczytu naukowemu znaczeniu historyka. Fałsz podawanych „praw” historycznych jest tak oczywisty, że nawet z polskiej strony nie potrzeba się silić na to, aby zająć postawę polemizującą.

Niemniej jednak należy przypatrzyć się z bliska, jak pracuje szkoła nacjonalistów niemieckich, aby z tem większą satysfakcją przeciwstawić „czysty” pod względem naukowym i w swych tendencjach ton rozpraw Pamiętnika Instytutu Bałtyckiego. Nacjonalisci niemieccy rozumują mniej więcej następująco: Podział Polski był bezprawiem, lecz skoro się raz uczyniło bezprawie nie można się cofać. Dosłownie: *„Wir haben einmal Unrecht begangen und können nun nicht mehr zurück*”. Schäfer natomiast przeczy rzekomo tak łatwemu rozstrzygnięciu sprawy, lecz dla udowodnienia praw Niemiec do Pomorza, Pomorzańskiego i Śląska postuluje się wywodem naukowym lingwistyczno-historycznym. Jak wywód ten jest kruchy niech wykaże poniższy skrót.

Karta Europy Środkowej wykazuje uderzającą różnicę w ukształtowaniu niemieckich granic językowych. Na zachodzie ku Francji i Belgii jest linja zamknięta, na północy i południu są jeszcze niemieckie wyspy językowe i silna domieszka na terenie duńskim. Odmienne kształtuje się granica wschodnia, gdzie elementy niemieckie występują niejednolicie. Stosunki geograficzne nie wpłynęły na ukształtowanie się środkowoeuropejskich granic językowych. Układ ich jest tu wynikiem warunków historycznych. Ustalenie granicy niemiecko-francuskiej dokonało się już wcześniej i od lat 1000 nie nastąpiła żadna zmiana. Daleko później jak na zachodzie ułożyły się granice językowe Włoch i Danji. Zupełnie inaczej przedstawia się kwestja na Wschodzie. Prawie połowa wszystkich w Europie zamieszkujących Niemców zajmuje przestrzeń, która przed 1000 laty nie była jeszcze zajęta elementem niemieckim. Za panowania Karola Wielkiego (800) na linii od Zatoki Kilońskiej w kierunku wschodnio-południowym do Linciu i Adygi nie było żadnego Niemca. Dzisiaj — chwali się Schäfer — jest wybrzeże Bałtyku niemieckie i to — od Kilonji po Niemen, a u źródła Odry i Łaby mówi się po niemiecku. Zmiana ta dokonała się w średniowieczu.

Po fałszach tych, na które dziecko polskie potrafiłoby już dać właściwą odpowiedź następuje wytłumaczenie tego tak istotnie dziwnego, gdyby było prawdziwe, historycznego zjawiska. „Jak się to stało” — woła patetycznie Schäfer, a z nim „Pommersche Tagespost”! Mówi się zawsze — pisze dalej Schäfer — że sukcesy na Wschodzie zawdzięczają Niemcy surowej przemocy wojennej. „Jawny to fałsz” — oburza się — bo nie miecz rycerza zdobywa tę ziemię, lecz plug niemieckiego właściciela. Wyjątek czyni Schäfer jedynie dla posiadłości Krzyżaków, zresztą — święty spokój panował na ziemiach Słowian, którzy sami powoływali książąt niemieckich na tron. Tak według Schäfera prosiły Niemców o pomoc Meksyburcja i Rugja, Pomorze, Śląsk, Czechy, Morawy a z niesłowiańskich Węgry. Wyprowadza Schäfer wniosek, że na tej zasadzie nie można Niemców uważać za zdobywców i obcych przybyszy, lecz za prawnych posiadzcicieli tej ziemi, którą sami rękoma swemi uprawiali.

Twierdzenia te są tak naiwne, że nawet rozprawić się z nimi nie warto, jednakże urabiają one opinię w Niemczech, zwłaszcza wśród warstw szerokiach, nie znających faktów historycznych, a obalamuonych systematycznie podaniem wyżej „kwiatkami” szowinistów. Dlatego też nie można przemilczeć całej sprawy, lecz należy do tej fałszywej i nienawistnej sięgającej propagandy niemieckiej ustosunkować się w właściwy sposób.

W odniesieniu do Pomorza, tego najbardziej w polityce polsko-niemieckiej spornego terenu, rolę propagatora idei polskiej spełnia Instytut Bałtycki i w tem leży jego ważna rola i znaczenie. — Obecnie Instytut pozostaje się może pracą nie-polemizującą, lecz naukowe udawadniająca ist-

nienie i odwieczne zakorzenienie się elementu polskiego na Pomorzu. — Odkładając charakterystykę zawartych w Pamiętniku prac na później dla orientacji ogólnej podajemy dzisiaj tylko spis prac:

1) „Zarys fizjograficzny Pomorza”, Juliusza Mikołajskiego, 2) Szata roślinna i 3) Zabytki przyrody na Pomorzu Adama Wodzierki, 4) Pomorze jako teren turystyczny, Mieczysława Orłowicza, 5) Kultura przedhistoryczna Józefa Kostrzewskiego, 6) Zróżnicowanie rasowe Kaszubów — Kazimie-

rza Stolyhwy, 7) Zarys etnograficzny Pomorza Adama Fischera, 8) Charakterystyka językowa i 9) nazwy geograficzne Mikołaja Rudnickiego, 10) Przegląd stosunków narodowościowych — Józefa Wąsowicza.

„Pamiętnik” zawiera szereg rycin, skorowidz alfabetyczny, rzeczowy i 2 mapki Pomorza, w czem jedna djalektyczna układu prof. U. P. Mikołaja Rudnickiego. Całość cechuje wysoki poziom naukowy.

Dr. Bożena Stelmachowska.

„Kabel Polski” w rękach niemieckich

Kierownictwo fabryki przeszło w ręce Niemców — Usuwanie robotników i urzędników polskich

O tym nad wyraz smutnym fakcie donosi „Gazeta Bydgoska”, za którą podajemy poniższe szczegóły:

W Bydgoszczy, jak wiadomo, istnieje fabryka „Kabel Polski”, zaopatrująca w materiał kablony niemal całą Polskę. Od roku już fabryka ta stała się domeną nacjonalistów niemieckich, obywateli Rzeszy niemieckiej i Austrii. W roku 1928 bowiem Bank Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu — sprzedał własny portfel akcji przedsiębiorstwa firmie kablowej „Felten Cullion” we Wiedniu. Skoro tylko Niemcy weszli w posiadanie fabryki bydgoskiej, zaczęli natychmiast zwalniać personel urzędniczy i robotników polskich, obsadzając stanowiska żywołem niepolskim. Stanowiska kierownicze objęli Niemcy oboj krajowcy. Główną sprężyną wszystkiego był nastąpił z Wiednia inż. Schattaner. Dyr. Wdzykońskiego usunięto na stanowisko drugiego dyrektora.

Ofiarą padł również inż. Laniewski, niezwykle zasłużony dla fabryki, który od roku 1924 przyczynił się wielce do rozwoju fabryki i odbudował ją po pożarze w roku 1926. Systematycznie wprowadzano całe zastępy urzędników niemieckich. Kierownik obecny „Kabela Polskiego”, p. Schattaner, osiągnął nawet przedłużenie paszportu rzekomo jako niezbędny fachowiec, co nie da się niczem uzasadnić, gdyż Schattaner wcale nie jest specjalistą. Głównym mistrzem fabrykacji kabli i kierowni-

kiem gumowni jest znany na gruncie bydgoskim Niemiec Dobesch, karany już za zniewagę polskości przez sąd grodzki w Bydgoszczy w r. 1928. Narodowości niemieckiej są dalej: Walcel, Stetner, Schwiedernoch i Milewski. W ostatnich czasach zwolniono urzędników i mistrzów polskich, którzy posiadali dokładną znajomość prac kablowych i pracowali od 4—5 lat w fabryce m. i. mistrzów Polaków Giera i Szretera.

Kierownikiem oddziału kabla dalekosiężnego jest inż. Peyrl, obywatel austriacki z Wiednia. Peyrl jeździ często do Gdańska i Berlina.

Stwierdzić należy, że wyłącznie siłami polskimi, ściśle fachowcami, uruchomiono fabrykę. Jakość zaś wychwalanej i przechwalanej fabrykacji kabli li tylko przez Niemców stoi poniżej przeciętnego nawet poziomu. Dowodnie wykazała to ostatnia dostawa kabli dla ministerstwa spraw wojskowych, które to kable uznano jako niepodatne i mało wartościowe ze względu na lichy materiał i jeszcze gorszy wyrób.

Maszyny i urządzenia techniczne zakupuje się oczywiście w pierwszym rzędzie w Niemczech.

Zwolnieni pracownicy są rozgoryczeni do najwyższego stopnia na gospodarce „Kabela Polskiego”. Ogarnia ich słusne oburzenie, że na własnej ziemi usuwa się robotników polskich z polskiej fabryki, a w zamian daje się pracę obcokrajowcom, Niemcom.

Z Polskiego Związku Krawców Konfekcyjnych

Z miasta piszą do „Orędownika”: Polski Związek Krawców Konfekcyjnych, organizacja zawodowa o charakterze wybitnie apolitycznym, stał się od pewnego czasu terenem upragnionym przez poszukiwaczy jakichś pomysłów reorganizacyjnych.

Od pewnego czasu istnieje silne dążenie do rozłamu i ferment wnosi niejaki p. Gołąbek. Było już mącenie w czasie strajku i poprzednio, jakkolwiek szeroki ogół krawców konfekcyjnych niechętnie przystępował do strajkowania, gdyż na skutek źle wybranej pory, nie było widoków na pomyślny wynik. Na potrzebę podwyższenia zarobków w zawodzie krawieckim wskazywała z swej strony prasa narodowa, jak „Orędownik Wielkopolski” i „Kurjer Poznański”. Jednak w tym właśnie zawodzie warunki są zbyt trudne, ażeby można pomyśleć przeprowadzić poprawę.

Na dzień jutrzejszy (niedziela) zwołuje się nadzwyczajne walne zebranie krawców konfekcyjnych. Jak wnioskują zainteresowane koła krawców konfekcyjnych, Chrześcijańskie Zjedn. Zawodowe chce zrobić na nich interes polityczny i doprowadzić ich na podwórko partyjne chadecji. By zajętym codzienną pracą zawodową zasypać oczy piaskiem, głosi się szumne hasła, jak konieczność przeprowadzenia reorganizacji, „centralizowanie” ruchu krawieckiego „na całą Rzeczypospolitą” itp. Brzmi to bardzo zachęcająco, tylko że p. Gołąbek i inspirujący go ludzie zakulisowi milczą o tem, że scentralizowanie pracowników krawieckich i konfekcyjnych w całej Polsce jest w dzisiejszych warunkach marzeniem ściętej głowy, gdyż nasi narodowi i chrześcijańscy pracownicy krawieccy niebardzo by się mieli z kim łączyć w Małopolsce i Kongresówce, gdyż krawcy konfekcyjni we wspomnianych dzielnicach, to prawie wyłącznie Żydzi.

Część krawców zgóry oświadczyła, że czuje i myśli narodowo, a pod względem zawodowym i organizacyjnym bronić będzie bezpartyjnego charakteru Związku Polsk. Krawców Konfekcyjnych i nie da się wciągnąć pod skrzydła oplekucza, choćby je rozpo-

starł nawet p. Gołąbek. Te sfery też dadzą niewątpliwie zasłużoną odprawę mącicielom spokoju.

Zajście z ks. prał. Kallerem na granicy polsko-niemieckiej

Katolicka Agencja Prasowa donosi: Berlinska „Germania” z dnia 10-go bm., a za nią inne dzienniki niemieckie, w korespondencji z Gdańska zamieściły poniższą notatkę pt. „Polskie metody korytarzowe. Prałat Kaller trzymany przez noc przez Polaków”:

„Jak donosi „Danziger Landeszeitung”, w niedzielę w nocy w Tczewie zatrzymany został i aresztowany przez polską kontrolę paszportową z powodu braku wizy powrotnej administrator apostolski marchji granicznej, prałat Kaller, który wracał ze zjazdu katolickiego w Gdańsku. Prałat Kaller był — jak donosi dalej dziennik — strzeżony przez całą noc w zupełnie niedostatecznym pomieszczeniu i mógł dopiero następnego ranka powrócić pod konwojem policyjnym do Gdańska.

„Danziger Landeszeitung” daje dobitny wyraz swemu oburzeniu z powodu tego niegodnego potraktowania dostojnego przedstawiciela Kościoła katolickiego i widzi w tem wydarzeniu ponownie, dowód niemożności utrzymania (der Unhaltbarkeit) obecnego stanu rzeczy w korytarzu polskim”.

Z wyjaśnień, udzielonych nam przez władze polskie, wynika, że żadna szykana ze strony policji czy innych urzędników nie spotkała ks. prałata Kallera. Według tych danych ks. prałat Kaller był zatrzymany z powodu braku wizy paszportowej polskiej. W tym wypadku i władze niemieckie nie inaczejby postąpiły, gdyby ktoś nawet z wysokich dostojników polskich chciał bez wizy niemieckiej przedostać się do Niemiec.

Według naszego zdania, sprawa powyższa winna być gruntownie zbadana i wyjaśniona. Natomiast robienie z tego niemilego incydentu ośkoźni politycznej i krzyku aż... o zmianę granic ze strony prasy niemieckiej nie jest poważnym i nie przyczynia się do pokojowego współżycia obu narodów.

„BACZ, BY TWOIM BYŁO CELEM BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM!”

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Produkcja rolnicza nie zniesie dalsz. obciążeń

Sprawa uzgodnienia taryfy płacy w rolnictwie na rok służbowy 1930/31 nie posunęła się dotychczas naprzód. Przedstawiciele związków robotniczych w dalszym ciągu pozostają przy swych wygórowanych żądaniach podwyżki obecnych zarobków, które już i tak w stosunku do podstawowej płacy ustalonej w 1925 r. są o 60 proc. wyższe, mimo, że poziom cen żyta spadł do niesłychanie wprost niskich rozmiarów. Wysuwane żądania 40 proc. podwyżki plac robotników rolnych przy obecnej koniunkturze w rolnictwie są wprost nie do przyjęcia; w niepomierny bowiem sposób obciążyłyby gospodarstwa rolne.

Pomijając narazie fakt, że obecne wynagrodzenie robotnika rolnego jest znacznie wyższe, aniżeli w roku 1925 i biorąc nawet pod uwagę wzrost drożyzny, stwierdzić należy, że koszt utrzymania robotnika rolnego wzrósł bardzo poważnie w stosunku do tychże kosztów z okresu przedwojennego. Gdy koszty utrzymania ordynariusza przed wojną wynosiły równowartość 68,70 ctr. żyta, to dziś te same koszty wynoszą aż 114,70 ctr. żyta. Gdy koszty utrzymania zaciężnika wynosiły przed wojną równowartość 36,30 ctr. żyta, to dziś te same koszty wynoszą równowartość 56,70 ctr. żyta.

Przytoczone wyżej zestawienia mówią same za siebie. Koszty robocizny w stosunku do lat przedwojennych wzrosły znacznie, gdy tymczasem wydajność pracy robotnika w związku z ograniczeniem czasu pracy i szeregami postanowień socjalnych, zmniejszyła się bardzo. Wzrosły również w stosunku do lat przedwojennych koszty surowca, używanego w produkcji rolnej, natomiast kredyt podrożał o 150 — 200 proc. Przy obecnym kryzysie w rolnictwie i zastraszającym braku kapitału podwyżka plac zatrudnionych na roli robotników groziłaby silnym wstrząsem podstawem gospodarstw rolnych.

Sprawę ustalenia płacy na rok 1930/31 rozstrzygnąć ma nadzwyczajna komisja rozjemcza. Komisja musi wszechstronnie rozważyć wszystkie argumenty, przemawiające za i przeciw, nim poweźmie jakiegokolwiek decyzję, musi wziąć pod uwagę ten pewnik, że w wypadku ewentualnego utrzymania dotychczasowych plac rolnictwo nie będzie wprost w stanie zadośćuczynić nowym zobowiązaniom. Obawiać wówczas należałoby się, by w związku z tem gospodarstwa nie były zmuszone pójść w kierunku gospodarki ekstensywnej i temsamem zmniejszyć zapotrzebowanie robotnika. Gdyby zaś obecny stan zatrudnienia chciało się nadal utrzymać, to tylko kosztem tak wysokiego zadłużenia, że jego oprocentowanie stałoby się wprost niemożliwością i podcięłoby ostatecznie fundamenty gospodarstw rolnych.

Tutaj należy zwrócić uwagę, że sprowadzenie gospodarstw rolnych na tory gospodarki ekstensywnej obniży produkcję, a temsamem odbić się może fatalnie na całokształcie gospodarczym kraju.

Krótkie informacje gospodarcze

— Federal Reserve Bank w San Francisco obniżył swą stopę redyskontową do 4½ proc.

— Bezrobocie wśród robotników szlifierni diamentów w Belgii obejmuje 145 gmin tak, iż 32.500 robotników pozostaje bez pracy.

— Zakłady metalurgiczne Europy środkowej otrzymały zamówienia z Bułgarii na dostawę materiałów kolejowych w wysokości 12 milionów kc., z czego większość otrzymała Czechosłowacja.

— Rząd francuski przedłożył parlamentowi projekt ustawy, odnawiający przywilej emisji Banku Indo-Chińskiego. Ustalono już główne warunki pożyczki amerykańskiej w wysokości 5 mil. dolarów dla portu szczyńskiego. Pożyczka ta przy oprocentowaniu rocznym 7½ proc. ma być płatna w ciągu 25 lat.

— Podobno rząd austriacki zamierza w związku ze swym projektem podniesienia stawek celnych na zboże zaproponować Jugosławii i Węgrom zrewidowanie postanowień traktatów handlowych z temi krajami, w celu umożliwienia tej podwyżki.

— Handel zagraniczny Szwajcarii w listopadzie br. znamionuje wzrost przywozu w porównaniu z miesiącem poprzednim przy jednoczesnym spadku wywozu. Cyfra ogólna obrotów z zagranicą zmniejszyła się o 0,2 miliony do 443,9 mil. franków.

Wobec projektu zmiany granic wojewódzkich

W tych dniach, istniejąca przy prezydium rady ministrów, komisja dla usprawnienia administracji publicznej odbywa konferencje, na których rozpatruje sprawę zmiany granic podziału administracyjnego państwa. Jak wiadomo istnieje szczegółowy projekt przeobrażenia istniejącego podziału państwa na województwa, przy czym n. p. zamierza się przyłączyć do województwa poznańskiego powiaty słupecki, koniński i kolski, wzamian zaco powiaty kępiński, ostrzeszowski, ostrowski i pleszewski wcielono do województwa łódzkiego. Nadto projektowane jest oderwanie, tym razem bez jakichkolwiek rekompensat, od województwa poznańskiego powiatów wyrzyskiego, bydgoskiego, szubińskiego, inowrocławskiego i strzebińskiego, które to powiaty wzbogaciłyby Pomorze. Nie potrzeba bliżej wskazywać, że Poznańskie bardzo złyby wyszło na takiej reformie, samo bowiem wyliczenie powiatów, które mają być odebrane Wielkopolsce, wystarcza dla uświadomienia sobie straty, jakaby dzielnica nasza poniosła.

Ale nie o to nam dzisiaj chodzi. Szukamy odpowiedzi na pytanie, czy wogóle pomysł zmiany granic wojewódzkich jest szczęśliwy.

Zdajemy sobie sprawę, że obecny podział administracyjny posiada pewne wady, ale jednak uważamy za zupełnie niewskazane dokonywanie daleko idących zmian w tym podziale, a to z następujących przyczyn:

Przedewszystkiem obawiamy się, że jakiegokolwiek zmiany w obecnym

podziale mogłyby naruszyć równowagę w strukturalnym układzie sił gospodarczych. Zresztą nawet, gdyby się okazało, iż dziesięcioletni okres niepodległości jest wystarczający dla ustalenia kryterjów nowego podziału, na jakich danych statystycznych oparliśmy projekt zmiany granic? Oczywiście na spisie powszechnym z r. 1921-go. Tylko spis ten, zresztą bardzo daleki od doskonałości i kompletności, jest przestarzały i nieaktualny.

Wszystko to jednak jest mniej ważne od najtrudniejszej przeszkody, przeciwstawiającej się reorganizacji podziału administracyjnego; na myśli mamy zagadnienie unifikacji dzielnic. Przeprowadzenie zmiany granic województw wymagałoby połączenia w jednym okręgu administracyjnym obszarów, należących uprzednio do różnych zaborów; połączenie takie, aczkolwiek niezwykle pożądane ze względów politycznych oraz społecznych i narodowościowych, nie przyczyniłoby się jednak bynajmniej do usprawnienia administracji publicznej, co ma być celem projektowanych zmian, a to z uwagi na tak doniosłe przyczyny jak różnorodne ustawodawstwo i podstawy wymiaru sprawiedliwości, odmienny ustrój samorządu terytorjalnego i t. d.; również wielkie różnice stosunków gospodarczych w niektórych dzielnicach w porównaniu z innymi sprawiłyby, że w razie ich połączenia we wspólne okręgi administracyjne, raczej gorsze warunki gospodarcze rozprzestrzeniłyby się na większe obszary, niż odwrotnie.

Jak podniesiono kapitał akc. Banku Handlowego

W sprawie powiększenia kapitału akcyjnego Banku Handlowego w Warszawie dowiadujemy się następujących szczegółów. Instytucja ta zadłużona była w skarbie państwa kwotą 10 milionów zł, pochodzącą z funduszu sanacyjnego stworzonego przez rząd w okresie załamania się wskutek deprecjacji złotej w r. 1925 r. szeregu banków krajowych. Obecnie sfery grupujące się dokoła Zachodniopolskiego Związku Cukrowniczego przejęły pretensję skarbu wobec Banku Handlowego w formie akcji nowej emisji, zobowiązując się spłacić wspomniany dług w ciągu lat 10.

Transakcja ta budzić może o tyle zadowolenie, że w ten sposób stara i poważna instytucja wraca znowu, jeśli nie pod przeważającą, to jednak równouprawnioną wpływem polskie. Grupa polska będzie bowiem odtąd dysponowała połową kapitału akcyjnego, druga połowa pozostaje w rękach grup zagranicznych (głównie austriackich i amerykańskich).

Przejęcie dyr. Hofmana z Banku Związku Spółek Zarobkowych do Banku Handlowego, o czem pisaliśmy wczoraj, stoi w ścisłym związku z przegrupowaniem interesów w Banku Handlowym. P. dyr. Hofman, który swą karierę bankową rozpoczął jako elew w Banku Handlowym, wraca do niego w kierowniczym charakterze i wniesie do tej instytucji swoje bogate doświadczenie.

Równocześnie dowiadujemy się, że pierwszym wiceprezesem rady Banku Handlowego zostanie p. Stanisław Karłowski, jako przedstawiciel grupy cukrowniczej. Pan Karłowski, który jest również wiceprezesem rady nadzorczej Banku Cukrownictwa, ustąpi prawdopodobnie z prezesury Banku Związku Spółek Zarobkowych.

Dokoła porozumienia polsko-niemieckiego w sprawach zbożowych

W sprawie pertraktacji zbożowych polsko-niemieckich, prowadzonych pod koniec ub. tygodnia, dowiadujemy się z kompetentnego źródła, że ze strony polskiej uczestniczyli w niej delegaci Związku Eksporterów Zboża, zaś ze strony niemieckiej przedstawiciele koncernu Scheuera czyli Deutsche Getreide-, Industrie- und Commissions A. G., za którym stoją instytucje państwowe, a mianowicie Preussenkasse i Renten-

bank, dalej przedstawiciele Deutsche Getreidehandelsgesellschaft, zajmującej się skupem zboża na rynkach niemieckich i odpowiadającej naszym państwowym rezerwom zbożowym, wreszcie delegat rządu niemieckiego, wysłany z ramienia min. aprowizacji Dietricha i komisarz rządowy Preussenkasse i Rentenbanku, dr. Baade. Przedstawiciele rządu występowali raczej w charakterze obserwatorów wobec znaczenia czysto prywatnego prowadzonych rozmów.

Zaznaczyć należy, że pertraktacje nie zakończyły się żadnym układem wiążącym, a jedynie sformulowaniem pewnych zaleceń odnoszących się do kontroli firm eksportujących i porozumienia co do cen minimalnych przy eksporcie na rynki trzecie, wreszcie co do utworzenia wspólnego ciała porozumiewawczego. Konferencja doszła do wniosku, że przy obecnym stanie organizacyjnym nie można ustalić doskonałego, idealnego programu współpracy. Nasz informator podkreślił stanowczo, że rozmowy nie dotyczyły eksportu zboża na rynki wzajemne, a jedynie na rynki trzecie, t. j. północne. Rokowania miały na celu zapośredniczenie akcji wyeliminowania szkodliwej, dzikiej konkurencji na rynkach północnych.

O projekcie scalenia ubezpieczeń społecznych

Wczorajsze wspólne zebranie sekcji ekonomicznej Tow. Prawniczego i Ekonomicznego oraz Stowarzyszenia Polskich Dziennikarzy i Publicystów Gospodarczych miało przebieg bardzo interesujący. Referat n. t. Ubezpieczenia społeczne a życie gospodarcze wygłosił p. inż. Jerzy Radomyski, przedstawiając zarys historyczny ubezpieczeń wogóle oraz ich ustrój w Polsce. Referent zatrzymał się dłużej nad projektem kodyfikacji ubezpieczeń, przygotowanym przez ministerstwo pracy i op. społ. Projekt ten dążący do scalenia administracyjno-organizacyjnego i rzeczowego budzi szereg zastrzeżeń i wątpliwości, którym dał wyraz prelegent. Cyfry oświetlające ciężar finansowy ponoszony przez społeczeństwo na rzecz ubezpieczeń są bardzo wysokie, gdyż równają się mniej więcej połowie wpływów z podatków państwowych. Wprowadzenie w życie projektu min. pracy i op. społ. podwoiłoby prawdopodobnie ten ciężar.

Referat obfitujący w szereg ciekawych spostrzeżeń spotkał się z życzliwym przyjęciem wśród dość licznych, jak na stosunki poznańskie, audytorjum. Wywołał też niezmiernie interesującą dyskusję, w której uczestni-

czyli pp. radca Berkan, inż. Godlewski, dyr. dr. Doerman oraz przewodniczący, prof. dr. Taylor. Końcowych wyjaśnień udzielił jeszcze prelegent.

Zebrania referatowe urządzone przez wspomniane dwa towarzystwa cieszą się dzięki doborowi aktualnych tematów i udziałowi poważnych prelegentów zasłużonem powodzeniem wśród coraz szerszego grona członków i gości.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **O dowóz nierogaczyny z Polski do Austrii.** Układ w sprawie dowozu nierogaczyny z Polski do Austrii zawarty między Polskim Syndykatem Eksportowym a wiedeńskimi komisjonerami upływa z dn. 31 grudnia rb. Jak słycać zawarte zostało porozumienie w tym kierunku, aby i w 1930 r. wysyłano nierogaczynę z Polski do Austrii według klucza ustalonego w umowie dotychczasowej. Formalne odnowienie umowy będzie mogło nastąpić dopiero później. W ostatnich czasach dostawy z Polski zmalały, natomiast przywóz trzody chlewnej z Węgier wzrósł dość silnie.

(p) **Utworzenie urzędu katastralnego w Odolanowie.** Minister skarbu rozporządzeniem z dn. 30. 9. 1929 r. wyłączył z zakresu działania urzędu katastralnego w Ostrowie Pozn. obszar administracyjny powiatu odolanowskiego i dla tego obszaru utworzył osobny urząd katastralny z siedzibą w Odolanowie. Rozporządzenie powyższe obowiązuje od dnia 1 grudnia 1929 r. (c.)

Z ZAGRANICZNYCH

(z) **Sytuacja finansowa Rzeszy.** Według komunikatu Ag. Wolffa sytuacja finansowa Rzeszy jest naprężoną. Wydaje się jednak, iż ultimo grudnia przemienie bez specjalnych trudności. Z końcem ub. miesiąca potrzeby kas Rzeszy wynosiły 50 mil. marek, które były pokryte przez banki prywatne. Prawdopodobnie potrzeby kas państwowych na ultimo roku będą jeszcze większe, tymczasem jednak odnośne pertraktacje nie zostały jeszcze rozpoczęte.

(z) **Niemieckie konjunktury gospodarcze.** Berliński Instytut Badania Konjunktur w swym sprawozdaniu kwartalnym podaje między innymi następujące dane konjunkturalne; w pierwszej połowie r. b. sytuacja gospodarcza uniknęła w pewnej mierze wpływu ujemnych warunków istniejących na rynku pieniężnym, dzięki wzrostowi wywozu, ożywieniu w ruchu budowlanym oraz sezonowemu wzrostowi obrotów. Od połowy r. b. czynniki te przestały jednakże oddziaływać. Liczba bezrobotnych wzrosła. Napływ zamówień oraz dowóz surowców spadły. Ceny wykazują tendencję zniżkową. Na rynku pieniężnym daje się odczuć pewne odprężenie. Niewiadomo jednak, czy już w najbliższych miesiącach wywrze to dodatnie skutki na ogólną sytuację gospodarczą.

Z WYDAWNICTW

(w) **Wystawy i Targi Międzynarodowa Izba Handlowa w Paryżu** (38 Cours Albert Ier, 8 arr.) donosi o wydaniu spisu wystaw i targów międzynarodowych, które odbędą się w ciągu roku 1930. Spis obejmuje rynki handlowe 51 krajów europejskich i z poza kontynentu.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 14. 12. 1929.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagorowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr (118,5 f. v. h.), b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w. h.), c) jęczmienia 673 gr. 11,1 f. w. h.), d) owsa 508 gr. 84,6 w. h.)

„Ceny transakcyjne”	
Zyto 90 tonn paryt. Poznań	25,80—26,90
„Ceny orientacyjne” parytet Poznań	
Zyto	25,00—25,00
Usposobienie spokojne.	34,00—36,00
Pszenica	24,00—25,00
Usposobienie słabe.	26,75—29,75
Jęczmień przemiałowy	20,00—22,00
Jęczmień browarowy	20,00—22,00
Usposobienie spokojne.	39,00
Owies	55,00—59,00
Usposobienie słabe.	15,75—16,75
Mąka żytnia wł. work. wdług urzędowo ustalonego typu (70%)	18,00—19,00
Usposobienie słabe.	72,00—76,00
Mąka pszenna 65% wł worka	38,00—42,00
Usposobienie słabe.	41,00—48,00
Otręby żytnie	40,00—47,00
Otręby pszenne	0,19
Rzepak	
Groch polny	
Groch Victoria	
Groch Folgera	
Ziemiaki fabryczne franco fabryka za kg. % mączki	
Ogólne usposobienie spokojne.	

Uwagi: Ziemiaki jadalne bez handlu.

„Tombs” — dziwaczne curiosum Nowego Jorku

Więzienie miejskie N. Jorku tworzy największą osobliwość w życiu amerykańskim — Charakterystyczne urządzenia i metody, stojące daleko poza dzisiejszym rytmem życia — Klatki z więźniami, jak w ogrodach zoologicznych — Nawet w więzieniu znaleźć umięją „business”

N. Jork, w grudniu.

Życie codzienne Amerykan sprawia na przybytku europejskim wrażenie nieledwie czegoś ezotycznego. Trudno się Europejczykowi oswoić z jego tempem i treścią, z jego nasileniem i charakterem. Ale jeszcze bardziej niezrozumiałe są dla nas niektóre instytucje amerykańskie, służące sprawom życia, ale leżące już jakby poza nawiasem codziennego życia. Mam na myśli w szczególności amerykańskie. Dla tego, kto kiedykolwiek zwiadał więzienia europejskie, a potem miał sposobność zapoznać się z amerykańskimi, stanowią te ostatnie prawdziwe „curiosum”.

Do takich dziwacznych „curiosów” należy poza osławionym i wielokrotnie opisywanym „Sing-Singiem” — również i więzienie miejskie N. Jorku, tak zwane: „Tombs”.

Już sam widok zewnętrzny budzi dziwne wrażenie: Szereg masywnych gmachów, w antycznym, a stylu Tudorów, wygląda raczej na średniowieczne zamki feudalne, niż na więzienie. Z utrzymywanego w tym samym stylu sądu karnego widać do więzienia most, wiszący ponad ulicą, ukształtowany na wzór słynnego weneckiego „mostu westchnień”. Wchodząc na ten most spotykamy tak zwanych „sherr’fów”, strażników, eskortujących więźniów. Gdyby nie mundur służby bezpieczeństwa — trudno byłoby odróżnić strażników od więźniów. Każdy strażnik przykuty jest bowiem do więźnia, którego prowadzi. Cała różnica polega jedynie na tem, że strażnik ma skutą lewą rękę, a prawą może wydobyć klucz i otworzyć niklową szpangę kajdan. Widok tych razem skutych strażników i więźniów czyni niesamowicie dziwne wrażenie, które najzupełniej nie da się pogodzić z dzisiejszym charakterem życia. Są to jakby upiory z czasów inkwizycji, czy też zamierzczego niewolnictwa.

Wnętrze więzienia wzbudza jeszcze silniejszą niechęć, a zarazem zdziwienie, że coś podobnego może istnieć. Na wąskim korytarzu rozmieszczone są cele, które jednak zamiast drzwi posiadają jedynie wysokie i gęste kraty. Jakby klatki wyjęte z ogrodów zoologicznych! Tylko że nieco obszerniejsze i czystsze... To niezwykłe urządzenie cel służą ku temu, by strażnicy mieć mogli więźniów stale na swej uwadze. Ani jeden ruch, ani jedno słowo zamkniętego w celi więźnia nie może zatem uciec uwadze strażników. Przez szerokie kraty widać wszystko, jak w klatkach menażeryjnych cyrkowych... Wrażenie jest oczywiście bardzo przykre.

Odpowiednie „curiosum” stanowią również cele, przeznaczone dla składania wizyt więźniom. Są to jakby okratowane szafy, które na pierwszy rzut oka czynią wrażenie jakby „komórek tortur”. Nie lepiej przedstawia się również wnętrza tych „szaf”. Są one prawie zupełnie pozbawione światła, tak że więźni i odwie-

dzający nie widzą się nawzajem. Mimo to jednak przeprowadzone jest ściśle ograniczenie między miejscem dla więźnia, a miejscem dla gościa, — co oczywiście wobec stałej ponadto kontroli strażników utrudnia dość silnie swobodne porozumiewanie się.

Bardzo ciekawie przedstawiają się również „środki bezpieczeństwa” w Tombs. Wszystkie cele i korytarze posiadają automatyczne zamki i wystarczą jedno pościśnięcie guzika elektrycznego, aby wszystkie korytarze i cele zamknęły najzupełniej wszelki dostęp do siebie. W ten sposób władze więziennicze chronią się przed możliwością jakichkolwiek buntów więziennych. Także w czasie spaceru więźniowie nie otrzymują zbyt swobody ruchów. Po prostu idą „gęsię” aż do końca korytarzy i tu... odbywają spacer.

Jak z powyższego opisu wynika jest więzienie nowojorskie „Tombs” bardzo ciężkie. Ale równocześnie posiada ono urządzenia, które pozostają w jaskrawym kontraście z jego barbarzyństwem. I tak codziennie o 10 rano i o 3 po południu otwierają się kraty cel i wchodzi sprzedawca gazet z ogromnym wyborem dzienników i magazynów. Każdy więzień może oczywiście kupić sobie dowolną ilość gazet. W porze obiadowej zaś przyjmuje kelner zamówienia na doskonałe, luksusowe obiady, które więźniowie zamawiać mogą za osobną opłatą w specjalnej restauracji więzienniczej. Business to business. Nawet w więzieniu prowadzić mogą Amerykanie interesy. I nie tylko restauracja mieści się w Tombs. Można tam również znaleźć bardzo obszerny sklep, w którym jak w największych domach handlowych można nabyć wszystko, począwszy od cygarnek i papierosa, a skończywszy na bieliźnie i pomadzie do włosów. Nawet o zamilowaniu „plei pięknej” pomyślano. Wszelkie artykuły w skład toalety damskiej wchodziły za tu do nabycia. Wszystkie mogą więźniowie kupować, jeśli — notabene mają pieniądze. A płaci się specjalnymi monetami więziennymi, lub też czekami, podpisanymi przez odpowiedniego szwaka.

W oryginalnej formie pomyślano również w „Tombs” o pociechach religijnych dla więźniów. Większa ubikacja mieści w sobie świątynię protestancką, w której co pewien czas odbywają się specjalne nabożeństwa. Ale co najciekawsze: w tej samej ubikacji odbywają się także nabożeństwa żydowskie!! Jakby za dotknięciem różdżki czarodziejskiej znikają wszędzie krzyż i symbol ich zajmują... talmud i roduły żydowskie. W jaki sposób to się dzieje — jest już tajemnicą mechanizmów amerykańskich.

Te „cuda” komfortu obok niesłychanie ciężkich warunków higieny, w jakich żyją więźniowie w „Tombs”, — tworzą dziwaczne „curiosum”. St. W.

wszczęściwa; są znacznie „leciwsze” ciała niebieskie, wobec czego dojść możemy do jeszcze bardziej fantastycznych cyfr.

Według stwierdzeń astronomów, słonca należy do typu żółtych gwiazd, będących — że się tak wyrazimy — w „sile wieku”. Najmłodszymi planetami są gwiazdy olbrzymie o czerwonym połysku, po których w kolejności starszeństwa, idą gwiazdy białe (Sirius), następnie żółte (słońce), a po nich znów czerwone gwiazdki - karzełki, znajdujące się już w stanie wygasania. W ten sposób kolor czerwony jest zarówno barwą starości jak i młodości ciał niebieskich. Lecz najstarszymi są niezliczone ciemne gwiazdy, które dawno już zagasyły i które na zawsze pozostaną dla oka ludzkiego niewidzialnymi. Kr.

Bonzowie i buddyzm w Japonii

Postęp buddyzmu w Japonii nie słabnie. Bardzo liczni w Kioto handlarze, sprzedający przedmioty kultury religijnej buddyzmu, mają się bardzo dobrze. Świątynie buddyjskie coraz bardziej są upiększone, popyt na ołtarzyki domowe i na posążki Buddy staje się coraz większy. Bogacze płacą za nie od 10 do 20 jen.

Spis ludności w Japonii z roku 1928 wykazał powiększenie liczby buddystów o 900.000. Liczba bonzów także wzrosła. Z pośród 12 sekt, na jakie rozpada się religia buddyjska, sekta Jodo nie ma większego znaczenia ponad przeciętnie. Otóż sekta ta, jedyna, która opublikowała dane liczbowe, jej dotyczące, wykazała w ciągu roku 1928 przyrost 240 bonzów, ponad ich liczbę z roku poprzedniego.

Od roku 1868 prawo cywilne nie zawiera przepisów co do bonzów. Dziś bonzowie żyjący w celibacie, należą do wyjątków. Coraz bardziej naśladowują oni duchowieństwo protestanckich sekt amerykańskich, zajmujących się za ich przykładem pracą społeczną. Poznali oni także

życie kapłanów katolickich, ale wydało to tylko ten skutek, że głoszą, że takie zaparcie się w życiu nie odpowiada współczesnej epoce.

Pod koniec roku ubiegłego obchodzono w Kioto, w wielkiej świątyni Hongwanji, uroczystość przyjęcia religii buddyjskiej przez 58 nowicjusów. Wśród nich znajdował się dr. Itokawa, profesor medycyny na uniwersytecie w Kejo, i jego asystent dr. Okushi. Dziennik, wydawany przez bonzów, ogłosił, że dr. Itokawa, stracił niedawno ojca, a następnie żonę, co go spotkało za karę za zabijanie podczas doświadczeń naukowych zwierząt. Te przeżycia miały wpłynąć na przyjęcie przez niego buddyzmu.

Trędowaci w Japonii

Japonia według urzędowej statystyki, posiada 30.000 trędowatych. Z opieki publicznej korzysta 2.330 trędowatych, zaś z prywatnej 966. W liczbie prywatnych są 2 katolickie zakłady dla trędowatych, które opiekują się obecnie 300 chorymi. Inne zakłady są utrzymywane przez samorządy. Zakład protestancki liczy 50 chorych. Co zaś do buddaizmu, tak rozwielenionego w Japonii, to zupełnie nie zajmuje się on losem tych nieszczęśliwych.

Samochodem przez bezdroża Jamajki

Wyspa Jamajka sławna jest wprawdzie z rumu, który nosi jej miano, lecz stanowczo nie zastępuje na równie wielkie uznanie, jeśli chodzi o drogostan. Miasto Port Royal sławne było ongiś jako stolica wszystkich piratów z Indji Wschodnich. Jako takie, uważane było za siedzibę największych łotrów i bogaczy na świecie. Droga z portu Kingston do Port Royal widać przez długą piaszczystą mierzaję, niedostępną zupełnie dla samochodów, które też dotąd nigdy tam nie jeździły. Dopiero niedawno nowy Chevrolet z sześcioma pasażerami zdołał po raz pierwszy przejechać przez te bezdroża. Droga wiodła przez kamienie i piaski, z których kilkakrotnie samochód trzeba było wyciągać; jechano też miejscami tak blisko morza, że zachodziła obawa, iż większe fale mogą zmieść maszynę. Mimo tak złych warunków dojechano pomyślnie do miejsca przeznaczenia.

Jak widzimy, pojazd mechaniczny dawno już przestał być konkurentem konia wyłącznie na dobrych drogach i staje się dzięki swej wytrzymałości najbardziej rozpowszechnionym i wszędzie dostępnym środkiem komunikacji

Niespodzianki radjofoniczne w Anglii

British Broadcasting Comp. gotuje co tydzień swoim słuchaczom typowo angielskie radio-niespodzianki, cieszące się wśród nich stałym powodzeniem. Są to nieskazitelnie samorzutne, dźwiękowe zdjęcia momentalne, robione przez wytrawnych operatorów radjowych i czepiane bezpośrednio z życia. Przed kasą teatralną, na jakimś przedmieściu Londynu, stoją ludzie i czekają swej kolejki. Śpiewacy uliczni korzystają z tej przygodnej publiczności i zaczynają dla niej śpiewać. Piosenki ich są czasem niezupełnie cenzuralne, lecz pełne zdrowego humoru. Słychać śmiechy i brzęk drobnej monety, padającej na podłogi. Miliony radjo-słuchaczy, zwłaszcza z wyższych sfer towarzyskich, nie mają o tych rzeczach najmniejszego pojęcia. Hyde Park i Kensington słyszą nagle w ścianach swych pałaców prawdziwy, niesfalszowany ton londyńskiej ulicy. Bo też prawdziwy sens tych niespodzianek — to uczucie, niczem w swej pogodzie niezakłócone pośrednictwem i wymiana radosnych nastrojów życia. Dziś radio stało się wielkim odkrywcą charakterystycznych rysów życia.

Napoleon o Żydach

W mowie swej do senatu 6. 4. 1806 r. powiedział Napoleon Bonaparte o Żydach co następuje:

„Prawo powinno wszędzie wkroczyć, gdzie dobrobytowi grozi ruina. Państwo nie może spokojnie patrzeć, gdy naród godny pogardy — Żydzi — niszczy dwa departamenty Francji. Byłoby to zaledwie wielkim upokorzeniem dla ludu francuskiego, gdyby się miał dostać pod rządą najniższego ze wszystkich племи. Żydzi są rozbójnikami, istnymi krukami. Trzeba odebrać Żydom handel, jak się ukróca złą wolę złotnika, fabrykującego fałszywy towar. Rząd francuski nie może patrzeć obojętnie, jak niski, podstępny, do najgorszych czynów zdolny naród — opanowuje dwa nasze departamenty, wyglądające tak jakby ich kruki obsiadły”.

A od tego czasu Żydzi pokazali jeszcze lepiej, co potrafią.

Bolszewicy zakładają swoje pismo w Anglii

„Sunday Chronicle” („kronika niedzielna”) donosi, że Moskwa postanowiła przesłać komunistom w Anglii 55.000 funtów szterlingów, by mogli założyć dziennik, którego zadaniem będzie szerzenie hasła bolszewickich. Według wspomnianego czasopisma, ten nowy dziennik wyrotywy znacznie wychodzić w początkach 1930 roku.

Z różnych stron Polski

Ruch przyjezdnych do Zakopanego wzrasta

Ruch przyjezdnych do zimowej stolicy Polski zwiększa się z dnia na dzień, dochodząc do 100 osób dziennie. Bywają dni, w których liczba ta jest daleko wyższa. Pocięszającym objawem i niejako dobrą prognozą powodzenia sezonu zimowego jest znaczny wzrost frekwencji gości w stosunku do roku ubiegłego. Zwyczajka wynosi obecnie 25 proc. Zanotowano od 2 do 9 grudnia w roku ubiegłym 275 przyjezdnych. W roku zaś bieżącym w tym samym okresie czasu — 413.

Reorganizacja poczty w Zakopanem

W związku z bliskim sezonem zimowym i wielką frekwencją przyjezdnych okazała się potrzebna szybkiego zreorganizowania urzędu pocztowego którego dotychczasowa działalność była tego rodzaju że wywoływała u wszystkich żywe niezadowolone. Przyczyną tego była szczytowość personelu pocztowego i nieodpowiedni jego dobór. W związku z tem bawi w Zakopanem od kilku dni szef departamentu personalnego min. poczt i telegrafów, który zajmuje się sanowaniem dotychczasowych anormalnych stosunków. W pierwszym rzędzie stan liczebny personelu ma być zwiększony. W dniach najbliższych spodziewany jest również przyjazd ministra poczt dla przeprowadzenia lustracji.

Chłodnia portowa w Gdyni

W Gdyni pracuje się obecnie nad wykończeniem największej w Europie chłodni portowej. W dniu 15 lutego 1930 r. chłodnia ta zostanie oddana do użytku. Do budowy jej użyto do około 15 wagonów materiału, a szczególnie 8.500 metrów sześciennych, płyt korka. Właściwy budynek chłodni wynosi trzy piętra a projektowane są jeszcze dwa. Zajmuje ona powierzchnię 4.000 mtr. kwadr. Przewidziana jest również budowa wielkiej rzeźni ubojowej dla nierogacizny, przeznaczonej na eksport. Chłodnia ta ma dla portu bardzo wielkie znaczenie. Jest ona zdolna zamrozić dziennie 200 tonn jaj, 10 t. masła 5 t. drobiu i 20 t. mięsa. Maszyna lodowa wytwarza dziennie 15 t. lodu. Koszty wystawienia tej budowli wynoszą 8 milionów złotych w złocie. Należy spodziewać się, iż przyniesie ona wielkie korzyści dla portu, gdyż odtąd będzie się eksportowało towar świeży, pierwszorzędnej jakości. Chłodnia może zatrudnić stałą pracę około 100 robotników.

Główne nadużycia w Białymstoku

Zapadł wyrok w głośnym procesie o nadużycia w dyrekcji robót publicznych w Białymstoku. B. dyrektor Głotz został skazany na trzy lata więzienia, zastępującego dom poprawczy, za pobieranie łapówek 50 dolarów od jednego z właścicieli autobusowych oraz za nadużycie stanowiska dyrektora na szkodę skarbu państwa. Oskarżony Kazimierz Zybura za pobieranie łapówek i za działania na szkodę skarbu państwa został skazany na 4 lata więzienia, zastępującego dom poprawczy, oskarżony Jan Alojzy Schumann został skazany na 1 rok więzienia za pobranie łapówki 500 zł, przyczem na mocy amnestji zmniejszono mu karę do 6 miesięcy, b. magazynier dyrekcji Hryniewiecki za przerabianie zapotrzebowania materiałów i spowodowanie straty na rzecz skarbu państwa został skazany na 1½ roku więzienia Oskarżeni zapowiedzieli apelację.

Z życia muzycznego Krakowa

Przedziwłą sensacją ostatniego tygodnia był występ w ślicznej malej sali Bolońskiego w Pałacu Spiskim, młodej śpiewaczki Felicji Günther. Sala wypełniona do ostatniego miejsca, zgromadziła cały muzykalny Kraków oraz ziemiaństwo okoliczne. Pomijając walory ogromnej skali głosu, miękkiego, dźwięcznego, a przytem o zabarwieniu niskim, i całą kulturę pieśniarską, artystka samym urokiem osobistym oczarowała salę z chwilą pojawienia się na estradzie. Był to pierwszy występ w Krakowie p. Günther, młodej a tak już dojrzałej śpiewaczki, która na ostatnim popisie po skończeniu szkoły pani Litvinae w Paryżu wzbudziła ogromny entuzjazm i porwała publiczność tak zbłązwaną i przyzwyczajoną do dobrej muzyki jaką jest publiczność paryska. To też p. Günther można rokować wielką przyszłość, gdyż pierwszym wystąpieniem w kraju nie tylko zachwyciła słuchaczy, lecz zarazem zdobyła zupełne uznanie krytyki. (M. L.)

W sprawie regulacji zarobków

W Katowicach odbyło się posiedzenie komisji arbitrażowo pojednawczej w sprawie regulacji zarobków w przemyśle chemicznym i hutniczym - żelaznym. Komisja uchwaliła podniesienie zarobków robotnikom dniówkowym, kobietom i młodocianym, pracującym w przemyśle chemicznym do wysokości odpowiadającej poziomowi tabeli płacy w hutach żelaznych, innym zaś robotnikom przemysłu chemicznego zatrudnionym w procesie produkcyjnym uchwalono podniesienie stawek akordowych, premij względnie dodatków w ten sposób, aby ogólne zarobki tych robotników zwiększyły się o 3 proc. w porównaniu ze stanem obecnym. Dla robotników zatrudnionych w hutach żelaznych komisja postanowiła nie udzielać żadnych podwyżek. Orzeczenie wchodzi w życie z dniem dzisiejszym i obowiązywać będzie do dnia 1 lutego 1930 r. z 14-dniowym wypowiedzeniem.

Zawrotne cyfry

Co to jest bilion? Najmłodsze i najstarsze planety — Ciemne gwiazdy

Uczni amerykańscy określają wiek naszej ziemi na — dwa biliony lat. Przeciwnemu laickowi twierdzenie takie może wydać się gólosowne. Bo czyż są jakie dane, na zasadzie których można dojść do skonstatowania czasu istnienia naszej planety?

Otóż niedowiarkom tym należy zwrócić uwagę na fakt, że nowoczesne metody określenia wieku globu ziemskiego, zasadzają się na poznaniu właściwości radioaktywnych materii. Rad i cały szereg pokrewnych pierwiastków, mają właściwość bezustannego wyrzucania z siebie atomów tak, że z czasem całkowicie się rozpadają, względnie zamieniają w inne pierwiastki. Proces ten daje się czasowo ściśle określić. Samozwycie, wzgl. przetworzenie się w inne materje pół grammu radu, trwa około tysiąca siedmiuset lat, zatem biorąc pod uwagę istnienie na ziemi pewnych radioaktywnych substancji, można w przybliżeniu obliczyć wiek naszej planety.

Przypatrzmy się teraz wyliczonej przez uczonych Amerykanów cyfrze: dwu bilionów lat i powiemy odrazu, że takiego kolosu cyfrowego umysł ludzki wogóle ogarnąć nie zdoła. Jedynie przez porównania można wytworzyć sobie o nim jakotakie pojęcie. Pomyślmy: jeden milion sekund „uzbiera” się już w przeciągu dwóch tygodni, lecz dwa biliony sekund nie upłynęło jeszcze od zarania, historii ludzkości. Od zamierzonych dziejowych wydarzeń jak: powstanie nauki Buddy; założenie przez Ramzesa olbrzymiego państwa nad Nilem; wyprawa Aleksandra Wielkiego do Indji — nie minął dotąd nawet jeden bilion sekund. Jednakże dwa biliony lat, mierzone na zegarze wydarzeń kosmicznych, nie przedstawiają bynajmniej dużego okresu czasu. Toć „wiek” naszego słońca, którego dziećmi są ziemia i inne planety, być musi, z natury rzeczy, znacznie większy, a słońce nie należy do najstarszych gwiazd

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Walny Zjazd Narodowej Organ. Kobiet w Warszawie

W dniach między 29 list. a 4 grudnia obradowały w Warszawie: Zjazd delegowanych Narodowej Organizacji Kobiet i Rada Naczelna. Zjazd cały cechował nastrój podniosły i uroczysty, do czego w znacznej mierze przyczyniło się nabożeństwo w kościele św. Anny wraz z odpowiednim przemówieniem ks. Detkensa, oraz obecność w chwili otwarcia Zjazdu J. E. Ks. biskupa Szlagowskiego, który w gorących słowach zwrócił się do obywateli kobiet czującego narodo- i państwowo.

„Zawsze w Polsce kobieta miała większy wpływ na społeczeństwo niż kobiety w innych krajach” — mówił ks. biskup. „Dom rodzinny w czasach niewoli — był szkołą ideałów narodowych, nauczycielką w nim była kobieta polska. Teraz, gdy wola i mocą narodu odrodziło się państwo polskie, jakież zamachy czynione są na te ideały, jakie dysonanse widzimy między niemi i życiem. Wielkie są zasługi kobiet polskich w przeszłości, jeszcze większe być muszą w przyszłości, bo zwiększyły się obowiązki nasze. Dawniej — dom, po części szkoła, były terenem pracy, dziś macie głos, uzyskaliście wpływ na bieg spraw publicznych. Zabieranie głosu jest waszym obowiązkiem, bo jeśli czyniony jest zamach na rodzinę chrześcijańską, to wasza sprawa i wygo odeprzeć musicie. Do waszych obowiązków rodzinnych i wychowawczych przybył obowiązek zabierania głosu i udziału w życiu społecznym i politycznym. Wierzę — kończył ks. biskup — że w tej służbie będziecie zawsze wierne swemu hasłu: „Bóg i Ojczyzna.”

Z wielkim aplauzem przyjęto przemówienie Dostojnika Kościoła, któremu dziękowała w imieniu obecnych delegowanych, członkiń N. O. K. i gości p. J. Szebeko, przewodnicząca.

Z sprawozdania sekretarki p. Z. Zaleskiej wynika liczebny wzrost N. O. K., czyli większe, niż w latach ubiegłych uświadomienie kobiet polskich, że bez ideału narodu nie będzie narodu, że budzić trzeba umysły uspięne i leniwe i wieść ku odrodzeniu powszechnemu. Różne ku temu prowadzą drogi, lecz najważniejsza to droga wytrwałej, uczciwej pracy, obliczonej na daleką metę, gdzie czeka zwycięstwo Kościoła katolickiego i myśli narodowej. Jak z sprawozdania wynikało N. O. K. pracuje wytrwale w różnych kierunkach i dziedzinach społecznych, jak np. w opiece nad matką i dzieckiem, współdziała w akcji nad wychowywaniem młodzieży, w akcji antyalkoholowej, w walce z pornografią i handlem żywym towarem,

pomaga najuboższym, współpracuje z organizacjami ogólnopolskimi - państwowego znaczenia itd. Cała praca N. O. K. opiera się na ofiarności członkiń, na składkach regularnych, względnie imprezach urządzanych przez komitety wojewódzkie, a nie na subsydjach i subwencjach państwowych, któreby podnieść mogły jej owocną, ogólnospołeczną działalność.

Bardzo ciekawym momentem Zjazdu, rzucającym znamienne światło na pracę narodową wśród szerokich sfer społeczeństwa były sprawozdania i relacje poszczególnych delegowanych, jakie przybyły na Zjazd ze wszystkich województw Polski. Nie brak w tej pracy krwawego trudu iście szczyfowego, lecz stokrotnie opłacają go pocieszające wyniki i masowe garnięcie się ludności pod sztandary narodowe.

Nie ustaje też praca humanitarna, jak dożywianie dzieci ubogich, tworzenie świetlic i klubów dla młodzieży i dzieci, aby miały gdzie zabawić się i uczyć, zakładanie warsztatów zarobkowych, jak np. w Suwałkach, gdzie N. O. K. otworzyła warsztat czapniczy i 2 warsztaty kilimkarskie, kursy robót praktycznych i kroju z fachowcami kierowniczkami odbywały się w Zagłębiu Dąbrowskim i szeregu innych miejscowości. Na szczególne podniesienie zasługuje akcja N. O. K. uświadamiająca o samowystarczalności i używaniu wyrobów krajowych. W Będzinie odbył się bal z sukniami premjowanymi z materiałów krajowych.

Niezmiernie ożywioną pracę prowadziła koła N. O. K. pod kierownictwem p. Demelówny, która przewodniczy w trzech województwach Małopolski Wschodniej. Świetnie prosperowały w szczególności tegoroczne półkolonie urządzane dla dzieci wiejskich, pastuszków oraz starszej młodzieży wiejskiej. Urządzano tańce, chóry, zabawy w ochronkach lub na pastwiskach, przyczem wydatnie pomagały harcerki. — Stan polskośći w Małopolsce Wschodniej oraz na kresach wschodnich był przedmiotem specjalnych obrad Rady Naczelnej i Zjazdu Delegowanych, przyczem wyłonił się szereg wniosków zmierzających ku niesieniu pomocy Polakom na kresach. Sprawy kościoła katolickiego w Małopolsce Wschodniej również gorąco obchodzą N. O. K.

Pomorze, a więc główne siedziby N. O. K., Toruń i Grudziądz zajmują się dożywianiem ubogiej dziatwy, dziećmi mieszkającymi w okopach, gdzie największa nędza itd. Charytatywnie pracują też inne województwa, jak np. Poleskie, gdzie członkinie N. O. K. postaraly się o pogrzeby dla ubogich, czego dotąd nie było.

Województwo śląskie pracuje wydatnie również w innych dziedzinach; koła N. O. K. mają własne szwalnie,

kolonie wakacyjne dla kilkuset dzieci, kursa wycinanek, szycia itd.

Pracę kulturalną prowadzi Kalisz, gdzie N. O. K. kieruje Uniwersytem Ludowym.

Wytwornią Przemysłu Ludowego poszczycić się może koło N. O. K. w Wilnie. Są też czytelnie utrzymywane przez N. O. K., świetlice, ochrony dla ubogiej dziatwy i różne kursy.

Szkółkę powszechną utrzymuje N. O. K. na Wołyniu. Tam też jest szkoła szycia, są kursy gospodarce, pogadanki dla służących, biblioteczki z piśmami itd.

Niepodobna w krótkim sprawozdaniu wymienić wszystkich szczegółów w odniesieniu do wydatnej i owocnej pracy N. O. K. W każdym razie już z tych niewielu danych wywnioskować można, że Narodowa Organizacja spełnia swoje zadania wobec Ojczyzny jak w warunkach obecnych może najlepiej, że zakres jej pracy szeroki i dostosowany do potrzeb chwili.

W łączności z dyskusją, jaka wyłoniła się nad zagadnieniami politycznymi, nad szkolnictwem polskim i sytuacją wewnętrzną kraju powziął Zjazd szereg uchwał, które podajemy w dosłownem brzmieniu:

1) „Zjazd walny N. O. K. protestuje przeciwko metodycznemu stosowanemu utrudnianiu ciąom ustawodawczym normalnej pracy i wykonywania przysługującego im prawa kontroli nad wydatkami państwowymi i działalnością rządu, przed nimi na mocy konstytucji odpowiedzialnego. Metody te, stale stosowane, przyczyniają się nie tylko do osłabienia życia państwowego Polski, lecz i do zmniejszenia autorytetu naszego państwa na terenie międzynarodowym.”

2) „Walny zjazd N. O. K. wypowiada się jednogłośnie przeciwko zawarciu z Niemcami umowy, mocą której Polska zrzeka się dobrowolnie przysługującego jej na podstawie traktatu wersalskiego prawa likwidacji majątków niemieckich oraz prawa pierwokupu osad niemieckich, powstałych na ziemiach polskich dla walki z żywołem polskim. Umowa ta uderza w uczucia narodowe wszystkich Polaków, a dla zamieszkałych na pograniczu Niemiec, którzy tyle i tak ciężkich krzywd znosili od rządu pruskiego, jest ciężką zniewagą i groźbą wzmocnienia żywołu niemieckiego na tych zagrożonych przez inwazję terenach. Zrzeczenie się przysługujących Polsce w tej mierze uprawnień walny zjazd N. O. K. uważa za niedopuszczalne. Polska racja stanu jest czynnikiem ważniejszym, niż poklask i uznanie pacyfistycznych żywołów międzynarodowych.”

3) „Więści, dochodzące z kresów północno- i południowo-wschodnich oraz Małopolski wschodniej budzą powszechną grozę i potępienie. Ucisk, jakiemu poddano żywoł polski, brak szacunku, należnego językowi państwowemu, powierzenie odpowiedzialnych stanowisk, zwłaszcza w szkolnictwie — Rusinom i Żydom, zniewalanie dzieci polskich do uczenia się języka ruskiego z krzywdą dla nauki języka ojczystego i do obchodzenia świąt ruskich, parcelacja ziemi polskiej pomiędzy lud-

ność rusińska, doprowadzić musi nie tylko do osłabienia żywołu polskiego, lecz do coraz zużwalszego, coraz bardziej przeciwnopolskiego stanowiska mniejszości narodowych, a wkońcu — do zupełnego zaniku polskośći na kresach, tak ofiarnie i wytrwale przez Polaków w ciągu stuleci bronionych. Zjazd walny N. O. K., przejęty troską o losy ziem kresowych, gorąco protestuje przeciwko stosowaniu dotychczasowych metod przez władze państwa i wzywa wszystkie swoje oddziały w całym kraju do ofiarnej pracy na rzecz zagrożonych kresów państwa.”

4) „W związku z przemówieniem, wygłoszonym w Wilnie przez p. ministra W. R. i O. P. — Czerwińskiego, zjazd N. O. K. protestuje przeciwko jaskrawo ujawnionym w cytowanej mowie tendencjom władz rządowych do ujęcia kierunku wychowania młodzieży szkolnej w ręce państwa z pominięciem wpływów Kościoła katolickiego, zagwarantowanych konstytucją i wpływu społeczeństwa, domagającego się narodowego i religijnego wychowania młodzieży.”

„Wobec zwiększającej się stale konsumpcji alkoholu w Polsce — mimo ciężkiej sytuacji gospodarczej, dotykającej wszystkie warstwy narodu — oraz wobec szerzących się w przerażający sposób zbrodni i przestępstw, popełnianych pod wpływem alkoholu, zjazd wzywa wszystkie członkinie N. O. K. do wzmocnienia wysiłków w walce z alkoholizmem.”

W końcu wystąpił zjazd depezę gratulacyjną do Paderewskiego z okazji sześciu jego powrotu do zdrowia oraz do p. Ireny Puzynianki, długoletniej zasłużonej przewodniczącej N. O. K. Delegowane wyraziły podziękowanie za usilną pracę Wydziałowi Wykonawczemu i Radzie Naczelnej poczem zjazd zamknięto.

Ze świata

Wzmaganie się niewolnictwa.

Wiadomości, nadchodzące niedawno z Arabii donoszą o rozwijającym się tamże handlu niewolnikami. Według relacji nadesłanej do Ligi Narodów ośrodkami handlu ludźmi są przedewszystkiem Arabia, Sudan, i Abessinja. W przeciągu ubiegłego roku sprzedano tam przeszło 2.000 niewolników, a w prowincji Hedzas pobiera się oficjalnie 300 fr. podatku od każdego, sprzedanego niewolnika. Największy rynek sprzedaży znajduje się w porcie Dżidda tuż obok konsulatów europejskich. Król Ibu Saud posiada sam kilkuset niewolników do swoich prac rolnych. — Przeciętna cena za jednego niewolnika wynosi 12 tysięcy franków, przyczem za młode murzynki płaci się znacznie więcej, podczas gdy stary murzyn może już być sprzedany za 2.500 do 5.000 franków.

W dorzeczu rzeki Ymen handel niewolnikami jest tak rozpowszechniony, że istnieje tam obecnie więcej niewolników, niż ludzi wolnych. Każdy mahametanin posiada najmniej jednego niewolnika, bogatsi utrzymują ich stosunkowo więcej. Szczególne znaczenie ma tutaj, ze względów antropologicznych, import niewolnic murzyńskich, które, uprzywielejonane w haremach przyczyniają się do znegryzowania rasy arabskiej.

Walerja z Bukowieckich prof. Marcelowa Motty

1829—1893

W czasach wojen i przewrotów rodzą się najsilniejsze charaktery, najofiarniejsze uczucia dla ojczyzny. — Walerja z Bukowieckich Mottowa, wyniosła z rodzicielskiego domu tę moc na życie, które daje dziecku przykład ojca — znaczącego krwią własną polskie pola bitew — i matki dostojnej matrony — przed której cnotą chylił głowę sam wieszcz narodu Juliusz Słowacki.

Urodzona w Wyrzysku jako córka Augusta, starosty wyrzyskiego i Józefy z Gleissen-Doregowskiej, śp. Walerja wychowaną była w tradycjach rodu broniącego zachodniej polskiej rubieży. Ojciec Jej, walczył w wojsku polskim, pod zwycięskimi orłami Bonapartego — i jako major-adjutant marszałka Daroust'a, kawaler Virtuti Militari i Legji honorowej, padł ciężko ranny w bitwie nad Berezyną, z trudem przez towarzyszy uratowany.

W 28 roku życia, niezdolny do służby wojskowej, wybrany został starostą wyrzyskim. Po powstaniu 1830 r. rodzina Bukowieckich zamieszkała w Gorońsku pod Międzyrzeczem, gdzie dom ich był jedynym i ostatnim posterunkiem polskośći trwającym na straconej już wtedy placówce.

Matka śp. Walerji — była tym prawdziwym aniołem opiekuńczym chorego męża — duszą domu i wzorem dla swych dzieci. Wszczępiła w

nich ideały narodowe — poświęcenia dla ojczyzny, — bojaźni Bożej i miłości bliźniego. Pełna hartu wobec śmierci zięcia poległego pod Miłostawiem, z wiarą 17-letniego syna Leona oddała w szeregi powstańcze.

Nie dziw więc, że gdy przeprowadziwszy się do Poznania, państwo Augustowie w mieszkaniu swem na Pie-

karach mieli zaszczyt gościć Juliusza Słowackiego w r. 1848, nieśmiertelny wieszcz nasz pełen podziwu dla ich domu, złożył w podarku biblię z de-

dykacją panu Bukowieckiemu i przepiękny list do jego dostojnej małżonki, z którego wyjątek podajemy:

„Bo wierzę mi Pani, szczerze to powiem, nigdy jeszcze charakter matki Polki nie stanął przedemną w takim majestacie, jakim był, gdyś Pani wśród nieszczęść rodzinnych, mimo łez wylanych, całem światłem, całą powagą patriotyzmu świeciła. Nigdy nie zapomniał ani żałoby, którąś była okryta, ani tej energii z którą syna swego oddawałaś obowiązkom i Bogu.”

W słowach tych jest ujęte tak wielkie uznanie dla pani Augustowej Bukowieckiej — że całe pełne szlachetnych uczynków życie córki jej Walerji jakoby z motta słów tych wypływa. Wyszędziwszy za mąż za profesora dr. Marcelo Motty'ego zabrała się śp. Walerja do pracy społecznej. Gdzie tylko potrzeba było rady, pomocy, tam spieszyła profesorowa Motty, by ulżyć chorym, pocieszać nieszczęśliwych, a wielkiem sercem i światłą radą dopomagać i wspierać.

W r. 1866, gdy w Poznaniu wybuchła groźna epidemia cholery, nie zawahała się Walerja Motty, odwiedzać chorych, mimo że miała drobne dzieci — i nieść pomoc moralną i materjalną, a krzepić ufność w miłosierdzie Boże.

Przełożoną opiekunkę znaleźli w Niej jeńcy francuscy internowani po wojnie 1871 r. w Poznaniu. Wystarawszy się u władz o pozwolenie, jeździła do Cytadeli, rozdzielając żywność między więźniów, wzmacniając i pocieszając ich. Dom profesorowej

Motty, był otwarty dla wszystkich. To też wszyscy spieszyli po radę i pomoc, a najbiedniejsi i głodni, znajdowali zawsze serdeczne przyjęcie.

W towarzystwie Pomocy Naukowej dla dziewcząt, pracowała profesorowa Motty przez rok, należąc do pierwszego zarządu, wraz z szeregiem najważniejszych i najzasłużeńszych obywateli. W r. 1880 — była jedną z założycielek Towarzystwa Opieki Szpitala dziecięcego pod wezwaniem św. Józefa, — a wybrana zastępczynią przewodniczącej hr. Mielżyńskiej z Iwna, pracowała w tem zbożnem dziele gorliwie z największym zainteresowaniem.

W r. 1889 zostaje obraną przewodniczącą Towarzystwa Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo. Ukończonemu temu dziełu poświęca się zupełnie, starając się o rozszerzenie i rozkwit jego, o potrzebne fundusze, o systematyczną organizację pracy, służąc radą i doświadczeniem. To też znana była w Poznaniu, kochana i czczona, jako nieustrudzona opiekunka biednych i nieszczęśliwych.

Na tem stanowisku — mimo nurtującej od lat choroby, pozostała profesorowa Motty aż do śmierci.

Była to świetlana postać polskiej matrony, łącząca niepospolitą rozum z wielkim sercem, — ogromną uprzejmość, słodycz, dobroć i wyrozumiałość dla drugich, a hart i twarde poczucie obowiązku względem siebie.

Umarła 29 czerwca 1893 r. a zasnęła Jej dusza poszła przed tron Pana po zasłużoną nagrodę. M.

ŻYCIE SOKOLE

Rozwój narciarstwa sokolego

Rozwój narciarstwa wśród gniazd sokolich postępuje obecnie w coraz żywszym tempie. Podczas kiedy w r. 1923 tylko jedno gniazdo zakopiańskie, zaczęło stawiać pierwsze kroki w tym kierunku — dziś istnieją już ośrodki narciarstwa sokolego w Poznaniu, Żywcu, Jordanie, nie licząc większej ilości niezorganizowanych jeszcze należącej kół narciarskich po wielu miejscowościach podkarpackich i na całym obszarze kraju. Wyniki sportowe pracy przewyższają znacznie ten rozwój w szerz. Dość wspomnieć nazwiska naszych druhow: Szostaka Antoniego, Wł. Czecha, Fr. Cukra, J. Motyki, J. Bujaka, Andrzeja Krzeptowskiego, Sieczki i Bronisławy Staszek-Polankowej, którzy szeroko roznoszą sławę Polski poza granicami kraju i są prawdziwą chlubą naszej organizacji sokolej. A ile talentów nowych kryje się wśród młodzieży sokolej, to najbliższa przyszłość pokaże i pod tym względem możemy być zupełnie spokojni.

Koniecznym jest jednak intensywniejsze niż dotychczas zainteresowanie się ogółu gniazd pielęgnowaniem w sobie narciarstwa, braniem udziału w kursach i zawodach, oraz żywsza propaganda tego pięknego i pożytecznego sportu. Bo dziś narciarstwo jest nie tylko miłą rozrywką zimową, ale nadzwyczaj ważnym czynnikiem wychowania fizycznego młodzieży i pierwszorzędnym zagadnieniem strategicznym obrony państwa, w wypadku

wojny w zimie. Łatwość poruszania się na śnieżnych przestrzeniach daje przewagę, która w działaniach zimowych może odegrać decydującą rolę. To też Sokół, najpotężniejsza organizacja wychowania fizycznego w Polsce, winien pielegnować troskliwie ten dział pracy i nie dać się zdyktować innym organizacjom, które na wszystkich ziemiach tworzą coraz to nowe ośrodki narciarskie.

Doniosłość rozwoju narciarstwa oceniamy należycie zarządy główne Związków Sokolich: polskiego, czechosłowackiego i jugosłowiańskiego, które w programie zlotów umieściły, jako część pierwszą — zimową, urządzenie wszechsłowiańskich zawodów narciarskich. W r. 1930 nasi druhowie zakopiańscy udają się na podobne zawody do Jugosławii i niewątpliwie reprezentować będą godnie Sokolstwo polskie.

Obowiązkiem gniazd jest dbać o to, aby narciarstwo sokole nie zaczynało się i kończyło na kilku zaledwie ośrodkach. Do szeregu winni stanąć wszyscy. Iluż to druhow należy do różnych klubów narciarskich, a nie dbają o to aby u siebie stworzyć własny Oddział Narciarski. — Koncentrujemy wszystkie siły u siebie, tworzymy własne choćby nieliczne Oddziały, a niedługo będziemy potężną organizacją, która zajmie należne jej stanowisko w rozwoju tego pięknego sportu dla dobra państwa.

Adam Krzeptowski.

Kurs druben

Kurs ten rozpoczął się w sali gimnazjum Jana Kantego jako pierwszy z szeregu stałych kursów druben Dzielnic Wielkopolskiej; postępując systematycznie przez 12 niedziel w roku, wyczerpie się zbiorowy program kursu twutygodniowego, którego łączne przeprowadzenie, nastęrczałoby większe trudności dla uczestniczek aniżeli zjazdy jednodniowe.

Kurs rozpoczęła o godzinie 9 rano dzielnicowa naczelniczka Sokolich dhna Fazanowiczowa przy udziale 40 uczestniczek z różnych stron Wielkopolski, w obecności naczelnika Związku dh Jana Fazanowicza oraz związkowej naczelniczki Sokolich dhny Jadwigi Zamoyckiej z Warszawy, która zachęcała uczestniczki do pilnego i wytrwałego korzystania z wszystkich kolejnych lekcji kursu. W imieniu Przewodnictwa Dzielnic powitał kursistki dh. prezes Antoni Wolski.

Techniczny program tego pierwszego dnia kursu obejmował najpierw teoretyczny wykład dhny nacz. Fazanowiczowej o toku lekcyjnym a następnie jego praktyczne przerobienie, urozmaicone grammi ruchowemi. Poza szkoleniem technicznym przewiduje program kursu także wykłady o charakterze ideowym, aby kursistkom, będącym już naczelniczkami czy kierowniczkami, lub mającym w przyszłości zająć podobne stanowiska, dać pewien zaokrąglony zasób ogólnej wiedzy o sprawach sokolich. Pierwszy taki wykład, o ideologii sokolej, wygłosił dh. prezes Wolski, a na każdym następnym zjeździe miesięcznym odbędzie się krótki streszczyony egzamin z poszczególnych wykładów celem lepszego utrwalenia ich w pamięci kursistek. Ten sam sposób stosować się będzie także odnośnie do wykładów technicznych.

Nastrój wśród uczestniczek kursu panował doskonały. Mimo mocnego „podciągania” ich przez kierowniczkę kursu pracowały niestrudzenie i ochozo przez cały dzień, z krótką przerwą przeznaczoną na obiad, spożyły z apetytem w „Gospodzie Sokolej” na boisku. Ochozo też przyjęły wszystkie przy wieczornem zakończeniu ćwiczeń pożegnane wezwanie prezesa: do widzenia za miesiąc!

Z okr. leszczyńskiego

Zjazd prezesów i naczelników

Zjazd odbył się 8. b. m. w Lesznie w lokalu dh. Ilskiego w obecności 19 delegatów z 10 gniazd, przy udziale zarządu okręgowego w komplecie.

Zebrańce zagali dh. prezes Kotlarski, witając delegatów dzielnic dh. dh. wiceprez. Soborskiego i naczelnika Suligowskiego. Następnie przed-

stawiono intensywną pracę okręgu na niwie sokolej. Wzięc p. i. okręg ten brał liczny udział w Zlocie Wszechsłowiańskim; uczestniczył w poświęceniu sztandaru w Piaskach, w obchodzie 10 rocznicy w Rawiczu, oraz w różnych uroczystościach sokolich.

W dyskusji poruszono cały szereg aktualnych zagadnień p. i. sprawę obozowania „Przewodnika gimnastycznego” i ulgowej taryfy kolejowej, oraz kilka kwestyj, związanych ze Zlotem w Poznaniu. Następnie skarbnik stwierdził, że składki wpływają bardzo słabo, oraz apelował do gniazd o uregulowanie zobowiązań do Dzielnicy i Związku. Zkolej na wszystkie sprawy, poruszane w dyskusji odpowiadali rzeczowo reprezentanci Dzielnic, poczem nastąpiło rozdanie dyplomów za wyniki, osiągnięte podczas zawodów okręgowych w Lesznie w dn. 15. 9.; dyplomy te otrzymały gniazda w — Lesznie, Bojanowie, Rawiczu, Gostyniu i Bukowcu. Wreszcie uchwalono odbyć zlot okręgowy w przyszłym roku, pozostawiając wybór miejscowości następnemu zjazdowi.

Sokół zagranicą

Rocznica Sokola w Raciborzu

Racibórz, a z nim cały powiat obchodził przez dwa dni rocznicę swych gniazd sokolich. Uroczystość odbyła się w „Strzesze”, wypełnionej gośćmi z najdalszych zakątków Śląska Opolskiego, byli również bardzo liczni goście z Polski.

Po powitaniu przez prezesa gniazda Racibórz I. p. Golebkę, śpiewie i deklamacji, na salę wkroczyła dziarska drużyna sokola. Po przemówieniu opiekuna i po deklamacjach rozpoczęły się popisy gimnastyczne. Nasamprzód druhow pokazali nam cudne ćwiczenia z Wszechsłowiańskiego Zlotu Sokolego w Poznaniu, po nich przyszli z tem samem druhowie, potem gniazdo gości popisywało się ćwiczeniami na sprzętach, sokolice — z maczugami, gniazdo gospodarzy — lancami, sokolice — obręczami, wreszcie ujrzeliśmy karkolomne piramidy, oraz imponujący żywy obraz.

Całość tworzyła cudny, dotąd przez nasz Śląk niewidziany obraz, więc też na sali szczególnie wśród młodzieży był niebywały zapal. Oklaskiwano gorąco całą drużynę i wyrażano się z podziwem o jej postawie, a przede wszystkim o pięknym rozwoju liczbowym, oraz ideowym.

Co do tego rozwoju starczy, gdy powtórzymy słowa opiekuna. Mówił on mianowicie:

„Przed dwoma latami, w przyległym tu pokoju zebrało się kilku chłopców i grono dziewczątek, by założyć sokole gniazdo. Było ich razem coś około 12. Dwa lata minęły od tej

chwili, czas nie długi, ale starczący, by z onej dwunastki powstać mogło silne gniazdo. A jak mnożyła się liczba, tak mnożyła się myśl, tak mnożył się czyn, tak mnożył się szlachetny zapal... Przed dwoma latami było gniazdko szare, skromne i ubożuchne — w niem dwanaście sokolat; dzisiaj w gnieździe jest życie, jest już sokole ciepło, jest nawet i pewien dostatek, a miast ścieżyny do serc współbraci wiedzie już drożka, wnet będzie gościniec i bita droga, która łączy braci i siostry całej ziemi śląskiej, całej ziemi polskiej”.

Po ukończeniu ćwiczeń gimnastycznych, starsze społeczeństwo Raciborza przyjęło zamiejscowych gości „Sokola” skromną, lecz prawdziwie polską wieczerzą; na drugi dzień odbyła się sokola zabawa ludowa w jak największej harmonji i atmosferze pełnej serdeczności.

Dziś można śmiało powtórzyć i podkreślić słowa opiekuna, wypowiedziane przy zamknięciu uroczystości: „jest młodzież, jest materiał, na którym przyszłość można budować i przyszłość tę zabezpieczyć”.

Kurs w Zakopanem

Zgłoszenia uczestników na związkowy sokoli kurs narciarski napływają dość licznie. Dotychczas zgłosili się uczestnicy z Warszawy, Bielska, Poznania i Rogoźnika (koło Będzina). Program kursu jest następujący: 27. 12., godz. 9 — zbiórka w Sokole i rozpoczęcie kursu. Od 27 do 31 bm. — wstępny kurs jazdy na nartach. Od 1 do 5 stycznia — wiadomości ogólne z techniki biegów długich, skoków i sędziowania w zawodach narciarskich oraz zachowania się na wycieczkach w góry. 5 stycznia — wspólna wycieczka na Kasprawy Wierch. (A. K.)

Co robią gniazda?

NOWE GNIAZDO ŻEŃSKIE

Poznań - Śródka. Posiedzenie konstytucyjne odbyło się w sali Domu Katolickiego. Obrady otworzył dh. prezes Bytter określając cel zebrań, poczem, po odczytaniu protokołu, Dobroczyńska wyraziła nadzieję, iż założone gniazdo żeńskie, będzie się rozwijało wszechstronnie, pracując owocnie dla dobra sokolstwa w służbie krajowi. Następnie dh. prezes Bytter podkreślił doniosłą rolę Polki odegrały w okresie niewoli; mównica powiadomil, że mocą uchwały zarządu przechodzą do nowego gniazda żeńskiego automatycznie te druhy, które dotąd należały do męskiego.

Przystąpiono do wyborów, przyczem na prezeskę powołano jednogłośnie dh. Liberową, na jej zastępczynią — dh. Grząślewiczową, na sekretarkę — dh. Marciniakównę, na skarbniczkę — dh. Kaczmarkową; naczelniczką została dh. Prymowiczówna, a dh. Radajewska — jej zastępczynią; zarząd uzupełniają dh. dh.: Czajkowska i Michalakowa. Następnie w serdecznych słowach nawołując do intensywnej pracy przemówiła prezeska dh. Liberowa, poczem ustalono wysokość składki miesięcznej na 50 gr. Zebrania odbywać się będą w czwartek po 15 każdego miesiąca w salce Domu Katol.

Podkreślić należy godny specjalnego uznania i naśladowictwa piękny czyn gniazda męskiego, które podarowało sprzęty gimnastyczne, znacniejszą kwotę celem zasilenia na początek kasy i na pół roku bezpłatnie salę do ćwiczeń, oraz osobną — do zebrań; poza tem nastąpił podział gotówki z kasy młodzieży. Gniazdo żeńskie wogóle liczyć może zawsze na pomoc i poparcie męskiego. Na zakończenie oficjalnie dh. prezes Bytter oddał nowe gniazdo w ręce dh. Liberowej. (z)

MISIECZNE ZEBRANIE

Poznań II — Jeżyce. Obrady toczyły się w sali p. Kasperkowej przy licznyim udziale członków, których stawiło się około 70, przeważnie młodych druhow, co z zadowoleniem podkreślić należy, gdyż świadczy to o prawidłowym rozwoju gniazda. Na zebraniu tem przyjęto 6 nowych członków, i to prawie wyłącznie również młodych.

Obradom przewodniczył prezes gniazda dh. Bartkowiak, który powitał przybyłego na zebranie prezesa dzielnic dh. Wolskiego. Po załatwieniu wstępnych formalności wygłosił dh. prezes Wolski obszerny i treściwy oraz z żywą uwagą wysłuchany referat na temat: „Sokół dawniej a dziś”,

wykazując na tle garści wspomnień historycznych na konieczność należytego zrozumienia idei sokolej oraz wychowania w tym duchu młodych pokoleń sokolich.

Przy komunikatach zarządu dużo uwagi poświęcono sprawie obchodu 35-lecia gniazda. Uroczystość ta odbędzie się w niedzielę 29 grudnia a program obejmuje rano o godz. 8.30 nabożeństwo w kościele parafjalnym, następnie o godz. 10.30 uroczyste zebranie w sali p. Kasperkowej a wieczorem odbędzie się tamże zabawa tańeczna w zamkniętym gronie towarzysztwa i zaproszonych gości. — W bardzo sympatycznym nastroju toczyła się następnie dyskusja w sprawie założenia gniazda żeńskiego na Jeżycach, którego zebranie konstytucyjne, z inicjatywy zarządu gniazda męskiego, naznaczono na niedzielę 15. b. m. o godz. 4 po poł. w lokalu p. Kasperkowej, przy ul. Kraszewskiego 16. O serdecznej życzliwości i prawdziwie sokolem zrozumieniu sprawy świadczy jednomyślnie na wniosek zarządu powzięta uchwała, aby nowemu gniazdu żeńskiemu na „zagospodarowanie się” udzielił 200 zł subwencji z kasy Towarzystwa.

Przy wolnych głosach omawiano jeszcze cały szereg bieżących spraw organizacyjnych, m. i. sprawę ćwiczeń, do których narazie uzyskano szkolną salę gimnastyczną, przyczem żalono się na zbyt wygórowaną opłatę, jakiej domagają się władze miejskie. Sokolstwo polskie nie otrzymuje żadnych subwencji i skazane jest wyłącznie na własne siły, i to bardzo skromne, rekrutując się przeważnie ze sfer niezamożnych. Uwzględniając przytem tak ważną społeczną i narodową pracę sokolstwa, należałoby się przeto spodziewać więcej zrozumienia i ustępliwości ze strony miarodajnych czynników magistrackich, aby Sokolowi pracę jego możliwie ułatwiać a jej nie utrudniać.

Bardzo ożywione i treściwe obrady zebrania zakończono późnym wieczorem wspólną pieśnią.

DWUDZIESTOLECIE GNIAZDA

Lwówek. Miejscowe gniazdo obchodziło w czwartek 20-lecie swego istnienia, na którą przybyli specjalnie przedstawiciele Przewodnictwa Dzielnic dh. dh.: dyr. W. Mačkowiak i red. J. Herniczek.

Uroczyste posiedzenie z okazji tego pięknego jubileuszu odbyło się w sali dh. Jana Wolskiego przy udziale dość licznego grona publiczności; powszechnie wyrażano zdziwienie, że przybyło stosunkowo niewielu z spośród zaproszonych, wybitniejszych obywateli Lwówka, natomiast stawiła się karnie młodzież, co należy podkreślić z prawdziwym uznaniem.

Zebrańce zagali nowy, energiczny i pełen zapalu do pracy na niwie sokolej prezes gniazda dh. M. Mačkowiak, witając gości oraz przybyłych. Następnie dh. Roman Drobnik, wygłosił wyczerpujący i bardzo ciekawy, oraz starannie opracowany referat, w którym odtworzył całokształt pracy na terenie Lwówka. Z koleją na temat ideologii sokolej mówił dh. red. Herniczek, podkreślając jej wzniosłość, pierwiastki, oraz doniosłą rolę, jaką Sokół odegrał w okresie niewoli i jako go obecnie czeka; mównica w mocnych słowach apelował do wszystkich, aby szeregowali się w kadrach tej organizacji, pracując pod jej sztandarem dla dobra kraju. Wywody prelegenta znalazły duży oddźwięk wśród zebranych, dowodem czego były żywiołowe oklaski.

Urozmaicili zebranie liczne udane deklamacje pp.: Chmielewskiej i Witkowskiej, oraz dh. dh.: Łoszyka, Kaczmarka i Witkowskiego. W imieniu Przewodnictwa Dzielnic składali życzenia dh. dyr. W. Mačkowiak, do których przyłączamy się wierząc, iż pod rządami nowego prezesa gniazdo lwóweckie doczeka się pięknego rozwoju.

PIĘKNY ROZWÓJ

Wronki. Tutejsze gniazdo żeńskie ponownie założone w kwietniu br. pomimo trudnych warunków obecnych rozwija się stale.

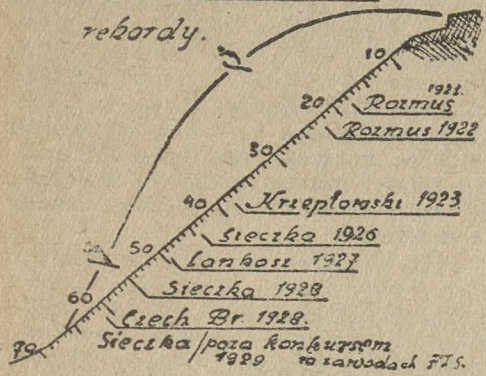
Specjalnie sympatyczne i pełne narodowego nastroju są w obecnej porze zebrania, odbywające się w sali hotelu p. Śniegockiej, urozmaicone różnemi wykładami, deklamacjami itp. Ostatnie zebranie zagaila przewodnicząca dh. Pankowska, a dh. Kurpińska wygłosiła ciekawy referat na temat „Zadanie Kobiety Katolickiej”, w dalszym ciągu deklamowała dh. Ratajczakówna wiersz pt. „Na grobach Syberii” a dh. Gronowska wiersz pt. „Pani Posłowa”.

KULTURA FIZYCZNA

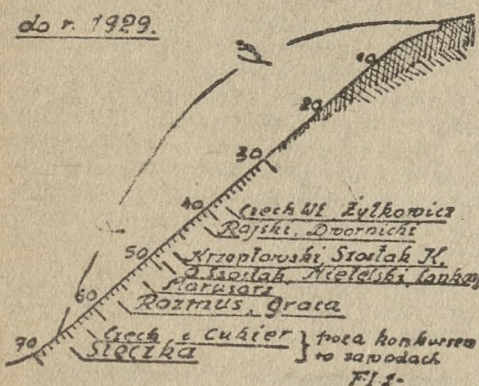
Z okazji dziesięciolecia P. Z. N.

Rok obecny zamyka dziesięciolecie działalności Polskiego Związku Narciarskiego. W okresie tym narciarstwo, będące u nas nieledwie w powiśkach, zdołało pozyskać sobie pełne prawo obywatelstwa, zaś na terenie międzynarodowym wybić się na jedno z czołowych miejsc.

Długości skoków narciarskich zawodników polskich w latach 1921-1929

Najdłuższe skoki naszych narciarzy

Dziesięć lat temu, dn. 26 grudnia 1919 r. odbył się w Zakopanem pierwszy walny zjazd delegatów P. Z. N., do którego należało wówczas 5 klubów. Były to: Karpackie Tow. Narciarzy ze Lwowa, S. N. Polsk. Tow. Tatrzańskiego, Winterclub d. B. V., Tatr. Tow. Narciarzy z Krakowa i S. N. A. Z. S. Kraków. Jak widać, Lwów i Kraków były obok Zakopanego kolebką, z której powstał tak potrzebny obecnie związek narciarzy z całej Polski, liczący w chwili obecnej 44 klubów zrzeszonych i 3.600 członków czynnych.

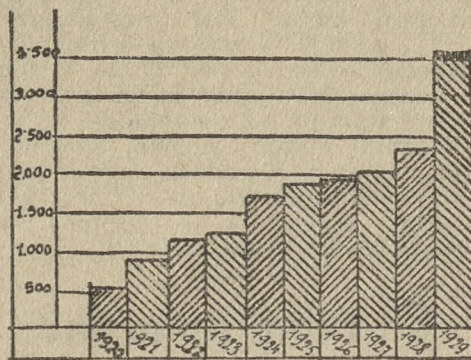
W ubiegłym dziesięcioleciu narciarze polscy startowali w 35 zawodach poza granicami kraju. Z tego w Szwajcarii — 8, Czechosłowacji 17, Francji 5, Austrii 2 oraz w Finlandji, Italji i Rumunji po 1. W Polsce odbyło się ogółem 11 spotkań o charakterze międzynarodowym, przyczem zawody F. I. S. zgromadziły w Zakopanem przedstawicieli 14 państw europejskich, co stanowi rekord dotychczasowy poza Olimpiadą. Podkreślić należy zupełny sukces organizacyjny i propagando-

wy, o którym zagranica wyrażała się z pełnym uznaniem.

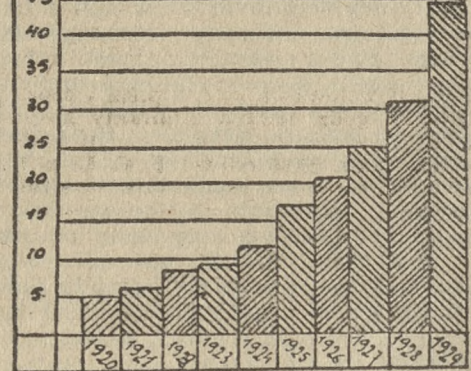
Na pierwszym miejscu spośród pionierów i wybitnych organizatorów narciarstwa, wyróżnić należy niezmordowanego i prawdziwie zasłużonego dla sportu polskiego plk. dypl. Aleksandra Bobkowskiego, którego osobistym zaletom narciarstwo nasze ma bardzo dużo do zawdzięczenia. Poza nim wyróżnili się zaszczytnie: kapitan związkowy St. Faecher, dr. Boniecki, inż. J. Rudnicki, dr. St. Wyrzykowski, inż. J. Woyniewicz, mjr. Wł. Ziętkiewicz, dr. J. Chelmiński, Ignacy Bujak i inni.

Uroczystości jubileuszowe odbędą się dnia 26 grudnia w Zakopanem. Program ich obejmuje mszę polową o bok skoczni na Krokwi, jubileuszowy konkurs skoków, walny zjazd delegatów P. Z. N., na którym odczytany zostanie protokół z pierwszego walnego zjazdu w r. 1919, ponadto bankiet i raut.

Wzrost ilości członków Polsk. Związku Narciarskiego 1920-1929

Rozwój P. Z. N. w ilości członków zrzeszonych

Organizatorzy i propagatorzy narciarstwa mogą z dumą spojrzeć na dorobek swojej 10-letniej pracy, tak jak dumną może być z tej pracy cała Polska. Nie należy też wątpić o dalszym intensywnym rozwoju narciarstwa u nas. Koniec pierwszego okresu niech stanie się początkiem następnego jeszcze świetniejszego i niewątpliwie rozumieją to dobrze najliczniejsze rzesze naszego społeczeństwa sportowego.

Adam Krzeptowski.

Przed sezonem narciarskim

II.

Znakomite i szybkie postępy naszej czołowej klasy narciarskiej przy niewspółmiernie wolniejszym tempie rozwoju narciarstwa wszcz, zwróciły uwagę Polsk. Zw. Narciarskiego na konieczność zainteresowania najszerszego ogółu tą dziedziną sportu. Trzeba było przekonać zarówno władze jak i społeczeństwo, że narciarstwo jest nie tylko miłą rozrywką, ale i nadzwyczaj pożytecznym sportem, który przy wychowaniu fizycznym młodego pokolenia, oraz dla celów obrony państwa może mieć pierwszorzędne znaczenie.

Kilkuletnie starania w tym kierunku, zainteresowanie czynników miarodajnych, wprowadzenie popularnych zawodów o t. zw. odznakę za sprawność — zaczynają wydawać piękne owoce. Narciarstwo podniesiono oficjalnie do rzędu sportów cenionych i niemniej pożytecznych niż lekka atletyka, pływanie czy piłka nożna. Ukoronowaniem dzieła była organizacja Zawodów F. I. S. (Federation International de Ski), które rozbudziły wszystkie siły drzemiące w społeczeństwie i stały się punktem zwrotnym

na korzyść zainteresowania się ogółu kwestją narciarstwa.

Dzisiaj Polski Zw. Narciarski liczy 44 kluby, w tem 3600 członków czynnych. Jest to niewiele w porównaniu z Niemcami i Czechosłowacją, gdzie narciarze stanowią poprostu armię, doskonale zorganizowaną i zaopatrzoną. Dla ułatwienia pracy organizacyjnej, utworzono sześć okręgowych związków narciarskich o dużej autonomji i opracowano szczegółowy program zimowy, przy uwzględnieniu popularnych zawodów o odznakę, dostępnych dla każdego średniego nawet narciarza.

Zę spotkań krajowych wybijają się na czoło międzynarodowe zawody narciarskie o mistrzostwo Polski, które odbędą się w dniach od 11 do 16 lutego 1930 r. w Zakopanem. Po wielkim sukcesie ostatnich zawodów F. I. S., nie należy wątpić o liczniejszym niż zazwyczaj zjeździe zagranicy, przede wszystkim Niemców, którzy będą musieli bronić zdobytego mistrzostwa Polski, dalej Anglików, którzy zechcą się zrewanżować za porażkę w biegu zjazdowym. Przygotowania są w obecnej chwili w pełnym toku.

Program mniejszych konkurencji

na terenie zakopiańskim jest nadzwyczaj bogaty i urozmaicony innymi zawodami, które jako nowość będą nieładą atrakcją dla gości sezonowych. Oficjalnym otwarciem sezonu będzie uroczystość jubileuszowa dziesięciolecia istnienia Polsk. Zw. Narc. w dniach od 26 do 28 b. m. Spis imprez podawałem. Organizacją zajmuje się powstały przed rokiem Związek Przyjaciół Zakopanego przy wydatnej współpracy klubów, miejscowych instytucyj oraz poparciu najszerszych warstw społeczeństwa polskiego. Szeręg firm i osób prywatnych ufundowało już kilkadziesiąt wspaniałych cennych nagród, tak, że pod względem reprezentatywnym wszystkie wspomniane imprezy stać będą na najwyższym poziomie.

Przygotowania trwają już od dwóch miesięcy i przebieg ich daje zupełną gwarancję sukcesu. Rozmaitość konkurencyj wyklucza dotychczasową supremację narciarstwa, co naogół spotkało się z pełnym uznaniem.

Poza spotkaniami krajowymi prze-

widziany jest start naszych zawodników w Niemczech i Norwegji; poza tem drużyna Sokola Zakopiańskiego wyjeżdża do Jugosławji, na wszechsłowiańskie zawody narc. Zw. Sokolego, organizowane na wzór naszych odbytych w r. ub. w Zakopanem. Dorożnym zwyczajem narciarze nasi startować będą również w Westerowie po czeskiej stronie Tatr.

Trening zawodników, prowadzony na własną rękę grupkami, postępuje w szybkim tempie. Narazie nic nie wiadomo w jakiej formie znajdują się nasze „asy“, a dopiero pierwsze zawody będą zarazem generalnym przeglądem. Pewnym jest w każdym razie, że najwybitniejsze siły tj. Br. Czech, bracia Szostakowie, Motyka Zdzisław i Bronisława Staszek-Polankowa znajdują się w świetnej formie; wszystko wskazuje na to, że od ostatniego roku poszli naprzód i pomnożą jeszcze długi szereg swoich znakomych sukcesów.

Adam Krzeptowski.

Rozwój sportu w Łodzi w 1929 r.

Niespodzianką był spadek do kl. B. drużyny piłkarskiej „T. G. Sokół“ (Zgierz) i „Pabjanickiego Towarzystwa Cyklistów“. Zespołów tych żal jest miejscowym sportowcom, gdyż kluby łódzkie zostaną pozbawione możności wyjazdu do Zgierza i Pabjanic — miast odległych o 10 km. Społeczeństwo polskie czyni starania o pozostawienie „Sokoła“ w kl. A, tak jak uczyniono to w r. ub. z „Unionem“. „Sokół“ ma wiele zasług sportowych na terenie Zgierza i szkoda byłoby pozbawić go dalszego rozwoju; wiadomo przecież wszystkim, że mecze piłki nożnej podtrzymuje finansowo poszczególne towarzystwa sportowe a przeważnie te, które się nie subwencjonuje.

W klasie B i C przodują kluby P. T. S. „Bieg“ i fabryczny K. S. „Zjednoczenie“, które też zdobyły tytuły mistrzów; do półfinałów doszły w tych klasach towarzystwa kaliskie „Prośna“ i „K. K. S.“.

Piłkarstwo łódzkie posiada kilku świetnych zawodników. Są nimi: Cyll, Galecki, Karasiak, bracia Kubicy, Sledź, Miła, Herbstreich i inni. Niemal wszyscy reprezentowali barwy Polski a Cyll był na olimpiadzie w Paryżu.

II.

Daleko mniej popularnym sportem w Łodzi jest lekka atletyka. postępuje jednak i ona naprzód dzięki usilnej pracy zarządu „L. O. Z. L. A.“, na czele którego stoi zasłużony działacz p. Aleksander Kordasz. Lekka atletyka wciska się obecnie powoli do wszystkich niemal klubów a przeważnie do towarzystw fabrycznych, w których rozwija się wspaniale. Wielkim jej propagatorem, obok „L. K. S.“ jest klub fabryczny Kruschender (Pabjanice); niemal wszystkie tytuły zdobyły te dwa towarzystwa, a wyjątek stanowi jedynie mistrzostwo w biegach długich, które przypadło Staroście (dawniej „L. K. S.“ a obecnie „Zjednoczenie“).

Lekka atletyka wśród pań rozwija się w Łodzi słabo. Trzy tylko kluby prawdziwie zajmują się sportem kobiecym a mianowicie: „L. K. S.“, „W. K. S.“ i „Kruschender“. Inne towarzystwa posiadają wszakże sekcje żeńskie, jednak w lwiej części praca ich wygląda nieszczególnie. Wystarczy, że wspomnę o mistrzostwie Polski w biegu na przelaj, przeprowadzonym w Łodzi, do którego dosłownie stanęły... 2 zawodniczki w tem jedna z Warszawy.

Na słabe zainteresowanie się lekką atletyką łodzianek wpływa brak boisk i bieżni, oddzielnych szatni na boiskach piłkarskich oraz zakaz należenie młodzieży szkolnej do klubów cywilnych. Łódź nie może wychować sobie swych reprezentantek, bowiem brak jest wyższych uczelni, co powoduje „ucieczkę“ lepszego materiału sportowego do Warszawy. Mam tu na myśli Kobielską, jedyną po Kono-packiej dyskobolkę, która wychowana w „L. K. S.“ zmuszona była przenieść się na wyższe studia do stolicy i tam uprawia sport w „Polonji“.

III.

Najlepiej rozwijają się gry sportowe. Pęd do siatkówki oraz koszykówki, a ostatnio i hazeny doprowadził do tego, że dziś „L. O. Z. G. S.“ posiada 30 klubów, które stoczyły boje o mistrzostwo Polski. Niestety brak wśród

nich towarzystw o ustalonej nazwie. Jeden jedyny „L. K. S.“ walczył do końca w mistrzostwie, to też zdobył je. Ba — doszedł nawet do finału o mistrzostwo Polski w koszykówkę. W siatkówce zwyciężyła „Y. M. C. A.“, gorąco propagująca tę gałąź sportu. Mistrzostwo Łodzi oraz Polski w hazenie zdobyła drużyna „L. K. S.“ po zwyciężonej walce z „Grażyną“ warszawską. W siatkówce żeńskiej ten tytuł na terenie Łodzi przypadł zupełnie zasłużenie paniom z „W. K. S.“ przed „L. K. S.“

IV.

Najwięcej rozwiniętym po piłce nożnej sportem jest kolarstwo. Łódź słynie ze swych imprez torowych i szosowych w tej dziedzinie. Niema klubu, któryby właściwie swej działalności nie zaczął od kolarstwa, ba nawet w Łodzi istnieje moc wybitnie kolarskich klubów. Prowodyrem w tej gałęzi sportu jest „Union“, posiadający tor na wynajętym placu w Helenowie. Ze kolarstwo zyskało sobie w Łodzi prawo powszechności nie-haj świadczy fakt budowy przez „L. K. S.“ na swem boisku wielkiego cykłodromu o europejskich wymiarach, który już w roku przyszłym zdalny będzie do użytku, a beton założy się za dwa lata.

Mistrzem województwa oraz najlepszym kolarzem jest Stanisław Kłosowicz. Na torze świetnie popisują się: wielokrotny mistrz Łodzi Artur Szmidt, zdobywca tytułu mistrza Polski w 1927 r. i młody zawodnik Puszczy (obecnie przebywa w Paryżu). Poważniejszych, którzy wstawili się w r. 1929 posiadają: „Union“, „L. K. S.“, „Bieg“, „Resursa“, „T. Z. S.“ i „P. T. C.“. Kolarstwo torowe w 1929 r. nieco upadło, gdyż „Union“ w obawie strat nie urządził tylu co ongiś zawodów z udziałem sław z zagranicy, to też jeźdźcy chętnie przenoszą się do Warszawy.

V.

Sport bokserski, który chylił się już w Łodzi ku upadkowi, niespodziewanie rozpoczął na nowo swój świetny ongiś żywot. Dzięki wielkiej propagandzie i zmianie zarządu „L. O. Z. L. A.“ Łódź posiada dziś sporo „gwiazd“ pięściarstwa. Wrócił przed kilku tygodniami na ring Erwin Stibbe a za nim wyraża również chęć powrotu „długi Tomek“ Tomasz Konarzewski. Szereg rozegranych w 1929 r. zawodów bokserskich wykazało, że pięściarstwo cieszy się poparciem społeczeństwa i że w niedługim czasie na nowo zabłyśnie z czego należy się cieszyć ze względu na ogólny rozwój tego sportu w Polsce. Nazwiska, któremi się obecnie chlubiemy są następujące: Erwin Stibbe, Tomasz Konarzewski, Małoszczyk, Cyran i Seweryniak. Propagatorem pięściarstwa jest p. Milsz.

VI.

Sport szermierczy, ongiś usilnie propagowany przez „L. K. S.“, który posiadał niezłą sekcję, nie znajduje sympatyków, to też uprawia się go jedynie w Wojskowym Klubie Sportowym. Mistrzostwo województwa łódzkiego oraz D. O. K. IV posiada od kilku lat świetnie wyszkolony w Poznaniu por. Stanisław Kuźnicki. Za nim kroczą por. rez. Rimler i dr. Krausz. Ci tylko zawodnicy pielęgnują sport szermierczy i dzięki nim nie zamiera ta dziedzina.

Wł. Kozielski.

10-lecie gimnazjum w Szamotułach

Dnia 9 grudnia 1919 przeistoczono ówczesną Miejską Szkołę Rolniczą na gimnazjum państwowe im ks. Piotra Skargi. Dziesiątą rocznicę założenia uczelni obchodzono bardzo uroczysto. O godz. 9½ ruszył imponujący pochód uczniów wraz z licznymi przybyłymi gośćmi, z orkiestrą na czele, do kościoła gimnazjalnego na uroczyste nabożeństwo, które odprawił ks. radca Kaźmierski. Poprzednio odbyło się poświęcenie sztandaru gimnazjalnego. Chrzestnymi byli p. starosta Nitostawski z p. burmistrzem Schollem i p. dyrektorem Beikowem z p. dr. Krukowskim. Ks. Łukowski z Gniezna wygłosił podniosłe kazanie. Po uroczystości kościelnej udano się do auli gimnazjalnej, gdzie odbyła się akademja. Prolog wygłosiła uczennica Pogodzińska, poczem chórz gimnazjalny odśpiewał: „Gaude Mater Polonia”. Następnie wstąpił na mównicę dyrektor gimnazjum p. Kazimierz Beik, który witając licznie przybyłych gości, wygłosił bardzo piękne przemówienie, nie zapominając wspomnieć o zmarłych profesorach i uczniach uczelni. Życzenia składali: zast. starosta p. Dziembowski w imieniu rządu, ks. prof. dr. Baranowski z Poznania, p. pułk. dr. Tobolewicz, ks. radca Kaźmierski jako duszpasterz (ut. parafii, p. Burmistrz Scholl w imieniu korporacji miejskiej i Komitetu rodzicielskiego, p. insp. szkolny Wąsowicz w imieniu szkolnictwa, p. aplikant sądowy Witold Białasik w imieniu maturzystów, p. Celestyn Graszewicz w imieniu Kola Akademickiego, dr. Krukowski, p. Dutkiewicz i rektor Szkoły Wydziałowej we Wronkach, p. Kemnitz. Po tych oficjalnych przemówieniach nastąpiły popisy wokalne - instrumentalne chóru i orkiestry gimnazjalnej. Jeden z uczniów ósmej klasy wygłosił odpowiednie przemówienie. Chór mieszany gimnazjalny w towarzystwie orkiestry gimnazjalnej zakończył tę nadzwyczaj piękną uroczystość serenadą większą z „Verbum Nobile”.

O godz. 14.30 odbył się w sali złotej hotelu „Eldorado” skromny obiad. Wieczorem zebrał się maturzyści i maturzystki oraz przybyli goście w sali tegoż hotelu na wieczór towarzyski. (o)

JARMARKI

— * **Krotoszyn.** Jarmark na bydło, konie i kramny odbędzie się we wtorek, dn. 17. b. m.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Mosina.** (Wybory.) W najbliższą niedzielę, dnia 15 bm. odbędzie się wybory do dozoru kościelnego i reprezentacji parafialnej — w szkole katolickiej przy kościele. Prawo wyborcze przysługuje tylko mężczyznom, którzy ukończyli 21 lat. Wybiera się 6 członków do dozoru i 18 do reprezentacji.

— (Akademja.) W niedzielę ub. po poł. odbyła się w sali p. Hoffmanna akademja ku uczczeniu 75 rocznicy ogłoszenia dogmatu o Niepokalanem Poczęciu Najśw. Marii Panny, zorganizowana przez tutejsze Towarzystwo „Młodych Polek”. W programie były śpiewy, deklamacje i wykład nauczycielki p. Stróżynskiej o Niepokalanem Poczęciu Najśw. Marii Panny.

— (Wypadek.) We wtorek rano zderzył się na zakręcie ul. św. Jana autobus, jadący ze Śremu, z wozem rzeźnickim p. Winklera. Wskutek zderzenia uległo porażeniu od stłuczonych szyb dwóch pasażerów autobusu. (sc)

— * **Gniezno.** (Pożar w cukrowni.) W tych dniach wybuchł pożar w tutejszej cukrowni. Ogień zdołano wkrótce stłumić; straty ocenia się na 1000 zł.

— (Kradzież konia.) W nocy na 11 bm. w Niechanowie z zabudowań rolnika Walentego Konieczki skradziono konia i 2 półzorki. Za koniokradałami wdrożono pościg. (k)

— * **Kórnik.** (Włamanie.) W nocy na 10 bm. włamano się do składu Anastazji Witkowskiej i skradziono większą ilość cygar i papierosów oraz 50 zł w gotówce. Łączne straty, wyrządzone przez nieznaną włamywaczkę, ocenia się na około 2 600 złotych. (k)

— * **Nowy Tomiśl.** (Kradzież i włamanie.) W Skonie włamano się do oberży p. Marty Pomiczowej; skradziono cygara i papierosy, wartości kilkuset złotych. — W Nowym Tomiślu włamano się nieznanymi sprawcami do mieszkania Gustawa Bernaczyka i skradli futro, wartości około 700 zł. — W tym samym dniu włamano się do mieszkania Franciszka Bielickiego i skradziono garderobę oraz biżuterję, wartości około 700 zł. (k)

— * **Śmigiel.** (Srebrne gody kapłańskie.) 25-lecie pracy duszpasterskiej obchodzi dnia 17 bm. ks. Marciniak, dziekan śmigieński i proboszcz parafii czackiej. — Kapłan - jubilat urodził się w r. 1880 i ożenił się 17 grudnia 1904 święceni. W sześć lat później objął probostwo w Czaczcu, a w r. 1921 powierzył mu śp. ks. kard. Dabrowa dziekanat śmigieński. Jako kapłan zyskał sobie ks. dziekan Marciniak duże poważanie swoich parafjan. Również i w świeckich organizacjach służył radą, przyczyniając się w dużej mierze do ich należytego rozwoju. To też w

dnia jubileuszu zacnego kapłana płyną zewsząd życzenia, by ks. dziekan Marciniak przez długie jeszcze lata pełnił swe szczytne zadanie ku chwale Bogu i ludziom na pożytek. (sl)

— * **Budzyń.** (Uruchomienie młyna parowego.) Znajdujący się w Budzynie młyn parowy, należący do braci Lechowickich, był wskutek trudności materialnych przez 3 miesiące nieczynny. Obecnie młyn jest w pełnym biegu i funkcjonuje pod kierownictwem p. Karola Radomskiego i p. Władysława Kamińskiego — kupców z Budzyna.

— (Uroczystość św. Barbary.) Jak co roku odbył się w naszej parafii odpust św. Barbary przy licznych udziałach wierznych z parafii i przybyłych parafian z parafii sąsiednich. Ponieważ w tym roku wraz z odpustem przypadł 50-letni jubileusz kapłaństwa Ojca św., obchodzono święto parafii budzyńskiej nadzwyczaj uroczysto. Główną mszę św. odprawił ks. dziekan z Rogoźna, natomiast podniosłe kazanie wygłosił znany kaznodzieja ks. prob. Napiątek z Margonina. (bk)

— * **Żnin.** (Kradzież.) Z mieszkania Czesława Sikory w Obudnie skradziono w tych dniach futro, garderobę, walizę i rewolwer, wartości około 2200 zł. Podejrzany o kradzież jest pewien osobnik z powiatu ostrowskiego. (k)

— * **Mogilno.** (Osobiste.) Opiekunem społecznym na m. Mogilno i okolice został kierownik szkoły powsz. p. Grylewicz, a jego zastępcą ks. Piotr Sobiech. — Z dniem 1 bm. zamianowało Min. W. R. i O. P. p. Riemera inspektorem szkolnym pow. mogileńskiego.

— (Zebranie.) Walne zgromadzenie Mleczarni Spółdzielczej w Trzemesznie odbędzie się dnia 21 bm. o godz. 14 w sali p. Mikulskiego w Trzemesznie.

— (Z życia organizacyjnego.) W dniu 8 bm. obchodzono Stow. Młodych Polek uroczystość poświęcenia nowego, stałego ogniska. Zagał ją ciekawym odczytem patron ks. Sobiech, poczem ks. prob. Brodowski dokonał aktu poświęcenia. — Też dnia urządzili miejscowi skauci dzień harcerski, zakończony wieczorem wystawieniem sztuki p. t. „Forteca”. (mb)

Jakto?!

Pan nie abonuje jeszcze „Wielkopolskiej Ilustracji”? To źle! Niechaj Pan zaraz zażąda bezpłatnego egzemplarza okazowego od Administracji w Poznaniu, św. Marcin 70.

— * **Pniewy.** (10-lecie Czerw. Krzyża.) Dzięki inicjatywie patrijotycznych Polek powstał tu na początku roku 1919 oddział Czerwonego Krzyża, który w jedną z ostatnich niedziel urządził wieczornicę ku uczczeniu swego dziesięciolecia. Przewodnicząca Czerwonego Krzyża, zastępcza obywatelka p. Mielęcka z Buszewa, piastująca ten urząd od chwili powstania oddziału, zdała licznie zebranej publiczności w pięknie opracowanym referacie sprawozdanie z dziesięcioletniej pracy tutejszego Czerwonego Krzyża. Podniosło słowo wstępne wygłosił ks. prob. Miśkiewicz, gorliwy opiekun tutejszego oddziału. Następnie odegrano komedję Fredry „Consilium facultatis”. Wszystkim paniom, pracującym w zarządzie Czerwonego Krzyża z tak wielkim pożytkiem dla instytucji, należy się serdeczne podziękowanie. (rs)

— * **Galowo.** (Poświęcenie ochronki.) W ubiegły piątek odbyła się w Galowie podniosła uroczystość poświęcenia i otwarcia ochronki, wybudowanej znacznym kosztem przez hr. Mycielskich. — Ochronka ta ma służyć dla dzieci dominjalnych. Poświęcenia dokonał ks. radca Kaźmierski, poczem przemówił do zebranej dziatwy. Następnie zabrał głos powiatowy inspektor szkolny p. Wąsowicz, wznosząc na cześć ofiarodawców okrzyk, który zebrani jednogłośnie podchwycili. Zwiedzano potem wszystkie ubikacje ochronki, z których dwie największe przeznaczone są dla nauki i zabawy. W ochronce znajdują się też salka, przeznaczona na wieczorki oświatowe dla młodzieży oraz mieszkanie dla kierowniczk i pielęgniarki. Na boisko i ogród dla dzieci przeznaczyli hr. Mycielscy morgę ziemi tuż przy ochronce. Całe zabudowanie i place ogrodzone parkanem. Budynek przedstawia się okazale. Zawdzięczamy tę nową instytucję hr. Mycielskim, którzy nie szczędzą zabiegów, aby wygład swego majątku podnieść przez odnawianie i rozszerzanie budynków dominjalnych oraz urządzanie ślicznych ogródków. Galowo sprawa na widzu bardzo mile wrażenie. Jest to zasługa przedewszystkiem hr. Mycielskiej, która dokłada wielkich starań, by podnieść kulturalnie lud dominjalny przez udzielenie premij za najlepsze ogródki itp. Najlepszym dowodem troski o dobro ludu wiejskiego, o przyszłość młodego pokolenia, jest wspomniana już wyżej ochronka. Za ten czyn, godny w najwyższym stopniu uznania i

naśladowania — należy się pp. hr. Mycielskim szczerza podziękować. (os)

— * **Ostroróg.** (Wybory kościelne.) Pod przewodnictwem ks. dziekana dr. Sypniewskiego odbyły się wybory do dozoru kościelnego i reprezentacji parafialnej. W skład dozoru weszli pp. Stanisław Nowacki, Tomasz Nowacki, Wojciech Dymek i Stanisław Dondajewski. Na członków reprezentacji wybrano pp. dr. Józefa Sobiecha jako przewodniczącego, Kazimierza Słupińskiego jako jego zastępcę, Karola Jędrzejczaka jako sekretarza, oraz pp. Józefa Neugebauera, Marcina Starostę, Józefa Szafrana, Jana Stofę, Andrzeja Kwiateckiego, Antoniego Rosadę, Józefa Nowaka, Jana Sobczaka i Franciszka Paschkego. (os)

— * **Września.** (Z Rady miejskiej.) Z powodu niskiej frekwencji uczniów i bardzo wysokiej subwencji ze strony miasta uchwalono z przyszłym rokiem szkolnym zlikwidować wydziałową szkołę. Statut o pobieraniu podatku od psów zmieniono w ten sposób, że pies lańcuchowy wzgl. stróżowy jest zwolniony od tego podatku, za następnego zaś będzie się płaciło 30 zł, 40 zł i t. d. Rada miejska uchwaliła zawiesić udzielenie koncesji Radzie parafialnej na odbudowanie spalonej stodoly na przeciąg dwóch lat. Przyjęto do wiadomości fakt oszacowania przez rzeczoznawców majątku miejskiego, który po dokładnym obliczeniu wynosi 4 326 464,14 złotych.

— (Tow. Pomocy Naukowej.) Walne zebranie zagał ks. prob. Konarski z Szemborowa, prosząc na przewodniczącego p. aptekarza Koniecznego. Sprawozdanie z całorocznej działalności złożył ks. prob. Konarski. P. dyr. Fedyk jako skarbnik zestawiał dochody i rozchody, poczem udzielono zarządowi absolutorjum. Na wniosek dyr. banku p. Nowakowskiego z Miłostawia uchwalono zwrócić się z prośbą do wszystkich dawn. stypendjantów z powiatu o zwrot zaciągniętego kiedyś długu, aby tą drogą powiększyć szczupłe fundusze Tow. Pom. Nauk. Na delegatów na przyszłe walne zebranie wybrano pp. hrab. Mycielskiego, majora Szyftera, ks. prob. Konarskiego, E. Grabskiego z Bieganowa, aptekarza Koniecznego i dyr. Fedyka. (y)

RADJO

Programy radjofoniczne

Poniedziałek, dnia 16 grudnia 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy pien. i zbożotowarowej; godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.50 odczyt T. C. L. p. t. „Głębokość oceanu i jego prądy” (wygl. ppłk. Piekucki); godz. 17.00 lekcja gry szachowej; godz. 17.30 audycja regionalna; godz. 17.45 koncert instrumentalno-wokalny. Wykonawcy: Maryla Dąbrowska (sopran), prof. Józef Pawlak (organy), Jadwiga Komorowska (akompanjament); godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 „Silve rerum”; godz. 19.30 pogadanka radjotechniczna; godz. 19.50 odczyt p. t. „Edward Haupt i jego rzeźba” (red. Zenon Kosidowski); godz. 20.05 odczyt wesoły „Hupścił jestem”; godz. 20.30 koncert Henryka Marteau (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu; godz. 22.15 radjografja; godz. 22.45 lekcja tańców (wykl. p. Vala Jennings).

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 16.00 komunikaty gospodarcze; godz. 16.15 program dla dzieci z Warszawy; godz. 16.45 koncert gramofonowy; godz. 17.15 „Nowości radjowe”; godz. 17.45 muzyka lekka z Warszawy; godz. 19.05 dr. Marek Korowicz: „Z wędrowek po Spiszu. Dolina Popradu. (Lewocza Kieźmark, Lubowla)”; godz. 19.30 systematyczna lekcja polskiego; godzina 20.05 dr. Eugenjusz Trzaska: „Jak powstały nazwy miejscowości w Polsce a w szczególności na Śląsku?”; godz. 20.30 koncert z Warszawy; godz. 22.00 feljeton z Warszawy; godz. 22.15 komunikaty; godz. 23.00 muzyka solowa z Warszawy.

Warszawa (1412 m) godz. 12.05 muzyka gramofonowa; godz. 13.10 komunikat meteorologiczny; godz. 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.20 „O czem powinna wiedzieć dobra gospodyni” (kilka słów o przygotowaniach świątecznych) — wygl. p. Elżbieta Kiewnarska; godz. 16.15 program dla dzieci; p. Zofia Szadebergowa opowie o dzieciństwie Chopina; godz. 16.45 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 lekcja języka francuskiego; godz. 17.45 muzyka lekka; godz. 19.10 „Skrzynka pocztowa rolnicza”; godz. 19.25 muzyka gramofonowa; godz. 20.15 feljeton muzyczny; godz. 20.30 koncert Henryka Marteau z udziałem orkiestry P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego. Przy fortepianie prof. Ludwik Urstein. I. 1. L. v. Beethoven: Uwertura „Koriolan” — odegra orkiestra. 2. W. A. Mozart: Koucert g-dur z kadencją H. Marteau: a) Allegro, b) Adagio, c) Rondo. II. 3. Fr. Schubert: Rondo brilliant, op. 70. 4. H. Marteau: Z cyklu 24 kaprysów: a) Cake-Walk, b) Valse fantasque, c) Toccata americaine, d) La tempête. 5. Bizet-Sarassate: Fantazja na temat z „Carmen”; godz. 22.00 feljeton p. t. „Moi niepoprawni” — wygl. p. Wanda Grabińska, sędzia grodzki dla nieletnich; godz. 22.15 komunikaty; godzina 22.35 komunikaty PAT; godz. 23.00 muzyka salonowa z „Oazy”.

Największy wybór
radjoodbiorników
„Radjoelektor”
Poznań, Ratajczaka 33.
Zwiedzajcie nasz
salon demonstracyjny.
dw 3610

„Śpiewający blazen” w radjo.
Transmisja filmu dźwiękowego p. t. „Śpiewający blazen” odbędzie się dziś dn. 14 bm. o godz. 22. Wydział techniczny „Polskiego Radja” zainstalował w kinie „Splendit” w Warszawie mikrofony sprawozdawcze, za pośrednictwem których dokonany będzie ten ciekawy eksperyment pierwszy zapewne na świecie. Transmisja zapowiada się niezwykle ciekawie, gdyż w czasie niej specjalny sprawozdawca radjowy opowiadać będzie radjosluchaczom treść filmu. Najbardziej efektowne pod względem akustycznym momenty, transmitowane będą za pośrednictwem adaptera wprost z aparatury. Sprawozdawca radjowy opowiadać będzie cały czas na tle muzyki dźwiękowej. Gdyby eksperyment ten wydał dodatnie rezultaty, stacja warszawska będzie się starała zapoznać radjosluchaczy z innymi najlepszymi filmami dźwiękowymi. Zapowiedziana transmisja którą przejmują także radio poznańskie budzi zainteresowanie zwłaszcza na prowincji, gdzie dotychczas film dźwiękowy jest nieznanym.

dw 5698

SPORT

Narciarstwo

Warsiwa śniegu w Zakopanem i niżej położonych częściach górskich jest jeszcze za małą, wobec czego zawodnicy trenują w wyższym rejonie, urządzając stałe wycieczki z nartami, na Halę Gąsienicową, Czerwone Wierchy, Kasprowy itp.

(tel. wł.) A. K.

Program uroczystości dziesięciolecia Polsk. Zw. Narc. w Zakopanem w dniach 25 i 26 bm. obejmuje: 25. 12. godz. 20 wieczór zapoznawczy w restauracji „Sport”, właśc. St. Kasprowiec. 26. 12. godz. 11 — msza polowa na polanie pod Krokwią, godz. 12 — jubileuszowy konkurs skoków, godz. 18 — jubileuszowy walny zjazd delegatów P. Z. N., godz. 21 — bankiet i godz. 23 — raut. (tel. wł.) A. K.

Oddział Narciarski „Sokoła” w Chrzanowie powstał w tych dniach i został oficjalnie przyjęty na członka Polsk. Zw. Narciarskiego. Ponadto tworzy się Oddział Narc. przy Sokole Krakowskim. (tel. wł.) A. K.

W Jordanowie zaszedł charakterystyczny wypadek, świadczący o zaufaniu jakim cieszy się zakopiański Oddział Narc. Sokoła, a z drugiej strony o podstępności i sprycie „mniejszości narodowej”. Oto w związku z wstąpieniem w szeregi Oddz. Narc. Sokoła Zakop. wszystkich dh. z gniazda jordanowskiego, w charakterze pododdziału — zgłosiło swoje akces aż 16 Żydów, prosząc aby przyjąć ich jako uczestników, bez żadnych praw i obowiązków. Rzecz prosta spotkali się z kategorię odmowa. Jest to nowym dowodem popularności Sokoła, gdyż np. wszelkie usiłowania S. N. „Wisła” wzgl. „Hagiboru” aby zainstalować się na tym terenie, spełzły na niczym. (tel. wł.) A. K.

Pięściarstwo

Na mecz Polska - Niemcy, który zrazu miał się odbyć 6 bm. w Poznaniu, lecz ze względu na brak sali musiał nasz O. B. Z. zrezygnować z organizowania tego spotkania — wyznaczył niemiecki związek następujący skład (według kolejności wag): Fickert (Kamienica), Ziglarski (Berlin), Moehl (Berl.), Bächler (Berl.), Volkmar (Berl.), Seelig (Berl.), Sängner (Wrocl.) i Neusel (Berl.). Jest to zatem pierwszorzędnym skład, bodaj najlepszy jaki obecnie mogą wystawić Niemcy. Powinien to specjalnie wziąć pod uwagę P. Z. B. i już teraz pomyśleć o racjonalnym zestawieniu naszej drużyny, urządzając eliminacje w wstępnych wypadkach.

Mecz Bawaria - Węgry odbędzie się 20 bm. w Monachjum.

Tennis

Do rozgrywek o puchar Davisa na rok 1930 zgłosiła się jako siódma w strefie europejskiej Polska.

Jeszcze tylko dwa ostatnie dni!

Największą obecną sensacją artystyczną

WIEDNIA

jak donosi prasa wiedeńska, jest obok przyjazdu znakomitego pianisty

Gerhardta Hauptmanna monumentalny film fantastyczny

Kobieta na księżycu

wyświetlany równocześnie w trzech największych kinach nadnaddunajskiej stolicy przy statkach, na kilka dni z góry wyprzedanych kompletach

w POZNANIU

ten głośny dziś w całej Europie arcy-film wyświetla na przytłumionej dotąd frekwencji publiczności

Kino „METROPOLIS“

Ze względu na długotrwałość tego wielkiego obrazu seanse rozpoczynają się o godzinie:

4.30 7.00 i 9.15

W niedzielę już o godzinie 2.15

W niedzielę, 16 b. m., premiera filmu „Grzechy Ojców” z Emilią Janningsem. P. 79-9-31

RUCH W TOWARZYSTWACH

Stow. Chrześcij. Narod. Naucz. Szkół Powsz. Kolo Poznań odbędzie zebranie w sobotę, 14 bm. o godz. 18 w I szkole wydziałowej. Na porządku obrad referat ks. prob. Adamskiego „Szkoła twórcza a nauka religijna”.

Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej, Poznań. Tumul. Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę 15 grudnia o godzinie 4 po południu w sali Domu Katolickiego na Śródcie

Fyczerze Białego Orła w Poznaniu (Oddział II Wilda). — Zebranie plenarne odbędzie się dnia 15 bm. w lokalu p. Fiedlerowej przy Górnej Wildzie 47.

Zw. Misyjny Polek. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 15 bm. o godzinie 18.30 w Szkole Społecznej przy ulicy Podgórznej 12 b. Wykład p. t. „Postanowienie misyjne Polski” wygłosi ks. prof. Hain. Obecność członków obowiązkowa. Goście mile widziani.

Kółko Rolnicze Poznań - Winlary. Zebranie odbędzie się 15 bm. o godz. 16 w lokalu p. Kotlińskiego.

Tow. Obywateli Polaków z Obczyzny odbędzie swe zebranie w niedzielę 15 bm. o godz. 16 u p. Jarockiego, Masztalarska nr. 8. Na porządku obrad odczyt rady Berka na stosunkach w Berlinie.

Kolo Muzyczne - Sceniczne „Dzwon” urządza 15 bm. konkurs deklamacyjny dla swych członków. Początek o 18 w sali p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16. — Po konkursie odbędzie się przedstawienie p. t. „Klub Jaroszek”, komedia w jednym akcie. Wstęp 75 gr. — Dzieci w towarzystwie rodziców mają wstęp wolny.

Tow. Krawców odbędzie swe zebranie 15 bm. o godzinie 15 w lokalu p. Tomczyka, ul. Wroniecka 13.

Kolo Mężów Apostelstwa odbędzie swe miesięczne zebranie w niedzielę dn. 15 bm. o godz. 15 na salce Marianum, klasztor OO. Jezuitów, ul. Szewska 18.

Sodaliczka Marjańska Urzędników w Poznaniu. W niedzielę 15 bm. o godz. 8 rano odbędzie się w kaplicy sodalicyjnej miesięczne nabożeństwo, na które zaprasza się wszystkich kolegów.

Sekcja Kolonjalna Ligi Morskiej i Rzeźniczej. Zebranie odbędzie się dnia 16 bm. o godz. 20 w sali 13 Izby Przem.-Handlowej przy ul. Mickiewicza. Sympatycy sekcji mile widziani.

Sodaliczka Pań Konfekcyjnych. Nabożeństwo Sekcji Eucharystycznej odbędzie się w poniedziałek dnia 16 bm. o godzinie 19.30 w kaplicy Sodalicyjnej. Po nabożeństwie odbędzie się zebranie na sali „Marianum”.

Stow. „Samopomocy Doraźnej” w Poznaniu, ul. Długa 3, odbędzie swe plenarne zebranie dnia 16 bm. w sali Królowej Jadwigi o godz. 19.30. Na porządku obrad sprawozdanie z dotychczasowej działalności Stow., sprawa utworzenia komitetu honorowego, komitetu wykonawczego i uroczystości poświęcenia sztandaru. — Wzywa się wszystkich nowo zapisanych członków ze Związku Emerytów w celu odebrania legitymacyj, które będą wydawane na zebraniu.

Tow. Cechowej Czeladzi Krawieckiej odbędzie zebranie plenarne w poniedziałek dn. 16 bm. o godzinie 20 w lokalu posiedzeń przy placu Bernardyńskim 2.

Kat. Tow. Rzemieślników Polskich w Poznaniu odbędzie swe zebranie w poniedziałek dnia 16 bm. o godz. 20 w sali Domu Królowej Jadwigi. Na porządku obrad m. in. wykład o podatkach. — Msza św. na intencję Tow. odbędzie się w niedzielę 15 bm. o godz. 9 rano w kościele ks. ks. Salezjanów.

Stow. Młodzieży Obywatelskiej Poznań - Śródmieście. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 16 bm. o godzinie 20 na sali posiedzeń Ogniska przy Al. Marcinkowskiego 26, II dom ogrod. II pr. Porządek obrad przewiduje m. in. interesujący referat.

— Wkzp. Tow. Miłośników Filma odbędzie zebranie w sprawie wieczorku, które się odbędzie dn. 16 bm. o godz. 20 w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8 a.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Helena Łęgowska 15½ godz. Jerzy Stanisław Grausch 3 i 7 m. 4 d. Cyryla Nowacka 22 dni. Kazimierz Zierzyński, robotnik, 36 l. Pelagja Zychowiczówna 3 m. 25 dni. Marja Petzenówna, uczennica gimnaz., 17 l. Marja Nowacka z d. Frankowska, wdowa, 79 l. Leopold Kalas, kupiec samodz., 77 l. Emma Funkówna, bez zawodu, 77 l. Juliusz Ernst, kupiec podróżujący, 44 l. Marja Gradowska, uczennica szkolna, 15 l. Czesław Kowalski 10 dni. Teodozja Biernatówna 22 lata. Stanisław Laskowski, profesor gimnaz., 84 l. Bogdan Mrozek 1 m 29 dni.

Składki i nokwitowania

W administracji pisma naszego złożyło w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Marja M. z podziękowaniem za otrzymane laski z prośbą o dalszą opiekę i błogosławieństwo 10 zł; — Zofja Gronowska 10 zł; — F. Pyskowska 10 zł; — B. M. G. z prośbą o pomoc w pewnej sprawie 2 zł; — D. znalezione 5 zł; — Helena Górecka 5 zł; — Katarzyna Lewandowska, Oborniki 5 zł; razem z poprzednio pokwitów. 795.45 zł

Trzy punkty

decydują o naszym powodzeniu a mianowicie: 1) rzetelny towar, 2) ceny konkurencyjne, 3) skora i rzetelna obsługa. —

Dlatego też

wszyscy, którzy za swój pieniądz mają pełne prawo żądać dobrego towaru, jak **cukry, czekoladki i pierniki**, kupują w znanej firmie

Bracia Miethe

wiaśc. Mikołaj Kaczmarek Gwarna 8.

W teatrze — w kinie — w biurze — w tramwaju — w pociągu — w szkole i w domu wogóle, wszędzie, gdzie zachodzić może obawa zakażenia się grypa, zajął „PARAMINT” marki „ERBE”. Grypa jest chorobą zakaźną, i nie jest bynajmniej tak niewinna, za jaką skłonni jesteśmy ją uważać.

Przebieg tej choroby występuje pod różnymi postaciami. Zapalenia dróg oddechowych od lekkiego kataru począwszy aż do ciężkiego zapalenia płuc i opłucnej, osłabienie funkcji serca, choroby organów trawienia, systemu nerwowego, nerek itd. mogą na pierwsze wysunąć się miejsce. Ponieważ zarazki grypy przedostają się do organizmu najszybciej przez jamę ustną i krtani a tabletki Paramint Erbe przewyższają wszelkie wody do ust, gdyż ślina zmieszana z paramintem przenika do przelyku i dokonuje równocześnie desinfekcji jamy ustnej i krtani, przeto najlepiej chronią one przed zakażeniem.

Co godzinę jedną tabletkę powoli w ustach rozpuścić. Do nabycia w aptekach i drogerjach. Pw 6942-47.50

Ofiary na Pomnik Najsw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu.

do kasy komitetu wpłacono w złotych — Konto P. K. O. 207 470.

N. N.	3.	Szkoła Powsz. Leka Opatowska	1.50	X. Pr B. Siczynski, Wielkie Strzelce od siebie i parafjan	30.-
Wl. Stachowski, Poznań	10.-	Majetność Markowo II rata	50.-	X. K. Słapczyński, Zwoleń	5.-
Komisja Gospodarcza 7 p. Sap. zebr. od Oficerów i Podoficerów	43.55	Z. Blaszczykówna, Arcugowo	10.-	F. a. B. Herse, Warszawa	50.-
X. J. Domerańczyk, Czeszochowa	10.-	W. Felsztyn	2.-	St. Kowalski, Gdynia	2.-
R. St. IV. rata	10.-	M. Piotrowiak, Ziembin	5.-	X. H. Tyszką, Rajgród	5.-
Bazar Poznański, II. rata	100.-	K. Szydłowski, Halemba	3.-	A. Fuchs, Lwów	5.-
Parafia św. Jana, Komandoria	100.-	A. Szejbrowski, Fordon	5.-	J. Baszyński	5.-
Biuro Parafji Farniej Stow. Żeńsk. Młodz. Kup. Poz. z pol. X. Pral. Prądzynskiego	55.-	Bank Ludowy Pobiedziska	50.-	Fr. S. Poznań	10.-
Z. Jerzykiewicz, Leszno	15.-	X. Maćkiewicz, Łyszczycy	1.-	E. Śniegocka, Inowrocław	8.50
Stan. Wiśniewski, Lubowo III. rata	30.-	J. Kreja, Toruń	5.-	Dr. Z. Hrehorowicz, Chelmsza	5.-
J. Kluszyńska, Poznań	5.-	Kozłowski, Krotoszyn	5.-	L. Nawrocki, Poznań	20.-
Godyński, Poznań	5.-	W. Kurowski, Libiąż	10.-	J. Wielński, Radlin	5.-
K. Gawroński	10.-	Dr. St. Łazarewicz, Poznań	20.-	M. Kordylasówna, Grębowo	5.-
Michał Kuliński, VI. rata	5.-	F. L. Poznań	10.-	J. Burzyński, Poniec	20.-
Janicka, Poznań	5.-	SS. Ródz. Marji, Zbikowice	3.-	Kat. Tow. Polek, Katowice	8.-
W. Nowak	5.-	Wl. Wcisło, Niepołomice	1.-	Zależe	5.-
Z. okaz pogonu Naucz. XIII Szkoły Powszechnej	100.-	Fr. Klun, Lubomia	5.-	M. Michalski, Mur. Gołtina	5.-
Przez Związek Tow. Robotników Polsk. Poznań	100.-	P. Prus, Murwana Gołtina	2.-	J. Gąpczyński, Swiba	68.50
Tow. Robotników Polsk. w Brodach	100.-	Fr. i J. Henzlerowie, Kraków	2.-	Bank Ludowy, Bojanowo	10.-
Tow. Robotników Polsk. w Bydgoszczy	30.-	Fiebig Wolęztn	5.-	Z. Muszyński, Ostrów	25.-
Tow. Robotników Polsk. w Gnieźnie	16.06	M. Stohowski, Motwica	10.-	X. B. Wojażyński, Łańcut	2.-
Tow. Robotników Polsk. w Mogilnie	108.20	L. Lega Stryj	5.-	B. Zywiewski, Słonim	5.-
Razem zł	254.26	X. Fr. Zawisza, Laszki	5.-	P. Polowa, Anusin	10.-
A. Papugowa, Tarnowo	10.-	J. Glappa, Sypniewo	80.-	X. A. Dworżański, Bieliny	1.-
Bank Ludowy, Poniec	25.-	SS. Elżbietanki, Bydgoszcz	10.-	M. Leska, Warszawa	5.-
A. Paszczyńska, Brzeźany	5.-	K. Otmianowski, Poznań	20.-	X. M. Zmora Husaków	2.-
X. Pr. J. Wojewodziec	5.-	H. i W. Plucifscy, Duszna-górka	10.-	Wl. Lemaszewski, Michałkowice	20.-
Rychwałd	5.-	Wierzechowska, Poznań	5.-	X. K. Poloczny, Drohobycz	1.-
B. Masurek, Warszawa	6.-	Fr. Kolonista, Rawicz	10.-	M. Sowiśz, Gowidlin	12.65
Ig. Majewski, Stary Sącz	10.-	Adw. Dr. W. Celichowski, Poznań	10.-	H. Rolakówna, Kosztawy	2.-
M. Kwiatkowska, Stary Sącz	5.-	F. Lorenz, Poznań	10.-	Bank Ludowy, Skurcz	20.-
X. W. Sedlak, Sulmierzyce od parafjan	152.50	SS. Elżbietanki, Bydgoszcz	10.-	Bank Ludowy, Sulmierzyce	50.-
St. Karasiewicz, Poznań	200.-	Dr. M. Kobyliński, Brusy	20.-	Bank Ludowy, Lubawa	20.-
X. Prob. A. Czech, Trebaczów od parafjan	22.-	Burda, Kasinowo	5.-	Wl. Ellmannówna, Ujście	10.-
X. Wilkoński, Wysokie Kolo	9.-	M. Kaczmarek, Gostryń	5.-	Inż. W. Mackowiak, Poznań	50.-
J. Białkowska	2.-	J. Szczesny, Cieszyń	2.-	Rupańska, Grzebieńsko	5.-
Wl. Kosmala	-50	P. Gorgolewski, Leszno	5.-	ZKK „Zagroda” Poznań	10.-
M. Buszyński, Kościan	20.-	Por. lekarz-wet. Gummer, Leszno	10.-	E. Adamski, Chodzież	2.-
		Ig. Gliński, Mościska	3.-	J. Malinowska, Chelmsza	2.-
		Br. Zawadzka, Grudziądz	10.-	B. Fijałkówna, Strzyżmin	5.-
		Fr. Ledóchowska, Lipnica	5.-	K. Jakubowski, Poznań	10.-
		W. Brzesierański, Warszawa	6.-	St. Plackowski, Skórki	10.-
		X. St. Brniak, Saszadowice	5.-	Krakowskie Tow. Wz. Ubezpiecz. Oddział Poznań	5.-
		Konsul St. Grabski, Gdańsk	20.-	J. Łukaszyk, Borek	5.-
		Suszarnia Ziemiaków, Janówiec	25.-	Dyr. Gimnazjum Pastw. Wolęztn (składki uczn.)	57.-
		R. Barcikowski, Poznań	100.-	X. Prob. Meger, Wąwelno od par.	80.-
		J. Nowakowa, Polesie	10.-	Bank Handlowy w Warszawie, Oddział w Pozn.	100.-
		X. P. Stupkiewicz, Dukszty	2.-		
		J. Gawlik, Zduny	10.-		

„WARSZAWIANKA” w Zakopanem
pensjonat po gruntownej rekonstrukcji otwarty na sezon zimowy. Pokoje z u. zymaniem po niskich cenach. Wykwintna i obfita kuchnia. nw 6075

NA GWIAZDKĘ
dla myśliwych
praktyczny podręcznik tresury psa ZARUBINA Tylko 2 zł.

NA GWIAZDKĘ

dla PIĘKNEJ PANI
wspaniałe prezenty nabędziesz w firmie
S. WĘZYK, Salon Mód
pl. Wolności 11 pod filarami.

Mądry człowiek
stara się zawsze o to, ażeby swoim przyciągającym wyglądem mógł każdemu imponować
— w dobrze leżącej odzieży jest siła i sukces —
Wielki wybór we wszystkich rodzajach gotowej odzieży męskiej, dla młodzieży i chłopców.
15% rabatu gwiazdkowego

Dnia 11 grudnia 1929 r. o godz. 7 rano rozstał się z tym światem po długich i ciężkich cierpieniach opatrzony Sakramentami św. mój najdroższy mąż i brat, ś. p.

Stanisław Stefaniak

przeżywszy lat 49. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę 5 bm. o godz. 14,30 z domu żałoby przy ul. Szamarzewskiego 13.

W ciężkim smutku pogrążona
żona i rodzina.
zw 20722

Za dowody współczucia, wieńce i udział w pogrzebie matki naszej, ś. p.

Teofili Zimnej

składamy serdeczne

Bóg zapłać!

Synowie i córka.

zw 0724
Poznań, Małe Garbary 8.

Za oddanie ostatniej przysługi oraz liczne wieńce złożone z okazji śmierci naszej nieodżałowanej córki, ś. p.

Tekli Tomaszewskiej składamy Wszystkim a m. anowicie p. Dyr. Kaczmarezykowi, p. p. Urzędnikom Archiwum Państwowemu, p. Prof. Paczkowskiemu, i p. Dyr. Suchankowi oraz Krewnym i Znajomym nasze najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

zw 20718 Rodzina.

PROSZEK KOGUTEK
DIA DOROSLYCH
USUWA NAJLEPIEJ WSZY
BOL GLOWY
OSTRZEZENIE:
Chcąc nabyć proszki nasze go wyrobu, należy przy kupnie akcentować i wyraźnie zadać oryginalnych proszków z „Kogutkiem” Gaseckiego znanych od lat trzydziestu. Zwracajcie uwagę odrzucającie uporeczywie polecane naśladownictwa w podobnym do naszego opakowaniu. Pw 5130

Józef Maciejewski, dentysta

(dawniej w Dreźnie) przywita się znowu osobiście

tylko Słowackiego 4/6

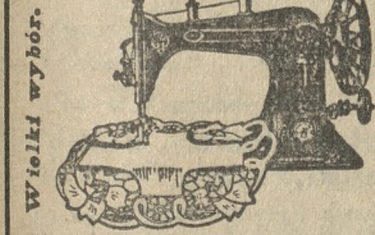
telefon 61-94

dla PP. Urzędników na dogodnych warunkach dla członków kasy chorych odpowiednie ulgi

TRYKOTY
DAMSKIE
MĘSKIE
DZIECIĘCE

Największy
wybór
Najtansze
ceny

S. KAŁAMAJSKI

Haftowanie

iczerowanie bez specjalnej płytki co wyklucza łamanie igieł i nauka darmo. Reparacje wszelkich systemów. Części na składzie, także do Singera. **TANIO** ponieważ w mieszkaniu i na raty. Jako doświadczony zawodowiec i z nakazem sumienia prowadzę maszyny tylko takie, które przewyższają maszynę amerykańską Singera. Pw 128516-47 10514

T. Konikiewicz, Poznań,
Plac Nowomiejski 1a (wejście z bramy).

RENOMOWANY
SKŁAD WIN
KAROL RIBBECK
WŁ. ALEKSY LISSOWSKI

POZNAŃ - POCZTOWA 23

7994 0 5356

MASZYNY DO SZYCIA

praktycznym podarkiem na Gwiazdkę. Niskie raty
ADAM JANDY, Poznań,
ulica Wroniecka, przy Starym Rynku
Skład rowerów i maszyn do szycia.

zw 20726

Tak
podziwia publiczność
Wystawę Gwiazdkową
w firmie
Walerja
Pałyk

Aleje Marcinkowskiego 6 (przy poczcie)
Pierniki, marcepany, Bonboniery i atrapy
czekoladki na gwiazdkowe. Torty
choinkę, figielki marcepanowe.
czekoladowe dla Codziennie świeże
dzieci. czekoladki.

Towary tylko pierwszorzędne.

Wybór niebywały.

Celem sprawniejszej obsługi
proszę o wczesne poczynienie zakupów.

Restauracja

istniejąca lat 60 (sześćdziesiąt) w Poznaniu, Stary Rynek 27, jest do sprzedania.

rw 8 156

L. KRAWCZYK.

SKŁAD

odstąpię z urządzeniem 2 wyst. okna, górne 2 ubikacje przy St. Rynku. Cena 18,000 zł. Oferty „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 57,166. Pw 7999-57.166

Odpowiedni nożyk jest najważniejszą rzeczą przy goleniu—nożyki Gillette są wykonane z najlepszej stali angielskiej. Miej zawsze zapas nożyków Gillette.

Gillette

nw 4302

Linoleum

w różnych kolorach i deseniach oraz

dywany i chodniki

kupuje się bardzo korzystnie u

Waligórskiego

przy ul. Pocztovej 31
tylko naprzeciw poczty.

Pw 7183/4-48.220/1

Ubikację- składnicę

masywna, piętrowa, pomieszczenia ca 20 wagonów kol. z dużym podwórkiem nadająca się na fabrykę mebli, skład maszyn, spedytorswo i na każde inne przedsiębiorstwo lub mieszkanie, położona w centrum miasta, wieszona w centrum miasta, wieszona gdzie znajduje się wojsko i wszelkie wyższe szkoły. **ZAMIEŃ** na mały domek w Poznaniu niedaleko przystanku tramwajowego (może być na przedmieściu) ewent. z dopłatą. Zgłoszenia

CZESŁAW PIOTROWSKI,
Krotoszyn, Piastowska 28.
nw 6 074

Praktyczne prezenty gwiazdkowe

jak:

porcelanę, szkło i galanterję

w wielkim wyborze i po niskich cenach

poleca rw 8045

LEON ANKIEWICZ,
Wroniecka
narożnik Kramarskiej

Poleca samochody osobowe i ciężarowe
Fiat - Minerva - Adler
International
Overland - Whippet

Liczne nowoczesne samochody używane wyjątkowo bardzo tanio.

BRZESKIAUTO

Sp. Akc.

POZNAŃ, ul. Dąbrowskiego 29

Telefon 63-23, 63-65.

Udogodnione warunki zapłaty.

Poleca
Fabrykę luksusowych karoseryj

Warsztaty mechaniczne

Bogato zaopatrzone składnice pneumatyków, przy orów i części zamiennych.
Kursy kierowców.

Garaze zaopatrzone w własne stacje benzynowe.

Pw 7942-50324

Po gruntownej renowacji i przebudowaniu Magazynu uzupełniliśmy zapasy w poszczególnych działach i polecamy

MATERJAŁY WEŁNIANE, FIRANY, KAPY, STORY, OBRUSY, STOŁOWIZNE, PŁÓTNA, INLETY, RĘCZNIKI i t.p.

Ostatnie nowości w jedwabiach i aksamitach.

Stosowne podarki gwiazdkowe.

Pw 7900/01-50,214/15

SCHUBERT i ADAMCZEWSKI Poznań, Stary Rynek 85
Tel 5021, narożnik ulicy Rynkowej.

Zwracamy uprzejmie uwagę na nasze 7 okien wystawowych oraz na specjalną dekorację wewnętrzną w niedzielę, dnia 15 grudnia r. b.

**PAMIĘTAJCIE,
PAMIĘTAJCIE**

że na Święta winno się piec: placki, ciastka, pierniki i t. p. tylko na **kra-
jowych**, chlubnie znanych i wypró-
bowanych dodatkach

więc o doskonałym niezawodzącym **proszku do pieczywa** oraz o świet-
nych leguminach, galaretkach owo-
cowych i budyniach marki

„LUBA“

Pw 7931-88-50,998/8

**„Na Boże Narodzenie“
Nowość - Okazja!**

Praktyczny podarek dla dzieci na Boże Narodzenie. Sortymenty do ozdobienia choinek zawierające: kule szklane, lichtarzyki, świecek choinkowe, świecek iskrowa, girlandy, włosy anielskie, loki szklane, książkę z koledami wszystkie wyrobu krajowego, pięknie w ozdobnym pudle opakowane:

dwie wielkości:

Sortyment I 98 sztuk zł 12. Sortyment II 137 sztuk zł 18. Ceny wraz z opłatą pocztową za nadaniem gotówki zgóry lub za pobraniem pocztowem. Dla stowarzyszeń, szkół, komitetów rodzicielskich i instytucji, przy zbiorowych zamówieniach specjalne ulgi.

Żądać szczegółowy ilustrowany prospekt.

LEZERKIEWICZ, Kraków, Rynek 17.

P 7905-70,509

ŻONA: Dziękuję ci mój kochany za tak piękny podarek gwiazdkowy. — Jak się obchodzić jednak z piekarnikiem gazowym?

MAŻ: Doradzą ci napewno

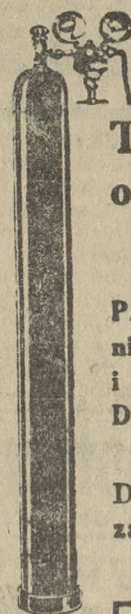
zw 6097

na śródownych pokazach w gazowni.

Poznańska Fabryka Gazów Przemysłowych

„GAZ“ Sp. Akc.

Telefon 55-78. POZNAN, St. Rynek 59/60

Dostarcza w butlach własnych i obcych:

TLEN wysoko procentowy o podwójnej rektyfikacji.

Materiały i armatury do spawania jako to:

PALNIKI do cięcia, **PALNIKI** do spawania — **ZAWORY** redukcyjne dla tlenu i acetyl. — **WYTWORNICE** acetylenowe **DRUTY** do spawania — **PROSZKI** do żelaza łanego, miedzi i aluminium.

Dostarczamy również butle stalowe, zawory do butli i części składowe zaworów.

Na żądanie wysyła się cenniki.

Pw 78-8-50,132

Wielka wystawa gwiazdkowa

Alfa, Szkolna 10

narożnik Jaskółczej

Najtańsze źródło artykułów podarunkowych **Bizuteria, Papeterja, Albumy, Ramki, Kałamarze, Szkatułki, Figury, Obrazki**

Centrala pocztówek artystycznych. zw 6912

Proszę zwać na firmę.

SENSACJA DNIA

NISKIE CENY OBUWIA!

Specjalne ceny gwiazdkowe

H. Strzyżewski

Wodna 2 tylko i piętro Wodna 2
bpw 1130

PRZEDSTAWICIELSTWA

poważnej firmy zagranicznej wzgl. krajowej, poszukuje przemysłowca i właściciela nieruchomości, posiadającego kompletnie urządzonej składnicy z boczną kolejową w Poznaniu, z lokalami biurowymi, na miejscu światła elektryczne i telefon, nadające się na skład konsygnacyjny. Prócz tego posiada drugą składnicę w centrum miasta blisko pl. Wolności. Łaskawe spieszne zgłoszenia uprasza się do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 20 715

Wypożyczyć

na pierwszą hipotekę nieruchomości wiejskiej lub miejskiej

30 do 50 tysięcy zł

po 15%. Również zdyskontują pierwszorzędne weksle. Zgłosz. Kurjer Pozn. zw 20706

Kupiec

lat 30, z branży kol. - delikat. win i wódek, dobrej prezencji. zajmował poważne kierownicze stanowiska, jak również byłem przedstawicielem firm i b. właściciel składu przyłmie posadę kierownika, inkasenta względnie przedstawicielstwo firmy. Na życzenie kaucja 4 000,— zł. Łaskawe oferty uprasza kierować do eksp. Kurjera Pozn. zw 20 681

SALA

300 kw. metr. na każdy przemysł zaraz do wydzierżawienia. rw 8058

Ul. Starościńska 1.

WIELKA SPRZEDAŻ GWIAZDKOWA!

I.
Kasetki Elida 25.—, 20.—, 19.—, 11.60, 8.50
Eleg. kasetki z perf. 32.—, 20.—, 15.—, 10.—, 5.—, 4.—, 3.—
Rozpylacze do perf. 12.50, 6.50, 5.50, 4.50
Pierwszorzędny perfum wszelk. zap. 6.—, 4.50 3.4., 1.95
Woda kolońska 7.—, 5.—, 3.50, 2.—, 1.25
Pierwszorzędne mydła, kart. 3 szt. 7.50, 5.95, 2.75, 1.95
Woda kol. kwiat. 12.—, 8.50, 6.50, 5.50, 2.50

II.
Manicure 35.—, 29.50, 17.50, 12.50
Garaitury z szczotkami . . . 34.50, 25.—, 17.50, 12.50
Garaitur do golenia 34.50, 26.50, 16.50, 12.50, 8.—
Aparaty do golenia 12.—, 6.25, 4.25, 2.50
Paszki do golenia Ia jak. 9.—, 6.—, 4.50, 2.50
Ręczne lusterka celuloidowa 14.—, 9.50, 4.75, 3.80
Lusterka stojące 14.—, 11.50, 8.50, 4.00

III.
Elegancie Manicure damskie 40.—, 25.—, 9.—, 2.50
Skórzane pudełka z przyborami do szycia . . 17.50, 13.50
Manicure kieszonkowe 17.50, 12.50, 1.95
Pachnące nożki damskie 1.95
Rozpylacza kieszonkowe 22.50, 17.50, 12.—, 9.—, 7.00
Stojaki do szczotek do zębów . . . 4.50, 3.50, 2.95, 2.—
Szczotki do włosów 9.—, 6.—, 4.50, 3.50

IV.
Kilki szklane kart. 1 tuz. 6.15, 4.50, 2.8., 1.70
Czubki na choinki . . 3.—, 2.50, 2.35, 1.45, 0.75
Świecek na choinkę kart. 1.30, 0.90, 0.45
Włos anielski kart. 0.4., 3 kartony 1.15
Świecek iskr. kart. 0.45, 3 kartony 1.20
Łańcuszki Lametta . . 0.90, 0.75, 0.50
Sigilla Mopp do froterowania . . . 13.—, 9.—, 3.80

w Drogerji Warszawskiej, Poznań, ul. 27. Grudnia 11 Tel. 20-74.

Gwarantowany Sprzęt Radjowy

znajdziesz tylko u członków „Zrzeszenia Przedsiębiorstw Radjotechnicznych“:

„Batra“, Poznań, ul. Patr. Jackowskiego 5/7
 Centrala Żarówek, wł. K. Donat, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 36
 „Elektra“, wł. Słonkowski Gniezno, ul. Mieczysława 15
 Fabryka Maszyn i Radjo, Jankowo
 „Feston“, wł. Płócienniczak, Strzelno
 Gaponow, Reprezentacja firm Energos i Ergs, Poznań,
 ul. św. Marcina 74
 Głazowski, Gniezno, ul. Chrobrego 8
 „Helios“, wł. inż. Załęski, Poznań, ul. św. Marcina 57
 Kachlicki, Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 1
 Kucharski, Grudziądz, ul. Stara 17/19
 Lniski, Kościerzyna
 Ładownia Akumulatorów, Poznań, Al. Marcinkowskiego 19
 Matuszewski, Poznań, św. Marcin 27
 Pachulski, Poznań, Pl. Wolności 11
 „Philips“, Poznań, ul. Gwarna 16

Poznańskie Tow. Telefonów z o. p., Poznań, ul. Jasna nr. 9
 i ul. Fr. Ratajczaka 39
 „Radius“, Poznań, ul. św. Marcin 62
 „Radjoton“, Poznań, ul. Półwiejska 4
 „Radjoelektor“, Poznań, ul. Ratajczaka 33
 „Radjostator“, wł. Gniewowski, Poznań, Wielkie Garbary 14
 Radjo-Centrala, wł. Inż. Suwański, Poznań, Pocztowa 28
 Radjosprzęt, wł. Maniszewski, Czarnków, Rynek 3
 Stajewski, Poznań, Stary Rynek 6
 „Strzała“, Poznań, Al. Marcinkowskiego 20
 Schultz Oswald, Grudziądz, ul. Wybickiego 5
 Seifert, Środa
 „Telefal“, wł. Stier, Września
 „Tudor“, inż. Buławski, Poznań, ul. Mostowa 4a
 Tasiemski H., Ostrów, Kolejowa 34
 Wojtecki R., Wąbrzeźno, Rynek.

Pw 7926-50, 269

GRAMOFONY

szafkowe i walizkowe

pierwszorzędnej jakości o fenomenalnym tonie.

PŁYTY śpiewaków o wszechświatowej sławie — artystyczne utwory ork. estr. — taneczne — najnowsze szlagiery — kolędy i inne.

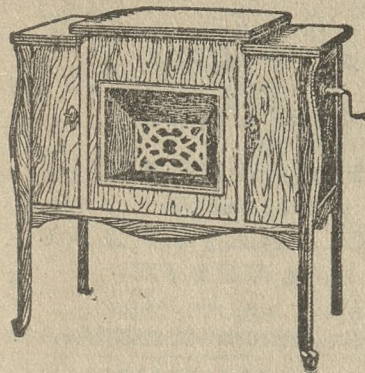
INSTRUMENTY MUZYCZNE dęte — smyczkowe i perkusyjne.

Kw 1249

ST. PEŁCZYŃSKI

POZNAŃ, ul. 27 Grudnia 1.

Ceny przystępne. Demonstracja bez przymusu kupna.

Tani Bazar Przemysł Ludowy
 Poznań, św. Marcin 11
 poleca
 praktyczne podarki gwiazdkowe
 jak:
 rzeźby zakopiańskie, serdaki, kożuszki, artystyczną majolkę w olbrzymim wyborze po najniższych cenach. nw 6072
 Olbrzymi wybór zabawek dziecięcych jak: lalki, wózki, konie, rowery, auta, gry towarzyskie itd.

Korzystając z naszej **SPRZEDAŻY GWIAZDKOWEJ** zyska Pani wiele!!!

Stosownie a przy tem praktyczne

PODARKI GWIAZDKOWE

po wyjątkowo niskich cenach w wielkim wyborze poleca

Juljusz SCHREIBER

Specjalny Magazyn Bielizny, Trykotaży, Płócien, Firan i Stołowizny
 POZNAŃ, STARY RYNEK 49. TEL. 2209.

Pw 7984-50 112

To jest

nowe opakowanie papierowe znanej musztardy „Palmo“

1/8 kg 0,35, 1/4 kg 0,65, 1/2 kg 1,25 zł.

DW 1418

Polecam jako

praktyczne podarki gwiazdkowe:

torebki damskie | teki do akt Kw 1351
 portfele-portmonetki | szkolne teki
 papierosnice | torby podróżne
 etui do cygar | walizy podróżne
 teki do pisania | necesaire podróżne.

Wielki wybór — niskie ceny.

K. Zeidler, Poznań, ul. Nowa 1.

• Artykuły skórzane i do podróży.
 Dla kupujących ładne prezenty gwiazdkowe.

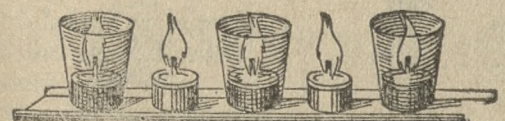
KONIKI dla dzieci
 TOREBKI damskie
 PRZYBORY podróżne
 własnego wyrobu poleca po bardzo korzystnych cenach
 Hurtownia Artykułów Siodlarskich
W. Tomsza
 Poznań, św. Marcin 59
 Hurt. i detal. Kw 1357

ILUMINACJA

na dzień 27. Grudnia

nowość nowość

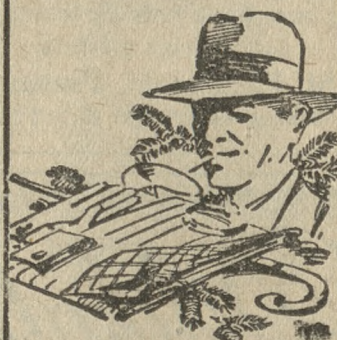
W miesce lichtarzy i bu elek ze świecami podłużne tacki metalowe z żarówkami w oprawkach metalowych z ew. barwnymi abażurkami. Dostarcza hurtownie

B. SNIEMICKI

POZNAŃ, FR. RATAJCZAKA 2. Tel. 35-32
 Niebezpieczeństwo pożaru zupełnie upada.

PROSBA

czy znajdzie się pośród obywateli uczciwe serce i wynajmie urzędnikowi próżne jedno pokojowe mieszkanie za opłatą mies. 5,- zł. który parę lat naprzód nie jest w stanie zapłacić Chętnie bym wolny czas poświęcił na jakiegokolwiek obowiązek bez wynagrodzenia. Zgłoszenia do Kurjera zw 20716

S. Marczyński
 Artykuły męskie
 Poznań, św. Marcin 53.

nw 5625

KUPIEC

samodzielny w Gdyni, lat 35, średniego wzrostu, ciemny brunet, ze względu na zupełny brak znajomości, poszukuje milej, skromnej panny celem późniejszego ożenku. Mniej wagi kładzie się na majątek, jednakże zależy mu na milej, skromnej i przede wszystkim ładnej towarzysze życia. Kandydatki, którym rzeczywiście zależy na szczęśliwym położeniu małżeńskim, raczą z całym zaufaniem nadać oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20702. Fotografia pożądana. Rzecz traktuje się całkiem serio, zapewniając swe milczenie słowem honoru. Fotografie się zwraca.

URZĘDNIK

rutynowany, młodszy od 1 stycznia potrzebny, do Banku Ludowego na prowincji. Reflektuje się tylko na siłę fachową, znającą wszelkie sprawy spółdzielcze. Oferty prosimy złożyć do eksped. pod „Fachowiec“ zw 20721

50 kamieniarzy

do tłuczenia brukowca (głowaczy) z polnego kamienia, poszukuje natychmiast firma Fr. Kowalewski, Poznań. Zgłoszenia tylko u kierownictwa w Chodzieży, L. Kaczmarek, ul. Józefa Raczkowskiego 40. zw 20709/10

Najpiękniejsze podarki gwiazdkowe są:

Maszyny do szycia
 Motorki elektryczne do szycia
 Światło elektryczne do maszyn do szycia.
 Dogodne warunki spłaty.

SINGER

Bezpłatne kursy haftu.

dw 3542

POZNAŃ, ulica 27 Grudnia 16.
 OSTROW (Wlkp.), ul. Kolejowa 15.

SKŁADY:
 GNIEZNO, ulica Dąbrówki 8.
 WĄGROWIEC, ul. Poczтовая 11.

LESZNO, ulica Dworcowa 35.
 SZAMOTUŁY, ul. Dworcowa 41.

Gwiazdor już w drodze...

i pozostawi prześlizne zabawki dla grzecznych dzieci z największego magazynu.

A. KOSZEWSKI, Poznań, Stary Rynek 61.

Pw 766-40 1.

ANTONI ROSE NOWA 7/8. Telef. 33-81.

poleca na Gwiazdkę

PAPIER LISTOWY w pięknych pudełkach

WIECZNE ZŁOTE PIÓRA

Waterman, Parker, Montblanc

GARNITURY NA BIURKO

marmurowe, szklane itd.

TEKI i PODKŁADY SKORZANE

ALBUMY do fotografii, pocztówek i poezji

KARTY do GRY i ZNACZKI PREFERANSOWE

RZEŻBY ZAKOPIANSKIE

w wielkim wyborze, po znanych niskich cenach. dw 3501

NA GWIAZDKĘ

najpiękniejsze i trwałe podarki w firmie

W. JANASZEK, Poznań

ul. Jezuicka nr. 1.

Ozdobne porcelanowe serwisy.

SKŁO STOŁOWE i najszlachetniejsze KRYSZTAŁY
 POSREBRZANE i NIKLOWE WYROBY.

Sprzęty kuchenne.

Pw 792-50 275

Praktycznym i mile widzianym podarkiem będzie

OBUWIE

zakupione w firmie

J. Rozmarynowicz

Poznań, Stary Rynek 93.

Niskie lecz stałe ceny.

Czyści chemicznie
 i odnawia garderobę

męską i damską w 3 dniach

FR. MUSIAŁ

Grobła 27a. zw 2 68

DRZEŹKA GWIAZDKOWE

na sprzedaż w większych
 i mniejszych ilościach.

Informacji udziela

St. Kaźmierski, Poznań,

Dąbrowskiego 89. Tel. 62-28

zw 20704

Pamiętaj
 że

tylko
Ichtimentol

Laboratorium chem aptekarza
 Mra. Szymona Edelmanna we Lwowie, Teatyńska 16

jest wedle zdania znakomitych
 lekarzy najlepszym dotychczas
 znanym nacieraniem przeciw
 nerwobólom, reumatyzmowi,
 gośćcowi i t. p. dolegliwościom.
 Jedna próba wystarczy, aby
 się przekonać o wartości tego
 środka.

ICHTIMENTOL

jest wszędzie do nabycia.

Główny skład wysyłkowy na
 Polskę i Gdańsk:

Pw 7715-72, 101

Poważne przedsiębiorstwo
 handlowe w Poznaniu
 poszukuje młodszego
 zdolnego

korespondenta

władającego bezbłędnie
 tak w słowie jak i w piśmie
 językiem polskim i niemieckim.
 Szczególną uwagę zwraca
 się na dobry styl w obydwóch
 językach. Wiek do lat 28.
 Warunek: dłuższa praktyka
 kupiecka. Wyczerpujące oferty
 z dołączoną fotografią wraz
 z podaniem żadanego
 wynagrodzenia należy
 spiesznie skierować do
 Kurjera Pozn. pod zw 20690

Delikatne, białe ręce

są ozdobą, młodzieńczo świeża, czysta cera stanowi o wdzięku - jedno i drugie zapewni Wam pielęgnowanie skóry kremem Mouson.

Stosowanie tej kuracji polega na wcieraniu rano i wieczorem kremu Mouson, po uprzednim umyciu się mydłem Creme Mouson.

Panowie używają przed i po goleniu kremu Mouson, zapobiega on bowiem przykreemu paleniu skóry i daje miłe uczucie świeżości.

CRÈME MOUSON

1p807

2 instalatorów
 i mistrza instalatorskiego
 dzielnych fachowców,
 którzy mogą się wykazać
 długoletnią praktyką
 pracują samodzielnie według
 rysunków znajdując stale
 zajęcia w poważnej firmie.
 Oferty należy skierować
 do Kurjera Poznańskiego
 pod zw 20703

Karawana

w naszym oknie
wystawowym!

Blawat Polski T.A.
Poznań
Stary Rynek 87/88 - Kramarska 13/14

Poleca: Wartościowe podarki gwiazdkowe od poręczki wielbłądziej do dywanu wschodnio-polskiego

Na mocy uchwały Zwyczajnego Walnego Zebrania z dnia 10 maja 1929 r. oraz Nadzwyczajnego Walnego Zebrania z dnia 6 grudnia 1929 r. zatwierdzonej postanowieniem Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu w nr. 286 „Monitora Polskiego” z dnia 12 grudnia 1929 r. podwyższa

Bank Cukrownictwa Spółka Akcyjna w Poznaniu
dotychczasowy swój kapitał zakładowy, wynoszący

zł 9 000 000 do wysokości zł 12 000 000

przez wydanie 30 000 sztuk nowych akcji na okaziciela po nom. zł 100,—

Kurs emisyjny każdej nowej akcji określa się na zł 120,—, z których zł 100,— przeznaczają się na kapitał zakładowy, resztę zaś, po potrąceniu kosztów, związanych z emisją, na kapitał zapasowy. Całą emisję przejął niżej podpisany Związek z obowiązkiem zaoferowania całej emisji dawnym akcjonariuszom do dokupu, mianowicie, na każde posiadane 3 akcje stuzłotowe dawnych emisji, jednej nowej akcji stuzłotowej po kursie 120%, czyli zł 120,—

Należność za dokupione akcje winno się uiszczyć w sposób następujący: pierwszą ratę w wysokości 1/3 części nom. wartości subskrybowanych akcji nowej emisji oraz całego agia najpóźniej do dnia 31 grudnia 1929 r., drugą ratę w wysokości 1/3 części nominalnej wartości subskrybowanych akcji najpóźniej do dnia 31 grudnia 1930 r., a trzecią ratę w wysokości 1/3 części nominalnej wartości subskrybowanych akcji najpóźniej do dnia 31 grudnia 1931 r.

Wpłaty na akcje nowej emisji biorą taki sam procentowy udział w zyskach, jak akcje poprzednich emisji z tem, że wpłaty, uskutecznione do dnia 31 grudnia 1929, biorą udział w zyskach od 1 stycznia 1930 r., wpłaty uskutecznione do dnia 31 grudnia 1930 r. biorą udział w zyskach od dnia 1 stycznia 1931 r., wreszcie wpłaty uskutecznione do dnia 31 grudnia 1931 r. biorą udział w zyskach od dnia 1 stycznia 1932 r.

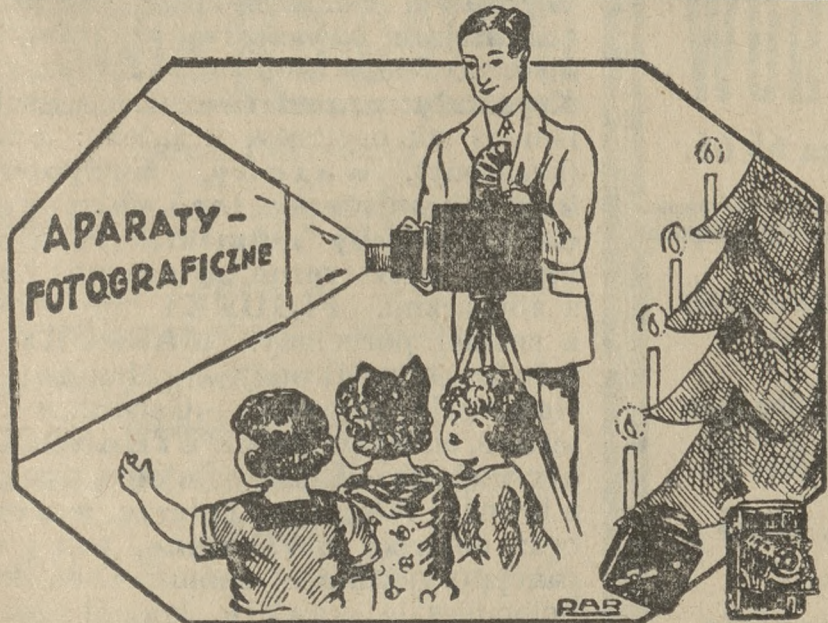
Prawo dokupu upada, jeśli nie zostanie wykonane w terminie 14-dniowym od dnia ukazania się niniejszego ogłoszenia.

Celem wykonania dokupu należy przedłożyć płaszcze dawnych akcji w terminie powyższym w godzinach urzędowych w Banku Cukrownictwa w Poznaniu, lub w jego oddziałach w Warszawie względnie we Lwowie.

Należność za dokupione akcje winno się uiszczyć w sposób wyżej podany, pod rygorem utraty prawa nabycia nowej emisji.

Poznań, dnia 13 grudnia 1929 r.

ZWIĄZEK ZACHODNIO POLSKIEGO
PRZEMYSŁU CUKROWNICZEGO W POZNANIU
STOWARZYSZENIE WPISANE.

Spełnieniem marzeń

Twych najbliższych jest niewątpliwie

Aparat Fotograficzny

jako podarek gwiazdkowy, który kupisz najlepiej we firmie

„CAMERA”, Foto — Sport — Projekcja,
ulica Franciszka Ratajczaka 3

Największy wybór aparatów fotograficznych. — Porada fachowa.

Płyty gramofonowe

Najnowsze nagrania

Poleca Kw 1361/03

„KASTOR”

Gramofony - Rowery
Warsztaty naprawy
Poznań, św. Marcin 55.

Maszynki do mięsa
Maszynki do chleba
Młynki do kawy
Wagi stołowe
Żelazka do prasowania
Termosy
Garnki aluminiowe
Noże i widelce
Karnisze do okien
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza Poznań, ul. Szkolna 3.
Tel. 35-18 i 35-43
-w 7940-50, 115

UWAGA!

P. T.

Zawiadamiam jaknajprzejmiej, iż otworzyłem skład skór miękkich i obuwia wykwintnego damskiego, męskiego i dziecięcego przy ul. Woźnej 19 pod firmą

Wacław Klawitter i S-ka

Solidne obuwie własnego wyrobu, niskie ceny, oraz fachowa obsługa, daje pełną rękojmię na zaspokojenie wszelkich życzeń Szanownej Klienteli.

Polecając się łaskawemu poparciu mojego przedsiębiorstwa pozostaję

z poważaniem

bpw 1187

Wacław Klawitter i S-ka.

Sniegowce w wielkim wyborze.

Niskie ceny gwiazdkowe.

N I E M A N I C W S P Ó L N E G O

Na zapytania czy aparat „TRYUMF” jest tym, Jak go reklamują, donoszą wszystkim. Że w reklamie niema żadnych frazesów. „TRYUMF” jest przebojem nowoczesnej techniki. Każdą ilość bielizny pierze w ciągu kilku minut (Zależy tylko od wielkości naczynia). Nadzwyczaj oszczędnie, bez dodawania żrących środków, Przez ciśnienie i wysysanie powietrza. Oznacza 90% oszczędności czasu i 90% natężenia sił. Największe pranie z całego miesiąca, Jest skrócone do 2 godzin. Pierze najdelikatniejszą i najgrubszą bieliznę. Wykonany całkowicie z aluminium, przez co nie niszczy bielizny. Waga jego jest 900 gramów. Ostatnie pokazy przed świętami Wielkie Garbary 44 Wtorki Środy Piątki godz. 4—6

Generalny przedstawiciel

św. Marcin 63, telefon 54-24.

Pw 7917-50, 827

Z A P A R. Z A G R A N I C Z N E M I

WILLA

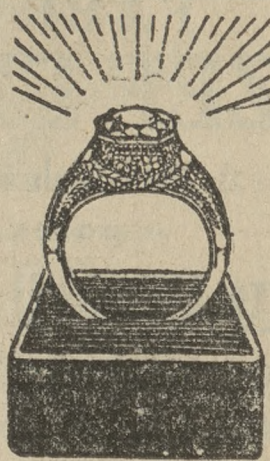
luksusowa, w Solaczu, w pięknym ogrodzie morgowym, z cranzerją, centralnem ogrzewaniem, o 18 ubikacjach, okazjnie przy wpłacie 30—50000 zł natychmiast na sprzedaż. — Zgłoszenia do „Biura Pracy”, Plac Wolności nr. 9. bpw 1138

Korzystne kupno

Całkowite kuchnie, pojedyncze stoły, ramy, skrzynki, dwie sypialki używane, kuchnia i rozmaite inne meble. Fortepian skrzydło, maszyna rymarska, mało używana, tanio na sprzedaż.

UL. DĄBROWSKIEGO 83/85 w podwórzu Składnica 10 i przewóz mebli. Telefon 74-52.

zw 11 672 3

300 zł na palcu

w postaci pierścionka — lepiej

procentuje,

aniżeli pożyczanie tej sumy lub oddanie na procent. Przy 6% otrzymania się po roku raptem 18 zł!

Lepszy interes zrobisz w życiu, gdy będziesz nosić biżuterję i ludzie uważać Cię będą za bogatego! Przyjdź po podarunek gwiazdkowy do firmy Kw 1350

W. MAYER

wł. L. Nalaskowski, ul. Nowa 11.

Poszukujemy zaraz EKSPEDJENTEK

z branży obuwia, konfekcji damskiej i męskiej

majstrów szewckich

na sztyt pasową robotę po za domem i na miejscu,

ekspedjentów

z branży manufaktury i konfekcji męskiej.

Reflektuje się tylko na pierwszorządne siły. — Zgłoszenia piśmienne pod „Pracownicy” do „Biura Pracy”, Plac Wolności nr. 9. bpw 1185

NAJWYŻSZE ODZNACZENIA

otrzymała

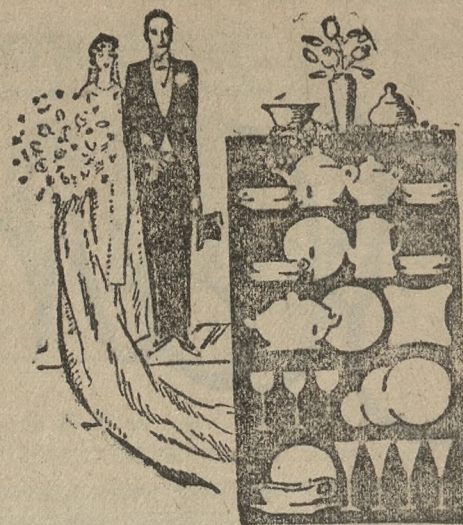
FABRYKA FORTEPIANÓW i PIANIN
A. DRYGAS, Poznań,
ul. Kantaka 5

a mianowicie:

Złote Medale w Katowicach i Wilnie
Wielki Złoty Medal i Grand Prix — Paryż 1927
Wielki Złoty Medal i Grand Premio — Florencja 1929
Wielki Złoty Medal P. W. K. 1929 oraz Państwowy Medal

Dostawca Radjostacji Nadawczych w Polsce. Pw 79.6-50.281

Uprzejmie zapraszamy do zwiedzenia naszego bogato zaopatrzonego magazynu bez przymusu kupna.

WYJAZD

po luksusowe podarki gwiazdkowe do Gdańska lub Warszawy — zbyteczny.

Kto kupuje podarki w Poznaniu
w firmie

„SERWIS“ W. Zietek

zaoszczędzi pieniędzy, czasu i dalekiej podróży.

FIRMA Pw 79.6-50.282

„SERWIS“ W. Zietek
Poznań, ul. 27 Grudnia 2

posiada na składzie wybór wprost
ośniewający i poleca
po cenach przystępnych:

Podarki gwiazdkowe, ślubne, jubileuszowe oraz imieninowe
Specjalność: Serwisy obiadowe —
Wyprawy. Szkło stołowe i najszlachetniejsze kryształy: krajowe belgijskie, czeskie, weneckie i francuskie.
Kryształy prawdziwe (Bleikristall), lśniące jak brylanty, a zatem: bole, (kruszony), wazony, żardyniery, karafki, salaterki, tace, talerze do ciast, kielichy rzymskie. FIGURY i lampy artystyczne „Biedermeyer” z abażurami. FIGURKI koronkowe z saskiej porcelany. MARMURY — Alabastry, Bronzy — Majolika — Galanterja niklowana — Garnitury toaletowe, białe i kolorowe. ŻYRANDOLE kryształowe — Lampy stołowe i wiszące z brzozy. Abażury, Talerze, wazony oraz serwisy herbaciane, pod gwarancją oryginalne: japońskie, chińskie, holenderskie, saskie, kopenhagskie, sefenida — Platerj — Samowary — Sztućce Fraget'a i Henneberg'a. MASZYNKI do kawy wiedeńskie, Tace niklowe i alfenidowe, Sprzęty domowe i kuchenne — Łóżka metalowe. Maszynki do mięsa, do chleba i do noży czyszczenia, Maglownie i wyżymaczki „Schammel'a” z Wrocławia.

Specjalność: Serwisy obiadowe, fajansowe na 6 osób od 29,— zł
Serwis obiadowy porcelanowy, cena jubileuszowa, cały komplet 127 części pięknie dekorowany, Zł 275

Proszę dok adnie zważać na moją od 26-tu lat istniejącą firm.

„SERWIS“ W. Zietek
Poznań, teraz tylko ul. 27 Grudnia 2.

NIEZWYKŁA OKAZJA!

Każdy kupujący w naszej firmie aparat lampkowy, liczyć się może z tem, że otrzyma aparat wartości ponad

1000 złotych gratis

Wszystkim kupującym u nas odbiorniki lampkowe wydajemy bowiem poświadczenia, za okazaniem których w „Radjo Poznańskim” mogą wybrać jedną z kopert zawierających

kupony premjowe. Każda 25-ta koperta zawiera kupon premjowy na aparaty 6—8 lampkowe i inne wartości 1000,— do 1500,— złotych każdy.

Poznańskie Towarzystwo Telefonów

Poznań, ul. Jasna 9 i ul. Fr. Ratajczaka 39. — Bydgoszcz, ul. Jag'ellońska 65 66.

Pw 78.98-50.111

Skład Wyrobów Srebrnych i Platerowanych

FABRYKI
JÓZEF FRAGET

Poznań, plac Wolności 11. Tel. 11-95

poleca:

Najnowe wyroby fragetowskie,

jako to sztucce gładkie i stylowe, serwisy do kawy i herbaty, postumenty do owoców i ciast, koszyczki, przedmioty galanteryjne, restauracyjne i kościelne.

ZW 30226 AZ

GRAMOFONY

pierwszorzędnej jakości o wspaniałym głosie.
Płyty nagrania artystów wszechświatowej sławy.
Repertuar taneczny. Ostatnie aktualne przeboje,
poleca w ogromnym wyborze po cenach przystępnych

K. Kłosowski, 27 Grudnia 6. Tel. 11-19
bpw 1076 naprzeciw Teatru.

TANIA SPRZEDAŻ od 10% do 25% GWIAZDKOWA 25% taniej!

Konfekcja Damska

od 10% do 25% taniej

- Płaszcz rypsw., plusz z obs. daw. 75.- 59⁰⁰
- Płaszcz rypsw. futrzane dawniej 69.- 69⁰⁰
- Płaszcz rypsw. prima 75⁰⁰
- Płaszcz rypsw. prima 85⁰⁰
- Płaszcz model . . . 110⁰⁰
- Płaszcz prima . . . 125⁰⁰
- Płaszcz czysta wełna 135⁰⁰
- Płaszcz crepe marocain obs. mufion 145⁰⁰

FUTRA

- damskie czarne fokowe 390⁰⁰
- damskie kolorowe . . . 450⁰⁰

10% taniej!

Olbrzymi wybór swetrów po niebywałych niskich cenach

- Swetry wełniane piękne des. daw. 12,50 8⁵⁰
- Swetry wełniane piękne kolor. daw. 16,50 10⁵⁰
- Swetry czysta wełna kolor. daw. 19,50 14⁵⁰
- Swetry czysta wełna des. daw. 25,- 18⁵⁰
- Garsonki czysta wełna daw. 36,- 29⁵⁰
- Garsonki czysta wełna daw. 49,- 35⁵⁰
- Swetry dziec. daw. 6,40 3⁹⁰
- Swetry dziec. czysta wełna daw. 10,50 6⁰⁰

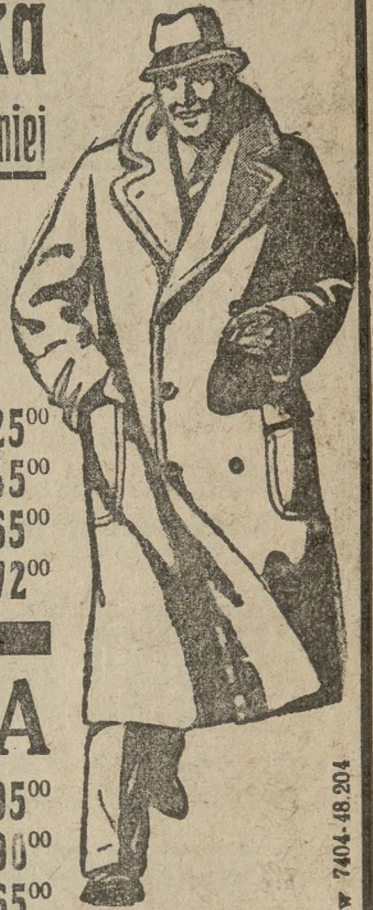
Konfekcja Męska

od 10% do 25% taniej

- Płaszcz z kołnierzem 69⁰⁰
- Płaszcz futrzane z kołnierzem 79⁰⁰
- Płaszcz welour 75⁰⁰
- Płaszcz welour or. 85⁰⁰
- Ubrania dawniej 35.- 25⁰⁰
- Ubrania granat . . . 25⁰⁰
- Ubrania prima kamgar od 45⁰⁰
- Ubrania czesanka . . . 65⁰⁰
- Ubrania dawniej 95.- 72⁰⁰
- Ubrania Smoking . . . 72⁰⁰

FUTRA

- spacerowe czarne od 195⁰⁰
- sportowe prima kola 290⁰⁰
- kurтки futrzane od 65⁰⁰

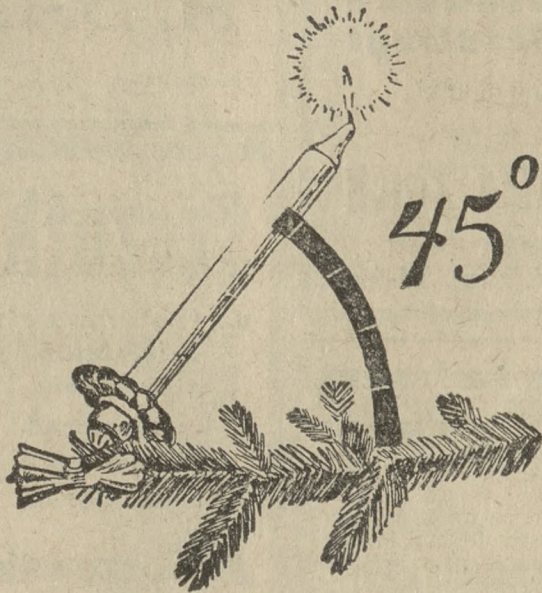
Pw 7404-48.204

WÓDZKI SKŁAD FABRYCZNY

Poznań, Stary Rynek nr. 60, narożnik ulicy Wrocławskiej, parter i I-sze piętro. Telefon 20-39. właśc. J. Stankiewicz.

TEODOR KOWALSKI

Skład fabryczny mebli giętych
Poznań, Fredry 3. Tel. 31-62
poleca w wielkim wyborze:
Garnitury salonowe i do poczekalni
Meble dziecięce,
Bujaki, żardinierki i słupki do kwiatów
Stoliki do herbaty składane z 4-ch,
Łóżka metalowe, materace, umywalki i t. p. Pw 7857-50,89

Nawet w tej pozycji nie kapla świeczki choinkowe
z Drogerji UNIVERSUM
Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38.
Olbrzymi wybór w ozdobach choinkowych.
Mnóstwo pięknych nowości!

Bielizna Najczystsze i cztery
Gorsety Najtańsze ceny

S. KAŁAMAJSKI

H. FOERSTER

Optyk dyplom.
Poznań, ulica Fr. Ratajczaka 35, tel. 2428
poleca w wielkim wyborze
OKULARY i BINOKLE
w modnym wykonaniu — fachowo dostosowane.

Lorgnony
Lornetki teatralne
Lornetki polowe
Termometry
Barometry
Przybory rysunkowe
dw 3517a

KTO

tylko nosi się z zamiarem kupna radjoodbiornika najnowszych udoskon. konstrukcji, gramofonu, eufonu, aparatu fotograficznego, maszyny do szycia (syst. Singera) powinien bezzwłocznie zażądać od nas bezpłatnego ilustrowanego cennika, który odwrotnie wysyłamy bez płatnie. Sumienne wykonanie zleceń zamiejscowych. Usługa fachowa. Ceny konkurencyjne. Warunki spłaty długoterminowe, podług możliwości płatniczej poszczególnego klienta. P 7823-72,114
Dom Towarowy „Uniwersal”, Lwów, Kollataja 3
Telefon 74-80.

Zawiadomienie BURBERRY LIMITED

Słowa „BURBERRY” i „BURBERRIS” wniesione są do rejestrów, jako marki fabryczne, aby oznaczyć niemi towary i ubrania wyrabiane przez firmę „BURBERRYS LIMITED” w Londynie. We wszystkich wypadkach, kiedy nazwa ta oznacza się wyroby, nie pochodzące z fabrykacji albo dostawy „BURBERRYS LIMITED” wdrożone będzie postępowanie karne z powodu nadużycia, względnie nieuczciwej konkurencji. Na życzenie wysyłamy adresy tych firm które posadają na składzie wyroby „BURBERRYS LIMITED”.

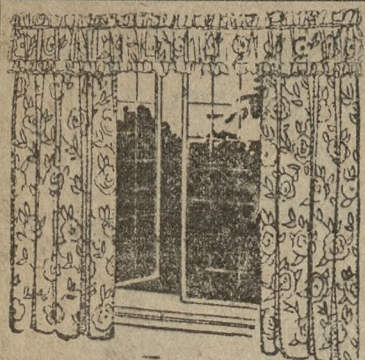
BURBERRYS LIMITED GOLDEN SQUARE
LONDON W. 1

Nerwowi, neurastenicy

cierpiący na drażliwość, słabość woli, braku energii, melancholję, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość nerwów, śledziennicę, nerwowe zaburzenia serca i żołądka otrzymają bezpłatnie broszurę Dr. Weisego. Słabość nerwów
Dr. GEBHARD i S-ka — GDAŃSK. Nr. 85.
Pw 6938-46,28

Jodłowe części skrzynkowe

nie zbijane, ładny biały towar, 10 mm grubości, po 400 sztuk w 34x36 cm a 1,80 zł. 35x34x36 cm a 1,50 zł złożone u spedytora Mewesa Nast., Poznań, do sprzedania.
Tw 800

10% za gotówkę. **Tania Sprzedaż Gwiazdkowa!** **10%** za gotówkę.
Ceny do ostateczności obniżone.
Firanki Kapy Narzutki Chodniki
Story Serwety Pledy Dywany
B. GŁOWACKI - Poznań
Stary Rynek 97. Pw 7891-50, 207

Cegielnia parowa

zabudowania masywne, produkcja roczna ca. 2 000 000 sztuk
cegły, blisko miasta, zaraz kompletnie na sprzedaż. Zgłoszenia Jan Mroziński — budowniczy — Ostrów (Wlkp.)
zw 20 720

Znana, dobrze zaprowadzona firma w Poznaniu, poszukuje

podróżującego

na Województwo Poznańskie. P. P. tylko z dobrymi poleceniami, którzy już z dodatnim wynikiem podróżowali w branży win, ródok lub cukierków etc., zechcą oferty z wyczerpującym opisem dotychczasowej działalności nadesłać do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 20 701

Całkowitą wyprzedają

z powodu likwidacji naszego sklepu detalicznego w Poznaniu przedłużamy do 24 b. m. Niezwykła okazja taniego zakupu wszelkiej galanterji marmurowej jak pisarek, szal, popielniczek etc. Największy wybór. Pw 7808-49, 217

Wielkp. Huta „HELENIT“ T. z o. p.

Fabryka Wyrobów Marmurowych w Rawiczu
Poznań, ul. Wrocławska 10/11.

Wielka Sprzedaż Gwiazdkowa

Brylanty Sztuńce Łańcuszki
Perły Półmiski Zegarki
Szmaragdy Zastawy Budziki

UWAGA: Bezpośredni zakup brylantów w Antwerpii i Amsterdamie oraz wyrabianie wszelkiej biżuterji w własnej pracowni, umożliwia mnie towar pierwszorzędny sprzedawać po cenach niebywale niskich. Pomimo to dla ułatwienia zakupów gwiazdkowych Szan. Klienci będą od dnia 5-go do 22-go grudnia udzielać na wszystkie moje towary

10%

W. Kruk, ZŁOTNIK i JUBILER
Poznań, ulica 27 Grudnia 6.
Założony 1840. Kw 1290

ZABAWKI

Lalki, wózki dla lalek, konie na biegunach, rowerki, samojazdy, hułajnogi, samochody dla dzieci, huštawki, zwierzęta wypychane, klocki do budowania, gry towarzyskie, lalki celuloidowe itd. itd.

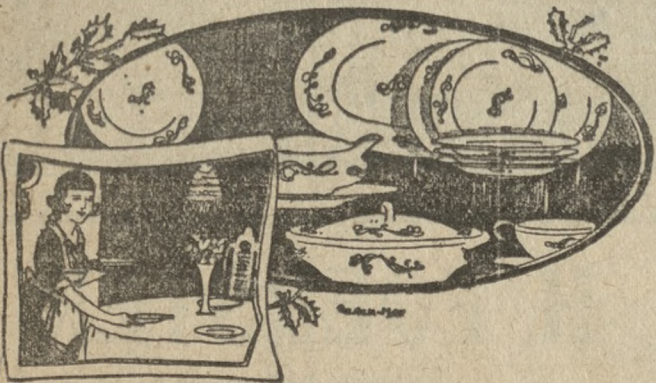
L. KRAUSE, Stary Rynek 25/28
(obok ratusza) Pw 5490
Rok zał. 1839 Tel. 50-51
Wielki wybór! Sprzedaż det. i hurt. Niskie ceny.

ŚLEDZIE opiekane i Bydłingi

oraz wszelkiego rodzaju konserwy rybne znanej marki

„NORDIA-HAWĘ“ Dziedzice, Śląsk

Fabryka Konserw Rybnych i Wędzarnia Ryb
Przedst. A. Krakowski, Poznań, Szyperska 7. Tel. 34-96. Kw 1319

Porcelana, szkło i fajans

które będą chlubą pani domu nabyć można tanio w wielkim wyborze tylko z firmy

A. Koszewski, Poznań
Stary Rynek 61. Pw 7658-48, 199

Fortepiany Pianina

Stawiamy fabryk krajowych jak i zagranicznych na dogodnych warunkach do 24 miesięcy. Harmonje przy wpłacie 250 zł na spłaty po 30 zł miesięcznie poleca

Władysław Kwiatkowski
Poznań, ul. Gwarna 13.
Telefon 74-45. dw 8079

Szczotki

do froterowania, zamiatania, szorowania, kadzi, ubrań, zębów i inne poleca

A. Koszewski
Poznań
Stary Rynek 61.
Pw 7800-49, 198

PATENTY

wzory i znaki ochronne w Polsce i zagranicą
MARCELI ZOCH,
inżynier dyplomowany
rzecznik patentowy
Poznań, Przecznicza 9.
Pw 6040-9 9.245

Płytki metlaskie glazurowane

(Metliacher Fliesen)

do wszelkiego użytku w firmie:

Danziger Fliesenvertriebsgesellschaft m. b. H.
Gdańsk, B — Brandgasse 9 d.
Tw 455

Bieglej stenotypistki

polsko-niemieckiej ze stenografją w obu językach poszukuje poważne przedsiębiorstwo w Wojew. Poznańskim. Oferty w języku polskim i niemieckim wraz z odpisami świadectw zechcą złożyć tylko wykwalifikowane siły do „PAR“ Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 50,278 Pw 7927-50,27

SKŁAD

przy Starym Rynku na II piętrze ca 200 mtr. □, nadający się na hurt. składy, biura, zaraz wolny, telefon. elektr. i gaz. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zw 20692

Sprzedam korzystnie

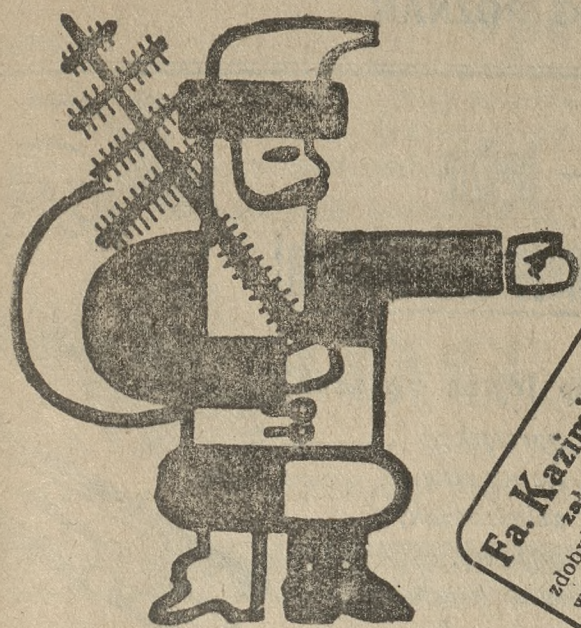
nowy aparat anodowy

na prąd zmienny z napięciem anodowym i szarzewnią oraz prawie nowy Tw 813

głośnik - Telefunken.

Do obejrzenia między godz. 8—17 tą WERNER, pl. Wolności 1a.

Wielka Sprzedaż Gwiazdkowa i Inwenturowa!

Fa. Kazimierz Kużaj
założona roku 1896
zdobyła rzeźbnością, dobrym to-
warem i cenami umiarkowanymi
pełne zaufanie.

Wobec ciężkich czasów urządzamy naszą doroczną
Wyprzedaż Inwenturową
przed Gwiazdką, celem umożliwienia zakupów gwiazdkowych po cenach
zniżonych do ostatecznych granic.

Dywan, to najodpowiedniejszy prezent —
praktyczny i ozdobny. — Kupno dywanu jest
rzeczą zaufania. Należy unikać obcych handlarzy
domokrajnych, a zwrócić się do starej firmy miej-
scowej, dającej pełną gwarancję. Imponujący wybór.

Centrala Dywanów
Kazimierz KUŻAJ

ul. 27 Grudnia 9.

Największy specjalny magazyn w Poznaniu

Upusty ważne
do 24 grudnia.

Na wszelki towar
regularny ... **10%**

Natowar wysortowa-
ny bezbłędny **20%**

Na towar z małemi
błędami ... **30%**

Na resztki chod-
ników, materiałów
meblowych, deko-
racyjnych i mad-
rasy ... do **40%**

Niech każdy skorzysta!

od cen stałych wyznaczonych
na każdym przedmiocie.

Pw 7409/07-18, 22-86

Dywany
Pomosty
Dywaniki
Kilimy
Pasiaki łowicckie

Chodniki
pluszowe
wełniane
jutowe
kokosowe
manilowe

Kokosowe
dywany
chodniki
maty szczotkowe
wycieraczki
Maty chińskie

Materiały podłogowe
samoходowe i filce
Narządy
Kapy
Serwety
Pokrycia mebli

Najlepszy
podarek gwiazdkowy
— aparat radjowy.

Najlepszy
aparat radjowy
— jest TELEFUNKEN
TELEFUNKEN 40w

Głośnik Telefunken
ARCOPHON 3

Najstarsze doświadczenie. — Najnowocześniejsza konstrukcja. nw 5776

Wielka sprzedaż gwiazdkowa

Brylanty
Perły
Szmaragdy
Szafiry
Rubiny

Pierścienie, Butony, Kolczyki, Brosze, Bransolety
Wisiorki i wiele pięknych rzeczy.
Ostatnie paryskie fasony.

UWAGA: Podczas sprzedaży gwiazdkowej udzielam 15% rabatu.

F. TARKOWSKA, Poznań

pl. Wolności 11 (pod filarami).

Pw 7884-50 203

TYLKO

Lakiery - Emalie - Farby
marki

„SMOK“

są najlepsze i najtrwalsze.
Kto „Smokiem“ maluje,
Nigdy nie żałuje. Pw 182

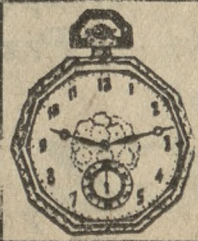
Stenotypistka

potrzebna zaraz do instytucji bankowej na prze-
ciąg 1-2 miesięcy. Reflektuje się tylko na
kwalifikowaną siłę ze znajomością języka
niemieckiego i ewtl. francuskiego lub angielskiego.
Zgłoszenia z podaniem referencji
do ekspedycji Kurjera Pozn. pod nw 6079

Stenotypistka

stenografująca, władająca językami polskim i niemieckim
i dobrze obeznana z korespondencją handlową w większym
przedsiębiorstwie na prowincji. Oferty pod nw 6071 do eksp.
Kurjera Poznańskiego.

Na gwiazdkę!

Najdosowniejse podarki
w bizuterjach i wyrobach złotniczych

po cenach najniższych poleca
E. Bamber, ul. Półwiejska 38.

Skład jubilersko-złotniczy. nw 5981

Adamaszki
Brokaty
Gobelin
Plusze

**POZNAŃSKI
DOM DYWANÓW**

TEL. 1486

M. MINDYKOWSKI

Poznań, ulica Żydowska 33.

Pw 4282-0, 1102

Wycieczka do Paryża 10 stycznia 1930 roku.

Pobyt w Paryżu 10 dni. Gwarancja, że 700 zł starczy
włącznie mieszkania, jedzenia, komunikacji po Paryżu, te-
atrów, wszelkich przyjemności. biletu kolejowego.

Każdy prowadzi kasą sam. Nowy system.

Oferty wysyła na żądanie: **T. Sobeski, Poznań, Garn-
carska 9 — Telefon 31-76.**

zp 20 639

WINIAKI
LIKIERY

WINKELHAUSEN

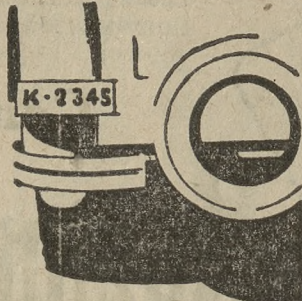
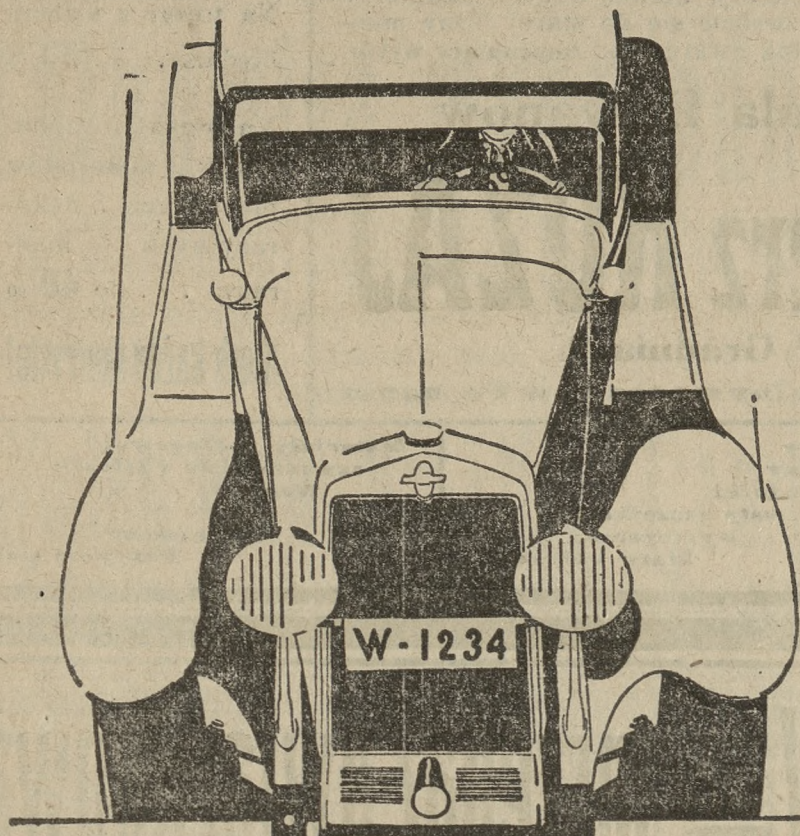
RUMY
ARAKI

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WINKELHAUSEN T.A. STAROGARD-POMÓRZE ZAŁ. 1846

Przedstawicielstwo na miasto Poznań **STANISŁAW LISTING, POZNAŃ**
Plac Sapiieżyński 5, I. p., telefon 28-42.

Pw 4856-42,147

W mieście, na szosie lub na wiejskich drogach, wszędzie pracuje bez zarzutu

Ceny:

Phaeton	zł. 10.650
Phaeton - obicia skórzane	zł. 10.950
Roadster	zł. 11.950
Sedan	zł. 13.650
Coupé	zł. 14.500
Sport Cabr.	zł. 15.450
Landau Sedan	zł. 16.500

loco Fabryka Warszawa.

Chevrolet, jak zrestą każdy inny samochód wytwórni General Motors, jest do nabycia na ułatwionych warunkach płatności według systemu GMAC

6-cio cylindrowy silnik Chevroleta jest niezrównany w braniu najbardziej stromych pochyłości

Trudne warunki drogowe w Polsce wymagają od samochodu specjalnie silnej budowy podwozia oraz wydajności silnika. Zalety te znajdujemy w nowym modelu samochodów Chevrolet. Przepiękna karoserja Fishera z ruchomym siedzeniem kierowcy, pod względem wygody i wytworności, nie ustępuje znacznie droższemu samochodom. Do olbrzymiej popularności Chevroleta w Polsce przyczyniają się

oczywiście, po za jego pierwszorzędni zaletami, dostępna cena, niskie koszty utrzymania i ułatwione warunki płatności, które w każdej chwili można omówić w najbliższym upoważnionem zastępstwie samochodów Chevrolet. Wyrób General Motors.

Upoważnione Zastępstwa na całym terytorjum Polski i w Wolnem Mieście Gdańsku.

CHEVROLET

GENERAL MOTORS w POLSCE, WARSZAWA nr 5795

Generalne Przedstawicielstwo

na powiaty: Gniezno, Września, Strzelno, Mogilno i Żnin.

IGNACY TATARSKI, Gniezno, telefon 169

Własna fabryka karoserji autobusowych i nadwozi ciężarowych.

WARSZTATY: Gniezno, telefon 169.

nr 6064

WIELKOPOLSKA PAPIERNIA Sp. Akc.

BYDGOSZCZ - CZYŻKÓWKO

Telefon nr. 1137-1151.

Adres telegr. „Papyrus“.

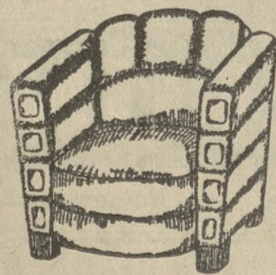
Dostarcza:

Pw 7767-48, 1152

PAPIERY pakowe, słomkowe, celulozowe, drzewne — KARTONY (dupleks, trypleks) — TEKTURY w gramaturze od 25 gram do każdej grubości we wszelkich formatach i rolkach.

Francuski budzik precyzyjny.

Specjalny Zakład Mebli Skórzanych **Leon Olenderczyk**

Poznań, Marszałka Focha 78, telefon 6922

poleca meble skórzane w wielkim wyborze, znane z dobroci i gustu. zw 20708

NA GWIAZDKĘ

Perfumy — Mydła — Wody Kolońskie — Rozpylacze — Puder-
nice — Lustra — Grzebienie — Szczotki — Przybory do golenia.

Wybór olbrzymi!

Towar najlepszy!

Ceny niskie!

Perfumerja **J. DOMICZ**, Poznań, plac Wolności 7.

Pw 7888-50,204

— będzie
bardzo zadowolona!

Kup Jej na gwiazdkę

- 1) garsonkę,
- 2) kamizelkę,
- 3) szlafroczek,
- 4) pyjamę,
- 5) szal jedwabny,
- 6) pończochy,
- 7) rękawiczki

albo piękną bieliznę

Wstąp na ul. 27 Grudnia nr. 20, i zobacz olbrzymi wybór

we firmie **S. KACZMAREK**

Pw 7918-90,224

MAGAZYN FUTER

E. Lehmann

Zal. 1875. Poznań, ul. Wrocławska 18. Zal. 1875.

Wszelkiego rodzaju futra wykonuje we własnej pracowni pierwszorzędnie i solidnie.

Stale wielki wybór z każdego rodzaju gotowych futer oraz skórek od najtańszych do najwykwintniejszych

Ceny umiarkowane! Ceny umiarkowane!

Przyjmuje się wszelkiego rodzaju skóry do garbowania.

Pw 4894-38,13

Wszyscy, którzy skorzystali dotąd z mej Sprzedaży Gwiazdkowej

są jednego zdania: „Przy zdumiewająco niskiej cenie kupiliśmy towar pierwszorzędny“. Sprzedaż Gwiazdkowa Konfekcji męskiej i dla chłopców trwa do 24-go grudnia włącznie.

Przy zakupach gotówkowych udzielam na moje znane niskie ceny dodatkowo **15% rabatu**

K. BOGAJEWSKI

Mech. Fabryka i Magazyny Odzieży męskiej i dla chłopców. — SUKNA - PODSZEWKI
POZNAŃ, Stary Rynek 77 (naprzeciw odwachu).

Pw 7916-50,819

W niedzielę, dnia 22 grudnia magazyn otwarty od 1-jej do 6-jej po poł.

Seweryn Pawlicki
Architekt wnętrza
Fabryka Mebli
Urządzenie mieszkań i lokali według rysunków
Projekty, Kosztorysy, Rysunki.
Poznań, Tama Garbarska 25/28
Telefon 57 71. Linja tramw. Nr. 6.

bpw 107

Tapety

kupuje się bardzo korzystnie u
Waligórskiego
przy ul. Pocztowej 31
tylko naprzeciw poczty
Pw 7851/6-48 28/9

Klinika lalek

Lalki do reparacji przyjmuje się do 15 grudnia.
Części do lalek główki, peruczki, korpusy, rączki, nóżki, trzewiczki, pończoszki i guma.
Lalki ubrane w znanej dobroci i olbrzymim wyborze, poleca najtaniej
„AQUILA“
św. Marcin 61, plac Wolności 9.
Pw 7171-47,19

Laborantki

Poszukuje się od 1 stycznia 1930 r.
dla laboratorium chemiczno-bakteriologicznego w Katowicach.
Zgłoszenia z dołączeniem życiorysu, odpisów świadectw oraz podania warunków pracy uprasza się kierować do 3613
do Administracji Spółki Brackiej w Tarnowskich Gorach (Śląsk)

Ceraty meblowe

obrusy i z metra kupuje się najtaniej u
Waligórskiego
naprzeciw poczty.
Poznań, Pocztowa 31.
Pw 7851/2-18 11/7

Patenty

wzory, znaki towarowe w Polsce i zagranicą
inż. dypl. **F. WINNICKI**,
rzecznik patentowy
Poznań, ul. Konopnickiej 7.
Telefon 7222
Kw 9/1

OBWIESZCZENIE.

W sprawie upadłościowej St. Perlikowskiego we Wrześni, 2. N. 1/28, znajduje się dotychczas w masie = 90 224,33 zł w gotówce. Do uwzględnienia są uprzywilejowane pretensje z tab. I. w sumie . . . 762,72 zł.
z tab. II. w sumie . . . 47 525,40 zł.
Do tab. VI. zgłoszonych jest pretensyj na razem 239 865,77 zł, na które wierzycielom częściowo 12% wypłacać będą.
Września, dnia 10 grudnia 1929 r.
zw 20 719 St. Smodlibowski, zawiad. upadłości.

KONKURS na posadę

hygienistki

kierowniczką stacji sanitarnej.
Kandydatki posiadające odpowiednie i kwalifikacje fachowe zechcą oferty z dołączeniem życiorysu i odpisów świadectw nadesłać w terminie do 20. 12. r. b. Posada jest do objęcia z dniem 1. 2. 1930.
Wynagrodzenie: podług umowy, wolne mieszkanie, opał i światło. Nieuwzględnione oferty pozostaną bez odpowiedzi.
Powiatowa Kasa Chorych Mogilno (Wielkop.)
dw 3606

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 17. 12. r. b., o godz. 10 w Grodzisku, ul. Szeroka 10, sprzedam publicznie za gotówkę: dw 3605
większe ilości szewiottów, kamgarń, satyny, materjałów paltowych, ubraniowych, popeliny, rypsu damskiego, gabardyny, alpaki, sukna, wafry, firan, płótna, fartuchowe, pościelowe, ręczniki, obrusy, inletry, manesztry, ubrania męskie, koszule wierzchnie, bielizną damską, kciernierzyki, krawaty, podszewki, soljeny, zefiry, chustki pluszowe, rypsowe, tureckie muśliny, barchany, szelki, hafty, koronki, suknie, trykoty, guziki i wiele innych artykułów.
Sprzedaż odbędzie się partjami i gdy będą reflektanci ogólnie.
W dowczyk, komornik sądowy w Grodzisku.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, dnia 16 b. m., o godz. 9,30 przy ul. Małe Garbary 5, sprzedam najwięcej dającym za gotówkę: 20 grosów nici, 111 sztuk płótna na koszule „Fema“, 322 sztuk koszul, narzutkę, stół z obrusem, 3 krzesła, lustro i regal. nw 6096
Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.
Pietruszewski, kom. sąd., Wielkie Garbary 33.

ZAGINEŁY

W środę dnia 11 b. m. pomiędzy godziną 3-4 po południu na szosie Poznań-Wrzesnia, zaraz za Kostrzynem, wypadły z kufra samochodowego

dwie skórzane walizki

(próżne).
Łaskawego znalazcę uprasza się o łaskawe podanie swego adresu celem odebrania walizek.

POZNAŃSKIE ZIEMSTWO KREDYTOWE
Poznań, Wjazdowa 11.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Kwiaty
do sukien balowych poleca Bandel. Piekary 1. skład kapeluszy. Pw 6951-48,82

Abazury
najmłodniejsze wykonuje Bandel. Piekary 1. skład kapeluszy. Pw 6953-48,80

Kapelusze
Przerabia i poleca żalobne Bandel. Piekary 1. Pw 6954-48,81

Pajace
lalki stylowe poduszki poleca — Bandel. Piekary 1. Pw 6952-48,79

Pierniki - Gwiazdorki
ozdoby choinkowe, bombonierki czekolady, cukry poleca na gwiazdkę J. Kostecka. St. Rynek 53.

Czerwone buraki
marchew (karotka) brukiew większą ilość loco dom oddania. Zgłoszenia do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 50.518 Pw 7.941-50,318

Skład
na każdą branżę, wraz z nowym urządzeniem dużym oknem wystawowym przyległymi ubikacjami natychmiast odstąpię z powodu choroby. Wiadomość: Poznań, Aleje Marcinkowskiego 3a. Skład Konfekcji, godz. 11-14. nw 5 730

Sprzedam
od 1 stycznia 1930 dobrze zaprowadzony skład maki z obciążeniem zapasów lub bez w Poznaniu. — Zgłoszenia Kurjer zdw 82 839

Na
sprzedaż tanio gołębie rasowe. Kantorowicz. St. Rynek 64. rw 8 064

Meble
po znacznie niższych cenach poleca Pluciński. Wodna 7. zdw 82 807

2 futra
damskie elkowe, męskie piżmowce oraz garderobe męska, wszystko dobrze utrzymane sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 8048

Smalec
ameryk. najlepszy ¼ kg 1,75 zł. Centrala Spożywcza (Trawiński), ul. Wroniecka 12, nar. ul. Stawnej, tel. 2743. rw 8049

Nowy sztucer
okazyjnie na sprzedaż Gdzie? wskazuje Kurjer Stary Rynek rw 8 065

Kanarki
od 15 zł poleca Szczerkowski. Kramarska 24. rw 8 069

Mundur
i futro oficerskie mało używane na średnią figurę tanio na sprzedaż. Adres wskazuje Kurjer zdw 82 437

Pianino
krzyżowe tanio sprzedam. Słowackiego 38, dom ogrodowy part. zdw lewo. zdw 82 827

Electrolux
prawie nowy tanio sprzedam. Poznańska 42. I. p., lewo. zdw 82 835

Rzeźnictwo
mieszkanie, zapęd elektr. spieszenie sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera zdw 82 840

Radjoaparatur
3 lampkowy sprzedam tanio. ul. Szwajcarska 16. II. lewo. zdw 82 768

Parcela
w Czerwonaku przy dworcu i głównej szosie, 2½ morgi, od jednego metra kw. 1 zł. sprzedam zaraz. Oferty Kurjer zdw 82 767

Futra
damskie, różne poleca po znacznie niższych cenach. E. Pałkowska. Maszalska 7. I. zdw 82 763

Pianino
czarne zaraz sprzedam 1 000 zł. Okupnik. Polna 32, podwórze. I. lewo. zdw 82 778

Skład
papieru, towarów krótkich, dobre położenie zaprowadzony, natychmiast do sprzedania. Adres wskazuje Kurjer zdw 82 810

Wózek
dla lalki, jak nowy, bardzo tanio na sprzedaż. Babińskiego 3, w podwórzu, lewo. zdw 82 654

Gospodarstwo
17 morg. ziemia pszenna, prywatne bez długu, budynek I. kl., inwentarz kompletny, w dobrej okolicy, blisko stacji, sprzedam lub zamienie na większe. Zgłoszenia Cyran, Książki, pow. Wąbrzeźno. zdw 82 747

Karetki
(Coupee) w bardzo dobrym stanie na sprzedaż. Stawna 6. zdw 82 812

Landau
lekkie, w dobrym stanie, i para szorów wyjazdowych korzystnie sprzedam. Stawna 6. zdw 82 811

Parowe
urządzenie mleczarni korzystnie sprzedam. Adres Kurjer zdw 82 777

Fortepian
(skrzydło) firma zagraniczna — luksusowe wykonanie — sprzedam okazjnie. Zabłocka, Aleje Marcinkowskiego 1. I. p. zdw 82 809

Wózek
dziecięcy duży, z budką (Brennabor), drugi sportowy bez budki, konia na biegach i krzesło dziecięce do rozkładania tanio sprzedam. Dąbrowskiego 7. II. prawa. zdw 81 704/5

Magiel
sprzedam. Strzelecka 18, Orzeł, wchód Wały Jagiello. zdw 82 521

Skład
papieru, istniejący 30 lat, w centrum miasta zaraz na sprzedaż za gotówkę. Oferty do Kurjera zdw 82 653

Kino-aparat
mały, sprzedam tanio. Walczak, Środa, Kilińskiego 4. III. pr. nw 6 092

Szafkę
wystawowa z 24 szkami kopulastymi do prób zboża lub nawozów garnitur klubowy w gobelinie, kanapa rozkładana na łóżko szafa debowa do książek lub broń biuro sprzedam. Adres wskazuje Kurjer zdw 82 721

Samochód
limuzyna, 6 osobowa luksusowa, marki Berliet, sprzedam okazjnie. Wiadomość Kwiatowa 13 II. piętro, lewo. zdw 82 136

Sprzedam
tanie pościelę spodki, poduszki, maszyny do szycia, kanape, stół, krzesła, Rybaki 7, podwórze, lewo, III. lewo. zdw 82 725

Dom
mieszkalny, nowo budowany, na sprzedaż, ewentualnie mieszkanie do wydzierżawienia. Czyszyński 3 lata zgrzy. Zgłoszenia Jan Tomkowiak, Fabianowo Poznań Zachód. zdw 82 498

Kremerek
jak nowy sprzedam tanio. Przybylski, Chwałiszewo. 64. zdw 82 724

Skład
kolonialny sprzedam zaraz. Adres wskazuje Kurjer zdw 82 505

Futro
damskie korzystnie sprzedam. — Adres wskazuje Kurjer zdw 82 708

Pończochy
piękne, dobre, tanie. — A. Szymański. Poznań, św. Marcin 1, specjalny skład pończoch. Kw 1352/53

Powózki
używane, wolanty, bryczki na sprzedaż. Dąbrowskiego 58. jw 8141/42

Sprzedaje
kupuje meble, inne rzeczy używane Skład Komisowy, Pocztowa 20. zdw 82 561/2

Miód
tanio sprzedam. Tronowicz, Wierzblicze 30 dom ogrodowy. zdw 82 485

Sprzedam
dwa palta zimowe, dobrze utrzymane, na średnią figurę. Radziński, Za Grobla 5. I. zdw 82 484

Gablotka
nowa, 120 cm długa, 50 cm szeroka na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 82 471.

Pokoje
stolowe, sypialnie i meskie sprzedaje korzystnie Maciejewski Kolejowa nr. 48. zdw 82 548

Bandonjum
sprzedam ul. Maleckiego 5. - Moryskiewicz. zdw 82 545

Pierwszorządny
skład rzeźniczy na przedmieściu Poznania z mieszkaniami 4 pokojowymi i urządzeniem motorem do sprzeczania. Zgłoszenia do Kurjera zdw 82 465/6

Pierze
świeże, - darte, niedarte, puch poleca - Stanisław Dyczkowski Wierzbicie 13. zdw 82 393/4

Skład
obuwia naróżnikowy przyległym mieszkaniem, istniejący 30 lat, sprzedam Nowakowski Srem, Kaliska 11. zdw 82 213/4

Dwa
domy, cehlew, duże podwórce i koncesjonowana rzeźnia w Wierzeniu pow. czarnokoskim do sprzedania. Cena 10 000. Hermann Falk. zdw 80 986/7

Singera
maszynę skrzypce wygrane, zegar regulator sprzedam. Poznańska 38. III. lewo. zdw 82 672-3

Plaszcze damskie, dziecięce
gotowe, miarowe, wybór wielki ceny hurtowe. Stary Rynek 76. I. zdw 82 630-1

Ford
limuzyna jak nowa przy niskiej wplatce do nabycia. Poznań, telefon 2194. zdw 82 780-1

Parcela
budowlana za wplatę 400 złotych do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. zdw 82 757-8

Resztówka
sama w sobie 72 morgi buraczanej ziemi zabudowania maszyn, dworek 8 pokoj., żywym i martwym inwentarzem, przy szosie położone blisko miasta natychmiast sprzedam, cena 45 000, wplatę 20 000. Kupno okazyjne. Spieszne zgłoszenia - Cyraniak, Poznań, św. Marcin nr. 63. zdw 82 544

Futro
meskie, tanio Tyrakowska, ul. Mielżyńskiego 22. IV. wejście. zdw 82 543

Frak
jak nowy na małą figurę tanio sprzedam. I. Grzeszkowiak, Kramarska 25. rw 8041

Sprzedam
maszynę do prasowania, ramę z preżeniami firan. Nowaczyk, Generała Prądzyńskiego 55, mieszkanie 16-17. rw 8042

Konia
na biegunach sprzedam. Kola-jewicz, Wielkie Garbary 35, w podwórzu II. pietro, lewo. rw 8045

Radjoaparat
wielki wybór tanio na gwiazdke „Elektrovox”. Półwiejska 30. na przeciw ul. Kwiatowej. zdw 80 332

Pianino
krzyżowe tanio sprzedam. Strzelecka 26. III. pr. prawo. zdw 82 297

Koncesje
wyszynkowa lub sprzedaż butelkowa odstąpi. Poddany, Szmarzewskiego 34. zdw 82 293

Hotel - restauracja
w pełnym biegu, 3 1/2 morgi roli z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa korzystnie do nabycia. Do objęcia potrzeba 3-4 tys. zł. Zgłoszenia do Kurjera zdw 82 255

Skład bławatów
w Wąbrzeźnie z wolnym 3 pokojowym mieszkaniem, bez odstępowania, sprzedaje korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia reflektantów uprasza L. Witkec nast., Wąbrzeźno (Pom.). Rynek 33. zdw 82 254

Dom
skład 3 mieszkanie, elektryczność wodociągi, centrum V ronek, 9 000 sprzedam. Stefan Kolecki, Wronki. zdw 82 741-2

Kamienica
1914 budowana, 2 składy, 4 mieszkania, elektryczność, wodociągi, centrum Wronki, przy drodze całkowicie wolne, 19 000. - Stefan Kolecki, Wronki. zdw 82 743-4

Teki
torebki damskie portmonetki portfele, torby szkolne, nesesery. Wielki wybór niskie ceny własne warsztaty Borzych i Ska Podgórna 3. bpw 910-1

Pończochy
Bemberga od 4,85 zł. Fildecosse wełniane, w obrzynie wyborze, bogaty asortyment deseni i kolorów najtaniej w Warszawskim Składzie Fabrycznym, Wielkie Garbary 40. Kw 1 195-6

Bizuterje
Perły, kolczyki, diademy, paski złote, szale, apaszyki ostatnie nowości, kupisz najtaniej w Warszawskim Składzie Fabrycznym, Wielkie Garbary 40. Kw 1 193-4

Sprzedam
kota czarnego angora. Dolna Wilda 18, Magdziak, zdw 82 538

Sprzedam
lub wydzierżawie warsztat maszyn rolniczych w dobrej okolicy z powodu stosunków rodzinnych zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 463

Raglan
ubranie meskie, plaszczy damski zimowe, sprzedam, Matejki 58, III. Pawłowska, do godziny drugiej. zdw 82 457

Na gwiazdke
polecam papugi, papużki, ptaki ozdobne, kanarki, doborowe śpiewaki, klatki, akwarja, ryby złote i ozdobne oraz wszelkie pokarmy i przybory hodowlane. Handel Zoologiczny, ul. Dąbrowskiego 1, zdw 82 455

Mosinie
przy lesie i kole większe i mniejsze parcele budowlane korzystnie natychmiast do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 82 447

Sprzedam
dobre skrzypce okazyjne, Kolmanowa, Poznańska 43. zdw 82 478

Drzewo
stolarskie, budowlane i opałowe. Ceny konkurencyjne poleca „Silva”, skład drzewa, Poznań, ul. Strzelecka nr. 14 a (przy bramie Debińskiej). Kw 1347

Place
pod wille przy Alei Wielkopolskiej i Grudzieńskiej korzystnie. Zgłoszenia: Poznań, Skrzynka pocztowa 54. zdpw 81 730

Kapelusze Bieliznę
najkorzystniej w firmie „Elegant” w Poznaniu. Wrocławska 30. zdw 77 583

Antyki
meble wielki wybór, zegary, świeczniki i stara porcelana na sprzedaż. Skarbowska 4, pr. lewo zdw 82 004

Choinki
najlepszej jakości w wielkim wyborze po każdej możliwej cenie poleca Jan Przybylski, sprzedaje przy Alejach Marcinkowskiego 8 w ogrodzie Warszawianki. zdw 81 591

Skład
bławatów, towarów krótkich, konfekcji, dobrze zaprowadzony z wolnym mieszkaniem, w mieście prowincjonalnym do nabycia wprost od właściciela, obiekt ca. 25 000, wplatę ca. 10 000. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 860.

Plaszczki
dziecięce podłotkowe i mundurki tanio Hurtownia, Rybaki 10. Pw 6 940-44.12

Dziesięcioletniowe
bernardyny na sprzedaż, sztuka 100 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 092

Maszynę
damską i krawiecką sprzedam. Rybaki 9, skład. zdw 82 530

Skład
kolonialny, dobrze prosperujący, obrót dzienny 400 z powodu choroby natychmiast na sprzedaż. Agenci wykluczeni. - Adres wskaże Gutsch, Matejki 39. zdw 82 529

Sprzedam
maszynę do prania, wyciżmaczkę i polifon. Jankowska, Wolnica nr. 7. zdw 82 519

Futra
mody damskie meskie, wykonuje dobrze tanio. Dąbrowskiego 64 II. p. jw 3 057

Austro-Daimler
6 osobowa limuzyna kon. 10/40, natychmiast na sprzedaż. Dąbrowskiego 7. zdpw 82 523

Prasę
do słomy (Langstrohpresse) w dobrym stanie korzystnie sprzedam. I. Luczak, Środa, fabryka maszyn. zdw 82 448

Zegarki
obraczki, brylanty kupuje się zawsze najkorzystniej w znanej fachowej od 20 lat istniejącej firmie Stefan Hubert, Poznań, św. Marcin 45, po stronie Zamku, tel. 1455 bpw 1073

Garsonki
Golfy, Pullovery Jumptry, wełne kupisz najtaniej w Warszawskim Składzie Fabrycznym, Poznań, Wielkie Garbary 40 Kw 1 197-8

Miód
czysto-pszczylny wysyłam pocztą za zaliczeniem. 5 kg. - 19 zł, 10 kg. - 37 zł. Karol Woś, Brzeźany, województwo tarnopolskie. zdw 82 675

Futra
meskie, gotowe 150, skórki różne 7,50, bibejty 11, skunksy 35, spody pod futra 45, 75, 95, gotowe jupy kożuchowe 45, wszelkie modne skórki najtaniej. Dla odbiorców hurtowych specjalne ceny!! Hankiewicz, Magazyn Futur, Wielka 9, (wchód Szewska). Pw 7 834/5-50.71/2

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz, Wielka 13. Klientach zamieszko-wej odstawiamy własnym samochodem. Pw 7424

Kociol
parowy 1 m x 50, pajak 6 ramienny na gaz i naftę na sprzedaż. Półwiejska 29, parter, prawo zdw 80 519

Tanio
się ubierzesz umiubiesz w Domu Komisowym św. Marcin 78a Pw 6 630-1

Obrączki
ślubne zegarki najtaniej Matyśiak św. Marcin 9 bpw 1159

Najtańsze źródło zakupu
Zegarki, ślubne obrączki i wszelka biżuterja. (Znane niskie ceny.) Zygmunta Kutnera, św. Marcin 50 (narożnikowy dom ul. Kantaka). zdw 82 083

Na raty!
Za gotówkę taniej meble suche w centralnie ogrzewanych magazynach Stanikowskiego ulica Woźna 12 (Butelska) bpw 1 108/9

Skład
kolonialny centrum 2 wystawowe okna, 6 pokoi frontowych, centralne ogrzewanie, korzystnie oddam. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 620

Skład
kapeluszy damskich, galanterji, pokój z kuchnią w ruchliwej ulicy w śródmieściu w Bydgoszczy sprzedam, do objęcia potrzebne 6-7 tysięcy zł. Blizszych wiadomości udziela Fudziński, Bydgoszcz, Szpitalna 5. zdw 82 617

Radjoaparat
5 lampowy z lampami Philipsa 150 zł, kompletny, anoda akumulator, głośnik 250 zł. Zgłoszenia między 5-7. Tomczyk, Chwali-szewo 33. zdw 82 616

Fortepian
sprzedam płyta metalowa. Wiadomość: Ciesielska, Poczta 10. zdw 82 615

Auto
dziecięce, pianino sprzedam. Piekary 5, II. lewo. zdw 82 613

Radjo
4 lampowy sprzedam lub zamienie na gramofon. Oferty Kurjer zdw 82 621

Kwiaty i palny
w wielkim wyborze poleca fabryka kwiatów sztucznych. Wrocławska 4, I. pietro. zdw 82 633

Węgiel
górnosi, odda domokrążnym tanio b) Składnica Inwalid., Tama Garbarska, tel. 2001. zdw 82 627

Łódeczko
dziecięce większe z mosiężn. okuciem prawie nowe, korzystnie na sprzedaż. Ul. Focha 27, m. 3, II. p. prawo. zdw 82 635

Fortepiany
Pierwszorządne krajowe i zagraniczne fabrykaty. Na raty do 24 miesięcy. Witalski Majk, Poznań, św. Marcin 43. nw 6008

Futra
wielkiego rodzaju, spody pod futra oraz różne skórki sprzedaje najtaniej Specjalny Magazyn Futur St. Piotrowski, Szkolna 9. Kw 1 320

Szwajswowanie
autogeniczne spawanie wszelkich części samochodowych wykonuje Ignis, Wielka 6. zdw 82 689

Koncesje
wódczarną oddam. Oferty Kurjer zdw 82 659

Rowerki
dziecięce tanio sprzedam. Czer-niak, Półwiejska 11. zdw 82 670

Fortepian
skrzydło używane sprzedam. - Gen. Umińskiego 15, parter, Wlida. zdw 82 667

Sprzedam
z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa skład kolonialny, magiel, 2 pokoje, kuchnia, światło elektryczne. Oferty Kurjer zdw 82 680

Na Gwiazdke
Pokoje umeblowane dla lalek, szafka do sukienek, 60 ctm. wysoka, i stolik dla dzieci. Zgłoszenia Prusa 1, I. zdw 82 689

Serce
wybranej uraduje się na gwiazdke pięknym pierścieniem, kolczykami zegarkiem. Pierścienie i zegarki od 28 do 100 zł oraz duży wybór stosownych podarków gwiazdkowych poleca Chwilkowski, Poznań, św. Marcin 40. zdw 82 735

Ford
kryty 1927 za 2 100. Musiał, Przemysłowa 28a. zdw 82 752

Zabawek
wózczków, lalek, ubranek, wybór świeżak dziecięcy Kraszewskiego 11. zdw 75 110

Rurki
do ondulacji, jak wóz 8,75 zł, niklowane trwały gatunek 5 zł St. Wenzlik, Poznań, Al. Marcinkowskiego 19. dkw 3072

Gospodarstwa
prywatne 14 morg. w tem 2 laki z torfem, budynki maszynowe, 1 1/2 km. od miasta Opalenicy, cena podług umowy sprzedawca właściciel Piotr Zybura, Rudniki, poczta Opalenica. dkw 3 604

Dom II-piętowy
miasto powiatowe. Wyższe szkoły, 5 lokatorów skład żelaza, sprzętów kuchennych i porcelany z towarem, urządzeniem, 3 morgi ogrodu owocowego i wazrywnego. Dla nabywcy skład i obszerne mieszkanie wolne. Wpłata na dom i skład 30 000. Oferty „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 57.154. Pw 7 890-57.154

Kafle
na 3 piece pokojowe sprzedam zaraz korzystnie. Sławek, Wielkie Garbary 8, II. pietro. Pw 7023-50.277

Pianino
czarne, dobre sprzedam. Cieszkowskiego 8, III. prawo. zdw 82 559

Jamniczka
czarnego, młodego sprzedam. - Cieszkowskiego 8, III., prawo. zdw 82 557

Skrzypce
czarne, Nicolaus Amatus fecit in Cremona 1672 r., sprzedam Sobkowiak, Wierzbicie 41 b. zdw 82 555

2 plaszcze
na chłopca 15 do 17 lat. Focha 47, I. Adamska. zdw 82 516

Parosole
Torebki Damskie, Wiktor Czysty, Poznań, ul. Szkolna 11. Pw 7919-50.235

Choinki
zakopiańskie jodowe, - tylko sprzedaż Wierzbicie 43/45, przy Rynku Wildeckim. zdw 82 551

Lampy
naftowa wisząca i kinkiet, oraz gazowe tanio sprzedam. Polna 14, Dąbrowska, telefon 68-25 jw 3144

Mebelki
dziecięce huśtawki i drezynie sprzedam. Dąbrowskiego 53/55, III. prawo. jw 8147

Pianino
„Ecke” wskaże Kurjer zdpw 82 597

Serwis
nowy 12-osobowy obiadowy i kawowy, pięknie dekorowany, - sprzedam tanio z powodu niewykupienia jego. Artystyczna Malarnia Porcelany, S. Matyła, Poznań, Czartoria 8. zdw 82 603

Dorożkę
samochodową, zegar, koncesje stałą sprzedam. Oferty Kurjer zdw 82 601

Fotoaparaty na raty
po cenach oryginalnych. Oferty Kurjer zdw 82 573

300 zł
kosztuje serwis obiadowy, 123 części, czysta porcelana, w najlepszym luksusowym wykonaniu, lecz tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, w podwórzu. (Śliczny prezent gwiazdkowy). zdw 82 570

Antyczne
meble wielki wybór tanio, Stolarnia, Poznań, Kopernika 3. zdw 78 582

Parę koni
powóz, dorożkę sprzedam. Wrocławska 15, Milczyński, tel. 2575. zdw 82 579

Parcele
we wszystkich dzielnicach miasta i centrum sprzedajemy na dogodnych warunkach. Zgłoszenia „Biuro Pracy”, pl. Wolności 9. bpw 1 133

Parowka
modele, kino, filmy, szkła projekcyjne, zabawki za bezcen. Wielkie Garbary 47, II., Jagaciak. zdw 82 638

Parcele
jedno i półmorgowe blisko Poznania, przy głównej szosie, na dogodnych warunkach sprzedam. Korpok, Krzyżownik, zdw 82 637

Beczki
żelazne sprzedawca Drogerja Piatkowska, Półwiejska 4. zdw 82 428

Dryling
albo dubeltówkę i kl., kal. 16, czek. sprzedam. Plac Nowomiej-ski 1 a, parter, prawo. zdw 82 630

Wystawienie
najniższych cen to najlepsza reklama prosimy przekonać się na wystawie Braci Pióro. Aleje Marcinkowskiego 23 Kw 1150

Przybory
dla fryzjerów karbowki, grzebienie, szrotki, maszyny spirytusowe i do strzyżenia. Pudry, pomadki najtaniej St. Wenzlik, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 19. dw 3 073

Dodge
70 konny w luksusowym wykonaniu zupełnie nowy za cenę bardzo korzystną do nabycia. Zgłoszenia Karossa, Niegoleskich 22. Pw 7 841-50.78

Motocykle
bardzo okazyjne kupna sprzedaje Koszczyński, Paszaj Kino Apollo. zdw 80 612

Rower
dziecięcy, dwukolowy, marki francuskiej w bardzo dobrym stanie, sprzedam tanio Słowackiego 27, parter na prawo. zdw 81 564

Korzystna sprzedaż
Skład żelaza, sprzętów kuchennych szkła etc., miasto powiatowe natychmiast sprzedam. Mieszkanie 4 pokoje, dzierżawa 130 zł. Objęcie 8 000. Oferty Aleje Marcinkowskiego 11 pod 57.156. Pw 7 881 57.158

Posiadłość
przy Poznaniu w rozmiarze przeszło 4 000 kw. m., z zabudowaniami i ogrodem za cenę 60 000 - zł sprzedam lub zaciągnę pożyczkę na I. hipotece. Oferty do Administracji „Polonii” ul Zielona 1. nw 6 077

Brylanty okazyjne
Najtańsze źródło zakupu Zygmunta Kutnera, św. Marcin 50, narożnikowy dom ul. Kantaka zdw 82 084

Dom
piętrowy, 8 pokoi, skład wszystko wolne zaraz, ładny 2 morgowy ogród i mniejszym mieście Poznańskiego sprzedam przy zaliczce 15-20 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 130

Gwarancyjne grzebienie
w wielkim wyborze! Drogerja Uniwersum, Poznań ul. Fr. Ratajczaka 38. Pw 7113 46.181

Najlepszy prezent gwiazdkowy
eleganckie garsonki suknie szlaf-roczki, pullovery swetry ubranka, kostiumy sportowe, szale, kombinacje pantalonu, Welnia, wykonanie pierwszorządne „Tricot”, Rom Szymańskiego 10, III. róg Placu Świątokrzyskiego Pw 7689-57.97

Młyn motorowy
z turbina wodna 45 kw, woda stała, gospodarstwem 60 morgowym, przemiał 100 ctm, bogata okolica, przy szosie, wartości 150 000 zł sprzedam zaraz lub zamienie na dzierżawę 300-400 morg kamienie. Poznań - Bydgoszcz z dopłatą połowy. Zgłoszenia do Kurjera Pomańskiego zdw 82 079

Parcele
Focha, nar. Palacza sprzedam Biuro Handlowe Boltar, Poznań, Skarbowska 17. zdw 82 230

Harmonjum
amerykańskie firmy Pelonbet Pelton & Co. do sprzedania Marszałka Focha 98 III. pietro, od godziny 3-5. zdw 82 530

Kanarki
tanio na sprzedaż samiczki do legu. Aleje Marcinkowskiego 26, Czub. zdw 82 326

Palta
ubrania przechodzone sprzedam. Matejki 45, II. lewo. zdw 82 359

Prawdziwy
chiński serwis i Bleina kryształy zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 82 350

Składy
korzystnie sprzedam. Adres Kurjer zdw 82 342

Kanapę
dwoma fotelami korzystnie sprzedam. Wierzbicki, Rybaki 9 zdw 82 346

Rower
meski sprzedam za 85 zł. Gasi-rowskich 12, III. lewo. zdw 82 345

Meble
wielkiego rodzaju nowe i używane Najdogodniejsze warunki spłaty Stefan Pahl ul. Marszałka Focha 29 marazyn mebli tel. 64-25. Pw 6 186-41.75

Pianino
krzyżowe dobre 1 800. Adres wskaże Kurjer zdw 82 401

Lornetka
ozdobna, branzoletka bursztynowa, aparat do elektryzowania, suknia aksaminowa tanio na sprzedaż. Adres śródmieściu wskaże Kurjer zdw 82 399

Dobry
prawdziwy overski dywan cirka 300/400 i 8 rozmiarowych małych dywanów tanio na sprzedaż. - Rzeczypospolitej 6, skład. zdw 82 399

Sprzedam
dobrze zaprowadzony autobus 18 osobowy marki „Chevrolet” łącząc z linją z powodu zmiany przedsiębiorstwa. Cena podług umowy. Zgłoszenia przyjmują Józef Zawadzka, Kepno, Rynek. zdw 81 392

Wózki
reczne, 2 i 4 kołowe tanio na sprzedaż. Krauze, Za Groblą 3/4 zdw 81 943

Majutki
ziemskie od wólki do sześćdziesięciu doskonałej gleby we wszystkich dzielnicach Polski oraz dzierżawy bezpośrednio od właścicieli - poleca „Poradnik”, Warszawa, Chłodna 44 telefon 205-11. zdw 79 466

Sprzedam
skład sprzętów kuchennych w mieście powiatowym (w rynku). Zgłoszenia Kurjer zdw 80 057

Skład
kolonialny z komplem. urządzeniem, towarem dwupokojowym mieszkaniem z meblami lub bez zaraz na sprzedaż Oferty Kurjer zdw 81 520

Pasteryzator
do mleka nie używany, o pojemności 100 litrów i 8 nowych koni do mleka 20-litrowych sprzeda Maj. Staroleka, tel 27 40. zdw 81 565

Wózki
dziecięce dla lalki rowerki tanio Guma 27 Grudnia 15 podwórce zdw 71 233

Zegarki
złoto, srebro alfenida nagrody sportowe poleca Gasirowski i Frankowski św. Marcin 34 telefon 55-28. bpw 931

Pianola
wraz z 140 rolkami utworów muzyki poważnej i lekkiej do sprzedania Obejrzeć można w biurze przy Al. Marcinkowskiego 19 I. pietro. zdw 81 666

Motocykl
starszego typu bardzo tanio sprzedam Adres wskaże Kurjer zdw 82 432

Wyżła
młodego tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 82 429.

Gablotka
80x50 oszklona nowa na sprzedaż. Drogerja Piatkowska, Półwiejska 4. zdw 82 427

<

Samochód
półciężarów „Ford” gotów do jazdy zaraz na sprzedaż. Adres wskazuje Kurjer zdw 82 386

Skład
kapeluszy damskich tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 82 379

Kostjum
narcyarski damski lub do konnej jazdy tanio na sprzedaż. Mistrz krawiecki. Mucha, św. Marcina 46 zdw 82 377

Lampa
gazowa ściągana 30 zł., lampa latarnia arts. do halu 30 zł., abażur elektr., nowy 40 zł. — Jeżycka 43. I. l. zdw 82 376

Mało używane
imadło, lampa-lutowania, wiertarka „Ixon”, różne gwintowniki, rowery, klucze, cegły itp. cena 80 zł., oprócz tego waga stołowa z ciężarkami tanio. Oferty Kurjer zdw 82 361

Majątek
ziemski 1500 mógk ziemi pszenno-buraczanej, pełne inwentarze i zasoby, stacja blisko, cena 900 000 zł. wpłaty 250 000 sprzedaj. Jax, Poznań, Ratajczaka 10. zdw 82 369

Majątek 380 mógk magd.
Pańska rezydencja, kanalizacja, wodociąg, szosa, kolejka na miejscu, budynki murowane maszynowe, inwentarze kompletne, ze wszelkich rodzajów na sprzedaż przy małej wpłacie, rola pszenno-buraczana, laki, lat 8 km od dużego miasta. Zgłoszenia telefon 28 50. zdw 82 366

Szpic
syberyjski, wózek dziecięcy jak nowy, etole seadowa sprzedaj Daszyńska, św. Wojciecha 5. zdw 82 365

5 KUPNA

Pianino
kupie. Cena Kurjer zdw 81 218

Kupię
dom nadający się na rzeźnictwo w mieście lub wiośce parafialnej wprost od właściciela. Proszę o podanie dokładnych warunków. Zgłoszenia St. Jankiewicz, Kielczewo nr. 4 Kościeln. zdw 80 198

Gramofon
szafka używany, lecz w dobrym stanie, kupie. Oferty do Kurjera zdw 82 077

Altówkę
używaną kupie. Zgłoszenia z ceną Kurjer zdw 82 117

Poszukuję
piekarni na prowincji lub na wsi. Warunki proszę skierować do Kurjera zdw 82 129

Kanarka
zdrowego, młodego, ostrego śpiewaka najchętniej z tonami słowika kupie. Oferty zdw 82 358

Drzewo
Kupie luty, szalówki, kantówki z rozbiórki. Oferty z podaniem ilości, jakości, ceny Kurjer zdw 82 182

Pianino
pierwszorzędnej marki w dobrym stanie kupie za gotówkę. Zgłoszenia „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 50 290 Pw 7 882 50 290

Zegarek
kupie Omega lub Longines. Oferty Kurjer zdw 82 286

Fotograficzny
aparatus 9x12 używany kupie, może być bez obiektywu. Oferty Kurjer zdw 82 430

Kupię
kase National. Adres wskazuje Kurjer zdw 82 410

Westfalska
angielskie emalowana kupie tylko w dobrym stanie. Żydowska nr. 6, skład meli. zdw 82 344

Duża szopa
przenośna kupie. Rozmiar i cenę podać do „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 50 288 Pw 7917-50 288

Kupię
maszynę do szycia. Oferty Kurjer zdw 82 486

Kiosk
maszynę do ciekcia tektury i do nciecienia tektury kupie. Oferty Kurjer zdw 82 541

Kupię
okazyjnie skrzypce dla chłopca. cene. Kurjer zdw 82 350 7

Firany
flulowe do dwóch okien, dwuan w dobrym stanie kupie. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 452

Stolarskie
warsztaty, narzędzia kupie. Oferty Kurjer zdw 82 475

Kupię
dobrze rentująca się nieruchomości przy wpłacie do 20 000 zł. Oferty do Kurjera zdw 82 512

Kupna
200-250 mógk, najchętniej rezydencja poszukuje z natychmiastową wpłatą 50-60 tysięcy — reziza do wiody. Oferty z dokładnym opisem ziemi, budynków, montażu etc uprasza pod H. Cich Pleszew, poste restante. Pośrednicy wykluczeni. zdw 82 509

Kupię
lub obejmę w dzierżawę gościniec bez wzgl. z koncesją z dogodną komunikacją do Poznania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 82 439

Restauracyjny
bufet oraz stół z aparatem kupie. Rozmiar i cenę podać do „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 50 239. Pw 7918-50 239

Kupię
słome na ściółkę lub trociny. — Edmund Jankowski, spedytor. Pw 7921-50 236

Kupuje
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy Dom Komisowy Podgórna 2 Pw 4 946

Kupię
bilard francuski. Oferty Kurjer zdw 82 681

Urządzenie
do składu kolonialnego kupie. — Zygmuntowicz, Górna Wilda 38. zdw 82 728

Skład
ruchliwej ulicy z mieszkaniem bez kupie. Oferty Kurjer zdw 82 750

Kupię
kase „National”. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod dw 3 611

Kupię
otwartego Forda, model 27-28. Spieszne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 82 820

Gramofon
beztubowy kupie. Oferty cena do Kurjera Poznańskiego zdw 82 765

Motor
na ropę, naftę. 3-4 PS kupie. Włodek, Prądzińskiego 27. zdw 82 776

6 KAMIENICE

Kamienicę
dużą trzypiętrową w Poznaniu sprzedam na korzystnych warunkach. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 547

Kamienicę
przy ul. (Matejki) wolne mieszkanie 6 pokoi, cena 320 000 zł, sprzeda natychmiast Centrala Handlowa, 27. Grudnia 5. zdw 82 625

Polowę
kamienicy komfortowej, centrum Poznania, mieszkanie 6 pokojowe wolne, dochód roczny 7 500 zł, cena 70 000, wpłaty 35 000, spiesznie sprzedaj „Krukus”, Pocztowa 30. zdw 82 734

Kamieniczkę
kupie, wpłacie 10 000. Oferty Kurjer zdw 82 751

Kamienice
w Poznaniu począwszy od 40 tysięcy sprzedaj szybko Kędziora, 27 Grudnia 16. zdw 82 814

Kamienica
55 000 wpłaty 30 000, czynsz 6 000 mieszkaniem wolne, Baumgartner, Plac Sapieżyński 2 a. III. zdw 82 784

7 PIENIADZ

15 do 20 000 zł
na pierwszą hipotekę pupilarna kamienicy w Poznaniu poszukuje. Procent według umowy. Oferty Kurjer zdw 81 783

Poszukuję
35 000 zł na II. hipotekę 3 piętrowej kamienicy w Gdyni. Zgłoszenia Norbecka, Gdynia, Szosa Gdańska zdw 81 077

15-20 tys. dolarów
wypożyczyć natychmiast na 15% płatne z dołu, natomiast 12% płatne z góry za 2 lata. Mogę kupić kamienicę w tej samej cenie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 208

Z kapitałem
30 000 zł przystapie jako czynny spółnik do rentownego przedsiębiorstwa z hipoteczną gwarancją. Oferty Kurjer zdw 81 839

Przyjmę współnika
najchętniej samotnego do składu żelaza, sprzętów kuchennych i szkła, gotówka 5 000. — Miasto powiatowe. Zgłoszenia „Par”, Al. Marcinkowskiego 11 pod 57 160. Pw 7 889-57 160

Szukam
3 000 do 4 000 złotych na skład, zabezpieczenie hipoteczne, procent według umowy. Oferty do Kurjera filija Stary Rynek rw 8047

80 000 — 100 000 zł
na I N hipotekę ziemskiej, majątek, wartości 350 000 zł, na krótki termin, potrzeba ze względu na rodzinnych. Zgłoszenia od 28. — 50 procent od umowy. zdw 82 367

Włóżę
do rentownego interesu gotówkę do 5 000 zł i współpracę, wszelkie złożyć kapitał jako kancie na posadę przedsiębiorstwa lub handlu na kierownicze stanowisko. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 82 462

1.500-2.000 złotych
pożyczki poszukuje gwarancją zapewnioną, udzielającemu dam stała posadę wóznego od 1. I. 30 roku. Oferty Kurjer zdw 82 684-5

Szofer
ślusarz, trzeźwy i sumienny dłuższą praktyką, poszukuje posady od 1. I. lub od 15. I. Oferty Kurjer zdw 82 456

Kto
pożyczy 100 zł (zastaw kwity wartościowe) oddam z procentem. Oferty Kurjer zdw 81 831

Szukam
pożyczki 1 000 zł, dam umebłowany pokój z urządzeniem kuchni blisko Poznania. zdw 82 450

1.300 dolarów
wypożyczyć na hipotekę lub za dobrą gwarancją. Oferty z podaniem gwarancji oraz procentu pod nr. 50 237 do „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 7920-50 237

300 zł
na pół roku na dobry procent pożyczki przedsiębiorstwo w wartości 10 000. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 82 556

5.000 zł
kancie wstawie za otrzymanie posady kierownika (rzućki kupiec). Oferty Kurjer zdw 82 563

7
do 8 tysięcy dolarów na I. hipotekę w Poznaniu poszukuje. Dam 15% za rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 82 759

Do 100.000
złoty poszukuje na I. hipotekę majątku ziemskiego wartości przeszło 500 000. Procent wysoki. Oferty Kurjer zdw 82 843

20.000 zł
na prima I. hipotekę poszukuje Kędziora, 27 Grudnia 16. zdw 82 815

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
dwupokojowe ogrodem — 1.500, roczna dzierżawa policzona, stacja od Poznania, odda gospodarz. Adres wskazuje Oredownik zd 82 205

Bezpłatnie
uprasza zgłaszać pokoje mieszkania, wszelkie ubikacje, także poleca się takowe „Fragut”, Ratajczaka 15. Pasaż. zdw 81 707

Mieszkanie
eleganckie, 7 pokojowe, z częścią wem umebłowaniem na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurejra zdw 82 082

Mieszkania
1-4 pokoi kuchnie od gospodarza za czynszem zgóry spiesznie wynajmie „Pawilon”, Marszałka Focha 15. zdw 82 594-5

1
lub 2 pokoje z urządzeniem kuchni wynajmie. Dzierżawa półroczna zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 875

2 pokoje
i kuchnia do wynajęcia wprost od gospodarza. Generała Unińskiego 14. zdw 82 503

Mieszkanie nowe
2 pokoje i kuchnia, za dwa lata zgóry 1 500 zł wydzierżawie. Ul. Rataje odbudowanie, naprzeciw fabryki Hönscha. zdw 82 488

Kuchnię
dam nieciwim osobom za dozorowanie mieszkania. Polonia, portier. zdw 82 460

Mieszkania
po 2 i 3 pokoje, skład przy lotnisku cyw. zaraz bez odstępnego wprost od gospodarza do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 525

Mieszkanie
śródmieście, najlepsze położenie, pięć, sześć pokojowe oddam zaraz. Oferty Kurjer zdw 82 590

Mieszkanie
z meblami 2 pokoje i kuchnia zaraz do nabycia. Fabryczna 42. III. wprost. zdw 82 610

Wydzierżawię
1 pokój kuchnie i piwnicę zaraz. Maczyński, Mosina, ul. Garbarska 32. nw 6 086

Dwa
pokoje obszerne z telefonem w centrum odstąpię. Zgłoszenia — Kurjer zdw 82 716

Mieszkanie
2 pokoje kuchnie wprost od właściciela 1 500 w tem 2 lata dzierżawa. Informacja, pl. Sapieżyński 7. I. pnr. zdw 82 790

Mieszkanie
6 pokoi komfortowych w nowoczesnej willi zaraz od gospodarza do wynajęcia. Marwnarska 17. Pw 7 933-59 113

Cztery
pokoje wszelkimi wygodami, przyległy skład, tania dzierżawa, przy Garbarach, 8 500. Gospodarz, Żydowska 5. zdw 82 690

Mieszkania
1, 3, 5 pokojowe za dzierżawę zaraz wolne, wybór innych poleca Poznańska Informacja, Fredry 1 II. zdw 82 787

2 pokoje
kuchnia, korwitarz już wolne. — Soltysiak, ul. Prusa 18. zdw 82 318

Lokal
3 pokojowy, I. piętro front, ulica Pocztowa, zaraz do wynajęcia od gospodarza tylko na biuro lub interes przemysłowo-handlowy. Wiadomość Stefan Obrebski, Piotra Wawrzyniaka 33 telefon 73 94. zdw 82 838

2 pokoje
i kuchnia zaraz do wynajęcia, z światłem elektrycznym w Górczyńcu od gospodarza, za 3 000 zł na 2 lata dzierżawy. Oferty Kurjer zdw 82 708

Jeden
do 7 pokojowe odda Warta, Sew. Mielżyńskiego 23. zdw 82 736

Pokój
kuchnia 1.200, policzona 2 lata dzierżawa, objęcie zaraz. „Centrum” Żydowska 5. zdw 82 686

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
2 lub 3 pokojowe z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza czynsz 2 lata zgóry. Oferty Oredownik zd 79 693

Poszukuje
3-5 pokoi od gospodarza Czynsz placę zgóry. Oferty Kurjer zdw 82 113

3-4
pokojowego mieszkania poszukuje wprost od gospodarza, placę za kilka lat zgóry, mam pokój i kuchnie do odstąpienia. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 428

Do 3.500 zł
zapłacie za 3 lub 2 pokoje z kuchnią. Oferty Kurjer zdw 82 504

2 000 złotych
dam za 2 pokoje, kuchnie, za rok dzierżawy. Oferty Kurjer zdw 82 487

Kupię
mieszkanie od 2 pokoi, czynsz obojetny zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 82 488

Mieszkania
2 lub 3 pokojowego z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza czynsz zgóry 1-2 lat. Oferty Kurjer zdw 82 507

Mieszkania
2 lub 3 pokojowego z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 655

Pokoju
z kuchnią poszukuje od 1. I. 30, lub 15. I. 30, okolice Luboń, Starego, Fabjanowo, Junikowo, czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 82 660

Wypożyczę
4 000 zł gospodarzowi, który mi odda 2 pokoje kuchnie. Zgłoszenia Informacja Handlowa, pl. Sapieżyński 7. I. pnr. zdw 82 791

Kulturalna
solidna trzyosobowa chrześcijańska rodzina poszukuje od Nowego Roku trzechpokojowego komfortowego pustego mieszkania z kuchnią i wygodami, nie wyżej II. piętra w pobliżu tramwaju. Zgłoszenia do 20 grudnia. Kurjer zdw 82 826

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamiana
1 pokoi na 1 pokoi lub 2 z kuchnią z dopłatą bezdzietnego małżeństwa. Oferty do Kurjera zdw 82 233

Zamienię
5 pokoi Bydgoszczy na 3-5 Poznań. Adres wskazuje Kurjer zdw 82 112

11 POKOJE UMEBL.

Pokój sypialny
na 2 osoby kompletnie umebłowany, drugi próżny ewentualnie z urządzeniem kuchni wynajmie zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 884

Pokój
od 15. 12. z całkowitem utrzymaniem wynajmie. Słowackiego 37. II. lewo. zdw 81 886

Pokój
od 1. I. z całkowitem utrzymaniem dla dwóch osób wynajmie. Słowackiego 37. II. lewo. zdw 81 885

Pokój
umebłowany z elektrycz. światłem panu wynajmie. Koscińskiego 10. parter, prawo. zdw 81 650

Pokój
jasny, ciepły, elektryczność, 2 panom lub bezdzietnemu małżeństwu zaraz wynajmie. Skryta 2. I. lewo. zdw 82 678

Pokój
umebłowany, duży, ładny, wejście wprost z klatki schodowej, do wynajęcia. Zakrzewska, Jakubowskiego 30. II. piętro. zdw 82 677

Pokój
frontowy, słoneczny, jednoosobowy zaraz do wynajęcia. Wierzbicice 34. II. lewo. zdw 82 671

Eleganckie
2 pokoje z kaloryferami, telefonem, dla osób z towarzysztwa wolne. Matejki 61. parter, prawo zdw 81 940

Pokój
frontowy, słoneczny dla pana na stanowisku. Grunwaldzka 5. II. prawo. zdw 82 098

Pokój
jednoosobowy, ładny, słoneczny zaraz. Kanałowa 7. II. prawo. zdw 82 130

Pokój
na dwie osoby z urządzeniem kuchni wolny zaraz. Łazarski Rynek 8. Grzechowiak. zdw 82 172

Obok Kina „Stylowego”
dobrze sytuowanemu panu wynajmie zaraz umebł. lub próżny elegancki, czysty, słoneczny frontowy, niekrepujący pokój z elektryką, centr. ogrzewaniem, lazienką. Adres wskazuje Kurjer zdw 82 562

Pokój
elegancki, solidnemu panu wynajmie. Rohloff, Ogrodowa 5. zdw 82 268

Pokój
umebłowany, elektryczność lazienka, telefon, ciepły suchy, jasny. Tylko dla pani lub studentki. Łazarz, Berwińskiego 1, telefon 77-16. Smólski. zdw 82 421

Ładny
pokój dla 2 panów zaraz. Kraszewskiego 11. III. lewo. zdw 82 404

Tani
pokój dla pana, elektryczność. Pościel pożądana. Grobla 6. dom tylny. III. lewo. zdw 82 400

Skromny
pokój wydzierżawie zaraz. — Półwiejska 37. III. lewo. zdw 82 374

Wynajmę
umebłowany duży pokój 1-3 osobom. Dąbrowskiego 52. I. prawo. zdw 82 363

1
lub 2 próżne pokoje w willi, elektryczność, urządzenie kuchni, lazienki, dla bezdzietnych do wynajęcia. Szczepana 14. wys. parter, Debiec. zdw 82 443

Pokój
na 2 osoby wynajmie zł 60 miesięcznie. Adres Kurjer zdw 82 441

Samotna
pani odda kompletną sypialnię inteligentnym osobom, lub lepsze mu bezdzietnemu małżeństwu z urządzeniem kuchni zaraz. Gen. Koscińskiego 25. Wróblewska. zdw 82 502

Pokój
umebłowany wynajmie. Rzeczpospolitej 9. III. piętro. dom ogrodowy, prawo. zdw 82 501

Pokój
zaraz wolny. Św. Józefa 6. parter, lewo, front. zdw 82 498

Pokój
z osobnym wejściem światło elektryczne od 15 12 20. Długa 10. II. zdw 82 445

Pokój
umebłowany wynajmie. Wierzbicice 31a. IV. zdw 82 491

Pokój
umebłowany samotnemu panu zaraz wynajmie. Wronecka 16. II. zdw 82 469

Młyńska
12. I., prawo, wynajmie. pokój. zdw 82 549

Pokój umebłowany
panu utrzymaniem wynajmie. Grobla 1b III. prawo, narożnik Wielkich Garbar. zdw 82 451

Skarbowa
14. parter, prawo, pokój umebłowany zaraz. zdw 82 537

Pokój
umebłowany, elektryczność, — ogrzewanie od zaraz. Sniadeckich 16. parter, prawo. zdw 82 534

Pokój
umebłowany wynajmie. Staszica 25. parter, prawo. zdw 82 532

Pokój
bez pościeli wolny. Wierzbicice nr. 43. IV., piętro, front. zdw 82 531

Dla uczennicy
pokój, utrzymanie, śródmieście, wynajmie, inteligentna rodzina od stycznia, opieką zapewnioną. Adres wskazuje Kurjer zdw 82 526

Pokój
frontowy oddzielne wejście solidnemu panu na stanowisku wynajmie od 1. I. 30. Piekary 12. I. piętro. zdw 82 520

Pokój
dwuosobowy zaraz. Wrocławka 3. II., prawo. zdw 82 731

Pokój
wynajmie. Długa 4. podwórze, prawo. I. zdw 82 760

Pokój
czysty umebłowany wynajmie. — Waly Król. Jadwigi 2. wysoki parter. zdw 82 729

Pokój
dwuosobowy. Sniadeckich 21. II. lewo. zdw 82 612

Pokój
umebłowany 1-2 osobom zaraz wynajmie. — Matejki 51. parter, prawo. zdw 82 640

Pokój
wynajmie. Zupańskiego 19. parter, lewo. zdw 82 645

Pana
na wspólny pokój — Duczmal, Wielkie Garbary 3. zdw 82 649

Solacz
umebłowany pokój wolny. Mazowiecka 5. zdw 82 647

Pokój frontowy
umebłowany dla

Legancki
pokój wynajmie inteligentnej osobie. cena 50 zł. Polna 3. II. p. prawo. zdw 82 624

Pokój
umeblowany do wynajęcia. — Działyskich 10. wys., parter. lewo. zdw 82 705

Pokój
frontowy, dwuosobowy wynajmie. Białkowska, Grunwaldzka 11. zdw 82 666

Pokój
umeblowany dla 1-2 panów. — Wybieralska, Niezolewskich 2. zdw 82 665

Pokój
umeblowany inteligentnym osobom utrzymaniem wynajmie. — Słowackiego 35. II. prawo. zdw 82 683

Pokój
umeblowany. — Maleskiego 13. front, II. lewo. zdw 82 697

Przyjmę
panienki, uczeszczone do szkół, z dobrem utrzymaniem od 1. I. 30. Zielona 7. I. lewo. zdw 82 692

Pokoik
czysty dla panienki przystojnej, niekrepującej. Adres Kurjer zdw 82 691

Pokój
umeblowany na 2 osoby lub małżeństwo bezdzietne zaraz. — Tułiszka, Młyńska 2. zdw 82 699

2 pokoje
z używaniem kuchni intel. bezdzietnemu małżeństwu lub 2 panom przy gimn. Mickiewicza, wszelkimi wygodami zaraz lub 1 stycznia do wynajęcia. Ludwika Rzepieckiego 21. parter. prawo. zdw 82 700

Pokój
solidnemu panu. Przemysłowa 12. III. prawo. zdw 82 707

Pokój
umeblowany centrum oraz wiele innych wskaże Wschepolska Agencja. Długa 5. zdw 82 737

Pokoik
zaraz do wynajęcia. Długa 9. III. prawo. zdw 82 730

Dwa
przyległe pokoje wynajmie. Grunwaldzka 3. I. prawo. zdw 82 727

Pokoik
jednosobowy wynajmie. Śniadeckich 9. II. zdw 82 749

Dwa pokoje
kuchnia, sypialnia, jadalnia, elektr. I. piętro, niekrepujące, bezdzietnemu małżeństwu lub panom wynajmie Pałeczki, Patr. Jackowskiego 29. zdw 82 755

Pokój
umeblowany, elektryka, telefon zaraz wynajmie. Prusa 20. IV. prawo. zdw 82 634

Przyjmę
na stacje. Popielska, Klasztor na 4. zdw 8 062

Pokój
inteligentnym panom. Wielka 15. III. lewo. zdw 8 063

Pokój
umeblowany wynajmie 15. 12 Sołacz, Aleja Malopolska 9. rw 8 055

Pokoje
umebl. jeden przechodni z własną pościelą do wynajęcia. Ogrodowa 4. II. prawo. zdw 82 773

Pokój
z całodziennym utrzymaniem zaraz do wynajęcia. Zabłocka, Aleja Marcinkowskiego 1. zdw 82 808

Pokój
solidnemu panu zaraz wynajmie. osobne wejście z schodów. Gen. Umanskiego 24. II. prawo. zdw 82 823

Majatek
rezydencyjny. 800 morg. poznańskie pełne inwentarze, obficie 110 000 wdzierżawie. Wiadomość Kurjer zdw 82 821

Pokój
umeblowany frontowy przy ulicy Romana Szymańskiego 9. II. front, prawo. zdw 82 842

Elegancki
pokój dla pana Ratajczaka 38. II. wprost. zdw 82 834

Pokój
panom Wiza Wrocławska 13. zdw 82 770

Gabinet męski
i sypialnia, elegancko umeblowana z komfortem do wynajęcia. Ul. Spokojna 24 III. prawo. zdw 82 750

Pokój
ładny, czysty, oddam. Wielkie Garbary 18. wejście Woźna. II. prawo. zdw 82 779

Gabinet
i sypialnie ewentl. z używaniem kuchni od 1 stycznia. Chelmskiego 2. parter. zdw 82 732

Pokój
dla małżeństwa Piaskowa 8. III. zdw 82 800

Umeblowany
pokój dwóm panom korzystnie zaraz wynajmie. Mostowa 16. III. lewo. zdw 82 796

2 pokoje
kuchnia, umeblowane oddzierżawie sublokatorowi za pożyczkę 8.000 zł. Adres wskaże Kurjer zdw 82 801

Dwuosobowy
solidnym wynajmie. — Wielkie Garbary 2. II. prawo. zdw 82 702

„Informator“ poleca pokoje umeblowane
dla panów, pań, małżeństw. Ratajczaka 15. zdw 82 701

12 SZUKA POKOJU
Szukam
próżnego pokoju dla sieroty, najchętniej wprost od gospodarza. zaraz łaskawe oferty do Kurjera zdw 82 109

Poszukuję
pokoju zaraz umeblowanego lub bez mebli blisko Jeżyckiego Rynku. Oferty Zórawia 8. w kolonijalce. zdpw 82 273

Nowożeńcy
poszukują od pierwszego niedroższego pokoju śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 82 403

Dwóch pokoi
bez mebli, centrum, poszukuje od 1. 4. 1930 r. katolicka organizacja społeczna. Oferty z ceną Kurjer zdw 82 384

Pan
poszukuje pokoju od 1. I. 30 w cenie do 45 zł. Oferty Kurjer zdw 82 546

Potrzebny
pokój umeblowany lub bez mebli z używaniem kuchni dla małżeństwa zaraz lub 1 stycznia. — Oferty Kurjer zdw 82 454

Solidny
inteligentny pan poszukuje na 1. I. 30. dobrze umeblowanego pokoju z osobnym wejściem w przystoimym domu w okolicy Jasnej. Adresy proszę skierować do Kurjera zdw 82 496

Stancja
poszukuje maturzysty gimnazjum niemieckiego od 1. I. celem konwersacji polskiej. Podanie ceny. Oferty Kurjer zdw 82 582

Pokoju umeblowanego
czystego z elektr. światłem poszukuje bankowiec od 1. I. 30. — Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 82 606

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje próżnego pokoju, warunki Kurjer zdw 82 646

Pokoju
niekrepującego, elektr. oświetleniem ewentl. centr. ogrzewanie, śródmieściu poszukuje solidny pan 1. I. 30. Oferty Kurjer zdw 82 696

Pokoju
spokojnego niedrożego poszukuje pan od 15. 12. przy ul. Śniadeckich. Zgłoszenia z ceną Kurjer Poznański zdw 82 842

Poszukuję
pokoju parterowego, nadającego się na biuro ekspedycyjne. Dzielnica obojetna Oferty Kurjer St. Rynek rw 8 057

Pokoju
próżnego od 1. I. poszukuje bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 82 762

Pani
poszukuje od 1 stycznia skromnego, małego pokoiku w cenie 25-30 zł. Oferty Kurjer zdw 82 693

13 LOKALE
Składnica
warsztat suterenny Staszica odnajmie. Hotel Francuski. zdw 81 178

Biuro
wolne 2 pokoje, duże I. piętro, centr. ogrzewanie, elektryczność, osobne wejście od klatki schodowej, 8 minut pieszo na Plac Wolności. Oferty Kurjer zdw 81 846

Obszernych lokali
przemysłowych poszukuje łaskawe oferty Kurjer zdw 82 161

Ubikacje
handlowe, parterowe ca 150 kw. m w centrum handlowym Poznania zaraz do oddania Zgłoszenia Plac Nowomiejski 3. parter. prawo. zdw 82 300

Ubikacja
55 kw. m., motor 5 1/2 P. S. z transmisją, parter, początek Jeźcy, nadająca na każdą branżę odstąpię. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 406

Fryzjer
gdzie mógłby się osiedlić. Oferty Kurjer zdw 82 500

Skład
z ubikacją lub ubikacją parterową poszukuje zaraz. Maksymilian Zieliński, ul. Marszałka Focha 49, telefon 62-57 zdw 82 550

Ubikacji
na pracowni stolarskiej centrum poszukuje, mogą być suterenny. Oferty Kurjer zdw 82 476

Lokal
parterowy na biuro lub cicha pracowni, centrum, zaraz oddam. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 536

Skład
przy św. Marcynie wdzierżawie. Czynsz 500.— miesięcznie. Oferty zdw 82 837

Lokal
biurowy jeden pokój, Plac Wolności do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 82 798

14 DZIERŻAWY
Skład
fryzjerski przy rynku nadający się na każdą branżę wraz z mieszkaniami wdzierżawie zaraz. — Wiadomość: A. Gasidło, Odolnow. zdw 82 257

Domek
2 pokoje kuchnia, morga ziemi lub więcej, 10 minut koleją od Poznania wdzierżawie. Oferty Kurjer zdw 82 181

Skład
z kompl. urządzeniem przy najruchliwszej ulicy Poznania nadający się na towary krótkie galanterie itp. tania oddam. — Zgłoszenia Cukiernia Dąbrowskiego 36. zdw 82 353

2 ubikacje
suterena, na wrocław. św. Marcina zaraz oddajmie gospodarz. Oferty Kurjer zdw 82 473

Gospodarstwo
94 morgi zaraz do wdzierżawienia. Do objęcia potrzeba 12,000. Zieliński, Wierzbicice 29. zdw 82 600

Poszukuję
dzierżawy gościńca, kolonijki wzgl. rzeźnictwo na wsi. Oferty Kurjer zdw 80 880

Mieszkanie
5 pokoi zaraz do wdzierżawienia ul. Starościńska 1. rw 8 059

Składu
z mieszkaniami, powiatowym mieście, ruchliwej ulicy poszukuje zaraz. Zgłoszenia agentura Kurjera Poznańskiego, Leszno, Komeniusza 42. nw 6093

15 UZDROWISKA
Zakopane - „Januszek“
ulica Chalubińskiego pensjonat Wandy Rychlickiej z Poznania, Dzielnica will. parków. Dom ciepły, wodociąg, elektryczność, łazienka. Pokój z utrzymaniem 10 do 12,50 zł zdw 79 894

Zakopane
pensjonat „Sienkiewiczówka“ ul. Zamojskiego tel 277 poleca na sezon zimowy, słoneczne, komfortowe pokoje. Kuchnia wykwinna i obfita. nw 5748

Żegiestów-Zdrój
kolej i poczta na miejscu. Kapiele kwasu węglowego. Pensjonat „Warszawianka“ w centrum z kądem z zupełnym komfortem poleca pokoje na sezon zimowy. Kuchnia wykwinna. Ceny przystępne. Zgłoszenia Zarząd pensjonatu „Warszawianka“, nw 6 057

Zakopane
Jaszczurówka pensjonat „Jarczyko“ kuchnia pierwszorzędna, kanalizacja — elektryczność, pokoje ciepłe. zdw 82 739

16 OSOBISTE
Obelgę
rzuconą przez Marianne Rozpłochowską na córke pp. Kłyszewskich z Barcina niniejszem odwołuje. N. N. dw 3 530

Niniejszem
oświadczamy, że p. Stanisław Loodt, zamieszkały w Poznaniu przy ul. Wielkiej 7, przestał być od dłuższego czasu zastępcą naszym i z tymże p. Loodtem w żadnych stosunkach handlowych nie pozostajemy. — Tow. Akc. „Pluton“ T. i M. Tarasiewiczów, Warszawa. zdw 82 388

Unieważniam
weksel 500 zł wystawiony na nazwisko Fr. Szwałca, Górna Włda 94, z podpisem Fr. Paluszkiwicz, Mostowa 29. zdw 82 381

P. Helena Wiśniewska
ma list w Kurjerze pod 82 566.

Rzuconą
na p. Jana Gajba z Obonrk o belgę odwołuje i go przeproszam, Dorocki. zdw 82 828

Górski Klemens
przejechał nieznanym samochodem na placu św. Krzyszka 29 września pomiędzy godz 11-12, uprasza świadków o podanie nr. samochodu. Górna Włda 73, u p. Wabiński. zdw 82 831

21 ZGUCY
Zgubioną
książeczkę wojskową P. K. U. Starogard unieważniam. Eugeniusz Rusin zdw 81 801

Zagubilem
dokumenty osobiste i wojskowe wraz z książeczką wojskową na nazwisko Jan Stiller, wydana przez P. K. U. Kościan. zdw 82 348

Mała
suczka brązowa do odebrania. Kraszewskiego 21 u portiera. zdw 82 423

Pies polowczyk
brązowo-szaro-biały zaginął. Kto by wiedział, proszę się zgłosić za wynagrodzeniem. Górna Włda 51, telefon 56-40 zdw 82 411

Poznań—Września
zgubiono kolo tarczowe od samochodu dnia 11 b. m. Znalazca proszony o zwrot Wielkie Garbary 11, warsztat. zdw 82 477

Śniegowiec
dzieciacy zgubiony. Sokół, Marjańska Focha 73. zdw 82 679

22 ROZMAITE
Zegarki
do naprawy przyjmuje. M. Rakowski, św. Marcina 68. Pw 6950-48,123

Salon Mód „Zofja“
Bukowska 3. II. p. szyje najładniej, najszybciej zdw 81 059

Plisowanie
hafty, męzki wykonuje szybko i tanio. „Haftopis“, Woźna 10. Pw 7111-50,118

Fotografie
porterty na gwiazdke wykonuje Atelier Z. Kaszyńska. Al. Marcinkowskiego 5. Ceny przystępne. Wykonanie pierwszorzędne. Telefon 59 31. zdw 80 286

Pralnia Prasowalnia i Prężalnia Firan
przyjmuje wszelkie zlecenia po najniższych cenach. Sierpińska. Piekary 3. nw 5 712

Na Gwiazdkę
garderobe dziecięcą bardzo tanio, gotowa też na zamówienie wykonuje według życzenia skład. Dąbrowskiego 47. zdw 82 829

Okazyjnie
Wielki wybór choinek świerkowych i jodlowych po cenach bardzo niskich polecamy przy Wiesz Górnośląskiej i przy ul. św. Marcina 56. zdw 82 772

Wykonuję
plaszczki, kostjmy, suknie elegancko, tanio. Hadziakówna, Woźna 11. II. zdw 82 771

Czapki
futrzane wszelkiego rodzaju wykonuje Wiza, Wrocławska 13. zdw 82 769

Portety
z każdej fotografii powiększenia retusz, dla pp. fotografów. Fotografie na porcelanie do nagrobków wykonuje zakład portretowy K. Dąbrowski, Szewska 11. zdw 82 786

Pralnia, prasowalnia
ul. Jaskółcza 32, wejście z ulicy Wrocławskiej i z ulicy Szkolnej. Na zbliżające się święta wykonuje w ciągu 24 godzin pranie i prasowanie bielizny oraz przeżnięcia firan. zdw 82 705

Koszule męskie
krój wyborowy, wykonywa wytwórnia — Wierzbicice 24 a. zdw 82 704

Tapicer
Lewicki, Grobla 4, naprawia materace 3. leżanki 4. zdw 82 703

Firany
wieszam akuratnie, dekorator tapicer, Szafrańek, Maleskiego 15. zdw 82 803

Obraz z firmy Witold Leworski
Wrocławska 36 jest najodpowiedniejszym podarkiem gwiazdkowym. bpw 1 093

Wytwórnia
eleganckiej bielizny damskiej męskiej oraz pościelowej. W. Garbary 18, wejście Woźna II. pr. bpw 1 119

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tania firma F. Larowska plac Wolności 11 (pod filarami) Pw 4 941

Dekatywowanie, plisowanie, męzżkowanie
wykonuje szybko po cenie konkurencyjnej. Zapewniam, że tylko materiały dekatywowane noszą się najlepiej. Św. Marcina 14, podwórze, lewo. zdw 81 349

Na gwiazdkę futra
żrebakowe śliczne od 600 złotych oraz jako specjalność przefasowane wanie futer damskich i męskich podług najnowszych modeli. Wykonuje pierwszorzędnie pod gwarancją były pracownik firm pierwszorzędnych w Warszawie i ostatnio od 1927-1929 roku mistrz kuśnierski firmy Zieliński w Poznaniu Józef Czuba Wypiańskiego 19. zdw 80 129

Maszynki
parowe, stojące, zabawki tanio. Kraszewskiego 9a, parter. lewo. zdw 81 834

Agentów
do zbierania fotografii angażuje firma Diana Rynek Łazarski 9. Wyplaca gotówkę zgóry. zdw 82 101

Z welny
szale, sukienki ubranka wykonuje na zamówienie szybko, tanio. Również wszelkie inne ręczne robotki Szymańska, Grotgera 5. I. prawo. zdw 82 116

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu centrum miasta, ul. Rom Szymańskiego 2, pierwsze piętro, lewo, drugi dom od placu Świętokrzyskiego. zdpw 71 596 7

Samochód
6 osobowy na wypożyczenie, wypożycza, telefon 76 65. zdpw 82 524

Robotki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych. Jankowska Stary Rynek 48. II. bpw 1 096

Kosmetyka lecznicza
Racjonalne pielęgnowanie cery. Farbowanie włosów, brwi, Rozjaśnianie. Porady, bezplatne. Wielka 7, II., Kilibert, rw 5053

Dziewczynkę
2-letnią oddam na własne tylko inteligentnemu małżeństwu. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 433.

Krawcowa
umiejąca dobrze szyć poleca się poza dom. Oferty Kurjer zdw 82 373

Paryski Salon Mód
wykonuje suknie pięknie i tanio. Św. Marcina 5. IV. piętro. zdw 82 371

Młody
kupiec poszukuje osoby z kapitałem od 10 000 zł., celem założenia interesu. Oferty Kurjer zdw 82 440

Wnioski
skrypty przepisuje maszyna. Św. Wojciech 25. III., prawo zdw 82 890

Będzie
Pani wdzięczna za tak praktyczny podarek. Nie odmrozi rak! Rekawiczki skórkowe od 8,50 zł poleca firma Piotr Pluciński, St. Rynek 37 (dom Czerwonej Apteki). Kw 1 354 5

Chiromantka
przepowiada przeszłość przyszłość i teraźniejszość z rak. fizjognomii grafologii fotografii i kart. Przyjmuje codziennie prócz niedziel i świąt od 10-11 i 4-8 wiecz. Marcellego Mottego 2. II. piętro. front, drzwi środkowe przez Rynek Łazarski, pomiędzy ulicą Łukaszczyca a Kolejową. zdw 82 009

Fotografia
Artystyczne zdjęcia na gwiazdke wykonuje Atelier Mikulla, 27 Grudnia 10. zdw 81 480

Kuśnierka
modernizuje i naprawia futra damskie. Wierzbicice 39a. I. wprost. zdw 82 458

Akuszerka
Piotrowska, dawniej Kusik — mieszka teraz Grobla 29. zdw 82 528

Eleganckie
suknie wizytowe, balowe, kostjmy, plaszczki wykonuje szybko i tanio Konfekcja Damska, Wielkie Garbary 36, dom tylny, I. piętro, prawo. zdw 82 564

Suknie
wieczorowe oraz stare modernizuje szybko, tanio. Słowackiego 39. III., prawo. jw 3152

Żaluzje
naprawia stolarnia, — Głogor, Kantata 5. zdw 82 591

Obiady
smaczne, tanie i obfite. Św. Marcina 52/53. zdw 82 589

Obiady
najzdrowsze polecam. Kantata 8/9, III. piętro. zdw 82 596

Garderobę
damską, dziecięcą wykonuje. — Frankowska, Woźna 17-18. II. zdw 82 609

Dypl. mistrz elektrotechniki
przyjmuje konserwację motorów elektrycznych, światła elektryczne, dzwonków, telefonów, gromochronów, ceny przystępne. — Oferty Kurjer zdw 82 651

Pensjonat
dla przyjeżdżających. Poznań, Gwarna 17. II. Pokoje umeblowane, większe i mniejsze. Ceny przystępne. T. Rowecka, zdw 82 648

Duszność
flegma usuwa szybko i pewnie herbata i karmelki UKAS. Cena herbaty 1,25 zł karmelków 40 groszy Sprzedają drogerie apteki. Pw 7 172/3 46 72 72a

Obiady
smaczne 1-1,20 wyjada Gwarna 8. III. zdw 82 619

„Kresowianka“
każda elegancka pani ubiera się tylko w salonie mód „Kresowianka“, św. Marcina 16-17, wejście „F“, II. p. Strussowa. zdw 82 026

Cbiady
smaczne, na masle za 1,75 zł. — Składowa 4, III. zdw 82 694

W firmie Z. Morawski
kupisz najlepiej obrazy i lustra. Półwiejska 1, telefon 52 57. zdw 82 733

Najwspanialszy
prezent gwiazdkowy jest piękny obraz kupiony w firmie Z. Morawski, ul. Półwiejska 7, telefon 52-57. zdw 82 732

Maszynistka
zna korespondencje francuska, język niemiecki. Oferty Kurjer zdw 82 756

Najodpowiedniejszym
podarkiem gwiazdkowym jest obraz z firmy Witold Leworski Wrocławska 36, bp 1 091

23 OŻENKI
Dla
mego syna doktora specjalisty poszukuje odpowiedniej partii. Kurjer zdw 82 050

Blondyn
kawaler lat 27, dobrego usposobienia przystojny dobrze sytuowany, pragnie poznać w celu matrymonjalnym pannę zgrabną i miłą w wieku 18 do 25 lat. Oferty możliwe z fotografią, która się zwraca. do Kurjera zdw 81 827

Córka
kierownika szkoły bardzo przystojna, lat 35, na etatowej państwowej posadzie chciałaby poznać profesora sem lub rektora. Cel matrymonjalny. Posag 20 tys. w gotówce i wyprawa. Zgłoszenia do Kurjera zdw 82 259

Dla
mojej siostry blondynki, lat 30, posiadającej 4 tys. gotówki i wyprawę poszukuje męża na dobrem stanowisku. Panowie, którym zależy na dobrej żonie, zechcą łaskawie o ile możliwe fotografie nadesłać do Kurjera zdw 81 215

Na Gwiazdkę
zapoznasz, po Gwiazdce ślub, gdy pragniesz mieć męża, ofertę zrób. Kurjer zdw 82 657

Dla Właściciela
dużego gospodarstwa szukam żony, posag pożądany. Szczegóły Kurjer zdw 82 656

Pani
szuka przyjaciela starszego, inteligentnego pana. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer zdw 82 663

Drogerzysta
lat średnich, wsp. właściciel Wytw. Chem., pragnie na tej drodze poznać odpowiednią pannę lub wdowę celem późniejszego ożenku. Zgłoszenia z dot. fotografii do Kurjera Pozn. pod dw 3 607

Która
samożna pani wdówka pragnie poznać zgrabnego meszczyzna, lat 35, nauczyciela oficera rezerwy. Tylko poważne zgłoszenia Kurjer Pozn. dw 3 609

Kawaler
kupiec, lat 33, z wasnym interesem, poszukuje towarzyski życia. Panie stosowne racza szczególnie oferty z fotografią złożyć (blondynki mają pierwszeństwo) Kurjer zdw 82 709

Szatynka
lat 32, inteligentna życzyłaby sobie mieć przy stole wikilijny inteligentnego, szlachetnego pana, dobrze sytuowanego. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer zdw 82 698

Panna
lat 25, z prowincji, posag 23 000 i wyprawę poszukuje męża, kupca biawatnika. Oferty z fotografią Kurjer rw 8 069

Panna
kulturalna, przystojna, obowiązkowa i lubiąca ciche życie rodzinne pragnie poznać pana o podobnych zaletach lat średnich, najchętniej ziemianina, dobrze sytuowanego. Posiadam 200 morg, piękny majątek. Myślę serio i zalecam dyskrete. Cel matrymonijalny. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod dw 82 745

Panna
nieżywa, religijna, biedna wyjdzie zażam. Oferty do Kurjera iw 3143

Życzenie Gwiazdkowe
Dla mego brata, lat 27, zegarmistrza, posiadającego dobrze zaprowadzony interes i kilka tysięcy gotówki, poszukuje żony z odpowiednim majątkiem. Panie z dobrego domu, religijnie wychowane, którym zależy na prawdziwym szczęściem w życiu małżeńskim, racza swe oferty z całym zaufaniem fotografią złożyć Kurjer zdw 82 604

24 NAUKA

Akademia Tańców
prof. Wituskowski przyjmuje wpisy do nowo organizowanych kompletów i bezwzględnie w ciągu jednego kursu nauczy się modnie i wytwornie tańczyć. Skarbowa 14 parter e wo. Zgłoszenia 6 do 9. Pw 7456

Ośmioklasista
gimn. hum. udzieli korepetycji w zakresie 5 klas. Oferty Kurjer zdw 80 412

Szkoła tańców
Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29 telefon 33-29. Pw 7405-45.201

Kursy stenografii
pisania na maszynach Kantata I, II, pietro. Zdw 81 472

Pedagogiczna Szkoła Tańców
Baletmistrza Szczurka
przyjmuje zgłoszenia do kompletów i lekcyj osobistych. Plac Wolności 14a III p. 4-9. Zdw 81 638

Komplety baletowe
Przyspieszony kurs. Układy tańców wszystkich stylów epok na rodów. Gimnastyka. Rytmoplastyka dla dzieci. Kierownictwo Artystów Baletu. św. Marcin 18. III. lewo. bpw 1104

Szkoła tańców
A. Szykogo
W sobotę rozpocznie się nowy kurs. Zapiski Kwiatowa 4. parter. Zdw 82 628

Nala Jennings
wyucza tańców najnowszych. — Komplety, lekcyjne prywatne. Wpisy 3-7, Ratajczaka 29. III. lewo. dw 3 594

Kto
może udzielić lekcyj nowoczesnych tańców, niedrogo po 8 godzinie wieczorem. Oferty Kurjer zdw 82 405

Stenografii
polskiej i niemieckiej szybko, łatwą metodą udzielam. Oferty Kurjer zdw 82 392

Kto
udzieli stenografii. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 522

Kursy
kroju szyća białego. Zgłoszenia przyjmuje Amalia Klawierowa. Marj. Małdałeny i na tożnik Raczyńskich. dp 3 044/5

Szkoła Języków
Marji Romington
Strzelecka 8. Zdw 82 726

Korepetycji
poszukuje nauczycielka za pokój utrzymaniem. Kurjer zdw 82 788

Pończochy
rękawiczki dobre itanie poleca M. Gardecka, specjalny skład pończoch 3. Marcin 3. Zdw 82 813

Kursy
stenografii polskiej niemieckiej, pisanie na maszynach księgowości rozpoczynam 2 stycznia. Tyran Zaworska. Strzelecka 33. bpw 1134-5

25 MUYKA

Lekcje
muzyki. Młyńska 3. III. Zdw 79 926

Nuty
ćwiczenia Cramera Clementego mazurki Chopina etc. Adres Kurjer zdw 79 925

Pianista
(akordeon) rutynowany, wielki repertuar poszukuje lepszej posady. Oferty Kurjer zdw 82 494

Udzielam
lekcyj skrzypiec początkującym 10 zł miesięcznie. Łazarz. Florj. Siabrowskiego II blok. I wejście. II. pietro, lewo. Zdw 82 470

Pianino
krzyżowe do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 467

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej i więcej cen drobnych

Kierownik cegielni
z długoletnią praktyką posiadający pierwszorzędną świadectwa poszukuje posady w większej parowej cegielni od 1. 1. 1939 r. ewentl. później. Zgłoszenia „Par” Aleje Marcinkowskiego 11. pod 57.132. Pw 7828 57.132

Panienska
z ukończoną szkołą handlową i piszącą na maszynie poszukuje pracy od rana do godziny 3 po południu. Oferty Kurjer zdw 81 770

Wielkopolanica
osoba z towarzysztwa przyjmie posadę w charakterze samodzielnej zarządczyni — opiekunki dzieci. Oferty pod „Wielkopolanica” do „Par”. Bydgoszcz. Dworcowa 72. Pw 7861 63.1162

Agronom
z wyższym wykształceniem. 12 letnia praktyka w renomowanych gospodarstwach Wielkopolski posiadający chlubne świadectwa i rekomendacje poszukuje stosownej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 799

Inwalida
wojenny ogrodnik z rodziną mogący okazać się dobrzym świadectwami poszukuje posady. — Zgłoszenia uprasza „Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym”. Poznań. Fredry 7, pokój 47. telefon 29-94. Zdw 82 527/a

Monter
maszynista dzielnym w prowadzeniu, reparacji wszelkich maszyn parowych, przemysłowych chłodniczych, motorów, światła, stale w pracy, poszukuje lepszej posady z mieszkaniem. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego Zdw 82 499

Panienska
o młej powierzonechności poszukuje posady do dzieci, zna drobne szycie, od 15. 12., albo od 1 stycznia, ewentualnie w Poznaniu. — Oferty Kurjer zdw 82 497

200 zł
ofiaruje młodemu emerytowi za uzyskanie umysłowej pracy. Kurjer zdw 82 489

Rutynowany buchalter
z długoletnią praktyką w większych przedsiębiorstwach, zdolny korespondent, handlowiec, poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 81 491

Osoba
starsza samotna dzielna gospodyni akuratańska szuka odpowiedniego stanowiska u jednej lub dwójki osób. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 81 154

Kroju
męskiego i wojskowego wyuczałem według najnowszej metody zagranicznej z pełną gwarancją. Na żądanie mogę wyjechać. Mogę też przyjąć posadę krojową. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 490

Poszukuję
stałej posady kierowniczej jako młynarz (zamiana zboża) Mam dobrą praktykę Łaskawe zgłoszenia proszę kierować Kurjer Poznański zdw 80 095

Zbożowiec
biegły ksiązkowy, kasjer, magazynier z prima świadectwami szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański pod dw 81 901

Pomocnik
branży biawatów, konfekcji męskiej, szuka posady zaraz lub później. Zgłoszenia Agencja Kurjera Krotoszyńska. aw 6059

Szyje
suknie, ładnie, przedko, tanio — Półwiejska 17. II. front. Zdw 82 479/80

Panienska
początkująca pisierota, pisząca na maszynie i znajomością stenografii poszukuje od 1. 1. 30. posady, pierwszy miesiąc bez wynagrodzenia. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 82 070

Który
pp. Pracodawców da pani możliwość wycuczenia się za bufetową? Znajduje się w krytycznym położeniu. Oferty do Kurjera iw 3136

Pomocnik gastronomiczny
młody, solidny trzeźwy sumienny władający językiem polskim, niemieckim i francuskim w słowie i piśmie, posiadający długoletnie świadectwa, obecnie w krytycznym położeniu, poszukuje posady zaraz lub 1. 1. 1939 Oferty Kurjer zdw 82 143

Rzeźnik
poszukuje posady w restauracji lub śniadalni, posiada własne urządzenie biegle jako pomocnik gastronomiczny. Zgłoszenia Kaczmarek. Czajca 12 5 wchód. Zdw 82 163

Emeryt, kapitan
adm. int., lat 39, z wykształceniem kupieckim, z znajomością rachunkowości i kasowości i buchalterji cywilnej, długoletni pracownik na stanowiskach kierowniczych w różnych galeziach administracji wojskowej admin. kontrolnych posiadający pierwszorzędne świadectwa władający językiem polskim i niemieckim poszukuje stosownego zajęcia w Poznaniu lub okolicy. Wymagania skromne Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod dw 82 252

Wyęcycielka
osoba z bardzo dobrej rodziny, posiada jaknajlepsze świadectwa i kilkoletnią praktykę szuka posady do samodzielnego prowadzenia domu. Oferty Kurjer zdw 82 569

Drobne ogłoszenia

mają tylko wówczas zapewniony skutek, jeśli umieszczone zostały w piśmie o największej liczbie czytelników. W słusznej konsekwencji tego otrzymał Kurjer Poznański w ciągu ubiegłego roku

149 662

drobnych ogłoszeń.

Młodzieniec
inteligentny, sumienny poszukuje jakiejś pracy. Oferty Kurjer zdw 82 482

Ogrodnik szofer
poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 82 540

Szofer - monter
poszukuje posady zaraz względnie później. Oferty Kurjer Stary Rynek rw 8044

Posiadam
koncesję, poszukuje posady jako bufetowy, kierownik, kelner. — Łaskawe oferty Kurjer zdw 82 539

Technik dentystyczny
biegły w złocie i kaurzuku poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 82 464

Rutynowany
wyższy urzędnik samorządowy, handlowiec, lat 30, biegle w językach polskim i niemieckim, poszukuje kierowniczego stanowiska w przedsiębiorstwie lub handlu zaraz lub też 1. 1. 30 r. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod dw 82 461

Gospodyni
starsza poszukuje posady samotnej, najchętniej do samotnej osoby. Długoletnie dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 82 453

Niania
z dwuletnią praktyką, zna robotki i cerowanie, poszukuje posady od 1 stycznia. Łaskawe oferty Kurjer zdw 82 449

Gospodyni
poszukuje posady od 1. 1. 1939. Zna dobrą kuchnię, zaprawy i chów drobiu. Anna Krüger, — Szamocin, pow. Chodzież. Zdw 3 520

Osoba młoda
wykształcona, znająca wszelkie hafty artystyczne, prowadząca 9 lat własne przedsiębiorstwo — poszukuje od 1 stycznia posady starszej ekspedientki lub zarządczyni w manufakturze konfekcji damskiej. Oferty „Par” Aleje Marcinkowskiego 11, pod 57.165. Pw 7924-57.165

Książkowa - kasjerka
sila samodzielna, 10-letnia praktyka, zna także pisanie maszyna, poszukuje od 15. 12. 29 r. ewentualnie 1. 1. 30, odpowiedniej posady. Zgłoszenia „Par” Aleje Marcinkowskiego 11, pod 57.163. Pw 7925-57.163

Sierota
dziewcze, lat 16, szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 82 553

Podróżujący
win krajowych, zaprowadzona klientela w Poznaniu i okolicy, kilkoletnią praktyką, młody, rzutki, dobry organizator poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer iw 3146

Damsko - męski
pomocnik fryzjerski poszukuje stałej posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 82 138

Magazynier
kolonj, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 81 891

Sumienna
pielegniarka z dobrimi świadectwami poszukuje dyżurów nocnych. Adres wskazuje Kurjer zdw 82 206

Szyje
elegancko, szybko i tanio w domu i poza domem. Św. Marcin 43, Time. Zdw 82 210

Przepisuje
maszynowo po polsku, niemiecku, tania, Dutkiewiczowa, Chwaliszewo 70, front. Zdw 82 311

Pielegniarka
z dobrimi referencjami poszukuje posady do dzieci niemowlęcia. Zgłoszenia Agencja K. P. Gniezno 555. nw 6067

Szofer - służący
poszukuje posady szofera i początkującego służącego. Oferty Kurjer zdw 82 114

Dyplomowany
handlowiec z ukończonymi studiami akademickimi i obmiejniami posadę w handlu, przemysle lub banku. Wynagrodzenie traktuje do góry. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 82 533

Organizator - sekretarz
spolecznik, specjalista z dziedziny gospodarstwa zawodowej i społeczno-ubezpieczeniowej, dobry mówca, majacy zdolności redakcyjne, chlubną opinie, zajmujący duzy czas zaufane stanowisko społeczne poszukuje stosownej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 163

300 zł
za wyzwanie posady biurowej w banku lub innej poważnej instytucji dla młodej inteligentnej ksiązkowej. Zgłoszenia Kurjer St. Rynek rw 8 001

Książkowa
młodezza z praktyką biurową poszukuje posady. Oferty Kurjer rw 8008

Pomocnik
fryzjerski biegle w męskim, początkujący w ondulacji, poszukuje posady gdzieby mógł się wydoskonalić w damskim od 1. 1. 1939. Łaskawe oferty z podaniem warunków do Kurjera pod dw 3 599

Zbożowiec - nasiennik
z 8letnią praktyką przyjmie posadę jako pomocnik zbożowy lub nasienny do składu w mieście lub na prowincji. Oferty Kurjer zdw 82 131

Bona
inteligentna, kochająca dzieci, z dobrimi poleceniami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 340

Panienska
młoda, z dobrej rodziny, ukończyła Szkołę Handlową, pisze biegle na maszynie, zna stenografię polską, szuka posady do biura (advokata) zaraz. Łaskawe oferty Kurjer zdw 82 138

Dyplomowana
manicurzystka kosmetyczka, poszukuje zajęcia od 1. Oferty Kurjer zdw 82 424

Introligator
w krytycznym położeniu poszukuje posady tylko za utrzymanie, również na prowincji. Oferty Kurjer zdw 82 420

Pomocnik
rymarsko-siodlarski, kawaler, lat 22, poszukuje posady. Zgłoszenia T. Them. Pacholewo p. Długa Goślina. Zdw 82 415

Mężatka
poszukuje posady do dzieci lub posługi. Oferty Kurjer zdw 82 396

Młodsza
maszynistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 82 385

Starsza
panna (krawcowa) poszukuje posady do szycia i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 82 378

Urzędnik gospodarczy
kawaler, lat 29, 10 lat praktyki z dobrimi świadectwami i referencjami poszukuje posady od 1. 1. 30 r. Zgłoszenia do Kurjera zdw 82 372

Ślusarz - tokarz
z dyplomem szoferskim poszukuje posady za szofera a najchętniej do warsztatu. Oferty Kurjer zdw 82 438

Szukam
posady pokojowej od 1-go. Oferty Kurjer zdw 82 435

Książkowa - bilansistka
z kilkoletnią praktyką znająca dokładnie ksiązkowość i bilans, władająca językiem polskim, niemieckim w słowie i piśmie, również pisze na maszynie, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 446

Krawcowa - krojczyni
samodzielna sila, poszukuje posady samodzielnej, najchętniej kierowniczej. Oferty Kurjer zdw 82 587

Mistrz elektrotechniki
poszukuje odpowiedniej posady kierowniczej, również na wyjazd. Oferty Kurjer zdw 82 652

Organista
dobry śpiewak i rzemieślnik, poszukuje posady od 1. 1. 30. Łaskawe oferty Kurjer zdw 82 676

Kucharka
Małopolanka, samodzielna, znająca wszechstronnie kuchnię oraz prace pokojowe, posiada bardzo dobre świadectwa lepszych domów, szuka posady od 1. Oferty Kurjer zdw 82 714

Biuralistka
samodzielną biegłą w języku polskim i niemieckim, poszukuje posady zaraz. Oferty do Kurjera Poznańskiego, Stary Rynek rw 8050

Dziewczyna
z dobrimi świadectwami, kucharka, szuka posady do wszystkiego zaraz lub 1. Oferty Kurjer zdw 82 715

Panienska
skromna, inteligentna, przystojna, szuka posady do piekarni, składu cukierników lub bufetu. Łaskawe oferty Kurjer zdw 82 629

Księgowy - korespondent
władający językiem polskim i niemieckim, samodzielnie pracujący, obznajomiony z wszelkimi pracami, poszukuje per 15. 1. 30, odpowiedniej posady w przedsiębiorstwie handlowym, fabrycznym, lub w majątku, Łaskawe zgłoszenia pod dw 82 674

Szofer
stangret, kawaler, z dobrimi świadectwami, poszukuje posady, najchętniej w majątku. Oferty Kurjer zdw 82 695

Elewki
posady poszukuje od 1 stycznia najchętniej w majątku, gdzieby można się wycuczyć gotowania. — Zgłoszenia Agencja, Krotoszyn, nw 6 087

Pracznia
poszukuje prania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Zdw 82 817

Książkowa - kasjerka
z 7letnią praktyką, z ładnym charakterem pisma pisząca również na maszynie, poszukuje odpowiedniej posady od 1 stycznia 1939. Oferty Kurjer zdw 82 818

Syn
uczniwych rodziców, chcący wyuczyć się cukiernictwa szuka posady. Oferty Kurjer rw 8054

Chłopiec
lat 17, który był u lekarza, poszukuje eposady służącego wraz z sprzątnięciem gabinetu lekarskiego od 1. 1. 1939 r., najchętniej u lekarza lub adwokata. Oferty Kurjer pod dw 3 551

Szofera
polecam od 1. 1. konatego, do świadczonego w swym zawodzie. Oferty Kurjer zdw 82 783

Fryzjerka
młodezza obeznana wszelkimi pracami fryzjerskimi przyjmie zaraz posadę. Łaskawe oferty Kurjer zdw 82 794

Urzędnik gospodarczy
samotny lat 31, Wielkopolanin z kilkoletnią praktyką, poszukuje posady od 1. 1. 1939, choć na mniejszym majątku. Okolica obojetna. Nie jest wyznaczony. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 82 738

Kino
„Słońce” w d. Kalamański ofiarował na ubogich naszego miasta 153 bilety do kina „Słońce”. Szlachetnemu ofiarodawcy składam Magistra na tej drodze serdeczne podziękowanie. Marj. strat aw 82 071/2

Posługi
szukam zaraz. Oferty Kurjer zdw 82 836

28 WOLNE MIEJSCA

Ucznia
z lepszym wykształceniem szkolnym z ukończoną szkołą handlową i dobrym charakterem pisma ewentl. jako wolontariusza poszukuje poważne przedsiębiorstwo ekspedycyjne. Zgłoszenia Kurjer zdw 82 722

Służąca
do wszelkich prac domowych potrzebna od 1 stycznia do Swarzędza. Chodzi mi o zaufana i skromną dziewczynę. Oferty do Kurjera zdw 82 719

Zdolni podróżujący
na Poznańskie i Pomorze, którzy chcą znacznie zwiększyć dotychczasowy zarobek sprzedają bardzo pokupnego artykułu oraz zdolni agent handlowy w mieście Poznań mogą złożyć oferty z podaniem dotychczasowego zatrudnienia w eksp. Kurjera Zdw 82 623

Fryzjerka
i fryzjer mesko-damski potrzebny zaraz. „Couffeur” Marsz. Pocha 48, przy parku Wilsona. Zdw 82 796

Zastęstwo
zaprowadzonej firmy spożywczej na prowincję odda się rutynowanemu podróżującemu. Kaucja pożądana z powodu równoczesnego inkasa. Zgłoszenia Kurjer Zdw 82 668

Pomocnik
krawiecki potrzebny zaraz. Piekary 15. Zdw 82 775

Inkasenci
na prowincję potrzebni. Adres wskaże Kurjer zdw 82 661

Posługaczka
młoda dziewczyna na posługę w godzinach przedpołudniowych potrzebna zaraz. Zgłoszenia Poczta 4. III. Zdw 82 718

Dziewczyna
sumienna, uczciwa i czysta z gotowaniem poszukuje się do 2 osób na Górny Śląsk od 1 stycznia. Odpis świadectw, podanie warunków i możliwie fotografie proszę skierować do Apteki Górniczo - Hutniczej, Siemianowice, Śląsk. Zdw 82 841

Posługaczka
młodsza zaraz potrzebna. Dolina nr. 3. Kędzierzo. Zdw 82 816

Cukiernik
potrzebny, Leszno, Dworcowa 40 nw 6094

Pomocnik
handlowy, branży kolonialnej potrzebny zaraz. Oferty z odpisami świadectw do Kurjera Poznańskiego, Stary Rynek rw 8050

Służąca
dzielną z gotowaniem od 15 b. m. potrzebna. Górna Włda 13, lewo. Zdw 82 825

Chłopiec
do posyłek, który posiada rower, potrzebny zaraz. Inż. A. Bzyl, Droga Debińska 3b. Zdw 82 833

1.000-2.000
zł mogą zarobić panie i panowie przy ratulnej sprzedaży obligacji. Zgłoszenia piśmienne i osobiste przyjmuję Generalne Zastęstwo Ludowego Banku Spółdz. Poznań, Podgórna 7. Zdw 82 830

Na Gwiazdkę: Brylanty Srebra — Plater — Zegarki

w bajecznym wyborze po niskich cenach poleca firma

Pw 7916-50,271

W. Szulc w Poznaniu, pl. Wolności 5

odznaczona na P. W. K. najwyższą nagrodą, wielkim złotym medalem, jedynym w dziale jubilersko-złotniczym. — Istnieje od r. 1873.

Wytwornia cukierków
poszukuje podróżującego współpracownika z 3 tysiącami zł. Adres Kurjer zdw 82 514

Uczeń
piekarski potrzebny od zaraz. Rynowicki, Poznań, Półwiejska 32. zdw 82 513

Potrzebne
zupelnie zdolne do sukien. Sokolowska, Zwierzyniecka 22. zdw 82 508

Poszukuje
książkowej biuroalistki od 15. 12. włącznie 1. 1. 30. — Zgłoszenia Drukarnia Maćkowiaka, Fr. Ratajczaka 15. Pw 7928-50,280

Szofer
300 zł kaucji, na taksówkę zaraz potrzebny. Adres Kurjer zdw 82 560

Podróżujący
który odwiedza apteki drogerje i składy kolonialne może przyjąć zastępstwo na środek chemiczny bardzo pokupny i potrzebny w każdym gospodarstwie. Proszę o wysoka. Zgłoszenia do Kurjera Pozn pod dw 3 608

RYSUNKI KLISZE WZORY OGŁOSZEN REKLAMOWYCH

Reklama
DRUKARNIA POLSKIEJ S.A.
AL. MARCINKOWSKIEGO 17
TEL. 44-61

Dziewczynka
do dziecka potrzebna zarab. Półwiejska 16. m. 32. od 2-6. zdw 82 806

Zdolnego podróżującego
na artykuły radjowe poszukujemy. Oferty Kurjer zdw 82 622

KINO „ODEON“
Wyświetla jeszcze tylko 2 dni, dziś i jutro w niedzielę pierwszorządny film:
„ALBAUNE“
z **Brygidą Helm** i **Pawłem Weegnerem**
Kto chce nie widzieć, niech się zobaczy. W niedzielę pocz. już o godz. 8. 2072

Najnowszy Szlagier Gwiazdkowy
Ołówek leczący Dla specjalistów domokrajnych odsprzedawców niebawoma okazja zarobku Proszę wysłać na życzenie A. Anioła, Poznań, Marszałka Focha 79. zdw 82 339

Kucharka
pierwszorządna z bardzo dobrą i wykwinną kwalifikacją z dobrymi świadectwami potrzebna za wyższym wynagrodzeniem do prywatnego, religijnego domu od 1. stycznia 1930. Zgłoszenia piśmienne z odpisem świadectw do Kurjera Poznańskiego dw 3 602

Zastępcy losowil
Płacimy wam przeszło 3 raty prowidzji kosza podróży patent Ze względu na nowość dotychczas nieznaną zapewnione kolosalne zyski! Początkujących pomocamy Oferty składac. Lwów Skrytka Pocztowa 165. n w 6069

Służąca
z gotowaniem od Nowego Roku potrzebna do lekarza na prowincje Zgłoszenia Wyspiańskiego 11. III. prawo od 10-12. zdw 82 413

Woznica
do rozwożenia pieczywa potrzebny. Adres wskaze Kurjer zdw 82 409

Ogrodnika
do samodzielnego prowadzenia handlowego przedsiębiorstwa ogrodniczego znającego doskonale hodowlę cieplarniana kwiatów i wczesnych jarzyn mogącego się wykazać pierwszorzędnymi referencjami poszukuje od 1 stycznia Maj Staroleka pod Poznaniem. Może być żonaty. zdw 81 567

Fryzjer damski
i fryzjerka mogą się zgłosić natychmiast Kmieciowski, Gdynia dworzec zdw 81 763

1.500—3.000
złoty miesięczny zarobek zdolni zastępcy i subzastępcy przy sprzedaży ratalnej „blizacyli“ — najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku Najwyższa prowizja zdolnym pensja patent kolej diety Uwaga — Ułatwiona sprzedaż — najniższe ceny Skrupulatne obliczenia prowizyjne Początkujących pomocamy Oferty Lwów skrytka pocztowa 206. n w 5304

Kamienica
komfortowa, centrum Poznania. Doc. ód 150,000.— zł rocznie, wpłata 300,000.— zł. Zgłoszenia „Biuro Pracy“, Plac Wolności 9. b w 1139

Potrzebna
od 1. I. 30 dziewczyna do 4 dzieci. Zgłoszenia Soldenhoff, Kreta 4. III. zdw 82 341

Służąca
młoda, uczciwa, może się zgłosić zaraz. Ul. Polna 8, parter. zdw 82 290

Bona - freblanka
kochająca dzieci, dobrze polecona potrzebna do dwóch chłopców 7 i 5 lat od 1 stycznia 30 r. Kozłowska, Duśk. p. Pieranie, pow. Inowrocław. zdw 82 343

Biurowego
piszącego na maszynie przyjmie Oferty życiorysem, wymagana pensja Kurjer zdw 82 347

KURSY HANDLOWE TEFILA PREISSA
w Poznaniu, ul. Franciszka Ratajczaka 29.
Założone w roku 1893.
Nauka rozpoczyna się z początkiem każdego kwartału.
Nowe kursy 7 stycznia. Tygodniowo 30 leky.
Prospekty na żądanie. Dołączyć znaczek pocztowy.
n w 201144

Ekspedjentka
z branży żywnościowej, dzielna, sumienna (ewil. z kaucją) potrzebna zaraz na samodzielne stanowisko. Zgłoszenia osobiste 2-3 po poł. Wawrzyniaka 14, parter. zdw 82 360

Panienska
inteligentna, skromna, miłej powierzchowności, potrzebna do pomocy w gabinecie lekarsko-dentystycznym. Trzymiesięczny bezpłatny czas nauki. Zyciorys, zgłoszenia Kurjer zdw 82 425

Zdolny
podróżujący, o. oznany z branza, potrzebny. Gwarancja konieczna. Oferty pod: Fabryka Szczotek, Poznań, Dąbrowskiego 88. zdw 82 658

Posługaczka
z gotowaniem potrzebna zaraz na cały dzień. Koperska Małeckiego 27. III. zdw 82 717

Chłopiec
uczciwych i porządnych rodziców, wyżej lat 16 z lepszymi wiadomościami szkolnymi może się zgłosić do składu cygar. Adres Kurjer zdw 82 711

Posługaczka
potrzebna przedpołudniem. Pat. Jackowskiego 33, ogrody ul. lewo. zdw 82 810

Międzynarodowy turniej walk zapaśniczych
codziennie po seansach w kinie „BAJKA“, ul. Marszałka Focha 23.
Seanse o godz. 5, 7, 9, walki o godz. 7 i 9. Pw 7950-50,280
W niedzielę o godz. 3, 5, 7, 9, walki o godz. 5, 7, 9 i 11-tej.

Służąca
do wszystkiego od 1 stycznia potrzebna. Tylko pierwszorządna siła: dobre gotowanie, świadectwa wymagane 2 osoby dziecko. Do pomocy ordynans, 60 złotych miesięcznie. Zgłoszenia Solacz, Mazowiecka 61. zdw 82 511

Dziewczyna
potrzebna. Adres Kurjer zdw 82 518

Krawcowa
zupelnie samodzielna długa praktyka pracowniach miarowych potrzebna. „Femina“ Fredry 3. zdw 82 472

Książkowej - bilansistki
poszukuje zaraz lub od 1. stycznia 1930. Zgłoszenia tylko sil rutynowanych, dobrze polecanych, z odpisami świadectw i podaniem warunków uprasza W. Konkiewicz, Poznań, ulica Wielka 26. Mechaniczna Fabryka Odzieży Męskiej. r w 8046

Książkowy
bilansista potrzebny zaraz na majątek na kilka tygodni. Oferty do Kurjera zdw 82 333

Uczeń
piekarski może się zaraz zgłosić Handke, Zórawia 19. zdw 82 380

Starsza
służąca potrzebna zaraz. Dąbrowskiego 52. I. prawo. zdw 82 362

Pokojuowe
pracowite i uczciwe potrzebne zaraz. Gdzie? wskaze Kurjer zdw 82 442

Ucznia
chcącego się wyczyć krawiectwa męskiego przyjmie. W. Stróżyńska, św. Marcin 43. zdw 82 436

Fryzjerka
ondiatorka manikurzystka dzielna w swym zawodzie potrzebna od 15. 12. 1929. Inowrocław Kościelna 10. zdw 81 768

Poszukujemy
dwóch uczciwych chłopców do posyłek zaraz. Wydawnictwo Polskie, ul. Zwierzyniecka 6 zdw 82 130

Dziewczyna
młodsza do lekkich prac domowych i dzieci potrzebna. Zgłoszenia Wielkie Garbary 46 III. pietro. lewo. zdw 82 244

Bufetowa
potrzebna do wszelkich prac służąca obsłudze Wolne mieszkanie utrzymanie. Zgłoszenia z podaniem pensji, odpis świadectw, fotografii Hotel Polski Rasków (Pozn.) zdw 81 080

Młodsza
biuroalistka znająca żurnal amerykański, pisanie na maszynie, język niemiecki, poszukiwana. — Zgłoszenia Kurjer zdw 82 422

Dziewczyna
młodsza mająca chęć zostać artystką kab. może się zgłosić zaraz osobiście lub piśmienne. Kreta 24. III. p. u p. Jachowskiej zdw 82 573

Służąca
potrzebna z gotowaniem do wszystkiego od 1 stycznia Najchętniej z Kongresówki. Małeckiego 38. II. pietro. prawo. zdw 82 506

Giant Watch
PRECYZYJNY CHRONOMETR

TRWAŁY ELEGANCKI

Pw 6023-72,53

Posługaczka
potrzebna. Strusia 10, III., lewo zdw 82 567

Fryzjerka
potrzebna zaraz. — Dąbrowskiego 55. zdw 81 768

Potrzebna
dziewczyna. Rumpelwicz, Woźna zdw 82 563

Potrzebna
posługaczka. Czarnowska, Małeckiego 6, II. zdw 82 538

WIELKOPOLANKA
NAJLEPSZA
WODA KOŁOŃSKA

DO NABYCIA W APTEK. DROGERJACH I PERFUMERJ.

n w 1291

Humor zagraniczny

Niech się pan pospieszy, o ile pan chce mieć wzmiankę w „najświeższych wiadomościach“!
(Journ. Amus. Paryż) S. F.

TYLKO
bardzo niska cena
może zmusić do kupna!

PLASZCZE zimowe po cenie własnego kosztu!

Ogromny wybór bielizny!

Pullovery, garsonki, kamizelki, ponczochoy, torebki, szale jako idealne podarki dla PAŃ poleca:

Stefanja Konopińska
Właśc. Anna Łuczakowa
Poznań - Groarna 9 - Tel. 23-23

Apteka
w Bydgoszczy poszukuje zaraz lub od Nowego Roku dobrze poleconej siły pom. żeńskiej do takowania recept i pisania rachunków. Zgłoszenia z podaniem pensji i referencji do Kurjera Poznańskiego pod dw 3 600

Pielegniarka
potrzebna z końcem grudnia do gotowania i niemowlęcia. Zgłoszenia z referencjami i warunkami. Dr. Mikolajczak, Grodzisk Poznański. zdw 82 307

Cheesz otrzymać posadę?
Musisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne profesora Sekulowicz, Warszawa, Zórawia 42 n. Kursy wyczuja listownie, buchalterji, rachunkowości, krawiectwa, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynie, towaroznawstwa angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni, oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Żądajcie prospektów. n w 5 733

Nowość
Panie i panowie do akwizycji poszukiwani. Sniadoeckich 30. II. 4-7. Kw 1 287

OBUWIE-ŚNIEGOWCE
poleca w olbrzymim wyborze
FR. ROGOZIŃSKI i S-ka T. z o. p.
Poznań, Stary Rynek 64.
Pw 7699/109-49,204/5

Przedpiata
na styczeń 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska“ i Nowiny Sportowe“ w Poznaniu w eksped. z 4.00 w agencjach w mieście z 4.50 z odnośnikiem do domu w Poznaniu z 4.70 z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 4.80 kwartalnie z 14.58 + od opaska w Polsce z 9.00. pod opaskę w innych krajach z 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie piśma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznymi: 240 gr. od 1-lam. wogo milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18 30 w nocy wypadka. h do godz. 22 u strona do wydania wieczornego do godz. 10 w dn. przedświat do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tjaste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe w skutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.